

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน

โดย วิบูลย์ วัฒนารธร และคณะ

ธันวาคม 2561

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชุดโครงการวิจัยงานพะเยาสู่ความยั่งยืน

คณะผู้วิจัย

1. ผศ.ดร.วิบูลย์ วัฒนาธร	หัวหน้าโครงการ
2. ผศ.ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล	นักวิจัย
3. ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี	นักวิจัย

สังกัด มหาวิทยาลัยพะเยา

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

รหัสโครงการ: RDG58A0016

ชื่อโครงการ: ชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน

ชื่อนักวิจัย: วิบูลย์ วัฒนาร¹ สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล² ฤทัยภัทร พิมลศรี³

¹มหาวิทยาลัยพะเยา

²คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ

³คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

Email address: santiwatp@hotmail.com

ระยะเวลา มิถุนายน 2558 – ธันวาคม 2560

โครงการ:

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกวีานพะเยา ในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเพื่อพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกวีานพะเยาและระบบนิเวศโดยรอบ ตามศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน และเพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัย สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากวีานพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ ทำการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชนและภาควิชาการ ผลการดำเนินงานทำให้มีโครงการวิจัยจำนวน 3 ชุดโครงการในประเด็นวิจัยที่สำคัญ ได้แก่ชุดโครงการการจัดการบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุดโครงการพัฒนาระบบการท่องเที่ยวกวีานพะเยาแบบบูรณาการ และชุดโครงการระบบสนับสนุนการและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกวีานพะเยา ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกันโดยคำนึงถึงความสอดคล้องของการพัฒนา โดยดำเนินงานตั้งแต่การพัฒนาโจทย์วิจัย กระบวนการทำข้อเสนอโครงการ การติดตามโครงการ ประเมินสิ้นสุดโครงการ และการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ นอกจากนี้มีการบริหารจัดการชุดโครงการและสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง ซึ่งผลจากการวิจัยทำให้เกิดความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดพะเยาและมีชุดความรู้เพื่อรองรับการทำแผนงานโครงการพัฒนากวีานพะเยาไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : กวีานพะเยา สถาปัตยกรรม ท่องเที่ยว คุณภาพน้ำ

Project Code: RDG58A0016
Project Title: Research Program on Kwan Phayao Sustainable Development
Investigators: Wiboon Wattanatom¹, Santiwat Pithakpol², Luethaipat Pimolsree³,
¹University of Phayao
²School of Agriculture and Natural Resources
³School of Management and Information Sciences
Email address: santiwatp@hotmail.com
Project Duration: June 2015 – December 2017

The objectives of this research are to strengthen the area-based researchers on Phayao lake study and to develop knowledge and information for supporting the management of Phayao lake and its surrounding ecosystem. Research methodology is used as a tool for capacity building of stakeholder. The research also aims to make a learning process for community and to develop the lake management network in public, private, and academic partnership. Three research projects related to important economic, social and environmental issues were developed during this study including ; I : Management of urban structure for communication to empower cultural tourism, II : Integrated Kwan Phayao tourism system development, and III : Decision support system and community participation for Phayao lake water quality management. Research management was carried out throughout the research cycle to support the new researchers from finding of research question, developing of research proposals, project monitoring, evaluation, and research result utilization. The stakeholder network and findings from these researches can be used for further Phayao lake sustainable development plan.

Keywords : Phayao lake, architecture, tourism, water quality .

บทสรุปผู้บริหาร

ชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน

หลักการและเหตุผล

กวีานพะเยาเป็นแหล่งน้ำที่มีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของเมืองพะเยา รวมถึงเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่เคยมีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาศัยสำหรับชุมชนประมง เป็นแหล่งน้ำสำหรับการผลิตประปาและการเกษตรทำนน้ำ เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาวิจัยของนักวิชาการ ในปัจจุบันกวีานพะเยามีสภาพเสื่อมโทรมตื้นเขิน เก็บกักน้ำได้น้อย มีวัชพืชกระจายอยู่ทั่วไป คุณภาพน้ำโดยรวมต่ำ ทรัพยากรประมงลดน้อยลง มีปัญหาด้านขอบเขตพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ และมีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากกลุ่มคนที่หลากหลายจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าความรู้หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกวีานพะเยาในอดีตมีจำนวนมากกว่า 200 รายการ มีนักวิจัย นักวิชาการ หรือนิสิตนักศึกษาที่เคยใช้กวีานพะเยาเป็นที่ศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่า 120 คน ความรู้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาระบบนิเวศของกวีานพะเยาซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ รองลงมาได้แก่ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยจำนวนมากแต่องค์ความรู้จากงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเฉพาะด้านทำให้นำมาใช้ในการบริหารจัดการหรือพัฒนาพื้นที่ได้น้อย ทั้งนี้เนื่องจากขาดกระบวนการสื่อสารระหว่างภาควิชาการและหน่วยงานปฏิบัติหรือโจทย์วิจัยที่ทำอาจไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง นักวิจัยทำการวิจัยแบบแยกส่วนขาดการบูรณาการไปสู่เป้าหมายเดียวกันรวมถึงขาดกลไกการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระหว่างนักวิจัยเองและการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก

เมื่อนำผลการศึกษาจากการทบทวนงานวิจัยในอดีตและการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนำมาวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของพื้นที่และวิเคราะห์ SPACE Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์ทิศทางการวิจัยและพัฒนาพบว่ากวีานพะเยาควรมี ทิศทางการพัฒนาคือการพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศเชิงรุก การพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่แข่งขันได้ การฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนสภาพสังคมและกฎระเบียบ และการพัฒนาด้านสุขภาวะของประชาชนเชิงรุก รวมถึงควรดำเนินยุทธศาสตร์การวิจัยในเชิงพื้นที่ 4 พื้นที่ประกอบด้วยพื้นที่ต้นน้ำ (หนองเล็งทราย อ่างเก็บน้ำแม่ปืม) พื้นที่ต้นน้ำ (ลำน้ำ 12 สาขา) พื้นที่รอบกวีานพะเยา และพื้นที่ท้ายน้ำ (แม่น้ำอิง) โดยมีเป้าหมายของแต่ละพื้นที่ดังนี้คือ พื้นที่ต้นน้ำมุ่งเน้นการวิจัยเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟู

ทรัพยากร พื้นที่รอบกว๊าน มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจโดยรักษาสมดุลของการใช้ทรัพยากร และพื้นที่ทำนํ้ามุ่งเน้นการวิจัยด้านการบริหารจัดการน้ำเชื่อมโยงกับพื้นที่ต้นน้ำและกว๊านพะเยา โดยในระยะแรกจะนำประเด็นที่ชุมชนเห็นว่ามีพลังความเข้มแข็ง และนักวิจัยมีความเชี่ยวชาญที่จะดำเนินการได้ เพื่อให้การวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและการผลลัพธ์จากการดำเนินงานที่จับต้องได้และเป็นรูปธรรม ในปี พ.ศ. 2558 มหาวิทยาลัยพะเยาได้มีความร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อพัฒนางานวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนากว๊านพะเยาอย่างยั่งยืนโดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของชุมชน และเพื่อพัฒนาเป็นชุดโครงการวิจัยนำร่องที่มีการบูรณาการความรู้และนักวิจัยจากหลากหลายสาขามาร่วมการพัฒนาในเป้าหมายเดียวกัน ก่อให้เกิดการต่อยอดและยกระดับการพัฒนาโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดพะเยาเพื่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวกที่จับต้องได้ ให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง

ภาพที่ 1 แนวคิดยุทธศาสตร์การวิจัยกว๊านพะเยา

วัตถุประสงค์ของชุดโครงการ

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกว๊านพะเยาในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดยใช้ งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกว๊านพะเยาและระบบที่มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน
3. เพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัย

4. เพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาบ้านพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ

ทิศทางการวิจัยบ้านพะเยา

จากการสรุปโจทย์วิจัยและการกำหนดทิศทางการวิจัยบ้านพะเยาในการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าประเด็นสำคัญได้แก่การพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศเชิงรุก การพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่แข่งขันได้ การฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนสภาพสังคมและกฎระเบียบ และการพัฒนาด้านสุขภาวะของประชาชนเชิงรุก ซึ่งในการจัดทำชุดโครงการวิจัยภายใต้โครงการของ สกว. ในครั้งนี้จะมุ่งเน้นที่ประเด็นการพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศเชิงรุก และการพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่แข่งขันได้ เนื่องจากในประเด็นอื่น ได้มีการดำเนินงานวิจัยโดยแหล่งทุนอื่นอยู่แล้ว (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 กรอบทิศทางการวิจัยบ้านพะเยาจากการศึกษาในระยะที่ผ่านมาและสถานภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน

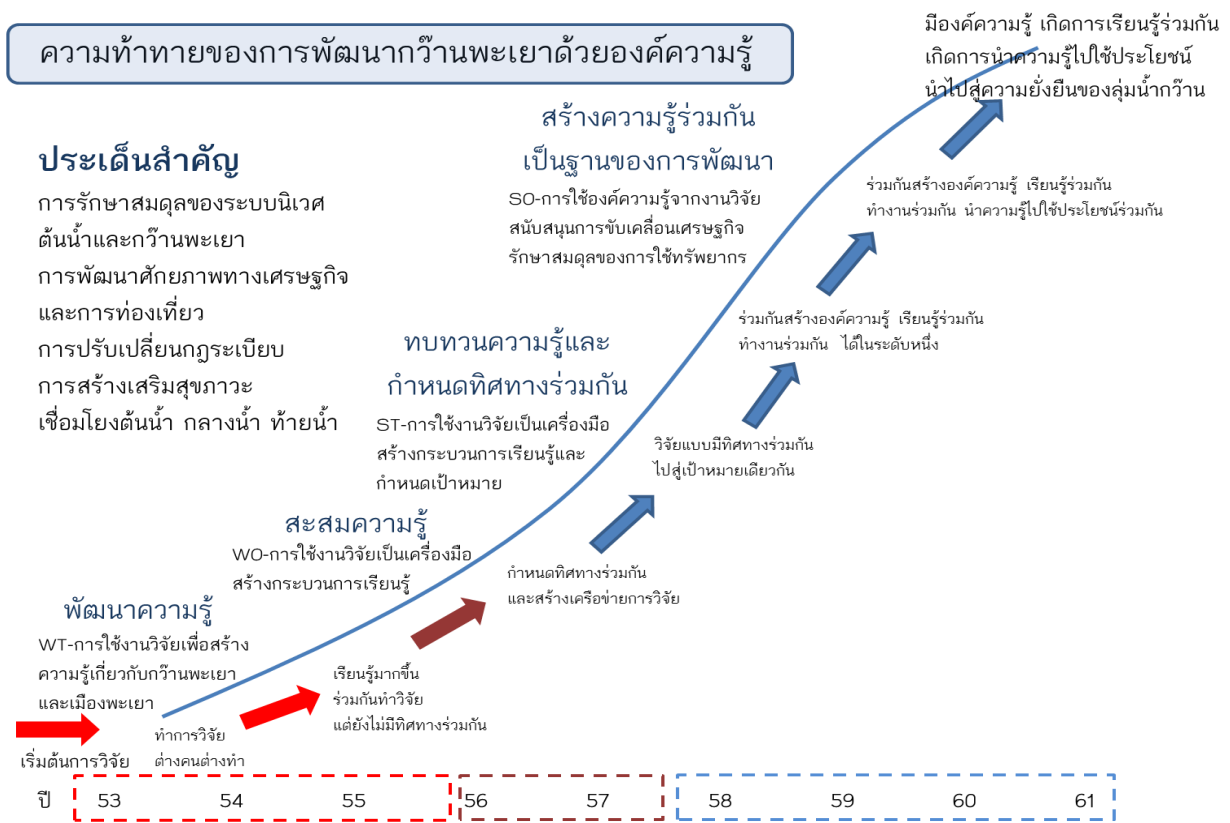
ทิศทางการวิจัย	ผลที่คาดว่าจะได้	การดำเนินงาน/แหล่งทุน			
		สกว.	วช.	งบแผ่นดิน/ รายได้	หน่วยงาน อื่น
1. แผนงานวิจัยและพัฒนาเชิงรุกให้กว๊านพะเยาสามารถเป็นแหล่งน้ำที่รักษาความสมดุลของระบบนิเวศ					
ความต้องการใช้น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำกว๊านพะเยา	ข้อมูลความต้องการใช้น้ำใน scenario ต่างๆ				✓
ความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการเพิ่มศักยภาพการเก็บกักน้ำในพื้นที่ต้นน้ำและกว๊านพะเยา	ข้อมูลศักยภาพของพื้นที่ในการจัดการแหล่งเก็บกักน้ำ				✓
แนวทางการลดปริมาณตะกอนและการจัดการตะกอนในพื้นที่ลุ่มน้ำ	ข้อมูลปริมาณตะกอนและแนวทางการจัดการ				✓
แนวทางพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอนุรักษ์ป่าต้นน้ำกว๊านพะเยา	ฟื้นฟูศักยภาพเครือข่ายอนุรักษ์ป่าต้นน้ำให้เข้มแข็งขึ้น	✓			
การพัฒนากลไกและเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำจากต้นน้ำถึงท้ายน้ำ	พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือบริหารจัดการน้ำ	✓			

แนวทางการจัดการน้ำเสียและความสามารถในการรองรับน้ำเสียของครัวเรือนพะเยา	ข้อเสนอแนวทางการจัดการน้ำเสียและข้อมูลความสามารถในการรองรับน้ำเสีย	✓			
แนวทางการฟื้นฟูและจัดการทรัพยากรประมงในครัวเรือนพะเยาให้เกิดความสมดุล	ข้อเสนอแนวทางฟื้นฟูและการจัดการทรัพยากรประมง		✓	✓	
การพัฒนาชุมชนต้นแบบการจัดการวัชพืชน้ำและทรัพยากรประมง	เกิดชุมชนต้นแบบด้านการจัดการทรัพยากร		✓		
การพัฒนากลไกและเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรครัวเรือนพะเยา	พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือการบริหารจัดการทรัพยากร	✓			
2. การวิจัยและพัฒนาต้นแบบกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวรอบครัวเรือนพะเยา					
วิจัยและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำเพื่อเรียนรู้วิถีประมงและสัมผัสธรรมชาติครัวเรือนพะเยา	กิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำเพื่อเรียนรู้วิถีประมงและสัมผัสธรรมชาติครัวเรือนพะเยา	✓	✓		
ทิศทางการวิจัย	ผลที่คาดว่าจะได้	การดำเนินงาน/แหล่งทุน			
		สกว.	วช.	งบแผ่นดิน/รายได้	หน่วยงานอื่น
พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงชุมชน หลายครัวเรือนสู่การเป็นเส้นทางท่องเที่ยวสายวิถีวัฒนธรรมและสุขภาพดี	เชื่อมโยงวิถีชุมชน หลายครัวเรือนสู่การเป็นเส้นทางท่องเที่ยวสายวิถีวัฒนธรรมและสุขภาพ	✓			
ศึกษาและออกแบบเพื่อพัฒนา ปรับปรุงภูมิทัศน์จุดท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวรอบครัวเรือนพะเยา	แนวทางพัฒนาภูมิทัศน์จุดท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวรอบครัวเรือนพะเยา	✓			
3. แผนงานวิจัยเพื่อขยายผลความสำเร็จของชุมชนต้นแบบเกษตรปลอดภัย					
ขยายผลความสำเร็จของชุมชนต้นแบบเกษตรปลอดภัย	มีชุมชนเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการขยายผล			✓	✓
ยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนจากเกษตรปลอดภัย/ทรัพยากรครัวเรือนพะเยา	เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และศักยภาพกลุ่มผู้ผลิต				✓
แนวทางเชื่อมโยงสินค้าชุมชนจากเกษตรปลอดภัย/ทรัพยากรครัวเรือนพะเยากับการท่องเที่ยวในเชิงธุรกิจ	เกิดความเชื่อมโยงสินค้าชุมชนกับธุรกิจ	✓			
4. แผนงานวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายสังคมและกฎหมาย					

แนวทางการบูรณาการด้านกฎหมายของพื้นที่กว๊านพะเยา	แนวทางในการลดความซ้ำซ้อนของกฎหมายพื้นที่				✓
แนวทางการขับเคลื่อนเพื่อนำกฎระเบียบของชุมชนในการจัดการทรัพยากรไปสู่การปฏิบัติ	ต้นแบบการใช้กฎระเบียบชุมชนเพื่อจัดการทรัพยากร				✓
แนวทางการแก้ไขปัญหาขอบเขตที่ดินของกว๊านพะเยา	วิธีจัดการปัญหาที่ดินกว๊าน	✓			✓
การพัฒนาชุมชนต้นแบบการบริหารจัดการทรัพยากรแบบ Co-Management	ต้นแบบการบริหารจัดการทรัพยากรระหว่างชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ		✓		
5. แผนงานวิจัยเพื่อส่งเสริมสุขภาวะที่ดีแก่ประชาชน					
สถานการณ์สุขภาวะของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำกว๊านพะเยา	ข้อมูลสถานการณ์สุขภาวะของประชาชนในพื้นที่			✓	✓
แนวทางการบูรณาเพื่อส่งเสริมสุขภาวะที่ดีแก่ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำกว๊านพะเยา	แนวทางการบูรณาเพื่อส่งเสริมสุขภาวะ			✓	✓
ชุมชนต้นแบบปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีผลต่อสุขภาวะของชุมชน	ชุมชนต้นแบบปรับเปลี่ยนพฤติกรรม			✓	✓
6. แผนงานบริหารจัดการชุดโครงการกว๊านพะเยา					
การขับเคลื่อนนโยบายพัฒนากว๊านพะเยาบนฐานความรู้	เกิดความรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	✓			
พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือขับเคลื่อนความรู้	เกิดการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่าย	✓			
ทิศทางการวิจัย	ผลที่คาดว่าจะได้	การดำเนินงาน/แหล่งทุน			
		สกว.	วช.	งบแผ่นดิน/รายได้	หน่วยงานอื่น
จัดทำฐานข้อมูลกว๊านพะเยา	มีฐานข้อมูลการบริหารจัดการในมิติที่เกี่ยวข้อง	✓			
พัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงพื้นที่	มีต้นแบบระบบสนับสนุนการตัดสินใจ	✓			
พัฒนากระบวนการสื่อสารข้อมูลการวิจัยภายในและภายนอก	เกิดความรับรู้และความร่วมมือ	✓			

จากข้อมูลในตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่ากลไกการขับเคลื่อนงานวิจัยกว๊านพะเยาตามกรอบทิศทางการวิจัยที่ได้วางไว้นั้น ในปัจจุบันก็ได้มีการร่วมกันขับเคลื่อนในมิติต่างๆ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ

สถาบันการศึกษาในพื้นที่อยู่บ้างแล้วซึ่งมีประเด็นความท้าทายของการพัฒนากว๊านพะเยาด้วยองค์ความรู้ดังแสดงในภาพที่ 2 ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานและเพื่อให้เกิดผลลัพธ์จากการวิจัยที่เห็นผลได้ชัดเจน ชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่าง สกว. และมหาวิทยาลัยพะเยา จึงมุ่งเน้นพัฒนางานวิจัยด้านการพัฒนาเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวและการรักษาสมดุลของทรัพยากรในระบบนิเวศ ซึ่งเป็นประเด็นที่ชุมชนเห็นว่ามีสำคัญและควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน รวมถึงได้มีการพัฒนาด้านการบริหารจัดการควบคู่กันไป เช่นการจัดทำระบบสนับสนุนการตัดสินใจด้านคุณภาพน้ำ โดยมีชุดโครงการวิจัยที่จะดำเนินการในระยะแรก 3 ชุดโครงการที่สอดคล้องกับประเด็นวิจัยที่ได้กำหนดทิศทางไว้ (ตารางที่ 2) ได้แก่ ชุดโครงการการจัดการบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุดโครงการพัฒนาระบบท่องเที่ยวกว๊านพะเยาแบบบูรณาการ ชุดโครงการระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา โดยมีนักวิจัยเข้าร่วมดำเนินงานจำนวน 35 คน ทั้งที่เป็นนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพะเยา นักวิจัยจากหน่วยงานราชการในพื้นที่ และนักวิจัยจากชุมชนและผู้ประกอบการ ซึ่งผลที่ได้รับจากชุดโครงการนี้ได้แก่มิงานวิจัยที่ได้รูปแบบข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกว๊านพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน มีงานวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัย เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากว๊านพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ เกิดผลกระทบเชิงบวกและสามารถแก้ปัญหาสำคัญของพื้นที่กว๊านพะเยาโดยใช้กลไกของกระบวนการวิจัย ทำให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาต่อไป

ภาพที่ 2 ความท้าทายของการพัฒนากว๊านพะเยาด้วยองค์ความรู้

สรุปผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้มุ่งเน้นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกว๊านพะเยาผ่านกระบวนการวิจัยโดยนักวิจัยของมหาวิทยาลัยพะเยา หน่วยงานราชการในพื้นที่ และชุมชน และมีการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัย หน่วยงานภาครัฐ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดระยะเวลาการทำการโครงการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานโดยสรุปคือการมุ่งเน้นโจทย์วิจัยที่เร่งด่วนและสำคัญและมีแนวโน้มว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์จากงานวิจัยขึ้นมาเป็นโครงการนำร่อง โดยมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบ ข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการและอาศัยกลไกความร่วมมือระหว่างคณะต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยซึ่งบริหารโดยศูนย์ ABC ร่วมกับกลไกความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและนักวิชาการในหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจากการวิจัยที่ผ่านมาสามารถระบุถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยซึ่งมีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน เครือข่ายในพื้นที่ ผู้นำชุมชน และบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับกว๊านพะเยาได้ ซึ่งสามารถสร้างกลไกการทำงานร่วมกันในลักษณะของเครือข่ายความรู้กว๊านพะเยาได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการ

ดำเนินงานในชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนในครั้งนี้ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกว๊านพะเยาในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดยมีนักวิจัยที่ได้รับการพัฒนาผ่านโครงการนี้จำนวน 35 คน จาก 5 คณะ รวมถึงนักวิจัยจากหน่วยงานราชการและนักวิจัยท้องถิ่น ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด และมีการพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกว๊านพะเยาในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชนโดยเฉพาะประเด็นด้าน บริบทสถาปัตยกรรม ระบบการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ และข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจด้านการจัดการ คุณภาพน้ำ นอกจากนี้กิจกรรมที่ดำเนินการเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งก่อให้เกิดการสร้างกระบวนการ เรียนรู้ในชุมชน ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากว๊านพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ โดยมีโครงการตามที่แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปรายชื่อโครงการที่เสนอขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยและความสอดคล้องกับทิศทางการวิจัย

ลำดับ	ชุดโครงการ	ผู้วิจัย	โครงการย่อย	ความสอดคล้องกับ ทิศทางการวิจัย
1	การจัดการบริบท สถาปัตยกรรมของ เมืองพะเยา เพื่อ สนับสนุนการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม (อ.ภักติมา วรศิริ)	อ.สุธี เมฆบุญส่งลาภ	1.การรื้อฟื้นองค์ประกอบของเวียง โบราณของเมืองพะเยาในความนึก คิดของประชาชนเพื่อเพิ่มศักยภาพ ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาเวียงพะเยา เวียงน้ำเต้า และเวียงพระธาตุจอมทอง	ทิศทางการวิจัยที่ 2 การวิจัยและพัฒนา ต้นแบบกิจกรรมและ เส้นทางท่องเที่ยวรอบ กว๊านพะเยา -วิจัยและพัฒนากิจกรรม การท่องเที่ยวทางน้ำเพื่อ เรียนรู้วิถีประมงและ สัมผัสธรรมชาติกว๊าน พะเยา -พัฒนาศักยภาพแหล่ง ท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยง ชุมชน หล่อกว๊านฯสู่ การเป็นเส้นทาง ท่องเที่ยวสายวิถี วัฒนธรรมและสุขภาพดี 3. แผนงานวิจัยเพื่อ ขยายผลความสำเร็จ
		อ.วรินทร์ รวมสำราญ	2.การสื่อความหมายคติสัญลักษณ์ และรูปแบบศิลปสถาปัตยกรรม วิหารพระเจ้าตนหลวงวัดศรีโคมคำ และพระธาตุจอมทอง ที่สัมพันธ์กับ บริบทเวียงพระธาตุจอมทองและ บริบทพื้นที่กลุ่มโบราณวัตถุโลก อารามกลางกว๊านพะเยา”เพื่อสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	
		อ.ภักติมา วรศิริ	3.การรื้อฟื้นลักษณะทางกายภาพ ของย่านการค้าเมืองพะเยา เพื่อ ส่งเสริมการรับรู้ด้านประวัติศาสตร์ ของพื้นที่และเพิ่มศักยภาพด้านการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	

ลำดับ	ชุดโครงการ	ผู้วิจัย	โครงการย่อย	ความสอดคล้องกับทิศทางการวิจัย
		อ.สาวิตรี นุกูล	4.แนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อส่งเสริมการรับรู้พื้นที่ประวัติศาสตร์ของเมือง กรณีศึกษา พื้นที่ คูเมือง เวียงพะเยา จังหวัดพะเยา	ของชุมชนต้นแบบ เกษตรปลอดภัย -แนวทางเชื่อมโยงสินค้าชุมชนจากเกษตรปลอดภัย/ทรัพยากร กว๊านพะเยากับการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ
2	การพัฒนาระบบท่องเที่ยวกว๊านพะเยาแบบบูรณาการ (ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ)	ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ ดร.สุจิตรา วสุวัต ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี นายอดิเรก วงศ์ภูวิวัฒน์	1.การวิจัยและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานวิถีประมงพื้นบ้าน กว๊านพะเยา	ทิศทางการวิจัยที่ 2 การวิจัยและพัฒนาต้นแบบกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวรอบกว๊านพะเยา -ศึกษาและออกแบบเพื่อพัฒนา ปรับปรุงภูมิทัศน์จุดท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวรอบกว๊านพะเยา -พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงชุมชนหลายกว๊านสู่การเป็นเส้นทางท่องเที่ยวสายวิถีวัฒนธรรมและสุขภาพดี
		ดร.นครินทร์ ชัยแก้ว ดร.บุญศิริ สุขพร้อมสรรพ นางสาวศรีสุตา วงษ์ขุ่ม ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ	2 การพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเวียงพะเยา	
		ดร.พรเทพ โรจนวสุ ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ ดร.จิราพร ไชยวงศ์สาย	3. โปรแกรมประยุกต์สำหรับส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวกว๊านพะเยา	
		ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี อ.ทศพล คุ่มสุพรรณ ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ นายณัฐธีร์ อมรพันธุ์รัชตะ	4.การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการสื่อสารทางการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวกว๊านพะเยา	
		ดร.วรัญญา ไชยทารินทร์ อ.อริยา เผ่าเครื่อง	5.การประเมินศักยภาพด้านบริการทางการท่องเที่ยวบริเวณรอบกว๊านพะเยา	
3	ระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา	ผศ.ดร.ณภัทร จักรวัฒนา	1.การพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา	1. แผนงานวิจัยและพัฒนาเชิงรุกให้กว๊านพะเยาสามารถเป็นแหล่งน้ำที่รักษาความสมดุลของระบบนิเวศ
		ผศ.ดร.ณภัทร จักรวัฒนา	2. การพัฒนาแบบจำลองคุณภาพน้ำลำน้ำอิงตอนบน ลำน้ำแม่ใสและลำน้ำแม่ต้า	

ลำดับ	ชุดโครงการ	ผู้วิจัย	โครงการย่อย	ความสอดคล้องกับทิศทางการวิจัย
	(ดร.สุปรีดา หอมกลิ่น)	ดร.วีระพงษ์ กิตติวงศ์	3.พัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา	-แนวทางการจัดการน้ำเสียและความสามารถในการรองรับน้ำเสียของกว๊านพะเยา -การพัฒนากลไกและเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรกว๊านพะเยา 6. แผนงานบริหารจัดการชุดโครงการกว๊านพะเยา -พัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงพื้นที่

จากการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยตามตารางที่ 2 ศูนย์ ABC ร่วมกับชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยา ได้มีการจัดประชุมพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยในวันอังคารที่ 15 กันยายน 2558 ณ ห้องประชุมบวรรัตนประสิทธิ์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและภาคพัฒนาในพื้นที่รับฟังและให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งมหาวิทยาลัยพะเยาได้พิจารณาข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากการประชุมดังกล่าวโดยมีรายละเอียดตามบันทึกการประชุมพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยตามภาคผนวก และเนื่องจากทุนวิจัยที่จำกัดและมหาวิทยาลัยมีเป้าหมายในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนในพื้นที่ ลดความซ้ำซ้อนในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย และพัฒนาผลงานวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่และให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรม จึงได้ให้นักวิจัยปรับข้อเสนอโครงการ โดยสรุปประกอบด้วย 3 ชุดโครงการ ได้แก่ ชุดโครงการการจัดการบริหารสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยา เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุดโครงการการพัฒนาระบบท่องเที่ยวกว๊านพะเยาแบบบูรณาการ และชุดโครงการระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา รวมถึงได้มีการวางแผนเตรียมการนำข้อมูลไปสู่การจัดทำศูนย์ข้อมูล (Data Center) ของกว๊านพะเยาให้เกิดขึ้นและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัยและมีความน่าเชื่อถือต่อไป โดยในระยะแรกจะเริ่มด้วยการจัดเก็บข้อมูลด้านการจัดการคุณภาพน้ำของกว๊านพะเยาและทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็ต้นแบบของการพัฒนาข้อมูลด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต่อไปในอนาคต

การเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์

โครงการวิจัยนี้ได้มีการเผยแพร่ทาง Social Media โดยจัดทำเว็บไซต์ Phayao I Love You และเผยแพร่ผลการดำเนินงานผ่านคู่มือและแผ่นพับของโครงการ รวมถึงมีการคืนความรู้สู่ชุมชนโดยการจัดประชุมอบรมเป็นระยะ และได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่าน Social Media คือ Facebook วิจัยก๊วนพะเยาสู่ความยั่งยืน และ Facebook ริมสายตา มีการเผยแพร่ผ่านนิทรรศการในการประชุมวิชาการพะเยาวิจัยครั้งที่ 6 และนิทรรศการในงานวิถีอีสานก๊วนพะเยา และการจัดนิทรรศการในงาน Phayao Show Case & Forum และงานอื่นๆ ร่วมกับงานของจังหวัดพะเยา

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านนโยบาย

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านนโยบายได้แก่ผู้บริหารกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนและจังหวัดพะเยา หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐในจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานวิจัยนี้ได้มีกระบวนการที่ดำเนินการและติดตามผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารมหาวิทยาลัย นักวิจัย ผู้บริหารหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด ได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการเช่นโยธาธิการและผังเมือง ท้องเที่ยวและกีฬา สำนักงานประมงจังหวัด ชลประทานพะเยา วัฒนธรรมจังหวัดพะเยา เทศบาลเมืองพะเยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เช่นเทศบาลตำบลแม่กา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อน เทศบาลตำบลบ้านต้า รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนเช่นสมาคมการค้าและธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา บริษัทประชารัฐรักสามัคคีพะเยา และผู้ประกอบการภาคเอกชน เป็นต้น ซึ่งบุคคลและหน่วยงานเหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนร่วมและรับทราบการดำเนินงานผ่านเวทีนำเสนอในช่วงเวลาและวาระต่างๆ และเกิดการบูรณาการทำให้เกิดโครงการในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด ตลอดจนเกิดโครงการในแผนพัฒนาก๊วนพะเยา และได้รับงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาเมืองพะเยาและก๊วนพะเยาในประเด็นต่างๆ ที่สอดคล้องกับการวิจัย

2. ด้านสาธารณะ

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านสาธารณะได้แก่ส่วนราชการในจังหวัดพะเยา ชุมชน ผู้ประกอบการ

งานวิจัยนี้ทำให้คนในชุมชน ผู้กำหนดนโยบาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้ความเข้าใจ ต่อการใช้งานวิจัยและผลงานวิชาการไปสนับสนุนการพัฒนาเชิงพื้นที่ และก่อให้เกิดความตระหนักของคนในชุมชนต่อการเชื่อมโยงกับองค์ความรู้และกิจกรรมการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างสังคมคุณภาพ และส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

3. ด้านชุมชนและพื้นที่

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านชุมชนและพื้นที่ได้แก่เทศบาลตำบลแม่กา เทศบาลตำบลบ้านต้า เทศบาลเมืองพะเยา และชุมชนที่อยู่โดยรอบกว๊านพะเยา

การนำกระบวนการ วิธีการ องค์ความรู้ ที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์การขยายผลต่อชุมชน ท้องถิ่น โดยพัฒนาโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมและคุณภาพน้ำร่วมกับนักวิจัย ทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งน้ำในพื้นที่ของตำบลซึ่งมีหอพัก ร้านค้า และแหล่งกำเนิดน้ำเสียจำนวนมาก

ชุมชนประมงพื้นบ้านบ้านสันแกลบดำ

การนำกระบวนการ วิธีการ องค์ความรู้ ที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้วิถีประมงพื้นบ้าน ทำให้เกิดการพัฒนพื้นที่และเกิดแหล่งเรียนรู้ รวมถึงได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากงบประมาณพัฒนาด้านกว๊านพะเยา ในการพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งอนุรักษ์สัตว์น้ำ และมีการพัฒนาชุมชนชาวประมงขึ้นเป็นวิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้านเพื่อรองรับธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นต้น

4. ด้านพาณิชย์

ผู้ใช้ประโยชน์งานวิจัยด้านพาณิชย์ได้แก่สมาคมการค้าและธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา ผู้ประกอบการสินค้าชุมชน และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการในจังหวัดพะเยาได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเว็บไซต์และ Application Phayao I Love You และการพัฒนาแนวคิดของการพัฒนาสินค้าได้แก่ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พักในจังหวัดพะเยา และผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าของฝาก เช่นการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลานิลห่อ Nila เป็นต้น ทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพ รายได้ของผู้ประกอบการและคนในชุมชน

5. ด้านวิชาการ

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านวิชาการได้แก่มหาวิทยาลัยพะเยาและสถาบันการศึกษาต่างๆ

การนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ได้แก่บทความและหนังสือไปเป็นประโยชน์ด้านวิชาการ ในการพัฒนาชุดโครงการวิจัยบูรณาการอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย รวมถึงได้เผยแพร่กระบวนการวิจัยให้กับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

6. ด้านการเรียนการสอน

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านการเรียนการสอนได้แก่รายวิชาและคณะของนักวิจัยในโครงการ

สาขาวิชา หลายสาขาวิชา หลักสูตร โครงการวิจัยนี้มีนักวิจัยจากหลายสาขาวิชาหลายคณะ ซึ่งนักวิจัยได้บูรณาการกับการเรียนการสอนโดยใช้นิสิตเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับชุมชน ทั้งนิสิตระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ได้แก่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม และคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การวิเคราะห์/สังเคราะห์ผลการดำเนินงาน

1. ผลการวิจัยจากชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืนทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกวีานพะเยาในการทำงานเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียชุมชน ในประเด็นการวิจัยที่สำคัญด้านสังคมได้แก่โครงการจัดการบริบทสถาปัตยกรรมเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเด็นวิจัยด้านเศรษฐกิจได้แก่โครงการการพัฒนาระบบท่องเที่ยวกวีานพะเยาแบบบูรณาการ และด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่โครงการระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกวีานพะเยา

2. ผลการวิจัยทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกวีานพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชนเช่นชุดข้อมูลด้านบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยา และข้อมูลด้านการจัดการการท่องเที่ยวของเมืองพะเยา ตลอดจนข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจด้านการจัดการคุณภาพน้ำของพื้นที่ต้นน้ำกวีานพะเยาบริเวณตำบลบ้านต้า ตำบลแม่เนาเรือ และตำบลแม่กา ซึ่งเป็นต้นน้ำที่ไหลลงสู่กวีานพะเยาและได้รับผลกระทบจากมลพิษการเกษตร และชุมชน

3.การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัยตั้งแต่การพัฒนาโจทย์วิจัย การลงพื้นที่ปฏิบัติงานวิจัย การรายงานความก้าวหน้า และการนำเสนอข้อมูลย้อนกลับให้กับชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

4. การวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากวีานพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยในรูปแบบที่เป็นทางการเช่นมีการแต่งตั้งให้นักวิจัยได้เข้าไปเป็นกรรมการในระดับจังหวัดหรือในระดับท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานวิจัยไปสู่การกำหนดนโยบายหรือการจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาจังหวัด หรือมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัดเป็นต้น

จากการวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับกว๊านพะเยาในเชิงของบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยา ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในเชิงของการพัฒนาและฟื้นฟูเมืองและการรับรู้ของคนในชุมชน เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว และการสร้างความตระหนักรู้ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำเพื่อป้องกันปัญหาคุณภาพน้ำของกว๊านพะเยา และที่สำคัญคือทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และผู้ประกอบการภาคเอกชน ได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดการส่งต่อผลงานทางวิชาการไปสู่การใช้ประโยชน์ของผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ เกิดการพัฒนาเป็นโครงการพัฒนาต่างๆ ที่ขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการพัฒนาจังหวัดพะเยา และการพัฒนากว๊านพะเยาซึ่งเป็นการพัฒนาบนพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ และจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเมืองพะเยาต่อไป

สัญญาเลขที่ RDG58A0016
ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน
สรุปรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ข้อมูลโครงการ

ชื่อผู้รับทุน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ วัฒนาร

โครงการเริ่มเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2558 รวมเวลาที่ทำกรวิจัยทั้งสิ้น 22 เดือน

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2558 ถึงวันที่ 18 ธันวาคม 2560

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกวีานพะเยาในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดยใช้ งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน

1.2 เพื่อพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกวีาน พะเยาและระบบที่มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่ และความต้องการของชุมชน

1.3 เพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่าน กระบวนการวิจัย

1.4 เพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากวีานพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาค ประชาชน และภาควิชาการ

2. ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยจากชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืนทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความ เชี่ยวชาญเรื่องกวีานพะเยาในการทำงานเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียชุมชน ในประเด็นการวิจัยที่สำคัญด้าน สังคมได้แก่โครงการจัดการบริบทสถาปัตยกรรมเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเด็น วิจัยด้านเศรษฐกิจได้แก่โครงการพัฒนาระบบท่องเที่ยวกวีานพะเยาแบบบูรณาการ และด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่โครงการระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกวีานพะเยา

2. ผลการวิจัยทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการ บริหารจัดการกวีานพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชนเช่นชุดข้อมูลด้านบริบท

สถาปัตยกรรมของเมืองพะเยา และข้อมูลด้านการจัดการการท่องเที่ยวของเมืองพะเยา ตลอดจนข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจด้านการจัดการคุณภาพน้ำของพื้นที่ต้นน้ำกว๊านพะเยาบริเวณตำบลบ้านด้า ตำบลแม่เนาเรือ และตำบลแม่กา ซึ่งเป็นต้นน้ำที่ไหลลงสู่กว๊านพะเยาและได้รับผลกระทบจากมลพิษการเกษตร และชุมชน

3.การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การพัฒนาโจทย์วิจัย การลงพื้นที่ปฏิบัติงานวิจัย การรายงานความก้าวหน้า และการนำเสนอข้อมูลย้อนกลับให้กับชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

4. การวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากว๊านพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยในรูปแบบที่เป็นทางการเช่นมีการแต่งตั้งให้นักวิจัยได้เข้าไปเป็นกรรมการในระดับจังหวัดหรือในระดับท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานวิจัยไปสู่การกำหนดนโยบายหรือการจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาจังหวัด หรือมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัดเป็นต้น

จากการวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับกว๊านพะเยาในเชิงของบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยา ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในเชิงของการพัฒนาและฟื้นฟูเมืองและการรับรู้ของคนในชุมชน เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว และการสร้างความตระหนักด้านการจัดการสภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำเพื่อป้องกันปัญหาคุณภาพน้ำของกว๊านพะเยา และที่สำคัญคือทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และผู้ประกอบการภาคเอกชน ได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดการส่งต่อผลงานทางวิชาการไปสู่การใช้ประโยชน์ของผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ เกิดการพัฒนาเป็นโครงการพัฒนาต่างๆ ที่ขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการพัฒนาจังหวัดพะเยา และการพัฒนากว๊านพะเยาซึ่งเป็นการพัฒนาบนพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ และจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเมืองพะเยาต่อไป

ตารางที่ 3 กิจกรรมการดำเนินงานวิจัยและสรุปผลการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน

กิจกรรมของโครงการ	สรุปผลการดำเนินงาน
การจัดระบบ กลไก และโครงสร้างการบริหารชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน	ได้ดำเนินการจัดระบบ กลไก และโครงสร้างการบริหารชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนเรียบร้อยแล้ว โดยเป็นการบริหารชุดโครงการในกลไกการทำงานของ

กิจกรรมของโครงการ	สรุปผลการดำเนินงาน
	มหาวิทยาลัย โดยมีศูนย์ ABC เป็นผู้ประสานงานในการเบิกจ่ายงบประมาณและทำสัญญารับทุน และชุดโครงการดำเนินกิจกรรมตามกรอบการดำเนินงาน
ประชุมคณะดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบ กลไก และโครงสร้างการบริหารชุดโครงการ	ได้ดำเนินการประชุมคณะดำเนินการชุดโครงการเพื่อดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและวางแผนบริหารจัดการชุดโครงการ ประกอบด้วยรองอธิการบดีฝ่ายวิจัย และประกันคุณภาพ ผู้อำนวยการศูนย์ ABC และคณะผู้ดำเนินงานได้แก่ ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี และมีเจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการได้แก่นางสาวพัชรินทร์ สืบดี
จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการแก่นักวิจัยของมหาวิทยาลัยและนักวิจัยในเครือข่าย และเปิดรับข้อเสนอการวิจัย	ชุดโครงการได้จัดการประชุมชี้แจงและหารือกับนักวิจัยที่มีศักยภาพในการพัฒนาชุดโครงการเพื่อบูรณาการระหว่างนักวิจัยต่างคณะ และได้มอบหมายให้ทีมวิจัยแต่ละด้านตามกรอบการวิจัย ทำการพัฒนากรอบแนวคิดข้อเสนอการวิจัย รวมถึงได้มีการสื่อสารถึงความสำคัญของการจัดทำชุดโครงการในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย และการประชุมบุคลากรด้านการวิจัย (RSC Forum) ของมหาวิทยาลัย
การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทบทวนโจทย์วิจัยที่จะประกาศทุนอุดหนุนการวิจัยและสรุปข้อมูล	ชุดโครงการได้ดำเนินการจัดการประชุมกับงานพะเยาฟอรัม โดยเป็นการประชุมร่วมระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน และนักวิจัยโดยได้ทำการทบทวนโจทย์วิจัยที่จะประกาศทุนอุดหนุนการวิจัย
การประกาศเปิดรับข้อเสนอการวิจัยจากนักวิจัย และการสรุปประเด็นและทบทวนโดยคณะทำงานร่วมกับนักวิจัย	ชุดโครงการได้ทำการประกาศหลักเกณฑ์ข้อเสนอการวิจัยของชุดโครงการไปยังคณะ และหน่วยงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ตามกรอบการวิจัยที่ได้ทบทวนร่วมกับชุมชน รวมถึงได้มีการศึกษาจากการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ โดยได้มีการศึกษาจากพื้นที่ต้นแบบคือเทศบาล

กิจกรรมของโครงการ	สรุปผลการดำเนินงาน
	ตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และกรณีศึกษาจากพื้นที่ตำบลปากน้ำประแส จังหวัดระยอง
จัดเวทีพิจารณาข้อเสนอการวิจัย	ชุดโครงการฯ ได้จัดเวทีพิจารณาข้อเสนอการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายใน ในวันที่ 8 กันยายน 2558 และวันที่ 11 กันยายน 2558 และโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกและสกว. ในวันที่ 15 กันยายน 2558
นักวิจัยดำเนินการวิจัย	นักวิจัยมีการดำเนินงานตามแผนงานวิจัยเรียบร้อยทุกโครงการ
การจัดเวทีสื่อสารสาธารณะ พะเยาฟอรัม และกวีานพะเยา ฟอรัม (Kwan Phayao Forum)	ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเวทีสื่อสารสาธารณะพะเยาฟอรัม และกวีานพะเยา ฟอรัม ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มุมมองจากนักวิจัยและมุมมองจากหน่วยราชการและชุมชน
การจัดเวทีติดตามความก้าวหน้าของโครงการ	ได้ดำเนินงานจัดเวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า รอบ 3 เดือน ระหว่างวันที่ 18-19 พฤษภาคม 2559
การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ และวิชาการ	มีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ภาคเอกชน ที่มีบทบาทสำคัญในการใช้ประโยชน์จากกวีานพะเยา เช่น ประมงจังหวัดพะเยา เทศบาลเมืองพะเยา สมาคมการค้า และธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา เป็นต้น
การพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชน	มีการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชน โดยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ของตลาดน้ำอัมพวา และปากน้ำประแสได้แก่คุณพิรวงศ์ จาตุรงค์กุล และนำผู้นำคณะนักวิจัยศึกษาในพื้นที่จริงของการพัฒนาตลาดน้ำอัมพวา และได้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยเชิญผู้นำองค์กรชุมชนในพื้นที่และนักวิจัยชุมชนของสถาบันปวงผญาพายวมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักวิจัย โดยมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในเดือนที่ 12 ถึงเดือนที่ 18

กิจกรรมของโครงการ	สรุปผลการดำเนินงาน
การจัดนิทรรศการชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน ในงานพะเยาวิจัยครั้งที่ 5 งานวิถีสีล้นกวีานพะเยา และงาน Phayao Showcase 2559 และปิดนิทรรศการชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน ในงานพะเยาวิจัยครั้งที่ 6 และงานเทศกาลกินปลา ที่กวีานพะเยา	มีการดำเนินงานจัดการจัดนิทรรศการชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน ในงานพะเยาวิจัยครั้งที่ 5 ระหว่างวันที่ 28-29 มกราคม 2559 และมีการจัดนิทรรศการโครงการในงานวิถี สีล้น กวีานพะเยา ร่วมกับจังหวัดพะเยา ระหว่างวันที่ 19-22 กุมภาพันธ์ 2559 และงาน Phayao Showcase 2559 ระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน 2559 เพื่อเป็นการเผยแพร่งานวิจัยที่มีการดำเนินการพัฒนา จัดปิดนิทรรศการชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน ในงานพะเยาวิจัยครั้งที่ 6 เดือนที่20 วันที่26-27 มกราคม 2560 และจัดร่วมกับเทศกาลกินปลาที่กวีานพะเยา วันที่14-19 กุมภาพันธ์ 2560
การพัฒนาระบบพี่เลี้ยงนักวิจัย ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ	จัดกิจกรรมการพัฒนาระบบพี่เลี้ยงนักวิจัย ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ วันที่ 7 ตุลาคม 2559
การพัฒนากลยุทธ์ในการสื่อสารการวิจัยสู่ชุมชน	ได้มีการตั้ง Facebook วิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน ม.พะเยา เพื่อสื่อสารกิจกรรมการวิจัย และการตั้งกลุ่มการสื่อสารสำหรับนักวิจัยแบบไม่เป็นทางการ การจัดการนิทรรศการเพื่อเผยแพร่การดำเนินงานสู่สาธารณชน และการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับกวีานพะเยา โดยนักวิจัยของชุดโครงการ

กิจกรรมของโครงการ	สรุปผลการดำเนินงาน
เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน ครั้งที่ 1	มีการดำเนินงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลในงานวิจัยของนักวิจัยชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน โดยดำเนินงาน วันที่ 1 พฤศจิกายน 2559
การจัดเวทีติดตามความก้าวหน้าของโครงการ	ได้ดำเนินงานจัดเวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า รอบ 3 เดือน ระหว่างวันที่ 18-19 พฤษภาคม 2559 และรอบ 6 เดือน ระหว่างวันที่ 14-15 พฤศจิกายน 2559
จัดเวทีกิจกรรมปิดโครงการและคืนความรู้แก่ชุมชน	ดำเนินงานจัดเวทีกิจกรรมปิดโครงการและคืนความรู้แก่ชุมชนร่วมกับงานพะเยาวิจัย ครั้งที่ 6 วันที่ 26-27 มกราคม 2560 และร่วมกับเทศกาลกินปลาที่กวีานพะเยา วันที่ 14-19 กุมภาพันธ์ 2560
จัดเวทีนำเสนอรายงานฉบับสมบูรณ์	รอบนำเสนอรายงานฉบับสมบูรณ์ ระหว่างวันที่ 2-3 พฤษภาคม 2560
จัดทำรายงานความก้าวหน้าและฉบับสมบูรณ์เสนอต่อ สกว.	การจัดทำรายงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการรายงานวิจัยดำเนินงานจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
บทสรุปผู้บริหาร	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของชุดโครงการวิจัย	3
1.3 พื้นที่ศึกษา	4
1.4 ขอบเขตการดำเนินงานโครงการ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 บริบทของกว๊านพะเยา	6
2.2 แหล่งต้นน้ำของกว๊านพะเยา	7
2.3 สภาพชลธีวิทยาของกว๊านพะเยา	8
2.4 สภาพะการทำการประมงในกว๊านพะเยา	11
2.5 แนวคิดและกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากร	15
2.6 กฎหมายที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากร	17
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	20
บทที่ 4 ผลการวิจัย	23
4.1 ขั้นตอนของการบริหารชุดโครงการวิจัย	23
- กลุ่มกิจกรรมที่ 1 มีเป้าหมายเพื่อให้มีระบบและกลไกในการบริหารจัดการชุดโครงการ	23
- กลุ่มกิจกรรมที่ 2 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่สามารถพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการ	25

- กลุ่มกิจกรรมที่ 3 มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาทิวานพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ	29
4.2 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามกระบวนการวิจัย	33
4.3 ผลกระทบจากการวิจัย	39
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา	41
การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	43
การวิเคราะห์/สังเคราะห์ผลการดำเนินงาน	45
เอกสารอ้างอิง	47
ภาคผนวกสรุปชุดความรู้จากงานวิจัย	49

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กรอบทิศทางการวิจัยกวีานพะเยาจากการศึกษาในระยะที่ผ่านมาและ สถานภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน	ค3
2	สรุปรายชื่อโครงการที่เสนอขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยและความ สอดคล้องกับทิศทางการวิจัย	ค7
3	กิจกรรมการดำเนินงานวิจัยและสรุปผลการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน	ค14
4	ชุดโครงการที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ - ทิศทางการพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการ ท่องเที่ยวที่แข่งขันได้ - ทิศทางการวิจัย การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ	27
5	เป้าหมายและกิจกรรมการดำเนินงานวิจัย	36

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แนวคิดยุทธศาสตร์การวิจัยกวีานพะเยา	ค2
2	ความท้าทายของการพัฒนากวีานพะเยาด้วยองค์ความรู้	ค7
3	กรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อพัฒนากวีานพะเยาไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืนโดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือขับเคลื่อน	5
4	สรุปวิธีการดำเนินงานโครงการ	22
5	โครงสร้างการบริหารชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน	25
6	แนวคิดการบริหารจัดการเชิงพื้นที่โดยการจัดการรวม	31
7	การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับกวีานพะเยาและพื้นที่อำนาจ	32

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

กว๊านพะเยา แหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่เปรียบเสมือนจุดศูนย์กลางของจังหวัดพะเยาซึ่งมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของเมืองพะเยา รวมถึงเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่เคยมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาชีพสำหรับชุมชนประมง เป็นแหล่งน้ำสำหรับการผลิตประปาและการเกษตร ทำให้น้ำ เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาวิจัยของนักวิชาการ ในปัจจุบันกว๊านพะเยามีสภาพเสื่อมโทรม ดินเลนเก็บกักน้ำได้น้อย มีวัชพืชกระจายอยู่ทั่วไป คุณภาพน้ำโดยรวมต่ำ ทรัพยากรประมงลดน้อยลง มีปัญหาด้านขอบเขตพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ และมีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากกลุ่มคนที่หลากหลาย จากการดำเนินงานโครงการศึกษาวิจัยและแนวทางการพัฒนากว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน โดยชาวพะเยาเพื่อเมืองพะเยา ระหว่างปี 2556-2557 ได้มีข้อค้นพบที่สำคัญหลายประการเช่น องค์ความรู้หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกว๊านพะเยาในอดีตมีจำนวนมากว่า 200 รายการ มีนักวิจัย นักวิชาการ หรือนิสิตนักศึกษาที่เคยใช้กว๊านพะเยาเป็นที่ศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่า 120 คน ความรู้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาระบบนิเวศของกว๊านพะเยาซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ รองลงมาได้แก่ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยจำนวนมากแต่องค์ความรู้จากงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเฉพาะด้านทำให้นำมาใช้ในการบริหารจัดการหรือพัฒนาพื้นที่ได้น้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องจากขาดกระบวนการสื่อสารระหว่างภาควิชาการและหน่วยงานปฏิบัติหรือโจทย์วิจัยที่ทำอาจไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง นักวิจัยทำการวิจัยแบบแยกส่วนขาดการบูรณาการไปสู่เป้าหมายเดียวกันรวมถึงขาดกลไกการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระหว่างนักวิจัยเองและการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก

การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับกว๊านพะเยาโดยการทำ stakeholder analysis เพื่อจัดลำดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพื้นที่อำนาจ พบว่าการบริหารจัดการกว๊านพะเยาส่งผลใหญ่ยังคงอยู่ในกลุ่มผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และถึงแม้ว่าจะมีความพยายามของภาคประชาชนในการขับเคลื่อนกิจกรรมเช่น “ธรรมนูญกว๊านพะเยา” แต่ก็ยังไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้เนื่องจากการบริหารจัดการพื้นที่กว๊านพะเยาเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ อย่างไรก็ตามในช่วงปี พ.ศ. 2556-2557

ได้มีรูปแบบการบริหารจัดการของเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้นในนามของศูนย์พัฒนาและบริหารจัดการกว๊านพะเยา (ศพบก.) ซึ่งทำให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการกว๊านพะเยามีความเด่นชัดขึ้น เมื่อวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นแบบ single stakeholder ที่จำแนกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกว๊านพะเยาในมิติต่างๆ เช่นการใช้ประโยชน์ทรัพยากร และการบริหารจัดการ เป็นต้น และนำมาวิเคราะห์ในเชิงพื้นที่ (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ) พบว่าทั้งสามพื้นที่มีทั้งปัญหาหรือความต้องการที่เป็นปัญหาร่วมได้แก่ปัญหาด้านการจัดการปริมาณน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภค การเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำ การแก้ปัญหาสารเคมีจากการเกษตร และผลกระทบต่อสุขภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยการท่องเที่ยว เป็นต้น และปัญหาที่พบเฉพาะพื้นที่ เช่นปัญหาด้านขอบเขตพื้นที่กว๊าน ปัญหาคุณภาพน้ำ และปัญหาการลดลงของทรัพยากรประมง เป็นต้น ซึ่งเมื่อได้มีการนำเสนอข้อมูลของกลุ่มน้ำกว๊านพะเยาย้อนกลับให้กับชุมชนในการประชุม multi stakeholder ของชุมชนรอบกว๊านและให้ชุมชนเป็นผู้จัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของปัญหา พบว่าส่วนใหญ่ชุมชนให้ความสำคัญกับปัญหาการบริหารจัดการปริมาณน้ำในลุ่มน้ำ การจัดการปริมาณตะกอน การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนด้วยการท่องเที่ยว การจัดการวัชพืช เป็นต้น ในขณะที่บางชุมชนซึ่งมีปัญหาระเบิดธรรมชาติที่ดินเช่นพื้นที่ตำบลบ้านต๋อมก็จะให้ความสำคัญกับเรื่องที่ดินและขอบเขตกว๊านมากกว่าประเด็นอื่นๆ

เมื่อนำผลการศึกษาจากการทบทวนงานวิจัยในอดีต การศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันและการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำมาวิเคราะห์ SWOT ของพื้นที่และวิเคราะห์ SPACE Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์ทิศทางการวิจัยและพัฒนากว๊านพะเยาได้ดังนี้ ทิศทางที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้สามารถรักษาสสมดุลของระบบนิเวศเชิงรุก ทิศทางที่ 2 การพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่แข่งขันได้ ทิศทางที่ 3 การฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนสภาพสังคมและกฎระเบียบ และทิศทางที่ 4 การพัฒนาด้านสุขภาวะของประชาชนเชิงรุก รวมถึงได้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยในเชิงพื้นที่ 4 พื้นที่ประกอบด้วยพื้นที่ต้นน้ำ (หนองเล็งทราย อ่างเก็บน้ำแม่ปืม) พื้นที่ต้นน้ำ (ลำน้ำ 12 สาขา) พื้นที่รอบกว๊านพะเยา และพื้นที่ท้ายน้ำ (แม่น้ำอิง) โดยมีเป้าหมายของแต่ละพื้นที่ดังนี้คือ พื้นที่ต้นน้ำ มุ่งเน้นการวิจัยเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร พื้นที่รอบกว๊าน มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อรักษาสสมดุลของการใช้ทรัพยากร และพื้นที่ท้ายน้ำ มุ่งเน้นการวิจัยด้านการบริหารจัดการน้ำเชื่อมโยงกับพื้นที่ต้นน้ำและกว๊านพะเยา โดยได้จัดทำร่างประเด็นการวิจัยและให้ชุมชนรอบกว๊านซึ่งเป็น multi stakeholder เป็นผู้จัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของประเด็นการวิจัยโดยใช้วิธี Eisenhower Matrix และนำประเด็นที่ได้มากำหนดเป็นยุทธศาสตร์

การวิจัยกวนพะเยา จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าแนวทางการฟื้นฟูและแก้ปัญหาที่
พะเยาควรจะดำเนินการแบบบูรณาการตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงท้ายน้ำ และควรกำหนดประเด็นที่เร่งด่วนและ
สำคัญที่ควรทำก่อนหลัง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและการผลลัพธ์จากการ
ดำเนินงานที่จับต้องได้อย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตามการใช้งานวิจัยและองค์ความรู้เป็นฐานของการพัฒนาก็ถือเป็นความท้าทายที่สำคัญ
ของนักวิชาการซึ่งแน่นอนว่าไม่สามารถทำได้สำเร็จเพียงลำพังและกระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา
แต่หากได้มีการร่วมมือกันอย่างจริงจังระหว่างภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องตั้งแต่หน่วยภาครัฐ องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ชุมชน และภาควิชาการ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องของการพัฒนาได้แก่ความ
สมดุลของระบบนิเวศ การพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจ การฟื้นฟูสภาพสังคม ประชาชนมีสุขภาวะที่ดีใน
ทุกๆ ร่วมกับการบริหารจัดการที่ดี มีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง มีการพัฒนาฐานข้อมูล ระบบ
สนับสนุนการตัดสินใจ พัฒนาการสื่อสารสาธารณะ และการสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชน ก็จะสามารถ
พัฒนาพะเยาไปสู่ความยั่งยืน ดังนั้นการทำงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในพื้นที่จึงมีความสำคัญอย่างมาก
ที่จะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนเชื่อมโยงกับความรู้สากลโดยนักวิจัยของมหาวิทยาลัย ทำ
ให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดการทำงานเป็นเครือข่ายความร่วมมือ และนำผลงานวิจัยไปสู่การใช้
ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของชุดโครงการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกวนพะเยาในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดย
ใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกวน
พะเยาและระบบที่มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของ
พื้นที่และความต้องการของชุมชน
3. เพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่าน
กระบวนการวิจัย
4. เพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาค
ประชาชน และภาควิชาการ

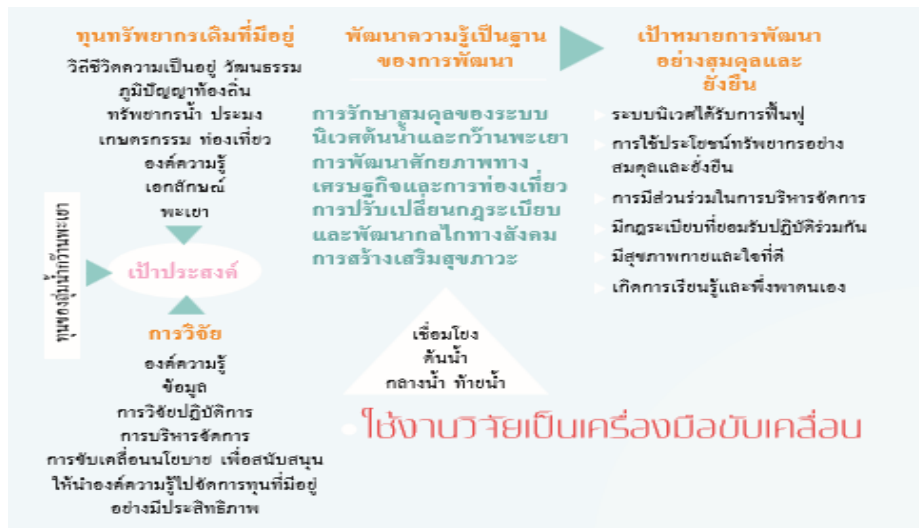
1.3 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยเฉพาะบริเวณกว๊านพะเยา และพื้นที่โดยรอบที่มีระบบนิเวศเชื่อมต่อกับกว๊านพะเยา

1.4 ขอบเขตการดำเนินงานโครงการ

ทำการศึกษาวิจัยภายใต้กรอบแนวความคิดการใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัย โดยใช้ความรู้จากงานวิจัยเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแผนงานและโครงการพัฒนา โดยการจัดกิจกรรมเพื่อบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพะเยาให้ไปสู่การรับรู้ของคนในชุมชนและนำไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ โดยมีกรอบแนวคิดของการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 3 โดยชุดบริหารโครงการวิจัยดำเนินงานในขอบเขตดังนี้

1. การพัฒนาและจัดโครงสร้างการบริหารจัดการงานวิจัยในลักษณะของประเด็นการวิจัยที่มีผลกระทบสูงต่อพื้นที่จังหวัดพะเยา โดยใช้กว๊านพะเยาเป็นศูนย์กลาง
2. บริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาโครงการวิจัยในประเด็นที่มีความสำคัญต่อพื้นที่กว๊านพะเยา
3. พัฒนาความเชื่อมโยงระบบบริหารงานวิจัยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกว๊านพะเยา เช่นหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคเอกชน และชุมชน
4. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ในการวิจัยเชิงพื้นที่
5. จัดกิจกรรมติดตามและประเมินผลการวิจัยตลอดช่วงระยะเวลาการวิจัยเพื่อให้ นักวิจัยได้รับข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
6. เผยแพร่ผลการดำเนินงานและส่งต่อข้อมูลการวิจัยสู่การนำไปใช้ประโยชน์

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อพัฒนากว๊านพะเยาไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน
โดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือขับเคลื่อน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กว๊านพะเยาเป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญเปรียบเสมือนหัวใจของเมืองพะเยา จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่ามีการวิจัยและมีความรู้ที่เกิดจากการวิจัยต่างๆ ในกว๊านพะเยาเป็นจำนวนมาก แต่หากจะมีการนำความรู้ดังกล่าวไปสู่การใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องเพิ่มระบบและกลไกในการบริหารจัดการเพื่อส่งต่อความรู้เหล่านั้นไปสู่ผู้ใช้ประโยชน์ โดยต้องใช้ความรู้โดยสรุปดังนี้

- 2.1 บริบทของกว๊านพะเยา
- 2.2 แหล่งต้นน้ำกว๊านพะเยา
- 2.3 สภาพชลธีวิทยาของกว๊านพะเยา
- 2.4 สถานะการทำการประมงในกว๊านพะเยา
- 2.5 แนวคิดและกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากร
- 2.6 กฎหมายที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากร

2.1 บริบทของกว๊านพะเยา

กว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา เป็นแหล่งน้ำสาธารณะขนาดใหญ่ อันดับสามของประเทศไทย (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535) มีความสำคัญในเขตภาคเหนือตอนบน ตั้งในเขตตำบลเวียงอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดพะเยา มีพื้นที่ตามหนังสือสำคัญที่หลวง 12,831 ไร่ 1 งาน 26.6 ตารางวา หรือประมาณ 20.53 ตารางกิโลเมตร มีแหล่งกำเนิดจากแม่น้ำสายต่าง ๆ ของเทือกเขาผีปันน้ำทางด้านตะวันตกของจังหวัดพะเยา ได้แก่ ดอยขุนต่ำ (ความสูง 1,330 เมตร รทก.) ดอยหินกอง (ความสูง 1,435 เมตร รทก.) ดอยขุนสูก (ความสูง 1,504 เมตร รทก.) ดอยขุนฝาด (ความสูง 1,550 เมตร รทก.) และดอยหลวง (ความสูง 1,697 เมตร รทก.) ลำน้ำที่ไหลลงสู่กว๊านพะเยา แบ่งออกเป็น 10 ลำน้ำ ได้แก่ ลำน้ำแม่ปืม ลำน้ำแม่เหียน ลำน้ำแม่ตุ๋ม ลำน้ำแม่ต้า ลำน้ำแม่ต๋อม ลำน้ำแม่ตุน ลำน้ำแม่นาเรือ ลำน้ำแม่ใส ลำน้ำแม่ต้า และลำน้ำแม่อิงเป็นลำน้ำสายหลักที่ไหลเข้าสู่กว๊านพะเยา (ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา, 2550) มีทางน้ำออกหนึ่งทาง คือประตูระบายน้ำบริเวณศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา และ ในปี พ.ศ. 2482-2483 ได้มีการปรับปรุงก่อสร้างประตูระบายน้ำกั้นลำน้ำอิงเพื่อเก็บกักน้ำให้มีปริมาณน้ำมากกว่าเดิมใช้สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

2.2 แหล่งต้นน้ำของกว๊านพะเยา

1. ห้วยแม่ปืม มีต้นน้ำอยู่ในเขตป่าห้วยบง-ห้วยเคียน ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองพะเยา เป็นลำน้ำขนาดเล็ก มีน้ำมากเฉพาะฤดูฝน สำหรับฤดูแล้งประชาชนสามารถใช้น้ำได้เฉพาะช่วงของลำน้ำที่มีฝายเท่านั้น ส่วนใหญ่ใช้ในการทำเกษตรกรรม

2. ห้วยแม่เหียง มีต้นน้ำอยู่ในเขตป่าแม่เหียง ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอเมืองพะเยา ลำน้ำนี้บรรจบกับลำน้ำอิงก่อนไหลลงสู่กว๊านพะเยา ตลอดห้วยแม่เหียงมีการสร้างฝายเป็นระยะ เพื่อสามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดปี

3. ห้วยแม่ตุ้ม มีต้นน้ำอยู่ในเขตป่าแม่ต๋ำ-แม่นาเรื่อ ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองพะเยา ลำน้ำนี้บรรจบกับลำน้ำอิงก่อนไหลลงสู่กว๊านพะเยา ตลอดห้วยแม่ตุ้มมีการสร้างฝายเป็นระยะ แต่ปริมาณน้ำมีไม่มากนัก

4. ห้วยแม่ต๋ำ มีต้นน้ำอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ต๋ำ-แม่นาเรื่อ ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองพะเยา บรรจบกับลำน้ำอิงก่อนไหลลงสู่กว๊านพะเยา ตลอดลำห้วยมีการสร้างฝายเป็นระยะ ทำให้สามารถเก็บกักน้ำได้บ้าง

5. ห้วยแม่ต๋อม มีต้นน้ำอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ต๋ำ-แม่นาเรื่อ ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองพะเยา บรรจบกับลำน้ำอิงก่อนไหลลงสู่กว๊านพะเยา ตลอดห้วยแม่ต๋อมมีการสร้างฝายเป็นระยะ จึงมีน้ำขังตลอดปี

6. ห้วยแม่ตุน มีต้นน้ำอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ต๋ำ-แม่นาเรื่อ ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองพะเยา ลำน้ำขนาดเล็กและตื้นเขิน ไม่มีระบบกักน้ำและขนส่งน้ำเข้าพื้นที่ ประชาชนจึงไม่ได้รับผลประโยชน์เท่าที่ควร

7. ห้วยแม่นาเรื่อ มีต้นน้ำอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอเมืองพะเยา บรรจบกับลำน้ำอิงบริเวณกว๊านพะเยา บริเวณห้วยแม่นาเรื่อมีฝายน้ำล้นเป็นบางช่วง จึงสามารถเก็บกักน้ำได้บ้าง แต่ไม่ตลอดปี

8. ห้วยแม่ต๋ำ มีต้นน้ำอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอเมืองพะเยา ตลอดลำห้วยมีการสร้างฝายเป็นระยะ จึงทำให้น้ำขังตลอดปี

9. ห้วยแม่ใส มีต้นน้ำอยู่ทางตอนกลางของอำเภอเมืองพะเยา บรรจบกับลำน้ำอิงบริเวณกว๊านพะเยา ลำน้ำส่วนใหญ่ตื้นเขิน แต่มีการขุดลอกเป็นระยะ ๆ ทำให้สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ และมีน้ำไหลตลอดปี ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ได้

10. ลำน้ำอิง เป็นลำน้ำหลักที่ไหลลงสู่กว๊านพะเยา เกิดจากลำน้ำหลายสายจากเทือกเขาด้าน

ตะวันตก ของอำเภอแม่ใจ ไหลลงสู่กว๊านพะเยา ส่วนปลายของลำน้ำไหลลงสู่แม่น้ำโขง ที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยมีลำน้ำที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตรหลายลำน้ำ เช่น ลำน้ำจุน ลำน้ำแม่ต้า ลำน้ำแม่ลาว และลำน้ำแวน (สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดพะเยา, 2535)

2.3 สภาพชลวิทย์ของกว๊านพะเยา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2535) รายงานคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา พบว่าช่วงฤดูแล้งมีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) อยู่ระหว่าง 7.3-8.4 อุณหภูมิมีค่าระหว่าง 22.0-25.0 องศาเซลเซียส ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ (Dissolve oxygen) มีค่าระหว่าง 4.6-6.7 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าการนำไฟฟ้า (Conductivity) มีค่าระหว่าง 74.8-87.5 ไมโครซีเมนส์ต่อเซนติเมตร ปริมาณแคลเซียม (Ca) มีค่าระหว่าง 6.4-13.6 มิลลิกรัมต่อลิตร ปริมาณ (Mg) มีค่าระหว่าง 1.0-18.1 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าความเป็นด่าง (Alkalinity) มีค่าระหว่าง 48.2-54.8 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าความกระด้าง (Hardness) มีค่าระหว่าง 32.0-108 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าปริมาณสารแขวนลอยทั้งหมด (Suspended solid) 2.1-36.3 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าปริมาณสารแขวนลอยที่ละลายทั้งหมด Total Dissolve solids (TDS) มีค่าระหว่าง 70.0-118.0 มิลลิกรัมต่อลิตร ปริมาณฟอสฟอรัส (Phosphorus) มีค่าระหว่าง 0.01-0.04 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าความสกปรกในรูปอินทรีย์สาร (BOD) มีค่าระหว่าง 0.74-2.50 มิลลิกรัมต่อลิตร และ ปริมาณฟีคอลโคลิฟอร์มแบคทีเรีย (Fecal coliform) มีค่าระหว่าง 20-70 MPN/100 ml

พะอบ และ บุญส่ง (2540) รายงานคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา พบว่าอุณหภูมิอยู่ในช่วง 28-31 องศาเซลเซียส ต่ำสุดในเดือนมิถุนายนและสูงสุดในเดือนกรกฎาคม ค่าความโปร่งแสงมีค่าระหว่าง 13.6-52.0 เซนติเมตร ความเป็นกรดเป็นด่างมีค่าระหว่าง 4.9-6.5 ค่าความเป็นด่างมีค่าระหว่าง 39.4-53.0 มิลลิกรัมต่อลิตร ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำมีค่าระหว่าง 4.9-6.5 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าความกระด้างมีค่าระหว่าง 35.4-42.0 มิลลิกรัมต่อลิตร และปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์อิสระมีค่าระหว่าง 0.68-1.30 มิลลิกรัมต่อลิตร

รัฐภูมิ (2545) ศึกษาการแพร่กระจายของสาหร่ายพิษและคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา เป็นระยะเวลา 18 เดือน ระหว่างเดือนเมษายน 2542 ถึงเดือนกันยายน 2543 พบว่าคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยาจัดอยู่ระหว่างคุณภาพน้ำดีปานกลางเทียบกับ Oligotrophic-mesotrophic status กับคุณภาพน้ำดีปานกลาง Mesotrophic status และเมื่อจัดตามมาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งมีใช้น้ำทะเล จัดอยู่ในประเภทที่ 2-3 ซึ่งสามารถนำมาอุปโภคและบริโภค แต่ต้องผ่านกระบวนการฆ่าเชื้อโรคและกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำ

สันธิวัฒน์ และคณะ (2557) ศึกษาคุณภาพน้ำเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงในกว๊านพะเยาโดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำด้านสถานที่และเวลาเพื่อประเมินสถานภาพของแหล่งน้ำด้านมลพิษ และปัจจัยคุณภาพน้ำที่มีผลต่อการแพร่กระจายของทรัพยากรประมงในกว๊านพะเยา ระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 ผลการศึกษาพบว่าคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยาทุกปัจจัยที่ทำการศึกษามีความผันแปรตามระยะเวลาที่เด่นชัด แต่มีการเปลี่ยนแปลงตามสถานที่น้อย เมื่อแบ่งช่วงระยะเวลาออกเป็น 3 ฤดูกาล ได้แก่ฤดูแล้ง ฤดูน้ำผสมผสาน และฤดูน้ำหลาก พบว่าปัจจัยคุณภาพน้ำที่มีความแตกต่างกันคือความลึก ความเป็นกรด-ด่าง ความกระด้าง การนำไฟฟ้า และปริมาณของแข็งทั้งหมดที่ละลายน้ำ น้ำในกว๊านพะเยาได้รับของเสียจากพื้นที่โดยรอบทำให้ไม่สามารถแบ่งเขตคุณภาพน้ำได้อย่างชัดเจน มลพิษทางน้ำที่สำคัญของกว๊านพะเยา ได้แก่ สารอินทรีย์ ปริมาณธาตุอาหาร โดยเฉพาะออร์โธฟอสเฟต-ฟอสฟอรัส และปริมาณตะกอนแขวนลอย คุณภาพน้ำของกว๊านพะเยาบริเวณที่พบว่าเป็นแหล่งอนุบาลของลูกปลาได้แก่บริเวณแม่น้ำอิง ห้วยตุ่น ห้วยแม่ณาเรือ และบริเวณที่พบว่ามีปลาอาศัยอยู่ชุกชุมบริเวณทิศใต้ของกว๊านพะเยาซึ่งเป็นเขตอนุรักษ์มีคุณภาพน้ำไม่แตกต่างจากบริเวณอื่น อย่างไรก็ตามจากการศึกษาครั้งนี้พบว่าคุณภาพน้ำของกว๊านพะเยาส่วนใหญ่เมื่อประเมินจากค่าดัชนีคุณภาพน้ำจัดอยู่ในระดับปานกลาง

กัญญาณัฐ และคณะ (2557) ศึกษาชนิด ความหนาแน่น และมวลชีวภาพของแพลงก์ตอนพืชและพรรณไม้น้ำในกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพการผลิตและความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ ศึกษาโดยเก็บตัวอย่างแพลงก์ตอนพืช พรรณไม้น้ำ และคุณภาพน้ำ จำนวน 12 สถานี ตั้งแต่เดือนเมษายน 2555 ถึงมกราคม 2556 ซึ่งผลการศึกษาพบแพลงก์ตอนพืช 7 ดิวิชัน 40 ชนิด โดยแพลงก์ตอนพืชกลุ่มเด่น คือสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน (Cyanophyta) แพลงก์ตอนพืชชนิดเด่นที่พบในกว๊านพะเยา ได้แก่ *Anabaena catenula* และ *Microcystis aeruginosa* ความชุกชุมของแพลงก์ตอนพืชมีค่าผันแปรในช่วง 220,000 -255,960,000 หน่วยต่อลิตร บริเวณที่มีความหนาแน่นของแพลงก์ตอนพืชสูงสุดในรอบปี คือบริเวณศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา ในเดือนกันยายนโดยแพลงก์ตอนพืชเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล คือมีค่าสูงสุดในฤดูน้ำหลาก ฤดูน้ำผสมผสาน และฤดูแล้ง โดยมีความหนาแน่นเฉลี่ยเท่ากับ 63,400,000 60,600,000 และ 18,800,000 หน่วยต่อลิตร ตามลำดับพบพรรณไม้น้ำทั้งหมด 37 วงศ์ รวมทั้งหมด 78 ชนิด โดยพรรณไม้น้ำกลุ่มเด่นคือกลุ่มพืชขายน้ำ ซึ่งมีการแพร่กระจายไปทั่วกว๊านพะเยา พรรณไม้น้ำชนิดเด่นที่พบ คือ ผักตบชวา หญ้าขน และเอื้องแพ็ดม้า ค่ามวลชีวภาพของพรรณไม้น้ำอยู่ในช่วง 84.3-3,197.1 กรัมต่อตารางเมตร มีค่ามวลชีวภาพของพรรณไม้น้ำเฉลี่ย 680.1 กรัมต่อตารางเมตร มวลชีวภาพของ

พรรณไม้น้ำมีค่าสูงสุดในฤดูน้ำหลาก ฤดูน้ำผสมผสาน และฤดูแล้ง ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 908.3 584.1 และ 472.0 กรัมต่อตารางเมตร ตามลำดับ บริเวณที่มีมวลชีวภาพของพรรณไม้น้ำสูงที่สุดในรอบปี คือ บริเวณ บ้านแม่ใส ในเดือนธันวาคม จากการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พบว่าปัจจัยทางคุณภาพน้ำที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นของแพลงก์ตอนพืชและมวลชีวภาพของพรรณไม้น้ำ คือ ความนำไฟฟ้า ความลึกน้ำ ความโปร่งแสง ความเป็นด่าง ออร์โธฟอสเฟต-ฟอสฟอรัสและความกระด้าง ($p < 0.05$) พื้นที่ส่วนใหญ่ของกัวนพะเยามีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับสูง โดยพื้นที่ที่มีสถานภาพความอุดมสมบูรณ์สูง คือ บริเวณบ้านสันกว๊าน บริเวณบ้านแม่ใส และบริเวณบ้านร่องไฮ

กรทิพย์ และคณะ (2557) ตรวจสอบชนิดและปริมาณของสารป้องกันกำจัดแมลงที่ตกค้างในน้ำ ดินตะกอน และระบบห่วงโซ่อาหารในกัวนพะเยา โดยวิเคราะห์หาสารป้องกันกำจัดแมลง 4 กลุ่มคือ กลุ่มออร์แกนโนคลอรีน กลุ่มออร์แกนโนฟอสเฟต กลุ่มคาร์บาเมต และกลุ่มไพรีทรอยด์สังเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าน้ำและดินตะกอนในกัวนพะเยาไม่มีกลุ่มสารป้องกันกำจัดแมลงทั้ง 4 กลุ่ม แต่มีการตรวจพบสารป้องกันกำจัดแมลงบริเวณในนารอบกัวนพะเยาในช่วงระหว่างเพาะปลูกข้าว 2 ชนิด คือ สารป้องกันกำจัดแมลง ชนิด Chlorpyrifos ในกลุ่มออร์แกนโนฟอสเฟต จำนวน 1 ตัวอย่างในดินตะกอน และ Cypermethrin ในกลุ่มไพรีทรอยด์สังเคราะห์ จำนวน 1 ตัวอย่างในดินตะกอน สำหรับการศึกษาชนิดและปริมาณสารป้องกันกำจัดแมลงที่ตกค้างในห่วงโซ่อาหารในกัวนพะเยา โดยใช้กุ้งฝอย ปลานิล ปลาเผา และปลากรายเป็นตัวแทนของสัตว์น้ำในกัวนพะเยา พบว่าไม่มีสารป้องกันกำจัดแมลงตกค้างในสัตว์น้ำเหล่านี้ที่ใช้ปลากรายเป็นระดับห่วงโซ่อาหารสูงสุด

นิวุฒิ และคณะ (2557) ตรวจสอบความเข้มข้นของสารที่เป็นสาเหตุของกลิ่นไม่พึงประสงค์ (Geosmin และ MIB) ของน้ำในกัวนพะเยา และคัดแยกชนิดของแพลงก์ตอนพืชและแอกติโนมัซีสที่ผลิตกลิ่นไม่พึงประสงค์โดยทำการเก็บตัวอย่างในกัวนพะเยา พบว่า สารที่เป็นสาเหตุหลักของกลิ่นไม่พึงประสงค์ในน้ำและดินพื้นท้องน้ำของกัวนพะเยา คือ สารประกอบจีโอสมินโดยปริมาณกลิ่นไม่พึงประสงค์ในน้ำมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับปริมาณของสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินและคลอโรฟิลล์เออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในขณะที่ปริมาณกลิ่นไม่พึงประสงค์ในดินพื้นท้องน้ำมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับปริมาณแอกติโนมัซีสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) สำหรับแพลงก์ตอนพืชที่พบในปริมาณสูงและบ่อยที่สุด คือ กลุ่มสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน ซึ่งที่พบในปริมาณสูงและบ่อยประกอบไปด้วย 5 ชนิด คือ *Anabaena* spp. *Oscillatoria* spp. *Phormidium* spp. *Microcystis* spp. และ *Lyngbya* spp. แต่ชนิดที่เด่นและพบเสมอมี 3 ชนิด คือ *Microcystis* spp. *Anabaena* spp. และ *Oscillatoria* spp. โดยที่

Anabaena spp. และ *Oscillatoria* spp. เป็นสาหร่ายที่สร้างกลินไม่พึ่งประสงค์ในน้ำ ปริมาณของแอมโมเนียในดินตะกอน ส่วนใหญ่พบว่าเกิดจากกลุ่ม *Streptomyces* spp.

2.4 สถานะการทำการประมงในกว๊านพะเยา

ชาญชัย (2516) รายงานผลสำรวจการทำการประมง จำนวน 16 ครั้ง ภายในระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2516 พบว่ามีเรือออกทำการประมงวันละ 84 ลำ แยกเป็นเรือแห 33 ลำ เรือเบ็ด 33 ลำ และเรือข่าย 18 ลำ นอกจากนี้ยังมีเรือเก็บสาหร่ายเฉลี่ยวันละ 23 ลำ ชาวประมงนิยมออกทำการประมงในช่วงระยะเวลา 8.00-16.00 น. แต่จะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ เช่น ฝนตก ลมแรง เป็นต้น เครื่องมือทำการประมงนิยมใช้ แห เบ็ดตก ข่าย เนื่องจากบริเวณท้องน้ำของกว๊านพะเยาเต็มไปด้วยสาหร่าย เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพดีที่สุด ได้แก่ แห ซึ่งนิยมใช้ขนาดช่องตา 2-3 ซม. สำหรับปลาขนาดเล็กและขนาดตา 5-8 เซนติเมตร สำหรับปลาขนาดใหญ่ ส่วนวิธีการที่ดีที่สุดนั้นใช้ข่ายขนาดใหญ่ล้อมรอบเสียก่อนแล้วค่อยใช้แหทอดบริเวณที่ล้อมรอบนั้น การหาปลานิลขนาดใหญ่นิยมใช้ไม้หรือพายตีน้ำ ปลานิลจะตกใจแล้วมุดลงโคลนทำให้เกิดฟองอากาศพุ่งขึ้นมาเหนือผิวน้ำ ทำให้สามารถเห็นที่ที่จะทอดแหได้ การจับนั้นก็ต้องดำลงไปใช้เชือกมัดแล้วลากขึ้นมาไว้บนเรือ ส่วนการทอดแหธรรมดา ๆ ส่วนมากจะได้ปลาหมอเทศข้างลายและปลาอื่น ๆ และการตกเบ็ดส่วนใหญ่จะได้ปลาหมอเทศข้างลาย ปลาหมอข้างเหียบ ปลากระสูบจุด และปลากักเป่า เป็นต้น ชนิดปลาที่พบมากและทำรายได้ให้แก่ชาวประมง ได้แก่ ปลาหมอข้างลาย และปลานิลส่วนปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ชาวประมงพบว่าปลาหมอเทศข้างลายมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ปลานิล ถ้าเทียบอัตราส่วนด้านน้ำหนักจะได้ดังนี้ ปลาหมอเทศข้างลาย ปลานิล ปลาอื่น ๆ ในอัตราส่วน 3:2:1 และพบว่าปลานิลที่จับได้เป็นปลาขนาดใหญ่ที่สำรวจพบมีความยาว 40.2 เซนติเมตร น้ำหนัก 1.5 กิโลกรัม ส่วนปลาหมอเทศข้างลายมีขนาดปานกลางขนาดความยาวเฉลี่ยแล้วไม่เกิน 20 เซนติเมตร มีอยู่เป็นจำนวนมาก จากการวิเคราะห์ตัวเลขที่ได้จากการสำรวจพบว่าในปีหนึ่งนั้น ปริมาณปลาที่ขึ้นจากกว๊านพะเยา มีประมาณ 3.5-15.0 ตัน และในปีหนึ่งๆ นั้นจะมีปริมาณปลาที่ขึ้นจากกว๊านพะเยาได้สูงสุดไม่เกินประมาณ 22 ตัน ซึ่งได้จากตัวเลขที่สำรวจได้สูงสุดในวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2516

ชนินทร์ และคณะ (2535) พบว่าชาวประมงออกหาปลาเพียงวันละ 40 ราย หรือ 26 รายต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร จับปลาได้วันละ 2.73 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน รายได้จากการประมงเฉลี่ยวันละ 59.3 บาท โดยทำการประมงเดือนละ 16 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการทำการประมงเป็นข่าย 90.9% ขนาดช่องตา 6-

16 เซนติเมตร และแห 9.1% ชาวประมงใช้ข่ายทำการประมง 18.9 ผืนต่อราย

ผะอบ และ บุญส่ง (2540 ก) ศึกษาชลธีวิทยาและทรัพยากรประมงในกว๊านพะเยาหลังการบูรณะ พบประชากรปลาโดยการใช้อวนล้อมและกระแสไฟฟ้า จำนวน 12 ครอบครั้ว 28 ชนิด ชนิดที่พบมากที่สุดได้แก่ ปลาไน (*Cyprinus carpio*) ปลานิล (*Oreochromis niloticus*) ปลาเงา (*Ctenopharyngodon idellus*) ปลาที่พบจำนวนมากที่สุดได้แก่ ปลาชีวกวาย ปลาช้ำ และปลานิล ค่าผลผลิตสัตว์น้ำ (Standing crop) เท่ากับ 18.0 กิโลกรัมต่อไร่ ชาวประมงออกจับปลาวันละ 59 ราย หรือ 37 รายต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร รายได้จากการประมงเฉลี่ยวันละ 70.59 บาท เครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงเป็นข่าย 57.63 % ขนาดช่องตา 2.5-14 เซนติเมตร และแหคิดเป็น 18.64%

ผะอบ และคณะ (2540 ข) รายงานว่า ค่า F/C ratio ในกว๊านพะเยามีค่าเท่ากับ 4.33 โดย Swingle (1950) รายงานว่าหากแหล่งน้ำใดมี ค่าF/C ratio มีค่าเท่ากับ 3-6 แสดงว่าแหล่งน้ำนั้นมีความเหมาะสม แต่หากมีค่าต่ำกว่า 3 แสดงว่าแหล่งน้ำนั้นมีความเครียดของปลาเกินสมควร หากมีค่ามากกว่า 6 แสดงว่าแหล่งน้ำนั้นมีความเครียดของปลาเกินสมควร หากค่าสูงหรือต่ำกว่านี้แสดงว่าแหล่งน้ำนั้นไม่มีความสมดุล

Thai-Japan LSIFP Consortium (1985) รายงานสภาวะการประมงในกว๊านพะเยา พบว่าประชากรที่อยู่รอบกว๊านพะเยาร้อยละ 60-70 ประกอบอาชีพประมงโดยมีระยะเวลาจับปลาระหว่าง 9.6-11.5 เดือนต่อปี มีจำนวนชาวประมงเฉลี่ย 1.8 รายต่อครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงคือ ข่าย ไซ และแห ชนิดปลาที่จับได้มากที่สุดคือปลานิล และปลาช่อน ปริมาณผลจับปลาทั้งหมด 25.44 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเท่ากับ 2.08 กิโลกรัมต่อรายต่อวัน จากผลจับปลาทั้งหมดพบว่าร้อยละ 8.74 ใช้บริโภคในครัวเรือน และร้อยละ 90.9 จำหน่ายโดยตรงหรือผ่านพ่อค้าคนกลาง

ผะอบ และ บุญส่ง (2540) รายงานการประเมินผลจับสัตว์น้ำรอบกว๊านพะเยา พบว่าสามารถจับปลาได้วันละ 601 กิโลกรัม หรือเท่ากับ 18 ตันต่อเดือน แยกเป็นปริมาณสัตว์น้ำที่จับเพื่อจำหน่ายประมาณวันละ 533 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 88.75 และสัตว์น้ำที่ชาวประมงจับได้เพื่อบริโภคในครัวเรือนประมาณวันละ 68 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 11.25 มีวันทำการประมงเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 วันต่อสัปดาห์

สถาบันวิจัยประมงน้ำจืด (2538) ได้ศึกษาสภาวะการประมงและผลจับสัตว์น้ำในกว๊านพะเยาปี 2538 ได้ดำเนินการสำรวจและรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2538 ถึงเดือนตุลาคม 2538 โดยการสัมภาษณ์ชาวประมงและผู้ค้าสัตว์น้ำ และการสำรวจตลาดสดและทำขึ้นปลาต่างๆ ในบริเวณโดยรอบกว๊านพะเยา ผลการศึกษา พบว่า มีราษฎรประกอบอาชีพการทำประมงอยู่รวม 218 ราย มีปริมาณผลจับสัตว์น้ำ

เฉลี่ย 601 กิโลกรัมต่อวัน โดยมีค่าผลจับเฉลี่ย 4.08 กิโลกรัมต่อรายต่อวันทำการประมง พบว่าเครื่องมือประมงรวม 12 ชนิด ชนิดที่นิยมใช้กันมาก คือ ข่ายชิง ข่ายไล่ และยอยก และชาวประมงออกทำการประมงเฉลี่ย 4.72 วันต่อสัปดาห์ มีประสบการณ์การจับสัตว์น้ำเฉลี่ย 17.09 ปี สำหรับผลตอบแทนต่อการลงแรงทำการประมงพบว่ามีค่าเฉลี่ย 17.10 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี และมีรายได้เฉลี่ยวันละประมาณ 102 บาทต่อครอบครัว ชาวประมงที่พบในกว๊านพะเยาจะเป็นราษฎรที่มีภูมิลำเนาเดิม อยู่โดยรอบกว๊านพะเยาทั้งสิ้น โดยมีอาชีพการทำประมงร่วมกับการทำนาร้อย 74.76 และอาชีพการทำประมงร่วมกับอาชีพอื่นๆร้อยละ 11.65 ส่วนสภาวะการตลาดสินค้าสัตว์น้ำพบว่า เป็นลักษณะการตลาดที่มีอิสระและมีการแข่งขันเสรี โดยพบว่าปริมาณสัตว์น้ำที่ชาวประมงจับเพื่อจำหน่ายรวมร้อยละ 88.75 และเป็นสัตว์น้ำที่ชาวประมงจำหน่ายปลีกด้วยตนเองร้อยละ 39.75 ส่วนปริมาณที่เหลือร้อยละ 11.25 จะใช้บริโภคในครัวเรือน จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่ากว๊านพะเยายังคงเป็นแหล่งน้ำที่มีศักยภาพทางการประมงเป็นอย่างยิ่งสามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ราษฎรที่อยู่โดยรอบและบริเวณใกล้เคียงจึงสมควรที่จะต้องช่วยกันดำรงรักษาเพื่อจะได้เป็นแหล่งทรัพยากรประมงที่ทรงคุณค่าสืบต่อไป

จันทร์ทิป และคณะ (2546) กล่าวว่าชาวประมงที่อาศัยอยู่โดยรอบกว๊านพะเยามีประมาณ 400 ครอบครัว ได้แก่ชุมชน แม่ตำ เมืองชุม ชุมชนประตูประสาท ชุมชน วัดบุญยืน เทศบาลเมืองพะเยา บ้านแทนดอกไม้ บ้านร่องห้า บ้านสันตันผึ่ง บ้านสันหนองเหนียว บ้านต้อม บ้านสันปาม่วง บ้านสันป่าคา บ้านสันเวียงใหม่ บ้านทุ่งกิว บ้านสันกว๊าน บ้านสันหินช้าง บ้านร่องไฮ โดยชาวประมงส่วนใหญ่ จบการศึกษาชั้นประถม 1- 6 โดยส่วนใหญ่ทำอาชีพประมงมานานกว่า 10 ปี มีอุปกรณ์และเครื่องมือในการทำประมงในกว๊านพะเยา อาทิเช่น เรือ แห ตาข่าย ไซ สุ่ม แหลม ต้มดักปลาไหล กระบอกดักปลาไหล ปืนขมวก เบ็ด ยอ กระตัม แซะ ไซกุง เป็นต้น ชาวประมงจะทำการประมงในกว๊านพะเยา สังเกตลมฟ้า อากาศ โดยจะสังเกตทางลม จะมี 2 ลักษณะคือ ลมเหนือ (ตุลาคม - มกราคม) ลมใต้ (กุมภาพันธ์ - กันยายน) ชาวประมงในกว๊านพะเยามีความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าที่ ผี และพระธาตุที่อยู่ในกว๊านพะเยา และยังเชื่อว่าเวลาในการทำประมง จะต้องไม่ออกไปจับปลาในวันสำคัญต่างๆ ในการทำประมงมีปัญหาและอุปสรรค เช่น การลดลงของพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำ สาเหตุมาจากในฝั่งเมืองมีการปล่อยน้ำเสีย ขยะ การขุดลอกกว๊านพะเยา การทำแนวคันดิน การสะสมของวัชพืช การใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมาย จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ในบางปัญหาอาจสามารถแก้ไขได้ เช่น การประกอบอาชีพอื่น การรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายชาวประมงพื้นบ้าน กว๊านพะเยา การปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการและเครื่องมือประมง การไปหาปลาในแหล่งน้ำอื่น

จุลทรรศน์ และคณะ (2557) ทำการศึกษาโครงสร้างและการแพร่กระจายของประชาคมปลาในกว๊านพะเยา ระหว่างเดือนมิถุนายน 2555 ถึงเดือนเมษายน 2556 รวม 6 ครั้ง โดยสุ่มตัวอย่าง 12 จุดสำรวจ พบพันธุ์ปลาในกว๊านพะเยามีจำนวนรวม 41 ชนิด 16 วงศ์ โดยพบวงศ์ปลาตะเพียนมากที่สุดจำนวน 15 ชนิด โครงสร้างประชาคมปลาพบปลาแบนแก้ว และปลาตะเพียนมีสัดส่วนโดยจำนวนและน้ำหนักมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความมากชนิด ดัชนีความหลากหลาย และดัชนีความเท่าเทียมเท่ากับ 1.60 ± 0.33 , 1.83 ± 0.30 และ 0.93 ± 0.16 ตามลำดับ การศึกษาประสิทธิภาพผลจับปลาของเครื่องมือข่ายพบว่ามีความเฉลี่ย 93.71 กรัมต่อพื้นที่ข่าย 100 ตารางเมตรต่อชั่วโมง โดยข่ายขนาดช่องตา 70 มิลลิเมตร มีผลจับปลาสูงสุดเฉลี่ย 125.85 กรัมต่อพื้นที่ข่าย 100 ตารางเมตร

สันธิวัฒน์ และคณะ (2557) ทำการศึกษาข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรประมงในกว๊านพะเยาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน ทำการศึกษากายใต้ 6 โครงการวิจัยย่อยระหว่างเดือนมิถุนายน 2555 ถึงเดือนพฤษภาคม 2556 ผลการศึกษาพบแพลงก์ตอนพืช 7 ดิวิชัน 40 ชนิด กลุ่มเด่นคือ ดิวิชัน Cyanophyta พบพรรณไม้น้ำทั้งหมด 37 วงศ์ รวมทั้งหมด 78 ชนิด พบปลาทั้งสิ้น 16 ครอบครัว 26 สกุล 41 ชนิด ชนิดเด่นที่พบ 7 ชนิดได้แก่ ปลาสลาด ปลาตะเพียน ปลากระสูบขีด ปลาไส้ตันตาขาว ปลาหมอช้างเหยียบ ปลาแบนแก้ว และปลาบู๋ ผลจับปลาจากเครื่องมือข่ายตามขนาดช่องตาในกว๊านพะเยามีค่าเฉลี่ย 93.71 กรัมต่อพื้นที่ข่าย 100 ตารางเมตรต่อชั่วโมง ค่าดัชนีความสมบูรณ์เพศของปลาที่ศึกษา 7 ชนิด มีค่าสูงในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน แหล่งวางไข่ของสัตว์น้ำที่สำคัญอยู่บริเวณลำน้ำที่ไหลลงสู่กว๊านพะเยาเช่นแม่น้ำอิง ห้วยตุ่น และห้วยแม่ณาเรือ ชาวประมงส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือข่ายในการจับสัตว์น้ำมลพิษที่ก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญคือสารอินทรีย์ ฟอสฟอรัส และของแข็งแขวนลอย อย่างไรก็ตามคุณภาพน้ำของกว๊านพะเยาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่พบสารป้องกันกำจัดแมลงในช่วงโภชนาการของกว๊านพะเยา แต่การเจริญของสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินและแอคติโนมัยซิสในตะกอนทำให้เกิดกลิ่นไม่พึงประสงค์ในกว๊านพะเยา

ศิริลักษณ์ และคณะ (2557) ศึกษาแหล่ง และฤดูกาลวางไข่ของปลาที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในกว๊านพะเยาเพื่เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรปลาในกว๊านพะเยาอย่างเหมาะสม ทำการศึกษาระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 การศึกษาพบว่าลำน้ำที่เชื่อมต่อกับกว๊านพะเยาเป็นแหล่งวางไข่ของปลาจากกว๊านพะเยา อย่างน้อย 16 ชนิด ส่วนกว๊านพะเยามีความสำคัญในแง่ของการเป็นแหล่งอนุบาลและแหล่งอาศัย การศึกษาฤดูกาลวางไข่

ของปลา จำนวน 9 ชนิด ประกอบด้วย ปลาสลาด (*Notopterus notopterus*) ไล่ตันตาขาว (*Anemachthys armatus*) ตะเพียนขาว (*Barbonymus gonionotus*) สร้อยขาว (*Henicorhynchus siamensis*) กระสับชืด (*Hampala macrolepidota*) กตเหลือง (*Hemibagrus nemurus*) หมอช้างเหี้ยบ (*Pristolepis fasciata*) หมอเทศ (*Oreochromis mossambicus*) และสลิด (*Trichogaster pectoralis*) โดยศึกษาจากค่าดัชนีความสมบูรณ์เพศ (Gonadosomatic index, GSI) พบว่า ปลาที่มีฤดูการวางไข่ปีละ 1 ครั้ง ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ได้แก่ปลาสลาด ไล่ตันตาขาว ตะเพียนขาว สร้อยขาว กระสับชืด กตเหลือง และปลาสลิด ปลาที่มีการวางไข่มากกว่า 1 ครั้งในรอบปีหรือมีแนวโน้มการวางไข่ได้ตลอดทั้งปี ได้แก่ปลาหมอช้างเหี้ยบ และหมอเทศ การศึกษาระดับการแสดงออกของยีน Vitellogenin (VTG) ซึ่งเป็นยีนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างไข่ในปลา ในปลา 5 ชนิด ได้แก่ ปลา กตเหลือง สลาด หมอช้างเหี้ยบ ตะเพียนขาว และไล่ตันตาขาว พบว่า ระดับการแสดงออกของยีน VTG สอดคล้องกับฤดูการวางไข่ที่ศึกษาโดย GSI

2.5 แนวคิดและกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากร

สิทธิชุมชนเป็นหลักแนวคิดพื้นฐานในการจัดการทรัพยากรบนพื้นฐานการเคารพในความหลากหลายทางความคิด วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น สิทธิชุมชนที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นระบบความคิดและวิถีแก้ปัญหาต่างๆ ของมนุษย์ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม แนวความคิดและวิธีการดังกล่าว เกิดจากการสังเกต การทดลอง ลองผิดลองถูก หรือใช้วิธีการอย่างอื่นจากประสบการณ์หลายๆ ครั้ง แล้วสรุปเป็นบทเรียนภายใต้กรอบความคิด ความเชื่อของบุคคลในสังคม ระบบความคิดเรื่องสิทธิชุมชนที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาพื้นบ้าน จึงครอบคลุมไปถึงลักษณะนามธรรมที่แสดงออกถึงความเชื่อ ความศรัทธา ความกลัว หรือแนวความคิดอื่นๆ ที่ยึดมั่นกันเป็นอุดมการณ์ในการดำรงชีวิต การศึกษาเรื่องสิทธิชุมชนจึงต้องอาศัยการอธิบายวิธีคิดที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังกฎเกณฑ์และรูปแบบการจัดการทรัพยากรของชุมชนว่า มีสาระคุณค่าสื่อถึงอะไร มีความหมายต่อชุมชนอย่างไร และเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านและสิ่งแวดล้อมอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากระบบสิทธิชุมชนมิได้เป็นกฎเกณฑ์ที่หยุดนิ่งตายตัว แต่หากเป็นยุทธวิธีในการปรับตัวของชุมชนภายใต้สิ่งที่เป็ความจริงของสังคมหรือเป็นปัญหาเฉพาะที่ชุมชนได้ร่วมแก้ไข และเรียนรู้ร่วมกันจากบทเรียน หรือจากปัญหาที่เข้ามากระทบ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาร่วมกัน และกลายมาเป็นวิธีการที่ชุมชนรับรู้และซึมซับเอาไว้จนกลายเป็นรูปแบบการจัดการทางสังคมที่ชุมชนสามารถประยุกต์ขึ้นมาเพื่อใช้แก้ไขปัญหามีผลกระทบเกิดขึ้น ดังนั้น ระบบสิทธิชุมชน

จึงเป็นการเคลื่อนไหวของชุมชนผ่านรูปแบบทางสังคมนั่นเอง หรืออาจพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการสร้าง ความเข้มแข็งภายในชุมชนเพื่อต่อสู้กับความเปลี่ยนแปลงจากภายนอกที่เข้ามากระทบอย่างมีพลังนั่นเอง (เมธี และคณะ, 2557)

เมธี และคณะ (2557) กล่าวว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2540) ในหมวดที่ 3 ว่าด้วย “สิทธิและหน้าที่ของปวงชนชาวไทย” ได้กล่าวถึงสิทธิของบุคคลและชุมชนอยู่หลายมาตราอันเกี่ยวข้องกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสิทธิชุมชนในการอนุรักษ์ การจัดการทรัพยากร หรือการมีส่วนร่วมในการจัดการ ทรัพยากรท้องถิ่น เช่น

มาตรา 46 “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ตามที่กฎหมาย บัญญัติ”

มาตรา 56 “สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและการได้รับ ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพออยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อ สุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตนย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ....”

และในหมวดที่ 5 ว่าด้วย “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” ก็ได้กล่าวถึงเช่นกัน คือ

มาตรา 79 “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา และการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการ ส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดจนควบคุมและกำจั ดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน”

และในหมวดที่ 9 ว่าด้วย “การปกครองส่วนท้องถิ่น” ก็ได้กล่าวถึงเช่นกัน คือ

มาตรา 289 “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการจัดการศึกษาอบรมภายใน ท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึง การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย”

2.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากร

กฎหมายเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้การจัดการหรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประสบผลสำเร็จ กล่าวคือ เราต้องอาศัยกฎหมายเพื่อกำหนดนโยบายการจัดการให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักความสมดุลของธรรมชาติ มีความสอดคล้องกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ วิธีการประสานงานขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และในขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องมือในการควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามระเบียบและข้อกำหนดอย่างชัดเจนด้วย (เมธี และคณะ, 2557)

เดิมประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการหรือการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยตรงเพียงฉบับเดียวที่ครอบคลุมเรื่องการแก้ไขปัญหามลพิษทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมฉบับที่ 1 พ.ศ. 2518 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2521 แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ มิได้มีกลไกที่เป็นระบบที่จะช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและแผนที่ผ่านมาเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีไปสู่ภาคปฏิบัติที่ได้ผล ขาดความต่อเนื่องในการติดตามตรวจสอบโครงการที่ได้ดำเนินไปแล้ว ขาดอำนาจในการลงโทษและการบังคับใช้มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และประเด็นที่สำคัญคือไม่มีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ทำลายสิ่งแวดล้อมที่จะต้องรับภาระในการแก้ไข นอกจากนี้ ยังไม่เปิดโอกาสให้มีการจัดทำเครือข่ายการทำงานด้านการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยให้มีการผนึกกำลังระหว่างภาครัฐบาล เอกชน และองค์กรเอกชนอย่างมีระบบ รวมทั้งยังไม่ได้มีการกระจายอำนาจออกไปสู่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นให้เพียงพอด้วย (เมธี และคณะ, 2557)

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (2552) กล่าวว่าสิทธิชุมชนมิใช่เป็นสิทธิที่ชุมชนใช้ปกป้องรักษาทรัพยากร หรือตัวตนของตนเองเท่านั้น แต่ยังเป็นสิทธิที่ชุมชนจะสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมไม่ว่าจะเป็นการจัดการทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอื่น ๆ อันสอดคล้องกับหลักการของการสร้างสิทธิที่ว่า สิทธิที่เจ้าของจะอ้างความชอบธรรมของตนเองได้ หากเป็นสิ่งที่เจ้าตัวกำหนดฝ่ายเดียว แต่ต้องเป็นการยอมรับจากสังคมไปพร้อมกัน ในด้านอำนาจของชุมชนพบว่า ชุมชนสามารถจัดระเบียบความสัมพันธ์ในการเข้าถึงและใช้ทรัพยากรธรรมชาติในลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ ประการแรก ให้ความสำคัญกับ “สิทธิของผู้มาก่อน” ประการที่สอง ให้ความสำคัญกับการครอบครองเพื่อการใช้ประโยชน์ ประการที่สาม ให้ความสำคัญกับการครอบครองทรัพยากรในจำนวนจำกัดเฉพาะที่ใช้ประโยชน์ ประการที่สี่ ให้ความสำคัญกับสิทธิโดยไม่สร้างความเดือดร้อนหรือละเมิดสิทธิผู้อื่น

เมธี และคณะ (2557) กล่าวว่า แนวคิดการมีส่วนร่วมได้มีผู้ศึกษาไว้มากมายซึ่งอาจสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาที่เสริมสร้างให้สมาชิกของกลุ่มร่วมในการค้นหาปัญหา หาแนวทางแก้ไข วางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมกันดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม (อัจฉรา สโรบล, 2549) ซึ่งอาจสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การที่สมาชิกในชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดการกระทำของสมาชิก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และร่วมรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มนั้น ทั้งนี้สิ่งที่เป็นพื้นฐานของการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาควรประกอบด้วย 1) ชาวบ้านได้ร่วมศึกษาสถานการณ์หรือไม่ 2) ได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์หาทางออกหรือไม่ และ 3) ได้ร่วมกันกำหนดแผนและมีการทำงานร่วมกันหรือไม่ ซึ่งในการจัดการทรัพยากรธรรมชาตินั้น การมีส่วนร่วมมีความสำคัญเป็นอย่างมากจึงจะประสบความสำเร็จ

สันธิวัฒน์ และคณะ (2557) รายงานว่าการดำเนินงานโครงการทิศทางการวิจัยและแนวทางการพัฒนากว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนโดยชาวพะเยาเพื่อเมืองพะเยา ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2557 ได้มีข้อค้นพบที่สำคัญหลายประการเช่น องค์ความรู้หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกว๊านพะเยาในอดีตมีจำนวนมากกว่า 200 รายการ โดยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับกว๊านพะเยามากที่สุดจำนวนไม่น้อยกว่า 151 รายการ หนองเล็งทรายไม่น้อยกว่า 30 รายการ และแม่น้ำอิงไม่น้อยกว่า 21 รายการ อย่างไรก็ตามจำนวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดังกล่าวมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากยังมีโครงการวิจัยที่นักวิจัยได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันและน่าจะมีการตีพิมพ์เผยแพร่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต มีนักวิจัย นักวิชาการ หรือนิสิตนักศึกษาที่เคยใช้กว๊านพะเยาเป็นที่ศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่า 120 คน ความรู้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาระบบนิเวศของกว๊านพะเยาซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ รองลงมาได้แก่ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยจำนวนมากแต่องค์ความรู้จากงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเฉพาะด้านทำให้นำมาใช้ในการบริหารจัดการหรือพัฒนาพื้นที่ได้น้อย ทั้งนี้อาจเนื่องจากขาดกระบวนการสื่อสารระหว่างภาควิชาการและหน่วยงานปฏิบัติหรือโจทย์วิจัยที่ทำอาจไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง นักวิจัยทำการวิจัยแบบแยกส่วนขาดการบูรณาการไปสู่เป้าหมายเดียวกันรวมถึงขาดกลไกการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระหว่างนักวิจัยเองและการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก

จากงานวิจัยและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับกว๊านพะเยามีผู้ที่ศึกษาและให้ข้อเสนอแนะไว้มากมาย อย่างไรก็ตามการนำความรู้ดังกล่าวไปสร้างศักยภาพให้กับชุมชนหรือการถ่ายทอดให้กับชุมชนผ่านกลไกการทำงานร่วมกันยังมีอยู่น้อย งานวิจัยนี้จึงได้นำกระบวนการวิจัยมาเป็นเครื่องมือสำหรับ

สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการกว๊านพะเยาโดยใช้ความรู้จากงานวิจัยเป็นพื้นฐานของการ
ขับเคลื่อนงานพัฒนาในมิติต่างๆ ของกว๊านพะเยา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงานชุดโครงการการวิจัยพัฒนางานวิจัยกวีนิพนธ์เพื่อความยั่งยืน ได้กำหนดวิธีการดำเนินงานเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่การดำเนินงานในส่วนของการวิจัย และการดำเนินงานในส่วนของการบริหารชุดโครงการ ซึ่งชุดโครงการวิจัยกวีนิพนธ์เพื่อความยั่งยืนมุ่งเน้นโจทย์วิจัยที่เร่งด่วนและสำคัญและมีแนวโน้มว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์จากงานวิจัยขึ้นมาเป็นโครงการนำร่อง โดยมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบ ข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และอาศัยกลไกความร่วมมือระหว่างคณะต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยซึ่งบริหารโดยศูนย์ ABC ร่วมกับกลไกความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและนักวิชาการในหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจากการวิจัยที่ผ่านมาสามารถระบุถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยซึ่งมีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน เครือข่ายในพื้นที่ ผู้นำชุมชน และบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ได้ ซึ่งสามารถสร้างกลไกการทำงานร่วมกันในลักษณะของเครือข่ายความรู้กวีนิพนธ์ได้เป็นอย่างดี มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1. การจัดระบบ กลไก และโครงสร้างการบริหารชุดโครงการวิจัยกวีนิพนธ์เพื่อความยั่งยืน ของมหาวิทยาลัยพะเยาร่วมกับ สกว.
2. การจัดเวทีทบทวนโจทย์วิจัยร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเป็นการยืนยันโจทย์วิจัยที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาที่แท้จริง และพัฒนาพื้นที่แห่งการรับรู้และเรียนรู้ด้านการพัฒนางานวิจัยในชื่อ “กวีนิพนธ์พอร่ม” เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการเปิดมุมมองและแลกเปลี่ยนโดยผ่านการใช้ข้อมูลจากข้อเท็จจริงในการตัดสินใจเพื่อพัฒนางานวิจัย
3. จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการ ให้กับผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ/วิทยาลัย/กอง/ศูนย์ นักวิจัยภายในมหาวิทยาลัยพะเยา ผู้บริหารและนักวิจัยของสถาบันการศึกษาอื่นในพื้นที่ ผู้บริหารและนักวิชาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกวีนิพนธ์ นักวิชาการในองค์กรพัฒนาเอกชน และผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่มที่สามารถร่วมทำการวิจัย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาข้อเสนอโครงการ กรอบทิศทางการวิจัยที่สนับสนุน แนวทางการสนับสนุน และปฏิทินการดำเนินงานของชุดโครงการวิจัยกวีนิพนธ์เพื่อความยั่งยืน

4. เมื่อได้ข้อเสนอโครงการแล้ว ส่งข้อเสนอโครงการให้กับผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา และจัดเวที review ข้อเสนอโครงการวิจัยร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละด้าน

5. ทำสัญญาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยสำหรับโครงการที่ผ่านการพิจารณาให้ดำเนินการ โดยมีระบบสนับสนุนและติดตามระหว่างการทำเนิงานวิจัยอย่างใกล้ชิด

6. การลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานและการจัดเวทีติดตามความก้าวหน้าของโครงการโดยเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เข้าร่วมในเวที

ระหว่างการดำเนินงานในขั้นตอนข้างต้น มีแนวทางการดำเนินงานในส่วนคู่ขนาน ดังนี้

1. การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ (ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ) และวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบ้านพะเยา

2. การพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชนและการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

3. การสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยต่างสาขา/ต่างหน่วยงาน/ต่างพื้นที่

4. การพัฒนาระบบพี่เลี้ยงนักวิจัย ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โดยนักวิจัยที่มีประสบการณ์ในพื้นที่และที่ปรึกษาจาก สกว.

5. การพัฒนากลยุทธ์ในการสื่อสารการวิจัยสู่ชุมชนทั้งในระยะก่อน ระหว่าง และหลังดำเนินโครงการวิจัย

6. การบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอนและการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่

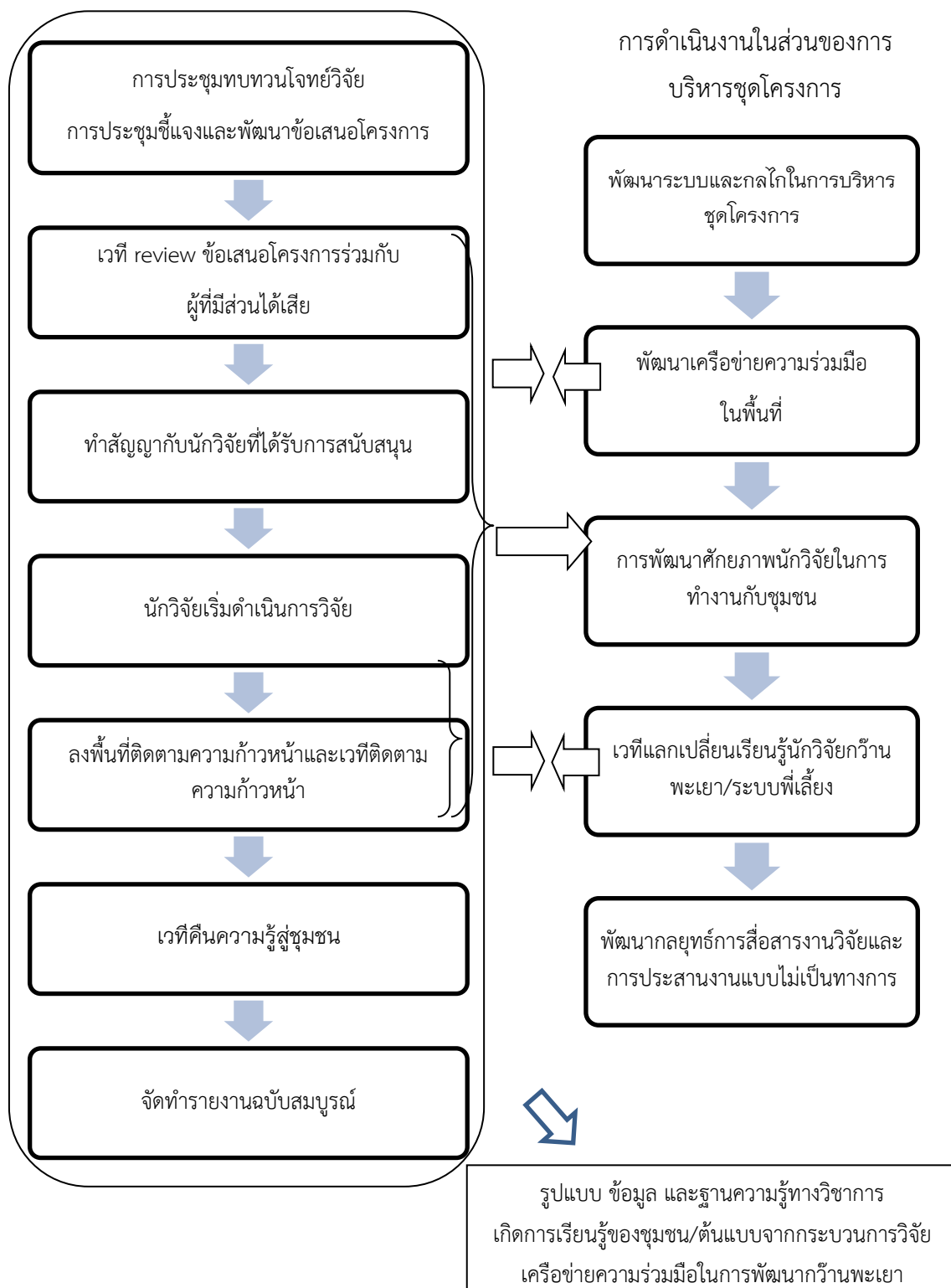
7. เมื่อมีผลการศึกษาจากการวิจัยแต่ละโครงการวิจัยย่อยพอสมควรแล้ว จะมีการจัดกิจกรรมคืนความรู้ให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่บ้านพะเยา

8. จัดเวทีปิดโครงการโดยเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เข้าร่วมในเวทีเพื่อประเมินผลผลิตและผลลัพธ์จากโครงการวิจัย

9. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอต่อ สกว. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

โดยขั้นตอนการวิจัยและการบริหารชุดโครงการวิจัยสามารถแสดงสรุปได้ตามภาพที่ 4

การดำเนินงานในส่วนของการวิจัย

ภาพที่ 4 สรุปวิธีการดำเนินงานโครงการ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการดำเนินงานชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืนซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกวีานพะเยาในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกวีานพะเยาและระบบที่มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน เพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัย และเพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากวีานพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ นั้น คณะนักวิจัยได้ใช้กระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยในส่วนของพัฒนางานวิจัยส่วนต้นทางนั้นได้ดำเนินการพัฒนาข้อเสนอการวิจัยให้สอดคล้องกับแผนทิศทางการวิจัยกวีานพะเยาซึ่งได้มีการศึกษาไว้ก่อนหน้านี้

เมื่อพิจารณาถึงผลจากการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนสามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

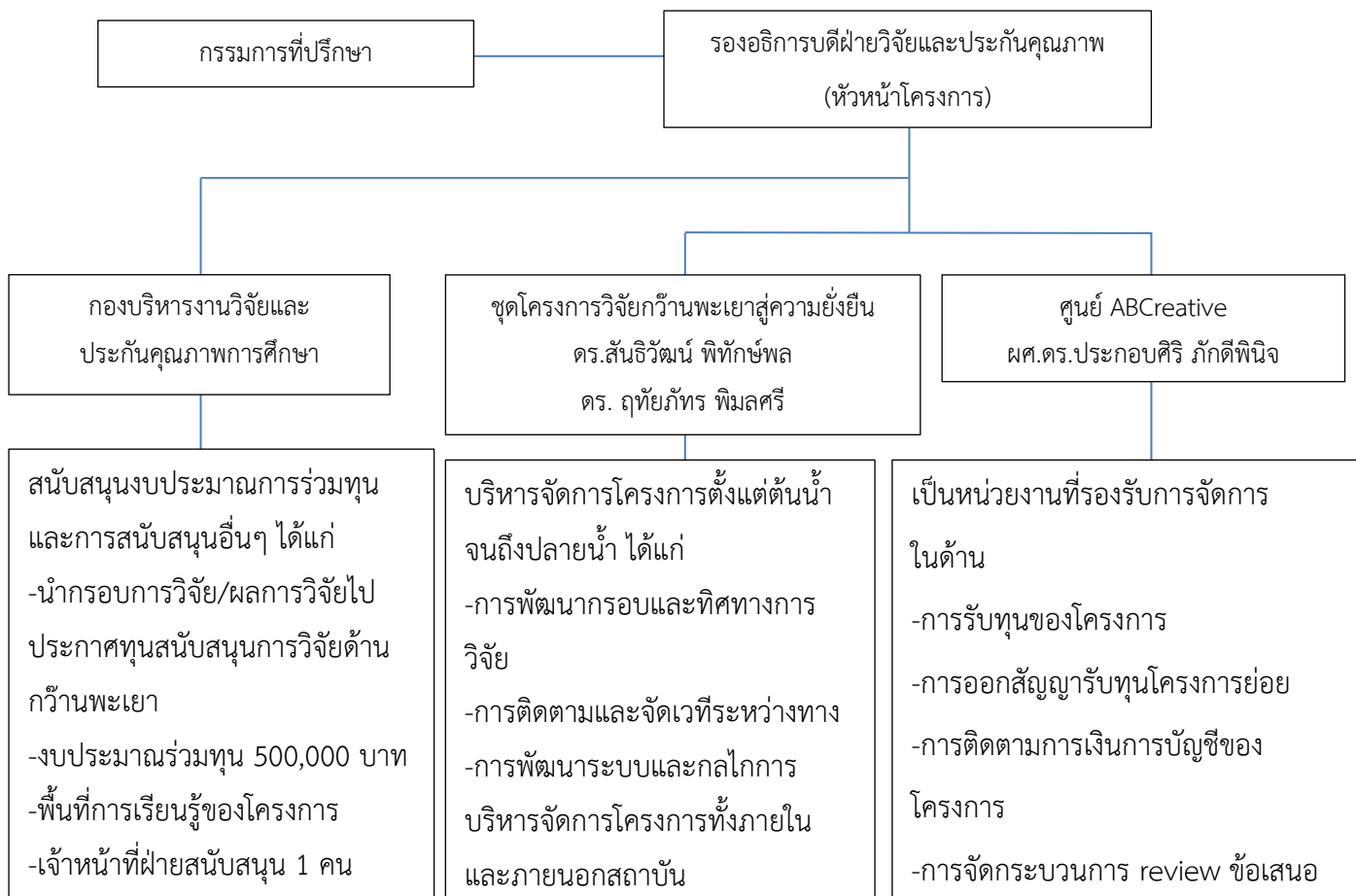
4.1 ขั้นตอนของการบริหารชุดโครงการวิจัย

กลุ่มกิจกรรมที่ 1 มีเป้าหมายเพื่อให้มีระบบและกลไกในการบริหารจัดการชุดโครงการ ซึ่งการดำเนินกิจกรรมประกอบด้วยการจัดระบบ กลไก และโครงสร้างการบริหารชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน โดยได้ทำการประชุมหารือระหว่างผู้บริหารมหาวิทยาลัย โดยรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ ผู้อำนวยการศูนย์ ABC และคณะทำงานชุดโครงการเพื่อพิจารณาโครงสร้างการบริหารชุดโครงการ โดยมีทางเลือกในการบริหารจัดการโครงการประกอบด้วย

1. การบริหารจัดการชุดโครงการทั้งหมดดำเนินการโดยศูนย์พัฒนาเชิงพื้นที่แบบสร้างสรรค์ (ABCCreative) มหาวิทยาลัย
2. การบริหารจัดการชุดโครงการทั้งหมดดำเนินการโดยคณะผู้วิจัยโดยผ่านการบริหารจัดการทุนวิจัยงบประมาณภายนอกซึ่งกำกับดูแลโดยกองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา
3. การบริหารจัดการชุดโครงการบางส่วนดำเนินการโดยคณะผู้วิจัยส่วนการบริหารจัดการด้านธุรการ การเงิน และประเมินผลโครงการวิจัยดำเนินการโดยศูนย์ ABCCreative

4. การบริหารจัดการชุดโครงการบางส่วนดำเนินการโดยคณะผู้วิจัย การบริหารจัดการด้านธุรการ การเงิน และประเมินผลโครงการวิจัยดำเนินการโดยศูนย์ ABCreative และการบริหารจัดการด้านการร่วมทุนของมหาวิทยาลัยดำเนินการโดยกองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา

เมื่อได้พิจารณาแนวทางบริหารจัดการและข้อดีข้อเสียของทางเลือกข้างต้นแล้ว มหาวิทยาลัยพะเยา จึงได้เลือกใช้วิธีการบริหารจัดการแบบที่ 4 คือการบริหารจัดการชุดโครงการบางส่วนดำเนินการโดย คณะผู้วิจัย การบริหารจัดการด้านธุรการ การเงิน และประเมินผลโครงการวิจัยดำเนินการโดยศูนย์ ABCreative และการบริหารจัดการด้านการร่วมทุนของมหาวิทยาลัยดำเนินการโดยกองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนสามารถ ดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากโครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่สำคัญ (หัวแหวน) ของพื้นที่ และมหาวิทยาลัย จึงมีแนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อวางแผนรองรับการพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบของ หน่วยงาน (organization based) ในระยะต่อไป โดยในเบื้องต้นมหาวิทยาลัยพะเยาได้สนับสนุนการ ดำเนินงานในโครงการนี้ในลักษณะที่เป็นตัวเงิน (in cash) โดยใช้งบประมาณของมหาวิทยาลัยจำนวน 500,000 บาท (ห้าแสนบาทถ้วน) และมีสิ่งสนับสนุนที่ไม่เป็นตัวเงิน (in kind) ได้แก่ สถานที่ทำงานของชุด โครงการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน รวมถึงทีมงานสนับสนุนจาก สำนักงาน ABCreative มหาวิทยาลัยพะเยา โดยมีโครงสร้างการจัดการที่รองรับการขยายตัวการตั้งเป็น หน่วยงานหรือหน่วยวิจัยในอนาคต

ภาพที่ 5 โครงสร้างการบริหารชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน

กลุ่มกิจกรรมที่ 2 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่สามารถพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และ ฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกวีานพะเยาและระบบที่มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน โดยการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการแก่นักวิจัยของมหาวิทยาลัยและนักวิจัยในเครือข่ายและเปิดรับข้อเสนอการวิจัย การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทบทวนโจทย์วิจัยที่จะประกาศทุนอุดหนุนการวิจัยและสรุปข้อมูล การประชุมชี้แจงใน คณะกรรมการบริหารของมหาวิทยาลัย การชี้แจงในการประชุมผู้บริหารงานวิจัยระดับคณะ (RSC Forum) การ ประชุมนักวิจัยที่สนใจส่งข้อเสนอโครงการเพื่อให้นักวิจัยเห็นเป้าหมายและทิศทางเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับกรอบการ วิจัยที่ได้มีการศึกษาไว้แล้ว ซึ่งทำให้ผู้บริหารคณะ ผู้บริหารงานวิจัย และนักวิจัยที่สนใจ รับทราบแนวทางการพัฒนา ข้อเสนอโครงการวิจัยในชุดโครงการกวีานพะเยา และได้มีการพัฒนากรอบการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยจากต่าง

คณะหรือต่างสาขาวิชาผ่านกลไกการประชุมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุดโครงการและนักวิจัย รวมถึงผู้เข้าร่วมประชุมที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับกวีานพะเยา ได้ให้ข้อเสนอแนะและยืนยันนโยบายการวิจัยตามกรอบการวิจัยที่ได้ศึกษาไว้ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์รวมถึงนักวิจัยได้นำเสนอแนวคิดการวิจัยและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุม

หลังจากดำเนินการข้างต้นแล้ว คณะผู้วิจัยที่ทำหน้าที่บริหารจัดการโครงการทำการประกาศเปิดรับข้อเสนอการวิจัยจากนักวิจัยโดยจัดทำเป็นหนังสือส่งถึงคณะและหน่วยงานในมหาวิทยาลัย รวมถึงการสื่อสารผ่าน Social Media และมีการประชุมสรุปประเด็นและทบทวนโดยคณะทำงานร่วมกับนักวิจัยในโอกาสต่างๆ จากผลการดำเนินงานพบว่ากระบวนการทำความเข้าใจกับนักวิจัยและการพัฒนาข้อเสนอของนักวิจัยที่เป็นชุดโครงการที่สอดคล้องกันในประเด็นวิจัยที่มีความหลากหลายอย่างเช่นกรณีของกวีานพะเยานั้น เป็นเรื่องที่ได้ค่อนข้างยาก ทั้งนี้เนื่องจากประเด็นการวิจัยตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีหลายประเด็น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากแผนแม่บทการวิจัยกวีานพะเยาที่ได้ดำเนินงานมาแล้วในระยะแรก คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้นักวิจัยเสนอชุดโครงการในประเด็นการวิจัย 2 ทิศทางหลักได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่แข่งขันได้ และ 2) การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ โดยในทิศทางการพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่แข่งขันได้ มีกลุ่มนักวิจัยส่งข้อเสนอโครงการจำนวน 2 ชุดโครงการได้แก่ชุดโครงการการจัดการบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และชุดโครงการ การพัฒนาระบบท่องเที่ยวกวีานพะเยาแบบบูรณาการ ส่วนในทิศทางที่ 2 การรักษาสมดุลของระบบนิเวศได้มีกลุ่มนักวิจัยส่งข้อเสนอโครงการจำนวน 2 ชุดโครงการ ได้แก่ ชุดโครงการระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกวีานพะเยา และชุดโครงการการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำกวีานพะเยา และทั้ง 4 ชุดโครงการได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาข้อเสนอโครงการโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละประเด็น ซึ่งผลการพิจารณาพบว่าทั้ง 4 ชุดโครงการเป็นโครงการวิจัยที่มีประโยชน์ที่สามารถสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่โดยรอบกวีานพะเยาได้ แต่เมื่อพิจารณาจากระยะเวลาของการได้รับผลสำเร็จของโครงการและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงได้พิจารณาสนับสนุนชุดโครงการวิจัยจำนวน 3 ชุดโครงการดังนี้คือ 1) ชุดโครงการการจัดการบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) ชุดโครงการการพัฒนาระบบท่องเที่ยวกวีานพะเยาแบบบูรณาการ และ 3) ชุดโครงการระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกวีานพะเยา ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 4 ชุดโครงการที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ทิศทางการพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่แข่งขันได้

ลำดับ ที่	ชุดโครงการ	ผู้ร่วมวิจัย	โครงการย่อย	งบประมาณ โครงการย่อย (บาท)
1	การจัดการบริหาร สถาปัตยกรรมของ เมืองพะเยา เพื่อ สนับสนุนการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม (อาจารย์ภักธิมา วรศิริ)	อ.สุธี เมฆบุญส่งลาภ	การรื้อฟื้นองค์ประกอบของเวียง โบราณของเมืองพะเยาในความคิด ของประชาชนเพื่อเพิ่มศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาเวียงพะเยา เวียงน้ำเต้า และเวียงพระธาตุจอมทอง	500,000
		อ.วรินทร์ รวมสำราญ	การสื่อความหมายคติสัญลักษณ์และ รูปแบบศิลปะสถาปัตยกรรม วิหาร พระเจ้าตนหลวงวัดศรีโคมคำ และพระ ธาตุจอมทอง ที่สัมพันธ์กับ บริบท เวียงพระธาตุจอมทองและบริบทพื้นที่ กลุ่มโบราณวัตถุโลกอารามกลางก๊ว้น พะเยา” เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	400,000
		อ.ภักธิมา วรศิริ	การรื้อฟื้นลักษณะทางกายภาพของ ย่านการค้าเมืองพะเยา เพื่อส่งเสริม การรับรู้ด้านประวัติศาสตร์ของพื้นที่ และเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	300,000
		อ.สาวิตรี นุกูล	แนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมทาง กายภาพ เพื่อส่งเสริมการรับรู้พื้นที่ ประวัติศาสตร์ของเมือง กรณีศึกษา พื้นที่ คูเมือง เวียงพะเยา จังหวัดพะเยา	300,000

ทิศทางการพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่แข่งขันได้

ลำดับ ที่	ชุดโครงการ	ผู้ร่วมวิจัย	โครงการย่อย	งบประมาณ โครงการย่อย (บาท)
2	การพัฒนาระบบ ท่องเที่ยวกว๊าน พะเยาแบบบูรณา การ (ดร.บวรศักดิ์ ศรี สังสิทธิสันติ)	1. ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ 2. ดร.สุจิตรา วสุวัต 3. ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี 4. นายอดิเรก วงศ์ภูวิวัฒน์	1. การวิจัยและพัฒนากิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานวิถี ประมงพื้นบ้าน กว๊านพะเยา	260,000
		1.ดร.นครินทร์ ชัยแก้ว 2. ดร.บุญศิริ สุขพร้อมสรรพ 3. นางสาวศรีสุดา วงศ์ชุม 4. ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ	2 การพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานเพื่อ การท่องเที่ยวในเขตเวียงพะเยา	350,000
		1. ดร.พรเทพ โรจนวสุ 2. ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ 3. ดร.จิราพร ไชยวงศ์สาย	3. โปรแกรมประยุกต์สำหรับส่งเสริม และสนับสนุนการท่องเที่ยวกว๊าน พะเยา	320,000
		1. ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี 2. อ.ทศพล คุ้มสุพรรณ 3. ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ	4.การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการสื่อสาร ทางการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวกว๊าน พะเยา	320,000

ลำดับ ที่	ชุดโครงการ	ผู้ร่วมวิจัย	โครงการย่อย	งบประมาณ โครงการย่อย (บาท)
		4. นายณัฐธีร์ อมรพันธุ์รัชตะ		
		1. ดร.วรัญญา ไชยทารินทร์ 2. อ.อริยา เผ่าเครื่อง	5.การประเมินศักยภาพด้านบริการ ทางการท่องเที่ยวและความคุ้มค่าทาง เศรษฐกิจจากโครงการพัฒนาการ ท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา	250,000

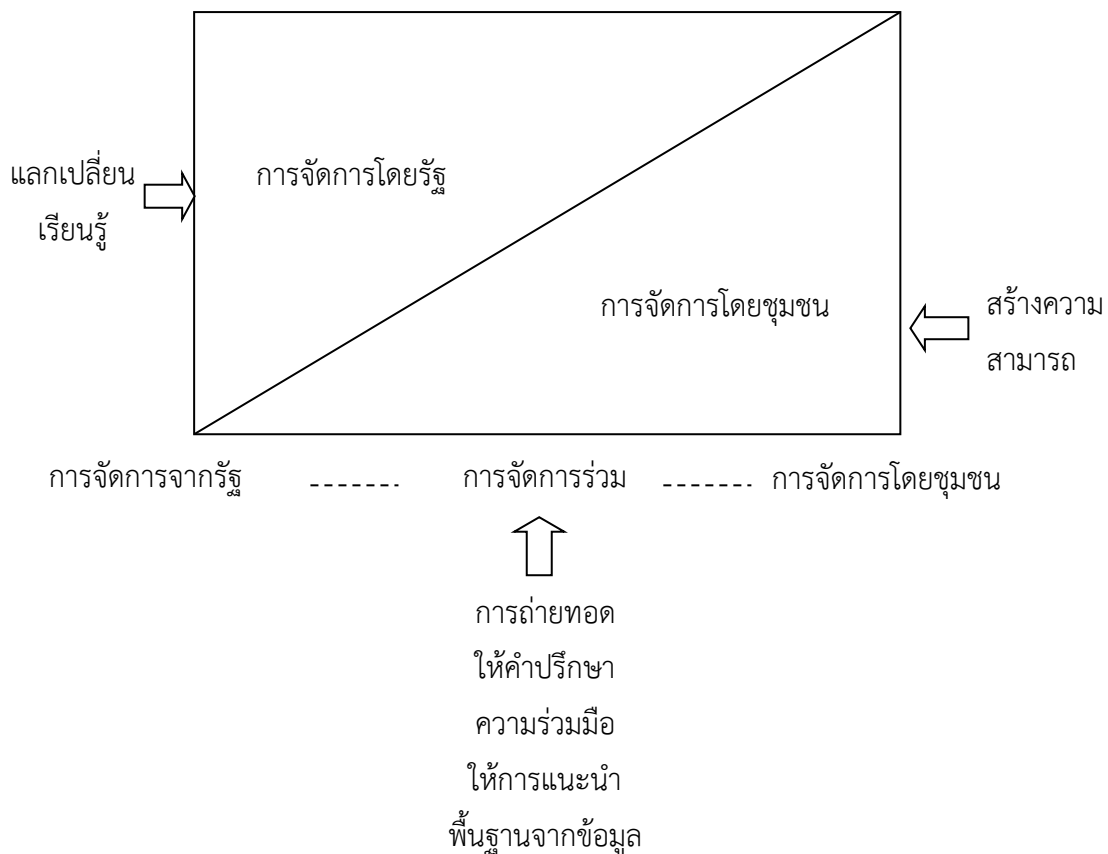
ทิศทางการวิจัย การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

ลำดับ ที่	ชุดโครงการ	ผู้ร่วมวิจัย	โครงการย่อย	งบประมาณ โครงการย่อย (บาท)
1	ระบบสนับสนุน การตัดสินใจและ กระบวนการมี ส่วนร่วมในการ จัดการคุณภาพน้ำ กว๊านพะเยา(ดร.สุ ปริดา หอมกลิ่น)	ผศ.ดร.ณภัทร จักรวัฒนา	1.การพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา	600,000
		ผศ.ดร.ณภัทร จักรวัฒนา	2. การพัฒนาแบบจำลองคุณภาพน้ำลำ น้ำอิงตอนบน ลำน้ำแม่ใสและลำน้ำ แม่ต๋ำ	500,000
		ดร.วีระพงษ์ กิตติวงศ์	3.พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของผู้มี ส่วนได้เสียในการจัดการคุณภาพน้ำ กว๊านพะเยา	400,000

รวมงบประมาณในส่วนโครงการวิจัยทั้งสิ้น 4,500,000 บาท (สี่ล้านห้าแสนบาทถ้วน)

กลุ่มกิจกรรมที่ 3 มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากว๊านพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ ก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่ ดำเนินการโดยการพบปะและหารือกับหน่วยงานราชการเช่นสำนักงานประมงจังหวัด ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นเทศบาลเมืองพะเยา และองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมการค้าและธุรกิจท่องเที่ยว จ.พะเยา เป็นต้น เกิดการสื่อสารและทัศนคติที่ดีระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากกว๊านพะเยาและนักวิจัย โดยมีหน่วยงานที่มีการเชื่อมโยงการ

ทำงานกันคือผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยาและฝ่ายปกครองจังหวัดพะเยา อำเภอเมืองพะเยา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย อำเภอเมืองพะเยาสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา เทศบาลตำบลบ้านต๋อม เทศบาลตำบลสันปาม่วง องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาเรื่อ โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ภาคประชาชน หน่วยงานฝ่ายปกครอง สถาบันปวงผญาพายว เทศบาลตำบลบ้านต๋อ เทศบาลเมืองพะเยา สมาเกษตรกร สำนักงาน ก.พ.ร. กลุ่มประมงพื้นบ้าน และกลุ่มบริหารจัดการน้ำ อาจารย์มหาวิทยาลัยพะเยานักวิชาการมหาวิทยาลัยพะเยา นักวิจัยผู้นำเสนอผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องก๊ว่นพะเยา กลุ่มผลิตปลาส้มพื้นเมือง กลุ่มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กลุ่มเกษตรกรต้นน้ำก๊ว่นพะเยา (แม่ปืม หนองเล็งทราย) ตัวแทนเทศบาลบ้านเหล่า ผู้นำชุมชน ตัวแทนเกษตรกร ตัวแทนกลุ่มบริหารจัดการน้ำ เครือข่ายอนุรักษ์ป่าต้นน้ำก๊ว่นพะเยา สมาชิกเครือข่ายอนุรักษ์ป่าต้นน้ำก๊ว่นพะเยา เช่น ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนจากสภาจังหวัดพะเยา ผู้นำชุมชน และประชาชนชุมชนรอบก๊ว่นติดป่าต้นน้ำที่เป็นสมาชิกในเครือข่าย กลุ่มบริหารจัดการน้ำ/ผลิตใช้น้ำประปาก๊ว่นพะเยา กลุ่มเครือข่ายสัมพันธ์ลุ่มน้ำดิง กลุ่มบริหารจัดการน้ำรอบก๊ว่นและท้ายก๊ว่น ประมงพื้นบ้าน กลุ่มเกษตรกร นักวิชาการในมหาวิทยาลัยพะเยา จากคณะต่างๆ เช่น คณะวิทยาศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เช่น สภาวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยพะเยา เทศบาลเมืองพะเยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการประมงและสิ่งแวดล้อมก๊ว่นพะเยา เช่นศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพะเยา ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ สุภาพะเมืองพะเยาเช่น มหาวิทยาลัยพะเยาสำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านต๋อม วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนืพะเยา ผู้นำชุมชนและผู้สนใจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับก๊ว่นพะเยาจาก 12 หมู่บ้าน ตำบลบ้านต๋น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋น กลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มจักสานผักตบชวา กลุ่มบริหารจัดการน้ำ กลุ่มโฮมสเตย์บ้านดอกบัว เป็นต้น โดยดำเนินการตามแนวคิดด้านการจัดการร่วมดังแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 6 แนวคิดการบริหารจัดการเชิงพื้นที่โดยการจัดการร่วม (ปรับปรุงจาก Barkses, 1994)

จากการดำเนินงานวิจัยพบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการกว๊านพะเยาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามพื้นที่อำนาจและความสนใจ ดังแสดงในภาพที่ 7

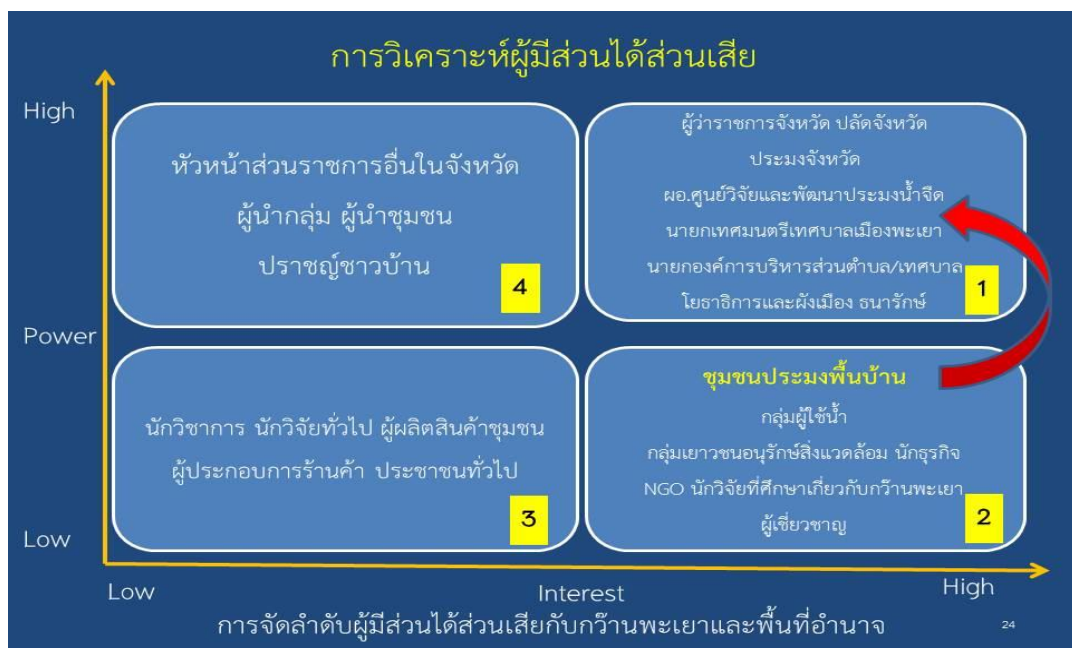
กลุ่มที่ 1 เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มที่มีความสนใจสูงต่อกว๊านพะเยาสูงและมีอำนาจในการบริหารจัดการสูง ประกอบด้วยผู้บริหารระดับจังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการกว๊านพะเยาตามกฎหมาย ได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา ประมงจังหวัดพะเยา ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองพะเยา นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่รอบกว๊านพะเยา เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทและมีอำนาจมากที่สุดในการบริหารจัดการเนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบายและรับผิดชอบภารกิจในพื้นที่และมีการจัดทำงบประมาณ แผนงาน โครงการต่างๆ หรือเป็นผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมายในการบริหารจัดการ และดำเนินงานในพื้นที่ดังกล่าว

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มที่มีความสนใจต่อกว๊านพะเยาในระดับสูงแต่มีอำนาจในการบริหารจัดการต่ำ ได้แก่ชุมชนประมงพื้นบ้าน กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางการค้าและการท่องเที่ยวกว๊านพะเยา องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำกลุ่มเช่นกลุ่มผู้ผลิตสินค้าท้องถิ่น นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญที่ศึกษาวิจัย

กวีานพะเยา การมีส่วนร่วมของกลุ่มนี้จะเข้าไปในลักษณะร่วมรับรู้และร่วมแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูล สถานการณ์ปัจจุบันหรือทำการศึกษาวิจัยข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง แต่มักจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำ ประมาณหรือดำเนินงานโครงการพัฒนาต่างๆ หรืออาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างจำกัด

กลุ่มที่ 3 เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มที่มีความสนใจต่อกวีานพะเยาในระดับต่ำแต่มีอำนาจในการบริหาร จัดการสูง ได้แก่หัวหน้าส่วนราชการอื่นในจังหวัดพะเยา ผู้นำกลุ่ม ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่กวีานพะเยา แต่มีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการหรือผู้แทนของชุมชนในการบริหารจัดการร่วมกับ หน่วยงานของรัฐที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง แต่ในภารกิจของหน่วยงานตนเองไม่มีความเกี่ยวข้องกับกวีานพะเยา หรือ หากเป็นผู้นำชุมชนก็เป็นผู้ที่มีความสนใจในประเด็นอื่นๆ มากกว่าประเด็นของกวีานพะเยา

กลุ่มที่ 4 เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มที่มีความสนใจต่อกวีานพะเยาในระดับต่ำและมีอำนาจในการบริหาร จัดการต่ำ ได้แก่ประชาชนทั่วไป ผู้ผลิตสินค้าชุมชน ผู้ประกอบการร้านค้า ผู้อยู่อาศัยที่มาจากถิ่นอื่น กลุ่มนักวิชาการ นักวิจัย ที่ไม่ได้ทำงานเกี่ยวข้องกับกวีานพะเยา กลุ่มนี้จะเป็นผู้รับข้อมูลข่าวสารแต่มักจะไม่มีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการหรือในการให้ข้อมูล

ภาพที่ 7 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับกวีานพะเยาและพื้นที่อำนาจ

4.2 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามกระบวนการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวิจัยตามปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการวิจัย (process) ผลการวิจัย (output) ตลอดจนผลกระทบจากการวิจัย (outcome/impact) นั้น สามารถสรุปเป็นความรู้ด้านการบริหารจัดการโครงการวิจัยดังนี้

ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้าในกระบวนการพัฒนางานวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืนประกอบด้วยข้อมูลด้านบริบทของพื้นที่กวีานพะเยาและผลการวิจัยรวมถึงความรู้ที่มีอยู่ของกวีานพะเยา โจทย์วิจัย นักวิจัย และข้อเสนอการวิจัย พบว่าในประเด็นบริบทของพื้นที่กวีานพะเยาและผลการวิจัยนั้นได้มีการสรุปเป็นข้อมูลจากการวิจัยในชุดโครงการทิศทางการวิจัยและแนวทางการพัฒนากวีานพะเยาสู่ความยั่งยืนโดยชาวพะเยาเพื่อเมืองพะเยาโดยโครงการวิจัยดังกล่าวได้รวบรวมผลงานวิจัยและความรู้เกี่ยวกับกวีานพะเยาที่มีผู้ศึกษาไว้ในอดีตซึ่งพบว่ามีเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวนมากกว่า 200 รายการ รวมถึงได้มีการจัดทำเป็นแผนแม่บทสำหรับการวางแผนการวิจัยในประเด็นการวิจัยที่สำคัญและเร่งด่วนของกวีานพะเยา ซึ่งนักวิจัยได้ใช้ข้อมูลดังกล่าวในการพัฒนาข้อเสนองานวิจัยตามทิศทางที่กำหนด ทำให้ข้อมูลความรู้จากงานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการคัดเลือกโจทย์วิจัยพบว่าก่อนการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย นักวิจัยจะต้องมีการลงไปทำงานในพื้นที่เพื่อทบทวนโจทย์วิจัยดังกล่าวร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ก่อนการพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการวิจัย

ในประเด็นของนักวิจัย พบว่านักวิจัยส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ทำงานเชิงพื้นที่จังหวัดพะเยามาก่อน ผ่านโครงการหนึ่งคณะหนึ่งโมเดลของมหาวิทยาลัยพะเยา ที่เป็นการนำความเชี่ยวชาญของอาจารย์แต่ละคณะไปสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในประเด็นที่ชุมชนต้องการ โดยโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่มีการดำเนินงานต่อกันมากกว่า 7 ปี อย่างไรก็ตามมีนักวิจัยบางส่วนที่เป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ที่ไม่ม่ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับชุมชนมาก่อน ดังนั้นหน่วยจัดการงานวิจัยจึงได้จัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกับชุมชนและกิจกรรมให้ความรู้ด้านการสื่อสารงานวิจัยสู่ชุมชน เพื่อเป็นการสนับสนุนให้นักวิจัยสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในประเด็นของการพัฒนาข้อเสนอการวิจัย พบว่า ข้อเสนอการวิจัยที่พัฒนาขึ้นในครั้งแรกยังขาดประเด็นการวิจัยที่ลงรายละเอียดในเชิงเนื้อหาวิชาการและขาดการบูรณาการทั้งภายในชุดโครงการด้วยกัน และการบูรณาการระหว่างชุดโครงการ เนื่องจากนักวิจัยส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยในลักษณะของโครงการเดียว ดังนั้นหน่วยจัดการงานวิจัยจึงต้องดำเนินกิจกรรมการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยแบบเข้มข้นผ่านการประชุมย่อยหลายเวที และได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เข้ามาให้ความคิดเห็นในเวทีดังกล่าว ซึ่งผลการดำเนินงานทำให้ได้ข้อเสนอโครงการที่มีความสมบูรณ์และสามารถเชื่อมโยงประเด็นการศึกษาวิจัยตามทิศทางที่กำหนดได้มากขึ้น

กระบวนการวิจัย

กระบวนการวิจัยภายใต้ชุดโครงการวิจัยประกอบด้วยการศึกษาข้อเสนอโครงการ การทำสัญญา รับทุน การดำเนินการวิจัย การพิจารณาความก้าวหน้าของการวิจัย พบว่าการบริหารจัดการชุดโครงการวิจัยตามโครงสร้างที่ออกแบบไว้ทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ กล่าวคือในการจัดการกระบวนการวิจัยเชิงวิชาการและการเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงการติดต่อประสานงานเชิงพื้นที่ ได้ดำเนินการผ่านการบริหารจัดการผ่านหน่วยวิจัยกวีานพะเยา ในขณะที่การบริหารสัญญา การบริหารด้านการเงินและงบประมาณ และการจัดเวทีติดตามความก้าวหน้าโครงการนั้นดำเนินการภายใต้การบริหารงานของศูนย์ ABC มหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งเป็นข้อดีสำหรับการแยกรูปแบบการบริหารจัดการโครงการวิจัย ทำให้นักวิจัยสามารถลดภาระงานในการจัดการด้านเอกสาร อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานเชิงพื้นที่นั้นก็มีกิจกรรมในแต่ละโครงการวิจัยย่อยจำนวนมาก และแต่ละโครงการย่อยก็มีกิจกรรมที่บางโครงการจะต้องรอผลการศึกษาจากอีกโครงการหนึ่ง ทำให้ระยะเวลาดำเนินโครงการล่าช้าออกไป ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาลงทุนสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปคือการวางแผนเวลาของงานวิจัยแต่ละโครงการย่อยให้แตกต่างกัน เพื่อให้สามารถนำผลงานวิจัยมาเรียงร้อยเชื่อมโยงกับโครงการอื่นๆ ได้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยภายใต้ชุดโครงการวิจัยประกอบด้วยผลการวิจัยจาก 3 โครงการวิจัย ซึ่งภายใต้โครงการวิจัยประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 3 -5 โครงการ ดังนั้นการบูรณาการระหว่างผลการศึกษาแต่ละโครงการย่อย และการบูรณาการระหว่างชุดโครงการจึงเป็นประเด็นสำคัญในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตามพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีอำนาจในการตัดสินใจโดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกวีานพะเยา จะให้ความสำคัญกับผลการศึกษาของโครงการย่อยแต่ละโครงการที่มีประเด็นการศึกษาเกี่ยวข้องกับหน่วยงานดังกล่าว ซึ่งมีโครงการวิจัยย่อยภายใต้โครงการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวทางการจัดทำแผนงานโครงการตามแผนพัฒนาภูมิภาคเหนือตอนบน 2 และแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา ทำให้เกิดการเชื่อมโยงผลจากการวิจัยและตัวนักวิจัยเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาภูมิภาคและพัฒนาจังหวัด ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการวิจัยที่มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนระหว่างดำเนินงานวิจัย

โดยเป้าหมายและกิจกรรมที่ได้ดำเนินงานวิจัยสามารถวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัยดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เป้าหมายและกิจกรรมการดำเนินงานวิจัย

เป้าหมาย	กิจกรรมในแผน	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	วิธีการดำเนินงาน	ผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัย
เพื่อให้มีระบบและกลไกในการบริหารจัดการชุดโครงการ	การจัดระบบ กลไก และโครงสร้างการบริหารชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน	มหาวิทยาลัยพะเยามีระบบและกลไกและโครงสร้างในการบริหารชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน	การประชุมหารือระหว่างผู้บริหารมหาวิทยาลัย โดยรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ ผู้อำนวยการศูนย์ ABC และคณะทำงานชุดโครงการเพื่อพิจารณาโครงสร้างการบริหารชุดโครงการ	มีโครงสร้างการบริหารชุดโครงการ มีการจ้างเจ้าหน้าที่ประสานงานชุดโครงการจำนวน 1 คน มีเจ้าหน้าที่สนับสนุนภายใต้โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์ ABC จำนวน 2 คน และมีการจัดสรรงบประมาณร่วมทุนจากมหาวิทยาลัยพะเยาจำนวน 500,000 บาท
เพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่สามารถพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกวีานพะเยาและระบบที่มี	จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการแก่นักวิจัยของมหาวิทยาลัยและนักวิจัยในเครือข่ายและเปิดรับข้อเสนอการวิจัย	ได้นักวิจัยที่สนใจส่งข้อเสนอโครงการวิจัยที่สามารถพัฒนารูปแบบชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกวีานพะเยาและระบบที่มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และ	มีการประชุมชี้แจงในคณะกรรมการบริหารของมหาวิทยาลัย การชี้แจงในการประชุมผู้บริหารงานวิจัยระดับคณะ (RSC Forum) การประชุมนักวิจัยที่สนใจส่งข้อเสนอโครงการเพื่อให้	ผู้บริหารคณะผู้บริหารงานวิจัยและนักวิจัยที่สนใจรับทราบแนวทางการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยในชุดโครงการกวีานพะเยา และได้มีการพัฒนากรอบการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยจากต่างคณะหรือต่าง

เป้าหมาย	กิจกรรมในแผน	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	วิธีการดำเนินงาน	ผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัย
ความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยา โดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน		ความต้องการของชุมชน	เป้าหมายและทิศทางเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับกรอบการวิจัยที่ได้มีการศึกษาไว้แล้ว	สาขาวิชา
	การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทบทวนโจทย์วิจัยที่จะประกาศทุนอุดหนุนการวิจัยและสรุปข้อมูล	นักวิจัยได้รับทราบความต้องการของชุมชนและเป็นการทบทวนโจทย์วิจัยที่ประกาศรับข้อเสนอโครงการ	มีการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทบทวนโจทย์วิจัยที่จะประกาศทุนอุดหนุนการวิจัยและสรุปข้อมูล ในการจัดทรวานพะเยาพอร้ม ครั้งที่ 1	ผู้เข้าร่วมประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะและยืนยันโจทย์การวิจัยตามกรอบการวิจัยที่ได้ศึกษาไว้ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์รวมถึงนักวิจัยได้นำเสนอแนวคิดการวิจัยและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุม
	การประกาศเปิดรับข้อเสนอการวิจัยจากนักวิจัยและการสรุปประเด็นและทบทวนโดยคณะทำงานร่วมกับนักวิจัย	ได้ข้อเสนอโครงการวิจัยที่สามารถพัฒนารูปแบบชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการทรวานพะเยา	มีการประกาศเปิดรับข้อเสนอการวิจัยจากนักวิจัยโดยจัดทำเป็นหนังสือส่งถึงคณะและหน่วยงานในมหาวิทยาลัย รวมถึงการสื่อสารผ่าน Social Mediaและมีการ	มีการรวมกลุ่มนักวิจัยตามกรอบทิศทางการวิจัยที่ประกาศเปิดรับข้อเสนอโครงการและมีการส่งข้อเสนอโครงการเพื่อนำมาพิจารณาร่วมกับระหว่างคณะทำงานและ

เป้าหมาย	กิจกรรมในแผน	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	วิธีการดำเนินงาน	ผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัย
			ประชุมสรุปประเด็นและทบทวนโดยคณะทำงานร่วมกับนักวิจัย	นักวิจัย
เพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาควีนพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ	การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ และวิชาการ	เกิดเครือข่ายความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่	การพบปะและหารือกับหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานประมงจังหวัด ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลเมืองพะเยา และองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมการค้าและธุรกิจท่องเที่ยว จ.พะเยา เป็นต้น	เกิดการสื่อสารและทัศนคติที่ดีระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากควีนพะเยาและนักวิจัย
	การพัฒนากลยุทธ์ในการสื่อสารการวิจัยสู่ชุมชน	ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคนในพื้นที่ได้รับทราบถึงการดำเนินงานของชุดโครงการ	มีการสื่อสารการดำเนินงานโดยใช้ Social media และการสื่อสารอย่างเป็นทางการ เช่น การใช้หนังสือราชการ เป็นต้น และมีการจัดแสดงนิทรรศการวิชาการ	ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบการดำเนินงานของชุดโครงการมากขึ้น

เป้าหมาย	กิจกรรมในแผน	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	วิธีการดำเนินงาน	ผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัย
			เพื่อเผยแพร่ งานวิจัยสู่สาธารณะ	
	การจัดเวทีสื่อสาร สาธารณะ พะเยา ฟอรัมและ กว๊าน พะเยาฟอรัม (Kwan Phayao Forum)	เกิดการสื่อสารและสร้าง ความตระหนักรวมถึงทำ ให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างชุมชนและ นักวิจัย	การจัดเวทีสื่อสาร สาธารณะพะเยา ฟอรัมและ กว๊าน พะเยา ฟอรัม (Kwan Phayao Forum) ครั้งที่ 1 เพื่อทบทวนโจทย์ วิจัยและรับฟัง ข้อเสนอแนะจากผู้ มีส่วนได้ส่วนเสีย	มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ระหว่างผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียและ นักวิจัย ทำให้ สามารถมอง เป้าหมายร่วมกันได้ ชัดเจนขึ้น
เพื่อพัฒนา ศักยภาพ นักวิจัยที่มี ความเชี่ยวชาญ เรื่องกว๊าน พะเยาใน ประเด็นการ วิจัยที่สำคัญ โดยใช้งานวิจัย เป็นเครื่องมือ ในการพัฒนา คน	การพัฒนาศักยภาพ ของนักวิจัยในการ ทำงานวิจัยร่วมกับ ชุมชน	นักวิจัยของมหาวิทยาลัย สามารถพัฒนาศักยภาพ ด้านการทำงานวิจัย ร่วมกับชุมชน และ สามารถบูรณาการ ศาสตร์ต่างๆ และมอง ภาพในมุมที่กว้างขึ้น	มีการนำกลุ่ม นักวิจัยไปศึกษา และเรียนรู้จาก พื้นที่จริงที่ประสบ ความสำเร็จ	นักวิจัยได้รับ มุมมองจากการทำ โครงการที่ประสบ ความสำเร็จและใช้ ประโยชน์ได้จริง

4.3 ผลกระทบจากการวิจัย

ผลกระทบจากการวิจัยที่ได้จากโครงการวิจัยนี้ สามารถวิเคราะห์ตามลักษณะการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ด้านนโยบาย

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านนโยบายได้แก่ผู้บริหารกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนและจังหวัดพะเยา หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐในจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานวิจัยนี้ได้มีกระบวนการที่ดำเนินการและติดตามผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารมหาวิทยาลัย นักวิจัย ผู้บริหารหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด ได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการเช่นโยธาธิการและผังเมือง ท้องเที่ยวและกีฬา สำนักงานประมงจังหวัด ชลประทานพะเยา วัฒนธรรมจังหวัด พะเยา เทศบาลเมืองพะเยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เช่นเทศบาลตำบลแม่กา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อน เทศบาลตำบลบ้านต้า รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนเช่นสมาคมการค้าและธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดพะเยา บริษัทประชารัฐรักสามัคคีพะเยา และผู้ประกอบการภาคเอกชน เป็นต้น ซึ่งบุคคลและหน่วยงานเหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนร่วมและรับทราบการดำเนินงานผ่านเวทีนำเสนอในช่วงเวลาและวาระต่างๆ และเกิดการบูรณาการทำให้เกิดโครงการในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด ตลอดจนเกิดโครงการในแผนพัฒนาถ้ำพานพะเยา และได้รับงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาเมืองพะเยาและถ้ำพานพะเยาในประเด็นต่างๆ ที่สอดคล้องกับการวิจัย

2. ด้านสาธารณะ

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านสาธารณะได้แก่ส่วนราชการในจังหวัดพะเยา ชุมชน ผู้ประกอบการ

งานวิจัยนี้ทำให้คนในชุมชน ผู้กำหนดนโยบาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้ความเข้าใจ ต่อการใช้งานวิจัย และผลงานวิชาการไปสนับสนุนการพัฒนาเชิงพื้นที่ และก่อให้เกิดความตระหนักของคนในชุมชนต่อการเชื่อมโยงกับองค์ความรู้และกิจกรรมการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างสังคมคุณภาพ และส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

3. ด้านชุมชนและพื้นที่

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านชุมชนและพื้นที่ได้แก่เทศบาลตำบลแม่กา เทศบาลตำบลบ้านต้า เทศบาลเมืองพะเยา และชุมชนที่อยู่โดยรอบถ้ำพานพะเยา

การนำกระบวนการ วิธีการ องค์ความรู้ ที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์การขยายผลต่อชุมชน ท้องถิ่น โดยพัฒนาโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมและคุณภาพน้ำร่วมกับนักวิจัย ทำให้

เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งน้ำในพื้นที่ของตำบลซึ่งมีหอพัก ร้านค้า และแหล่งกำเนิดน้ำเสียจำนวนมาก

ชุมชนประมงพื้นบ้านบ้านสันเกลบดำ

การนำกระบวนการ วิธีการ องค์ความรู้ ที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้วิถีประมงพื้นบ้าน ทำให้เกิดการพัฒนาพื้นที่และเกิดแหล่งเรียนรู้ รวมถึงได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากงบประมาณพัฒนาจังหวัดพะเยา ในการพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งอนุรักษ์สัตว์น้ำ และมีการพัฒนาชุมชนชาวประมงขึ้นเป็นวิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้านเพื่อรองรับธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นต้น

4. ด้านพาณิชย์

ผู้ใช้ประโยชน์งานวิจัยด้านพาณิชย์ได้แก่สมาคมการค้าและธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา ผู้ประกอบการสินค้าชุมชน และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการในจังหวัดพะเยาได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเว็บไซต์และ Application Phayao I love You และการพัฒนาแนวคิดของการพัฒนาสินค้าได้แก่ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พักในจังหวัดพะเยา และผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าของฝาก เช่นการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลาชนิดห่อ Nila เป็นต้น ทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพ รายได้ของผู้ประกอบการและคนในชุมชน

5. ด้านวิชาการ

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านวิชาการได้แก่มหาวิทยาลัยพะเยาและสถาบันการศึกษาต่างๆ

การนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ได้แก่บทความและหนังสือไปเป็นประโยชน์ด้านวิชาการ ในการพัฒนาชุดโครงการวิจัยบูรณาการอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย รวมถึงได้เผยแพร่กระบวนการวิจัยให้กับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

6. ด้านการเรียนการสอน

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านการเรียนการสอนได้แก่รายวิชาและคณะของนักวิจัยในโครงการ

สาขาวิชา หลายสาขาวิชา หลักสูตร โครงการวิจัยนี้มีนักวิจัยจากหลายสาขาวิชาหลายคณะ ซึ่งนักวิจัยได้บูรณาการกับการเรียนการสอนโดยใช้นิสิตเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับชุมชน ทั้งนิสิตระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ได้แก่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม และคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สรุปผลการศึกษา

การดำเนินการวิจัยนี้มุ่งเน้นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกวีานพะเยาผ่านกระบวนการวิจัยโดยนักวิจัยของมหาวิทยาลัยพะเยา หน่วยงานราชการในพื้นที่ และชุมชน และมีการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัย หน่วยงานภาครัฐ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดระยะเวลาการทำการโครงการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานโดยสรุปคือการมุ่งเน้นโจทย์วิจัยที่เร่งด่วนและสำคัญและมีแนวโน้มว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์จากงานวิจัยขึ้นมาเป็นโครงการนำร่อง โดยมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบ ข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และอาศัยกลไกความร่วมมือระหว่างคณะต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยซึ่งบริหารโดยศูนย์ ABC ร่วมกับกลไกความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและนักวิชาการในหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจากการวิจัยที่ผ่านมาสามารถระบุถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยซึ่งมีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน เครือข่ายในพื้นที่ ผู้นำชุมชน และบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับกวีานพะเยาได้ ซึ่งสามารถสร้างกลไกการทำงานร่วมกันในลักษณะของเครือข่ายความรู้กวีานพะเยาได้เป็นอย่างดี มีการดำเนินงานดังนี้

1. ทำการจัดระบบ กลไก และโครงสร้างการบริหารชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน ของมหาวิทยาลัยพะเยาร่วมกับ สกว. โดยการบริหารชุดโครงการด้านวิชาการ การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยย่อย และการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ดำเนินการโดยชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน ส่วนการบริหารจัดการโครงการด้านการบริหารสัญญา การจัดเวทีติดตามโครงการ และการบริหารด้านการเงิน ดำเนินการโดยศูนย์เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาพื้นที่แบบสร้างสรรค์ หรือศูนย์ ABC มหาวิทยาลัยพะเยา

2. จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการและเปิดรับข้อเสนอการวิจัย 1 ครั้ง ให้กับผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ/วิทยาลัย/กอง/ศูนย์ นักวิจัยภายในมหาวิทยาลัยพะเยา ผู้บริหารและนักวิจัยของสถาบันการศึกษาอื่นในพื้นที่ ผู้บริหารและนักวิชาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกวีานพะเยา นักวิชาการในองค์กรพัฒนาเอกชน และผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่มที่สามารถร่วมทำการวิจัย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเปิดรับ

ข้อเสนอโครงการ กรอบทิศทางการวิจัยที่สนับสนุน แนวทางการสนับสนุน และปฏิทินการดำเนินงานของชุดโครงการวิจัยกวนพะเยาสู่ความยั่งยืน

3. เมื่อได้รับข้อเสนอโครงการแล้ว ส่งข้อเสนอโครงการให้กับผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา และจัดเวทีพิจารณาข้อเสนอการวิจัยโดยให้นักวิจัยเป็นผู้นำเสนอโครงการ และเมื่อได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ได้ให้นักวิจัยปรับปรุงข้อเสนอโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก สกว.

4. ทำสัญญารับทุนอุดหนุนการวิจัยสำหรับโครงการที่ผ่านการพิจารณาให้ดำเนินการ โดยมีระบบสนับสนุนและติดตามระหว่างการทำเนิงานวิจัยอย่างใกล้ชิด

5. จัดเวทีติดตามความก้าวหน้าของโครงการโดยเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เข้าร่วมในเวที

6. จัดเวทีปิดโครงการโดยเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เข้าร่วมในเวทีเพื่อประเมินผลผลิตและผลลัพธ์จากโครงการวิจัย

7. ระหว่างการดำเนินงานในขั้นตอนข้างต้น มีแนวทางการดำเนินงานในส่วนคู่ขนานเพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างชุดโครงการกับเครือข่ายในจังหวัดพะเยา ดังนี้

7.1 จัดกิจกรรมพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ (ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ) และหน่วยงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากวนพะเยา ได้แก่การจัดเวทีพะเยาฟอรัม และการสนับสนุนให้นักวิจัยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกวนพะเยาที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานต่างๆ

7.2 จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชนและการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่นด้านการสื่อสารงานวิจัย ด้านวิธีการทำงานในชุมชน เป็นต้น

7.3 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยต่างสาขา/ต่างหน่วยงาน/ต่างพื้นที่เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมองการทำงานและพัฒนางานร่วมกัน

7.4 จัดกิจกรรมพัฒนาระบบพี่เลี้ยงนักวิจัย ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โดยนักวิจัยที่มีประสบการณ์ในพื้นที่และที่ปรึกษาจาก สกว. ในประเด็นด้านการบริหารจัดการชุดโครงการ และการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี

7.5 จัดกิจกรรมพัฒนากลยุทธ์ในการสื่อสารการวิจัยสู่ชุมชนทั้งในระยะก่อน ระหว่าง และหลังดำเนินโครงการวิจัย

7.6 การส่งเสริมให้มีการนำกระบวนการวิจัยและผลงานวิจัยไปบูรณาการกับการเรียนการสอนและการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่

8. จัดเวทีคืนความรู้ให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในชุดโครงการใหญ่และโครงการวิจัยย่อย รวมถึงการจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ และการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ไปสู่กลไกการพัฒนาจังหวัดโดยให้นักวิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมกับการจัดทำแผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและใช้องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

ซึ่งผลการดำเนินงานในชุดโครงการวิจัยกวนพะเยาสู่ความยั่งยืนในครั้งนี้ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกวนพะเยาในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดยมีนักวิจัยที่ได้รับการพัฒนาผ่านโครงการนี้จำนวน 35 คน จาก 5 คณะ รวมถึงนักวิจัยจากหน่วยงานราชการและนักวิจัยท้องถิ่น ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด และมีการพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกวนพะเยาในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน โดยเฉพาะประเด็นด้านบริบทสถาปัตยกรรม ระบบการท่องเที่ยว และข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจด้านการจัดการคุณภาพน้ำ นอกจากนี้กิจกรรมที่ดำเนินการเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งก่อให้เกิดการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากวนพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการต่อไป นอกจากนี้โครงการวิจัยนี้ได้มีการเผยแพร่ทาง Social Media โดยจัดทำเว็บไซต์ Phayao I Love You และเผยแพร่ผลการดำเนินงานผ่านคู่มือและแผ่นพับของโครงการ รวมถึงมีการคืนความรู้สู่ชุมชนโดยการจัดประชุม อบรมเป็นระยะ และได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่าน Social Media คือ Facebook วิจัยกวนพะเยาสู่ความยั่งยืน และ Facebook ริมสายตา มีการเผยแพร่ผ่านนิทรรศการในการประชุมวิชาการพะเยาวิจัยครั้งที่ 6 และ นิทรรศการในงานวิถีสี่สันทกวนพะเยา และการจัดนิทรรศการในงาน Phayao Show Case & Forum และงานอื่นๆ ร่วมกับงานของจังหวัดพะเยา

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านนโยบาย

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านนโยบายได้แก่ผู้บริหารกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนและจังหวัดพะเยา หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐในจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานวิจัยนี้ได้มีกระบวนการที่ดำเนินการและติดตามผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารมหาวิทยาลัย นักวิจัย ผู้บริหารหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด ได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการ

จังหวัด หัวหน้าส่วนราชการเช่นโยธาธิการและผังเมือง ท้องเที่ยวและกีฬา สำนักงานประมงจังหวัด ชลประทาน พะเยา วัฒนธรรมจังหวัดพะเยา เทศบาลเมืองพะเยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลตำบลแม่กา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อน เทศบาลตำบลบ้านต้า รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนเช่น สมาคมการค้าและธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา บริษัทประชารัฐรักสามัคคีพะเยา และผู้ประกอบการภาคเอกชน เป็นต้น ซึ่งบุคคลและหน่วยงานเหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนร่วมและรับทราบการดำเนินงานผ่านเวทีนำเสนอในช่วงเวลา และวาระต่างๆ และเกิดการบูรณาการทำให้เกิดโครงการในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด ตลอดจนเกิดโครงการในแผนพัฒนากว๊านพะเยา และได้รับงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาเมืองพะเยาและ กว๊านพะเยาในประเด็นต่างๆ ที่สอดคล้องกับการวิจัย

2. ด้านสาธารณะ

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านสาธารณะได้แก่ส่วนราชการในจังหวัดพะเยา ชุมชน ผู้ประกอบการ

งานวิจัยนี้ทำให้คนในชุมชน ผู้กำหนดนโยบาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้ความเข้าใจ ต่อการใช้ งานวิจัยและผลงานวิชาการไปสนับสนุนการพัฒนาเชิงพื้นที่ และก่อให้เกิดความตระหนักของคนในชุมชนต่อการ เชื่อมโยงกับองค์ความรู้และกิจกรรมการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างสังคมคุณภาพ และ ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

3. ด้านชุมชนและพื้นที่

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านชุมชนและพื้นที่ได้แก่เทศบาลตำบลแม่กา เทศบาลตำบลบ้านต้า เทศบาลเมืองพะเยา และชุมชนที่อยู่โดยรอบกว๊านพะเยา

การนำกระบวนการ วิธีการ องค์ความรู้ ที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่ ไปใช้ให้เกิด ประโยชน์การขยายผลต่อชุมชน ท้องถิ่น โดยพัฒนาโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมและคุณภาพน้ำร่วมกับนักวิจัย ทำ ให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งน้ำในพื้นที่ของตำบลซึ่งมีหอพัก ร้านค้า และแหล่งกำเนิดน้ำ เสียจำนวนมาก

ชุมชนประมงพื้นบ้านบ้านสันเกลบดำ

การนำกระบวนการ วิธีการ องค์ความรู้ ที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่ ไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้วิถีประมงพื้นบ้าน ทำให้เกิดการพัฒนาศูนย์พื้นที่และเกิด แหล่งเรียนรู้ รวมถึงได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากงบประมาณพัฒนากว๊านพะเยา ในการพัฒนาพื้นที่เป็น

แหล่งอนุรักษ์สัตว์น้ำ และมีการพัฒนาชุมชนชาวประมงขึ้นเป็นวิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้านเพื่อรองรับธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นต้น

4. ด้านพาณิชย์

ผู้ใช้ประโยชน์งานวิจัยด้านพาณิชย์ได้แก่สมาคมการค้าและธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา ผู้ประกอบการสินค้าชุมชน และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการในจังหวัดพะเยาได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเว็บไซต์และ Application Phayao I love You และการพัฒนาแนวคิดของการพัฒนาสินค้าได้แก่ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พักในจังหวัดพะเยา และผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าของฝาก เช่นการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลานิลยี่ห้อ Nila เป็นต้น ทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพ รายได้ของผู้ประกอบการและคนในชุมชน

5. ด้านวิชาการ

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านวิชาการได้แก่มหาวิทยาลัยพะเยาและสถาบันการศึกษาต่างๆ

การนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ได้แก่บทความและหนังสือไปเป็นประโยชน์ด้านวิชาการ ในการพัฒนาชุดโครงการวิจัยบูรณาการอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย รวมถึงได้เผยแพร่กระบวนการวิจัยให้กับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในการพัฒนาชุดโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

6. ด้านการเรียนการสอน

ผู้ใช้ประโยชน์ด้านการเรียนการสอนได้แก่รายวิชาและคณะของนักวิจัยในโครงการ

สาขาวิชา หลายสาขาวิชา หลักสูตร โครงการวิจัยนี้มีนักวิจัยจากหลายสาขาวิชาหลายคณะ ซึ่งนักวิจัยได้บูรณาการกับการเรียนการสอนโดยใช้นิสิตเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับชุมชน ทั้งนิสิตระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ได้แก่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม และคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การวิเคราะห์/สังเคราะห์ผลการดำเนินงาน

1. ผลการวิจัยจากชุดโครงการกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกว๊านพะเยาในการทำงานเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียชุมชน ในประเด็นการวิจัยที่สำคัญด้านสังคมได้แก่โครงการจัดการบริบทสถาปัตยกรรมเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเด็นวิจัย

ด้านเศรษฐกิจได้แก่โครงการพัฒนาระบบท่อที่เกี่ยวข้องกับงานพะเยาแบบบูรณาการ และด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่โครงการระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา

2. ผลการวิจัยทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกว๊านพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชนเช่นชุดข้อมูลด้านบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยา และข้อมูลด้านการจัดการการท่องเที่ยวของเมืองพะเยา ตลอดจนข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจด้านการจัดการคุณภาพน้ำของพื้นที่ต้นน้ำกว๊านพะเยาบริเวณตำบลบ้านต้า ตำบลแม่ยาว และตำบลแม่กา ซึ่งเป็นต้นน้ำที่ไหลลงสู่กว๊านพะเยาและได้รับผลกระทบจากมลพิษการเกษตร และชุมชน

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัยตั้งแต่การพัฒนาโจทย์วิจัย การลงพื้นที่ปฏิบัติงานวิจัย การรายงานความก้าวหน้า และการนำเสนอข้อมูลย้อนกลับให้กับชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

4. การวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากว๊านพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยในรูปแบบที่เป็นทางการเช่นมีการแต่งตั้งให้นักวิจัยได้เข้าไปเป็นกรรมการในระดับจังหวัดหรือในระดับท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานวิจัยไปสู่การกำหนดนโยบายหรือการจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาจังหวัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัด เป็นต้น

จากการวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับกว๊านพะเยาในเชิงของบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยาซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในเชิงของการพัฒนาและฟื้นฟูเมืองและการรับรู้ของคนในชุมชน เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวและการสร้างความตระหนักด้านการจัดการสภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำเพื่อป้องกันปัญหาคุณภาพน้ำของกว๊านพะเยา และที่สำคัญคือทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และผู้ประกอบการภาคเอกชน ได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดการส่งต่อผลงานทางวิชาการไปสู่การใช้ประโยชน์ของผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ เกิดการพัฒนาเป็นโครงการพัฒนาต่างๆ ที่ขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการพัฒนาจังหวัดพะเยา และการพัฒนากว๊านพะเยาซึ่งเป็นการพัฒนาบนพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ และจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเมืองพะเยาต่อไป ซึ่งชุดความรู้จากงานวิจัยสามารถสรุปได้ตามภาคผนวก

เอกสารอ้างอิง

- กรทิพย์ กันนิการ์ นิวุฒิ หวังชัย รัฐภูมิ พรหมณะ และสันธิวัฒน์ พิทักษ์พล. 2557. ชนิดและปริมาณของสารป้องกันกำจัดแมลงที่ตกค้างในระบบห่วงโซ่อาหารในกว๊านพะเยา. รายงานฉบับสมบูรณ์เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- กัญญาณัฐ สุนทรประสิทธิ์ จารุมาศ เมฆสัมพันธ์ สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล ศิริลักษณ์ วลัยชัยเพียร. 2557. การประเมินศักยภาพการผลิตและสถานภาพความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำจากการบูรณาการฐานข้อมูลแหล่งกักตุนพืชและพรรณไม้ในกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา. รายงานฉบับสมบูรณ์เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- จันทร์ดีบุ พู่เฟื่อง ขวัญชัย เครือพันธ์ บุญมี ใจจา มนตรา พงษ์นิลและสัททยา วิเศษ. 2546. คนหาปลา : ชีวิตบนผืนน้ำกว๊านพะเยา. อุษาการพิมพ์, พะเยา. หน้า 64.
- จุลทรรศน์ ศิริแสง กัญญาณัฐ สุนทรประสิทธิ์ สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล อภินันท์ สุวรรณรักษ์ และสุธิดา โส๊ะปิ่น. 2557. รายงานฉบับสมบูรณ์กำลังผลิตของสัตว์น้ำและและประสิทธิภาพเครื่องมือประมงในกว๊านพะเยา เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ชาญชัย แสนศรีมหาชัย. 2516 การสำรวจประชากรปลาในกว๊านพะเยา รายงานประจำปี 2516. สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดพะเยา กองบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ กรมประมง. 27 หน้า.
- ชนินทร ศรีทองสุข, ปรีชา เขียวเจริญ, สมศักดิ์ เจนศิริศักดิ์, มาโนชญ์ เบญจกาญจน์, มานพ แจ่มกิจ , นภาพร ศรีพัฒน์พนธ์, ครรชิต วัฒนาดีลก, พรพรรณ ยิ่งเหลือ, ณรงค์ วีระไวทยะ, นิตยา ทักษิณ และ ประชิต ตรีพลอักษร. 2535. การสำรวจชีประมงในกว๊านพะเยาระหว่างการบูรณะปรับปรุงกองประมงน้ำจืด กรมประมง
- นิวุฒิ หวังชัย กรทิพย์ กันนิการ์ วสุ ปฐมอารีย์ และสันธิวัฒน์ พิทักษ์พล. 2557. กลิ่นไม่พึงประสงค์และแหล่งผลิตกลิ่นไม่พึงประสงค์ในกว๊านพะเยา. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ผะอบ ใจเย็น และ บุญส่ง ศรีเจริญธรรม. 2540 ก. สภาวะการประมงและผลจับสัตว์น้ำในกว๊านพะเยา. เอกสารวิชาการฉบับที่ 185. สถาบันวิจัยประมงน้ำจืด จตุจักร กรุงเทพฯ ฯ.
- ผะอบ ใจเย็น, บุญรัตน์ จันทร์สว่าง และวิชัย โสมจันทร์. 2540. การศึกษาทรัพยากรประมงหลังการปรับปรุงกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา. เอกสารวิชาการฉบับที่ 184. สถาบันวิจัยประมงน้ำจืด กรมประมง.

ผะอบ ใจเย็น และ บุญส่ง ศรีเจริญธรรม. 2540 ข. การสำรวจชลธีวิทยาและทรัพยากรประมงในกว๊านพะเยา.เอกสารวิชาการฉบับที่ 2/2540. กองประมงน้ำจืด กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

รัฐภูมิ พรหมณะ. 2545. การกระจายของสาหร่ายพิษและคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา ในปี 2542-2543. วิทยานิพนธ์ (วท.ม.) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2535. รายงานเบื้องต้น โครงการศึกษาและจัดทำแผนอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกว๊านพะเยา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 291 หน้า.

เมธี พยอมยงค์ วาสนา พิทักษ์พล และ สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล. 2557. การจัดการทรัพยากรประมงโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบกว๊านพะเยา. รายงานฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. 2552. สิทธิชุมชนมิติประมงพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา. 2550. รายงานประจำปีศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา.

ศิริลักษณ์ วลัยชัยพร ดุจฤดี ปานพรหมมินทร์ สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล และกัญญาณัฐ สุนทรประสิทธิ์. 2557. แหล่งและฤดูกาลวางไข่ของปลาในกว๊านพะเยา. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล และคณะ. 2557. แผนงานวิจัยการบริหารจัดการทรัพยากรประมงในกว๊านพะเยาเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์เชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ภาคผนวก

สรุปชุดความรู้จากงานวิจัย

ภาคผนวก

ภาพการบริหารชุดโครงการ

ภาคผนวก

ภาพถ่ายกิจกรรมในโครงการ

การประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานชุดโครงการให้กับนักวิจัยของมหาวิทยาลัยโดยกองบริหารงานวิจัย
ศูนย์ ABC และชุดโครงการวิจัยกวี้นพะเยาสู่ความยั่งยืน

การประชุมนักวิจัยเพื่อจัดทำกรอบแนวคิดของข้อเสนอชุดโครงการกวี้นพะเยา

การชี้แจงกรอบทิศทางการวิจัยกวี้นพะเยาและการเปิดรับข้อเสนอชุดโครงการกวี้นพะเยา
ในการประชุมวิจัยของคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

ขอเชิญเข้าร่วมเวทีสื่อสารสาธารณะ กวีานพะยาฟอรัม ครั้งที่ 1 “จากงานวิจัยสู่การปฏิบัติ”

27 กรกฎาคม 2558 เวลา 13.00 – 16.00 น
ณ ห้องประชุมชั้น 1 คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา

ติดต่อได้ที่ ชุดโครงการกวีานพะยาสู่ความยั่งยืน 054-666666 หรือ 093-132-4974

การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทบทวนโจทย์วิจัยที่จะประกาศทุนอุดหนุนการวิจัยและสรุปข้อมูลในการประชุมเวทีสื่อสารสาธารณะ
กวีานพะยาฟอรัมครั้งที่ 1 “จากงานวิจัยสู่การปฏิบัติ”
ในวันที่ 27 กรกฎาคม 2558

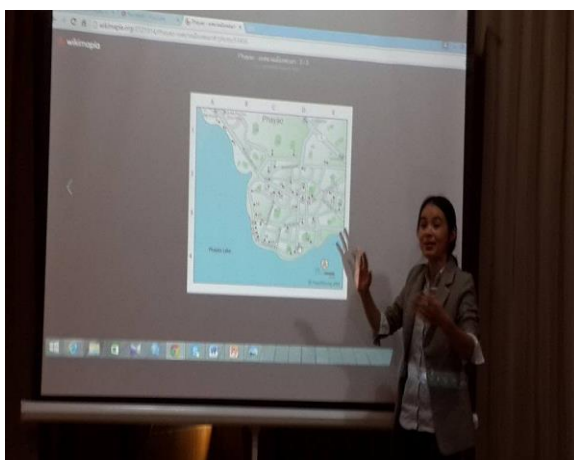

การพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชนโดยจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จบริเวณตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พร้อมทั้งเชิญวิทยากรได้แก่

อ.พิรวงศ์ จาตุรงค์กุล ถ่ายทอดประสบการณ์แก่นักวิจัย ในวันที่ 21 สิงหาคม 2558

การประชุมพัฒนาข้อเสนองานวิจัยตามกรอบทิศทางการวิจัยชุดโครงการกวี้นพะเยา
โดยนักวิจัยที่ส่งข้อเสนอโครงการ ในวันที่ 22 สิงหาคม 2558

การประชุมพัฒนาข้อเสนองานวิจัยตามกรอบทิศทางการวิจัยชุดโครงการกวีานพะเยา
ในวันที่ 24 สิงหาคม 2558

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
หน่วยงานของรัฐ และองค์กรภาคเอกชน

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
หน่วยงานของรัฐ และองค์กรภาคเอกชน

การประชุมเวทีนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยเบื้องต้น “ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน”
วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๓ ชั้น ๒
อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา โดยทีมนักวิจัยแต่ละชุดโครงการ

ประชุมการประชุมหารือ “ชุดโครงการวิจัยกวนพะเยาสู่ความยั่งยืน”
วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๓๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุมบรรณารักษ์ ชั้น ๒
อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา
โดยมีท่าน ศ.ดร.สนิท อักษรแก้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยพะเยา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ประชุมเวทีพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย “ชุดโครงการวิจัยกวนพะเยาสู่ความยั่งยืน”
ณ ห้องประชุมบวร รัตนประสิทธิ์ ชั้น ๒ อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา
วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๓๐- ๑๖.๓๐ น. โดยมีท่านผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอก

การประชุมร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2558 เวลา 09.00–10.00 น.
ณ ห้องประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา เพื่อชี้แจงการดำเนินงานชุดโครงการวิจัย
และการจัดเวทีพะเยาฟอรัมและกว๊านพะเยาฟอรัม

การประชุมติดตามความก้าวหน้าของการพัฒนา
ชุดโครงการวิจัยและการดำเนินงานของชุดโครงการวิจัย

การประชุมร่วมกับหน่วยงานประมงจังหวัดพะเยา เรื่องการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา
บริเวณพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา ต.บ้านต้า อ.เมือง จ.พะเยา เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2558

การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทบทวนโจทย์วิจัยที่จะดำเนินการวิจัยและสรุปข้อมูลในการประชุมเวทีสื่อสาร
 สาธารณะพะเยาฟอรัมและกวีานพะเยาฟอรัมครั้งที่ 1 “จากงานวิจัยสู่การปฏิบัติ”
 ในวันที่ 13 -14 ธันวาคม 2558 โดยมีอดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติให้เกียรติเข้าร่วมประชุม

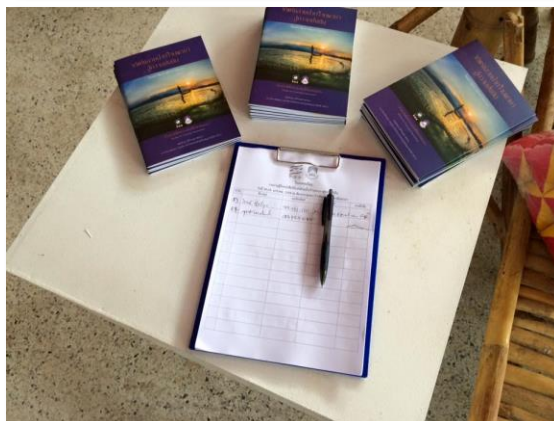
การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทบทวนโจทย์วิจัยที่จะดำเนินการวิจัยและสรุปข้อมูลในการประชุมเวทีสื่อสาร
สาธารณะพะเยาฟอรัมและกวีานพะเยาฟอรัมครั้งที่ 1 “จากงานวิจัยสู่การปฏิบัติ”
ในวันที่ 13 -14 ธันวาคม 2558 โดยมีอดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติให้เกียรติเข้าร่วมประชุม

ประชุมการชี้แจงการปรับข้อเสนอโครงการวิจัยกวนพะเยาสู่ความยั่งยืนจากสำนักงานสนับสนุนการวิจัยและศูนย์
เครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบสร้างสรรค์
วันที่ 15 ธันวาคม 2558 เวลา 10.00 – 13.00 น. ณ ห้องประชุมเรือนเอื้องคำ

การจัดโครงการพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชน
วันที่ 14 มกราคม 2559 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมศาลจำลอง คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

การจัดนิทรรศการชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนในงานประชุมวิชาการระดับชาติพะเยาวิจัยครั้งที่ 5 เพื่อ
เผยแพร่งานดำเนินงานชุดโครงการกว๊านพะเยาสู่สำนักวิชาการและสาธารณะ
วันที่ 28-29 มกราคม 2559

การจัดนิทรรศการชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนในงานวิถี สีสัน กว๊านพะเยา บริเวณลานเอนกประสงค์
เทศบาลเมืองพะเยา ริมหักว๊านพะเยา เพื่อเผยแพร่การดำเนินงานชุดโครงการกว๊านพะเยา
สู่สาธารณะ ระหว่างวันที่ 19-22 กุมภาพันธ์ 2559

การจัดนิทรรศการชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนในงานวิถี สีสัน กว๊านพะเยา บริเวณลานหลังเทศบาลเมือง
พะเยา ริมหาดกว๊านพะเยา เพื่อเผยแพร่การดำเนินงานชุดโครงการกว๊านพะเยาสู่สาธารณะ
ระหว่างวันที่ 19-22 กุมภาพันธ์ 2559

การจัดนิทรรศการชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนในงานวิถี สีสัน กว๊านพะเยา บริเวณลานหลังเทศบาลเมือง
พะเยา ริมห้างพะเยา เพื่อเผยแพร่การดำเนินงานชุดโครงการกว๊านพะเยาสู่สาธารณะ
ระหว่างวันที่ 19-22 กุมภาพันธ์ 2559

โครงการวิกฤตวียนพะยา ทางออก ทางรอด เพื่อปรึกษาหารือทุกภาคส่วนเพื่อหาทางออก
ในช่วงกวียนพะยาแห้งแล้ง ณ หอประชุมเทศบาลเมืองพะยา จังหวัดพะยา
ในวันที่ 30 กุมภาพันธ์ 2559

กิจกรรมเดินสำรวจร่องน้ำอิงในกว๊านพะเยา ในช่วงวิกฤตกว๊านพะเยา
วันที่ 22 เมษายน 2559

เวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า 3 เดือน โครงการ “ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน”

วันที่ 18 - 19 พฤษภาคม 2559 เวลา 08.30 - 15.30 น.

ณ ห้องประชุมบวร รัตนประสิทธิ์ ชั้น 2 อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา

ลงพื้นที่ตลาด OTOP จังหวัดพะเยา เพื่อศึกษาและหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงตลาด OTOP
ให้เป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือน ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2559

ประชุมหารือการส่งรายงานความก้าวหน้ารอบ 6 เดือน และหารือการจัดนิทรรศการ
Phayao Showcase และพะเยาฟอรั่ม เพื่อหารือในตรึงงานและการส่งข้อมูลในการทำบอร์ดหรือสื่อ
ประชาสัมพันธ์ในการเผยแพร่ของแต่ละโครงการย่อย ในวันที่ 24 มิถุนายน 2559

โครงการ Phayao Showcase รอบ 7 เดือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559
และเวทีเสวนาสื่อสาธารณะ “พะเยาพอรู้”
วันที่ 28 มิถุนายน 2559 เวลา 08.00-16.00 น. ณ โรงแรมเกทเวย์ จังหวัดพะเยา

จัดนิทรรศการโครงการวิจัยกว้านพะเยาสู่ความยั่งยืนร่วมกับหน่วยงานราชการ
ในงานเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ 70
ปี 9 มิถุนายน 2559 และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสทรงเจริญ
พระชนมพรรษา 84 พรรษา 12 สิงหาคม 2559
วันที่ 7 กรกฎาคม 2559

ประชุมหารือร่วมกับนายกเทศมนตรีเมืองพะเยา ณ ห้องประชุมท่านนายกเทศมนตรีเมืองพะเยา เพื่อหารือการใน
การนำงานวิจัยไปพัฒนาในชุมชนในบริเวณเทศบาลเมืองพะเยา
ในวันที่ 13 กรกฎาคม 2559

ประชุมโครงการการพัฒนากลยุทธ์ในการสื่อสารการวิจัยสู่ชุมชน
เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในการสื่อสารกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ณ ห้องประชุมชูชาติ กีฬาแปง วันที่ 15 สิงหาคม 2559

ประชุมหารือการปรับปรุงทิตินชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน เพื่อให้ดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและ
พร้อมเพียงกัน และมีประสิทธิภาพ ในวันที่ 31 สิงหาคม 2559

ประชุมหารือการทำงานชุดโครงการวิจัยกวนพะเยาสู่ความยั่งยืน
เพื่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในวันที่ 1 กันยายน 2559

ประชุมหารือการบริหารจัดการชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน เพื่อการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ณ ห้องประชุมชูชาติ กีฬาแปง ในวันที่ 7 กันยายน 2559

ประชุมโครงการการพัฒนาาระบบพี่เลี้ยงนักวิจัย ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับนักวิจัย
ในการดำเนินงาน ณ ห้องประชุมชูชาติ กีฬาแปง ในวันที่ 7 ตุลาคม 2559

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุดโครงการวิจัยกวนพะเยาสู่ความยั่งยืน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ในการดำเนินงาน
ของแต่ละโครงการ ณ ห้องประชุมชูชาติ กีฬาแบ่ง 1 พฤศจิกายน 2559

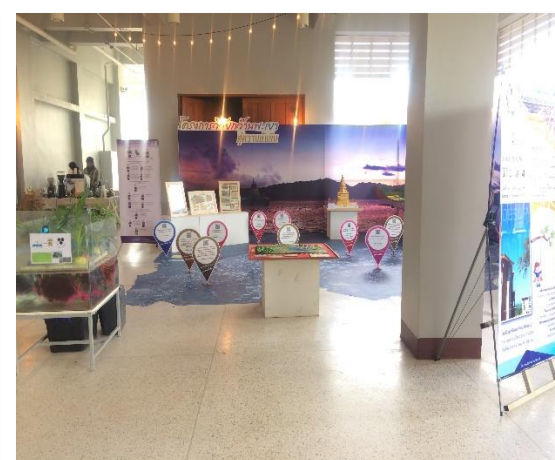
เวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า 6 เดือน โครงการ “ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน”
วันที่ 14 - 15 พฤศจิกายน 2559 เวลา 08.30 - 15.30 น.
ณ ห้องประชุมบวร รัตนประสิทธิ์ ชั้น 2 อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา

ประชุมหารือการจัดนิทรรศการปิดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน ร่วมกับงานพะเยาวิจัยครั้งที่ 6 ณ
ร้านอาหาร recipe มหาวิทยาลัยพะเยา ในวันที่ 15 ธันวาคม 2559

ประชุมหารือการจัดนิทรรศการปิดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน
เพื่อหารือเตรียมงานและการจัดทำบอร์ดและข้อมูลในการเผยแพร่ของแต่ละโครงการ
ณ ร้านอาหารถั่วดำไก่ ในวันที่ 16 ธันวาคม 2559

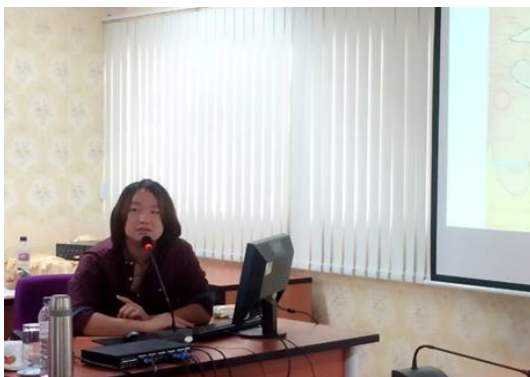
จัดนิทรรศการปิดโครงการวิจัยก้นพะเยาสู่ความยั่งยืน ร่วมในงานพะเยาวิจัยครั้งที่ 6
ณ หอประชุมพญางำเมือง มหาวิทยาลัยพะเยา ในวันที่ 26-27 มกราคม 2560

จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนของชุดโครงการวิจัยกวนพะเยาสู่ความยั่งยืน
 ร่วมในงานเทศกาลกินปลาที่กว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา
 เพื่อให้ประชาชนทั้งในพื้นที่และนักท่องเที่ยวได้รับความรู้ที่มีประโยชน์ของเมืองพะเยา
 ณ ลานอเนกประสงค์เทศบาลเมืองพะเยา ในวันที่ 14-19 กุมภาพันธ์ 2560

จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนของชุดโครงการวิจัยกวี้นพะเยาสู่ความยั่งยืน
 ร่วมในงานเทศกาลกินปลาที่กวี้นพะเยา จังหวัดพะเยา
 เพื่อให้ประชาชนทั้งในพื้นที่และนักท่องเที่ยวได้รับความรู้ที่มีประโยชน์ของเมืองพะเยา
 ณ ลานอเนกประสงค์เทศบาลเมืองพะเยา ในวันที่ 14-19 กุมภาพันธ์ 2560

เวทีข้อมนำเสนอ(ร่าง)วิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ “ชุดโครงการวิจัยกวี้นพะเยาสู่ความยั่งยืน”
วันที่ 4 พฤษภาคม 2560 เวลา08.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมชูชาติ กีฬาแปง
เพื่อเตรียมความพร้อมนักวิจัยทุกโครงการก่อนพิธีเซ็นต์ในเวทีนำเสนอ(ร่าง)วิจัยฉบับสมบูรณ์
ในวันที่ 15-16 พฤษภาคม 2560 ณ ห้องประชุมบรรณรัตน์ประสิทธิ์

ภาคผนวก

สรุปการประชุม

เวทีสื่อสารสาธารณะ “กวีานพะเยา ฟอรัม” (Kwan Phayao Forum) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘

ภายใต้ชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน และศูนย์ ABC Creative

วันที่ 27 กรกฎาคม 2558 เวลา 13.00-16.30 น.

ณ ห้องประชุมคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา

.....

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ดร.สันธิวัฒน์	พิทักษ์พล	ผู้ประสานงานชุดโครงการกวีานพะเยา
ดร.ฤทัยภัทร	พิมลศรี	คณะวิทยาการจัดการฯ
ดร.ณัฐกานต์	วงศ์ผืน	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 2
นายสมบุญ	แช่หล่อ	กลุ่มประมงพื้นบ้าน
นายคำ	บัวเทศ	กลุ่มประมงพื้นบ้าน
นายวิเชียร	ไชยเมือง	กลุ่มประมงพื้นบ้าน
นางสุภัทรา	แช่หล่อ	กลุ่มประมงพื้นบ้าน
ดร.สมคิด	จุหว้า	คณะแพทยศาสตร์
ดร.สมชาย	จาดศรี	คณะแพทยศาสตร์
ดร.รุ่ง	วงศ์วัฒน์	คณะแพทยศาสตร์
ดร.อนุกุล	มะโนทน	คณะแพทยศาสตร์
นายรัตน์	ตาแปง	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
ดร.ธนสาร	ธรรมสอน	เทศบาลเมืองพะเยา
ผศ.ดร.สาวิตรี	ลิ้นชัยอรุณเรือง	คณะพยาบาลศาสตร์
ผศ.ดร.อนุรักษ์	ประสาทเขตร์การ	คณะวิทยาศาสตร์

ดร.กัญญาณัฐ	สุนทรประเสริฐ	คณะเกษตรศาสตร์ฯ
นายอติคม	บุญเชื้อ	คณะวิศวกรรมศาสตร์
นายปณิธาน	ประมูล	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
นายพงษ์พิพัฒน์	เสนห์ดี	นิสิตคณะวิทยาการจัดการฯ
ดร.บุหริน	พันธุ์สุวรรณ	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
ดร.ดุจดี	ปานพรหมมินทร์	คณะเกษตรศาสตร์ฯ
นางสาวหนึ่งฤทัย	ปัญญาสิทธิ์	คณะเกษตรศาสตร์ฯ
นางกรวิกา	ดาวปัญญารัตน์	คณะเกษตรศาสตร์ฯ
ดร.สิทธิชัย	พิมลศรี	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
สุรีนาถ	วงศ์ศรีชัย	คณะเกษตรศาสตร์ฯ
นายชุมพล	วีวานนพ	สภาประชาชน
นางสาวดวงชีวรรณ	ช่างแก้ว	หจก.ข้าวสร้างสุข
นายจำรัส	เลาสัตย์	สมาคมการค้าและธุรกิจท่องเที่ยว จ.พะเยา
ดร.ฉัตรทิพย์	ชัยฉกรรจ์	คณะรัฐศาสตร์
ผศ.ดร.ชนิตา	ประดิษฐ์สถาพร	คณะพยาบาลศาสตร์
ดร.สุปรีดา	หอมกลั่น	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
ดร.เนทียา	กริธาชาติ	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
นางสาวปาริชาติ	หลิมไพบูลย์	สมาคมการค้าและธุรกิจท่องเที่ยว จ.พะเยา
นายชาญณรงค์	พูนวิริยาภรณ์	ผู้แทนสภาประชาชน
นายไอศูรย์	ช่างแก้ว	หจก.ข้าวสร้างสุข
รวมจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม		35 คน

ผลสรุปการเวทีสื่อสารสาธารณะ “กว๊านพะเยา ฟอรัม” (Kwan Phayao Forum) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ ภายใต้ชุดโครงการ กว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน และศูนย์ ABC Creative ตามวาระ ดังต่อไปนี้

ที่มาของการจัดการประชุมเวทีสื่อสารสาธารณะ

การเปิดเวทีสื่อสารสาธารณะ “กว๊านพะเยา ฟอรัม” (Kwan Phayao Forum) โดย ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล ผู้แทน ผศ.ดร. วิบูลย์ วัฒนารธร รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ นำเสนอแนวคิดชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน โดยสรุป คือ

การเปิดเวทีสื่อสารสาธารณะ “กว๊านพะเยา ฟอรัม” (Kwan Phayao Forum) เพื่อพัฒนาชุดโครงการวิจัย กว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน ครั้งนี้ เป็นการกำหนดโจทย์วิจัยร่วมกันกับผู้เข้าร่วมประชุม เพื่องานวิจัยที่เกิดขึ้นสามารถตอบโจทย์ ความต้องการของภาคที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่น โดยสามารถใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม สำหรับกล่าวถึง แนวคิดชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน คือ

กว๊านพะเยา เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่เปรียบเสมือนจุดศูนย์กลางของจังหวัดพะเยาซึ่งมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของเมืองพะเยา รวมถึงเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่เคยมีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาชีพสำหรับชุมชนประมง เป็นแหล่งน้ำสำหรับการผลิตประปาและการเกษตรทำนํ้า เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาวิจัยของนักวิชาการ ในปัจจุบันกว๊านพะเยามีสภาพเสื่อมโทรมตื้นเขิน เก็บกักน้ำได้น้อย มีวัชพืชกระจายอยู่ทั่วไป คุณภาพน้ำโดยรวมต่ำ ทรัพยากรประมงลดน้อยลง มีปัญหาด้านขอบเขตพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ และมีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากกลุ่มคนที่หลากหลาย จากการที่มหาวิทยาลัยพะเยาได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยให้ดำเนินงานโครงการทิศทางการวิจัยและแนวทางการพัฒนา กว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนโดยชาวพะเยาเพื่อเมืองพะเยา ระหว่างปี 2556-2557 ได้มีข้อค้นพบที่สำคัญหลายประการเช่น องค์ความรู้หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกว๊านพะเยาในอดีตมีจำนวนมากกว่า 200 รายการ มีนักวิจัย นักวิชาการ หรือนิสิตนักศึกษาที่เคยใช้กว๊านพะเยาเป็นที่ศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่า 120 คน ความรู้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาระบบนิเวศของกว๊านพะเยาซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ รองลงมาได้แก่ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยจำนวนมากแต่องค์ความรู้จากงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเฉพาะด้านทำให้นำมาใช้ในการบริหารจัดการหรือพัฒนาพื้นที่ได้น้อย ทั้งนี้เนื่องจากขาดกระบวนการสื่อสารระหว่างภาควิชาการและหน่วยงานปฏิบัติหรือโจทย์วิจัยที่ทำอาจไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง นักวิจัยทำการวิจัยแบบแยกส่วนขาดการบูรณาการไปสู่เป้าหมายเดียวกันรวมถึงขาดกลไกการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระหว่างนักวิจัยเองและการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก

ในปี พ.ศ.2558 มหาวิทยาลัยพะเยาได้ทำความร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)เพื่อพัฒนางานวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนากว๊านพะเยาอย่างยั่งยืนโดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของชุมชน และเพื่อพัฒนาเป็นชุดโครงการวิจัยนำร่องที่มีการบูรณาการองค์ความรู้และนักวิจัยจากหลากหลายสาขาวิชามาสู่การพัฒนาในเป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นเพื่อให้เกิดการต่อยอดและยกระดับการพัฒนาโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดพะเยาเพื่อให้เกิดผลกระทบที่จับต้องได้ ให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง รวมถึงเกิดการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเชิงลึกเพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติ โดยใช้ฐานงานวิจัยที่พัฒนาไว้ มหาวิทยาลัยพะเยาจึงร่วมกับ สกว.ประกาศ ให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยเพื่อพัฒนากว๊านพะเยาอย่างยั่งยืน ประจำปี 2558ภายใต้ชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้ชุดโครงการกว๊านพะเยาจะให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาโครงการวิจัยที่มีผลกระทบต่อสังคมและชุมชน และ/หรือสามารถตีพิมพ์

เผยแพร่ในระดับนานาชาติเป็นพิเศษ และมีการนำผลงานวิจัยที่ผ่านมาของนักวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณาทุนด้วย โดยสรุปแล้ว วัตถุประสงค์ของชุดโครงการวิจัยนี้ คือ

เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกัวนพะเยาในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน

เพื่อพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกัวนพะเยา และระบบที่มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน

เพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัย

เพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากัวนพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ

การนำเสนอประเด็นการวิจัยและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าประชุม

การนำเสนอโจทย์โครงการวิจัย “การพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว” โดย ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี และนักวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา วิพากษ์ พร้อมทั้ง รับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม และแนวคิด การทำงานวิจัยที่ตอบโจทย์ ความต้องการของภาคที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการประชุม ในประเด็นที่ควรมีการศึกษา คือ

2.1 การพัฒนาสิ่งดึงดูดใจ

นักวิจัยควรหาแนวทางการพัฒนากัวนพะเยาให้โดดเด่น โดยมีสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว อาทิ การรื้อฟื้นประวัติศาสตร์เกี่ยวกับวัดกลางน้ำ การฟื้นฟูเจดีย์กลางน้ำ เป็นต้น จัดทำศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน เปิดให้นักท่องเที่ยวสามารถมาเที่ยวชม ร่วมทำกิจกรรมกับชาวบ้านได้ทั้งวัน ควรมีการส่งเสริมอนุรักษ์พันธุ์ปลา ทำเขตอนุรักษ์พันธุ์ปลาแบบถาวร ให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมได้และพัฒนาวัฒนธรรมล้านนาที่มีอยู่แล้วมาชานาน ให้เกิดประโยชน์แก่จังหวัดพะเยา

2.2 การพัฒนาเส้นทางเดินทางท่องเที่ยว

นักวิจัยควร สำรวจแหล่งท่องเที่ยว และปักหมุดแต่ละจุดของแหล่งท่องเที่ยวรอบกัวนพะเยา และทั่วจังหวัดพะเยา ให้นักท่องเที่ยวสะดวกในการหาแหล่งท่องเที่ยวตามยุคของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและควรมีการศึกษาเชื่อมโยงเส้นทางให้รอบกัวนพะเยา

2.3 การพัฒนาด้านอาหารเพื่อบริการนักท่องเที่ยว

ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมด้านอาหารที่ขึ้นชื่อให้โดดเด่นในจังหวัดพะเยา อาทิ ปลาสาม ข้าวกล้อง น้ำพริกหนุ่ม เป็นต้น และจัดตั้งร้านค้า OTOP บริการด้านอาหาร สินค้า ให้กับนักท่องเที่ยว

2.4 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และของที่ระลึก

ควรมีการพัฒนาฝั่งหลายก๊วนพะเยาให้เจริญ โดยส่งเสริมพัฒนาของดีประจำตำบลให้เป็นที่รู้จักและโดดเด่นในเมืองพะเยา อาทิ ปลาสาม ผักถั่วงอกผักตบชวา ครกหิน การตีมีด เป็นต้น

2.5 การพัฒนาบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

ควรมีการศึกษาศักยภาพทรัพยากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยว การพัฒนา Home Stay ไว้บริการนักท่องเที่ยว ฝั่งหลายก๊วนพะเยาเป็นต้น

2.6 การพัฒนาด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ควรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการค้นหาแหล่งข้อมูล การท่องเที่ยวและการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา ตามสื่อต่างๆให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้แก่

การท่องเที่ยวต้องมีการขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน มีการพัฒนา ปรับปรุง ต่อยอดและปรับปรุงยุทธศาสตร์จังหวัดพะเยาให้ส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

การนำเสนอโจทย์โครงการวิจัย “การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศ โดยการจัดการคุณภาพน้ำและระบบนิเวศและการจัดการทรัพยากรน้ำ” โดย ผศ.ดร. อนุรักษ์ ประสาทเขตร์การ และ ดร.สุปรีดา หอมกลิ่น ร่วมกับ นักวิจัยมหาวิทยาลัยพะเยา และรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม และแนวคิด การทำงานวิจัยที่ตอบโจทย์ความต้องการของภาคีที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการประชุมในประเด็นที่ควรมีการศึกษา คือ

ควรมีการศึกษาทำอย่างไรให้มีน้ำอยู่ในก๊วนพะเยาอย่างเพียงพอตลอด โดยศึกษารูปแบบการทำประตูเปิดปิดน้ำก๊วนพะเยา กักเก็บน้ำในก๊วนพะเยาให้มีปริมาณที่คงที่ ไม่ให้น้ำลดจนเกินไปในหน้าแล้ง เรื่องคุณภาพน้ำควรมีการศึกษาการจัดการเรื่องน้ำเสียของชุมชนหน้ามหาวิทยาลัยพะเยา การจัดการน้ำเสียของผู้ประกอบการฝั่งเมือง วัดศรีโคมคำ ไม่ให้ปล่อยน้ำเสียลงสู่ก๊วนพะเยา การจัดการน้ำเสียจากฟาร์มสัตว์เลี้ยง เช่น ฟาร์มสุกร กระชังปลา เป็นต้น ให้มีการบำบัดน้ำเสียในฟาร์ม และควรมีการสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย และระบบลำเลียงสู่อำบน้ำเสีย หรือหามาตรการอย่างอื่นเช่นมาตรการทางสังคมและการสร้างจิตสำนึกให้กับผู้ที่อาศัยอยู่โดยรอบ

ปิดการประชุมเวลา 16.30 น.

รายงานการประชุม
แลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว
เพื่อวิเคราะห์บทเรียนและประยุกต์ใช้กับกว๊านพะเยา ครั้งที่ 1/2558

ภายใต้ชุดโครงการกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน และศูนย์ ABC Creative
(Kwan Phayao Sustainable Development Research, UP-TRF-KWAN) ประจำปี 2558

วันที่ 22 สิงหาคม 2558 เวลา 09.00-12.00 น.

ณ ห้องประชุมเดอะเกรซ อัมพวา รีสอร์ท อำเภอมัพพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

รายชื่อ

หน่วยงาน

ผศ.ดร.วิบูลย์	วัฒนธรรม	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ
ดร.สันธิวัฒน์	พิทักษ์พล	คณะเกษตรศาสตร์ฯ
ดร.ฤทัยภัทร	พิมลศรี	คณะวิทยาการจัดการและการท่องเที่ยว
ดร.ภัครธิดา	วรศิริ	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
ดร.จิราพร	ไชยวงศ์สาย	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศฯ
นายอุ๋นเป็ง	อินทจักร	คณะวิทยาศาสตร์
ดร.วีระพงษ์	กิตติวงศ์	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
นางสาววงเดือน	ศักดิ์บุญเรือง	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
นายพงษ์พัฒน์	เสนห์ดี	นิสิตคณะวิทยาการจัดการและการท่องเที่ยว
นางสาวพัชรภรณ์	สืบดี	ผู้ประสานงานโครงการฯ

รวมจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 10 คน

ผลสรุปการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อวิเคราะห์บทเรียนและประยุกต์ใช้กับ กว๊านพะเยา ครั้งที่ 1/2558ภายใต้ชุดโครงการกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน และศูนย์ ABC Creative ตามวาระ ดังต่อไปนี้

วาระที่ 1

แลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อวิเคราะห์บทเรียนและประยุกต์ใช้กับกว๊านพะเยา โดย ผศ.ดร.วิบูลย์ วัฒนาธร รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพแนวคิดชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน โดยสรุป คือ

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อวิเคราะห์บทเรียนและประยุกต์ใช้กับกว๊านพะเยา เพื่อพัฒนาชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน ครั้งนี้ เป็นการรวบรวมหัวข้อวิจัยร่วมกันกับนักวิจัย เพื่องานวิจัยที่เกิดขึ้นสามารถตอบโจทย์ ความต้องการของภาคีที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ท้องถิ่น โดยสามารถใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม สำหรับกล่าวถึง แนวคิดชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน คือ

กว๊านพะเยา เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่เปรียบเสมือนจุดศูนย์กลางของจังหวัดพะเยาซึ่งมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของเมืองพะเยา รวมถึงเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่เคยมีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาชีพสำหรับชุมชนประมง เป็นแหล่งน้ำสำหรับการผลิตประปาและการเกษตรทำนํ้า เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาวิจัยของนักวิชาการ ในปัจจุบันกว๊านพะเยามีสภาพเสื่อมโทรมตื้นเขิน เก็บกักน้ำได้น้อย มีวัชพืชกระจายอยู่ทั่วไป คุณภาพน้ำโดยรวมต่ำ ทรัพยากรประมงลดน้อยลง มีปัญหาด้านขอบเขตพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ และมีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากกลุ่มคนที่หลากหลาย จากการที่มหาวิทยาลัยพะเยาได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยให้ดำเนินงานโครงการทิศทางการวิจัยและแนวทางการพัฒนา กว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนโดยชาวพะเยาเพื่อเมืองพะเยา ระหว่างปี 2556-2557 ได้มีข้อค้นพบที่สำคัญหลายประการเช่น องค์ความรู้หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกว๊านพะเยาในอดีตมีจำนวนมากกว่า 200 รายการ มีนักวิจัย นักวิชาการ หรือนิสิตนักศึกษาที่เคยใช้กว๊านพะเยาเป็นที่ศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่า 120 คน ความรู้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาระบบนิเวศของกว๊านพะเยาซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ รองลงมาได้แก่ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยจำนวนมากแต่องค์ความรู้จากงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเฉพาะด้านทำให้นำมาใช้ในการบริหารจัดการหรือพัฒนาพื้นที่ได้น้อย ทั้งนี้อาจเนื่องจากขาดกระบวนการสื่อสารระหว่างภาควิชาการและหน่วยงานปฏิบัติหรือโจทย์วิจัยที่ทำอาจไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง นักวิจัยทำการวิจัยแบบแยกส่วนขาดการบูรณาการไปสู่เป้าหมายเดียวกันรวมถึงขาดกลไกการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระหว่างนักวิจัยเองและการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก

ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ มหาวิทยาลัยพะเยาได้ทำความร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.) (สกว.เพื่อพัฒนางานวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาควีนพะเยาอย่างยั่งยืนโดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของชุมชน และเพื่อพัฒนาเป็นชุดโครงการวิจัยนำร่องที่มีการบูรณาการองค์ความรู้และนักวิจัยจากหลากหลายสาขาวิชามาสู่การพัฒนาในเป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นเพื่อให้เกิดการต่อยอดและยกระดับการพัฒนาโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดพะเยาเพื่อให้เกิดผลกระทบที่จับต้องได้ ให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง รวมถึงเกิดการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเชิงลึกเพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติ โดยใช้ฐานงานวิจัยที่พัฒนาไว้ มหาวิทยาลัยพะเยาจึงร่วมกับ สกว.ประกาศ ให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาควีนพะเยาอย่างยั่งยืน ประจำปี ๒๕๕๘ ภายใต้ชุดโครงการวิจัยควีนพะเยาสู่ความยั่งยืนทั้งนี้ชุดโครงการควีนพะเยาฯ จะให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาโครงการวิจัยที่มีผลกระทบต่อสังคมและชุมชนและ/หรือสามารถตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติเป็นพิเศษ และมีการนำผลงานวิจัยที่ผ่านมาของนักวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณาทุนด้วย โดยสรุปแล้ว วัตถุประสงค์ของชุดโครงการวิจัยนี้ คือ

เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องควีนพะเยาในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน

เพื่อพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการควีนพะเยาและระบบที่มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน

เพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาควีนพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ

วาระที่ 2

การนำเสนอโจทย์โครงการวิจัย “การพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว” โดยดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี และนักวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา วิทยากร พร้อมทั้ง รับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม และแนวคิด การทำงานวิจัยที่ตอบโจทย์ ความต้องการของภาคีที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการประชุม ในประเด็นที่ควรมีการศึกษา คือ

2.1 การพัฒนาสิ่งดึงดูดใจ

การจัดทำโมเดลเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวรอบควีนพะเยา ทั้งเส้นทางบนบก เส้นทางน้ำ และเส้นทางวิถีชีวิตในอดีต ให้คนในชุมชนเห็นภาพการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างชัดเจน

สร้างความมั่นใจให้กับคนชุมชนควีนพะเยา ให้รู้คุณค่าของสิ่งที่มีอยู่ ให้ตอบโจทย์ในวันข้างหน้า ให้คุณค่าเปลี่ยนเป็นมูลค่าได้

2.2 การพัฒนาเส้นทางเดินทางท่องเที่ยว

- 1) เส้นทางท่องเที่ยวทางบก การปั่นจักรยานเที่ยวรอบกว๊านพะเยา ฝั่งเทศบาล ถึงฝั่งหล่ายกว๊านพะเยา
- 2) เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ การร่อนเรือหัวพระกลางน้ำ จากจุดลงเรือที่หมู่บ้านฝั่งเทศบาล ข้างร้านถั่วยก้าไก่ ถึงบ้านร่องไฮ
- 3) เส้นทางท่องเที่ยววิถีชีวิต วัฒนธรรมคนในชุมชนกว๊านพะเยาเขตเทศบาล บ้านเก่า ตลาดถูกลิ้ม วัดหลวง เป็นต้น

2.3 การพัฒนาด้านอาหารเพื่อบริการนักท่องเที่ยว

- 1) พัฒนาอาหารขึ้นชื่อที่มีของกว๊านพะเยา 5 เมนู ให้โดดเด่น ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

2.4 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และของที่ระลึก

- 1) จัดทำสัญลักษณ์ โลโก้ ของกว๊านพะเยา ให้โดดเด่นและประทับใจนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

2.5 การพัฒนาด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

- 1) จัดสร้างHome Stay ไว้บริการนักท่องเที่ยว ฝั่งหล่ายกว๊านพะเยา

2.6 การพัฒนาด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- 1) นำแหล่งท่องเที่ยวกว๊านพะเยา ลงโปรโมทในทางอินเทอร์เน็ต สื่อเทคโนโลยีต่างๆ
- 2) โฆษณา ประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวทั้งในจังหวัดพะเยา และต่างจังหวัด จังหวัดใกล้เคียงให้มากยิ่งขึ้น

อื่นๆ ได้แก่

มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และทำออกมาเป็นรูปธรรมให้คนในชุมชนกว๊านพะเยาได้เห็นการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของกว๊านพะเยา

จัดทำวิจัยร่วมกับเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อทีมงานวิจัยจะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และเกิดเป็นรูปธรรมได้ง่ายยิ่งขึ้น

วาระที่ 3

การนำเสนอโจทย์โครงการวิจัย “การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศ โดยการจัดการคุณภาพน้ำและระบบนิเวศและการจัดการทรัพยากรน้ำ ” โดย ดร.วีระพงษ์ กิตติวงศ์ และ นายอุ้นเป็ง อินทจักร ร่วมกับ นักวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา วิพากษ์ พร้อมทั้ง รับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม และแนวคิด การทำงานวิจัยที่ตอบโจทย์ความต้องการของภาคีที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการประชุม ในประเด็นที่ควรมีการศึกษา คือ

เรื่องปริมาณน้ำ

จัดการปริมาณน้ำในกว๊านพะเยาให้มีปริมาณที่พอเพียง สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคได้ตลอดทั้งปี โดยที่น้ำ
ไม่ลดลง น้ำกว๊านปริ่มตลิ่งให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมได้ตลอดทั้งปี
เก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ได้ทั้งปี ทั้งปลายน้ำและท้ายน้ำ

เรื่องคุณภาพน้ำ

ให้จัดการเรื่องน้ำเสียในกว๊านพะเยา โดยเฉพาะเส้นทางท่องเที่ยว ที่จะมีการพัฒนาให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชม
ใช้พื้นที่ที่มีอยู่กำจัดน้ำเสียในน้ำ ให้น้ำกว๊านสะอาดน่าเที่ยว
ตรวจสอบคุณภาพน้ำจุดหลักๆ ของเส้นทางท่องเที่ยว เพื่อรับเร่งการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

สรุปการประชุม

เวทีนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยเบื้องต้น “ชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน”

วันที่ 8 กันยายน 2558 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุม 3 ชั้น 2

อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

รศ.ดร.มนัส	ทิตยวรรณ	คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ
ผศ.ดร.ชนิดา	ประดิษฐ์สถาพร	คณะพยาบาลศาสตร์
อาจารย์เทอดศักดิ์	โกไศยกานนท์	คณะบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์
คุณปาโมกข์	ปิงเมือง	หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำและปรับปรุงระบบชลประทาน
ดร.กิตติ	สัจจาวัฒนา	ผู้อำนวยการศูนย์ ABC
ดร.สันธิวัฒน์	พิทักษ์พล	ผู้ประสานงานชุดโครงการกว๊านพะเยา
ดร.ฤทัยภัทร	พิมลศรี	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

ดร.วีระพงษ์	กิตติวงศ์	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
ดร.วรัชต์	มัธยมบุรุษ	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
ดร.บวรศักดิ์	ศรีสังสิทธิ์สันติ	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ดร.จิราพร	ไชยวงศ์สาย	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
อาจารย์ภักติมา	วรศิริ	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์
อาจารย์วรินทร์	รวมสำราญ	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์
อาจารย์สาวิตรี	นุกูล	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์
อาจารย์สุธี	เมฆบุญส่งลาภ	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์
ผศ.ดร.ณภัทร	จักรวัฒนา	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
ดร.สุปริดา	หอมกลิ่น	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
ผศ.ดร.สุทธัย	พงศ์พัฒนาศิริ	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
นายพิทักษ์	งามเมืองตึง	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
ดร.ณัฐกานต์	วงศ์ผืน	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๒ ลำปาง
นายชำนาญ	แสงแก้ว	ผู้อำนวยการกองบริหารงานวิจัยฯ
นายพงษ์พัฒน์	เสนห์ดี	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
นางสาวพัชรภรณ์	สืบดี	ผู้ประสานงานโครงการวิจัยกวี้นพะเยาสู่ความยั่งยืน
นางสาววารภรณ์	ศรีลำคำ	ศูนย์ ABC
นางสาวนිරนาท	หมื่นเร็ว	ศูนย์ ABC
นางสาวณัฐชยา	ใจดี	อุทยานวิทยาศาสตร์
นางสาวชฎาพร	สารดี	อุทยานวิทยาศาสตร์
นางสาวกานต์พิชชา	ปัญญา	อุทยานวิทยาศาสตร์
นางสาวจารุณี	มโหฬาร	อุทยานวิทยาศาสตร์
นายศรัณย์	เหมะ	อุทยานวิทยาศาสตร์
นางสาวพิทยารัตน์	คุประเสริฐ	อุทยานวิทยาศาสตร์
นางอรัญญา	มูลมาก	ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจมหาวิทยาลัยพะเยา
นางสาวสุชาสินี	ทับยา	ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจมหาวิทยาลัยพะเยา

รวมจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 33 คน

ผลสรุปการจัดเวทีนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยเบื้องต้น “ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน” ภายใต้ชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน และศูนย์ ABC Creative ตามวาระ ดังต่อไปนี้

ที่มาและวัตถุประสงค์ของการจัดประชุม

การเปิดเวทีพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยเบื้องต้น “ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน” เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อคณะนักวิจัยในการพัฒนาชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน ครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์จาก รศ.ดร.มนัส ทิตยวรรณ ผศ.ดร.ชนิตา ประดิษฐ์สถาพร อาจารย์เทอดศักดิ์ โกไศยกานนท์ และคุณปาโมกข์ ปิงเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้งานวิจัยที่เกิดขึ้นจะสามารถตอบโจทย์ ความต้องการของภาคีที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่น โดยสามารถใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดย ดร. สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล ผู้ประสานงานชุดโครงการได้นำเสนอแนวคิดชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน โดยสรุปดังนี้

กวีานพะเยา แหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่เปรียบเสมือนจุดศูนย์กลางของจังหวัดพะเยาซึ่งมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของเมืองพะเยา รวมถึงเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่เคยมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาชีพสำหรับชุมชนประมง เป็นแหล่งน้ำสำหรับการผลิตประปาและการเกษตรทำนํ้า เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาวิจัยของนักวิชาการ ในปัจจุบันกวีานพะเยามีสภาพเสื่อมโทรม ต้นเขิน เกือบก้นน้ำได้น้อย มีวัชพืชกระจายอยู่ทั่วไป คุณภาพน้ำโดยรวมต่ำ ทรัพยากรประมงลดน้อยลง มีปัญหาด้านขอบเขตพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ และมีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากกลุ่มคนที่หลากหลาย จากการที่มหาวิทยาลัยพะเยาได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยให้ดำเนินงานโครงการทิศทางการวิจัยและแนวทางการพัฒนา กวีานพะเยาสู่ความยั่งยืนโดยชาวพะเยาเพื่อเมืองพะเยา ระหว่างปี 2556-2557 ได้มีข้อค้นพบที่สำคัญหลายประการเช่น องค์ความรู้หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกวีานพะเยาในอดีตมีจำนวนมากกว่า 200 รายการ มีนักวิจัย นักวิชาการ หรือนิสิตนักศึกษาที่เคยใช้กวีานพะเยาเป็นที่ศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่า 120 คน ความรู้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาระบบนิเวศของกวีานพะเยาซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ รองลงมาได้แก่ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยจำนวนมากแต่องค์ความรู้จากงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเฉพาะด้านทำให้นำมาใช้ในการบริหารจัดการหรือพัฒนาพื้นที่ได้น้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องจากขาดกระบวนการสื่อสารระหว่างภาควิชาการและหน่วยงานปฏิบัติหรือโจทย์วิจัยที่ทำอาจไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง นักวิจัยทำการวิจัยแบบแยกส่วนขาดการบูรณาการไปสู่เป้าหมายเดียวกันรวมถึงขาดกลไกการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระหว่างนักวิจัยเองและการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก

เมื่อนำผลการศึกษาจากการทบทวนงานวิจัยในอดีต การศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันและการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำมาวิเคราะห์ SWOT ของพื้นที่และวิเคราะห์ SPACE Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ทิศทางการวิจัยและพัฒนา กว๊านพะเยา ได้ดังนี้ ทิศทางที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศเชิงรุก ทิศทางที่ 2 การพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่แข่งขันได้ ทิศทางที่ 3 การฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนสภาพสังคมและกฎระเบียบ และทิศทางที่ 4 การพัฒนาด้านสุขภาวะของประชาชนเชิงรุก รวมถึงได้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยในเชิงพื้นที่ 4 พื้นที่ประกอบด้วยพื้นที่ต้นน้ำ (หนองเล็งทราย อ่างเก็บน้ำแม่ปืม) พื้นที่ต้นน้ำ (ลำน้ำ 12 สาขา) พื้นที่รอบกว๊านพะเยา และพื้นที่ท้ายน้ำ (แม่น้ำอิง) โดยมีเป้าหมายของแต่ละพื้นที่ดังนี้คือ พื้นที่ต้นน้ำ มุ่งเน้นการวิจัยเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร พื้นที่รอบกว๊าน มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อรักษาสมดุลของการใช้ทรัพยากร และพื้นที่ท้ายน้ำ มุ่งเน้นการวิจัยด้านการบริหารจัดการน้ำเชื่อมโยงกับพื้นที่ต้นน้ำและกว๊านพะเยา โดยได้จัดทำร่างประเด็นการวิจัยและให้ชุมชนรอบกว๊านซึ่งเป็น multi stakeholder เป็นผู้จัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของประเด็นการวิจัยโดยใช้วิธี Eisenhower Matrix และนำประเด็นที่ได้ มากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การวิจัยกว๊านพะเยา จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าแนวทางการฟื้นฟูและแก้ปัญหา กว๊านพะเยา ควรจะดำเนินการแบบบูรณาการตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงท้ายน้ำ และควรกำหนดประเด็นที่เร่งด่วนและสำคัญที่ควรทำก่อนหลัง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและการผลลัพธ์จากการดำเนินงานที่จับต้องได้เป็นรูปธรรม

นักวิจัยนำเสนอข้อเสนอโครงการและรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้รับผิดชอบนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัย กรอบการวิจัย ด้านการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ตามลำดับดังนี้ โครงการวิจัย “การพัฒนานวัตกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ กว๊านพะเยา” โดย ดร. บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ และคณะผู้วิจัย และโครงการวิจัย “การสื่อความหมายสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยา เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” โดย อาจารย์ภักคริมา วรศิริ และคณะผู้วิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะต่อประเด็นการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยสรุปดังนี้

โครงการวิจัยนี้มีความน่าสนใจแต่ยังไม่ค่อยชัดเจนในด้านของชื่อเรื่องและกระบวนการวิจัย นักวิจัยควรจะต้องอธิบายถึงรายละเอียดเรื่องของการพัฒนานวัตกรรมทางการท่องเที่ยวเช่นผลของโครงการจะมีความเป็นนวัตกรรมอย่างไร จะช่วยพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้อย่างไรควรต้องอธิบายให้เข้าใจและชัดเจน รวมถึงชื่อชุดโครงการใหญ่ยังไม่สอดคล้องกับชื่อโครงการย่อย นักวิจัยจะนำระบบอะไรที่จะทำให้เข้าใจการท่องเที่ยวของกว๊านพะเยา สามารถทำให้นักท่องเที่ยวอยู่เที่ยวพะเยาได้นานขึ้น ซึ่งระบบของกว๊านพะเยามีความเชื่อมโยงทั้งด้านการท่องเที่ยว ด้านการประมง ด้านคุณภาพน้ำ ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นต้น และการท่องเที่ยวจะเป็นตัวนำไปสู่การให้คนมารู้จักเมืองพะเยาแต่ปัญหาก็คือจะทำให้เกิดความยั่งยืนและสมดุลได้อย่างไร และในกระบวนการวิจัยนักวิจัยควรจะเข้าไปในชุมชนตั้งแต่แรกก่อนดำเนินการวิจัย และสุดท้ายต้องให้ชุมชนรู้จักตัวเอง สามารถเล่าเรื่องของเมืองตัวเอง วิเคราะห์เมืองตัวเอง และสามารถใช้ประโยชน์จากงานนี้แม้ว่านักวิจัยจะออกมาแล้วชุมชนก็ต้องเดินต่อไปได้ ซึ่งนักวิจัยควรจะคำนึงในเรื่องนี้ และผลของโครงการที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมควรจะนำมาบูรณาการกับโครงการ

ด้านนวัตกรรมทางการท่องเที่ยวเพราะมีความเชื่อมโยงกัน รวมถึงในเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน สิ่งที่เป็นแรงดึงดูด สิ่งที่สำคัญ ย่านการค้าถ้านี้เป็นอย่างไร จะนำไปต่อยอดทางการท่องเที่ยวอย่างไร ให้เป็นต้นแบบของการท่องเที่ยว โดยสรุปคือทั้งสองโครงการมีความน่าสนใจแต่ต้องตอบคำถามให้ได้ว่าอะไรคือเป้าประสงค์ของโครงการชุดการพัฒนาวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเพื่อเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์กวันพะเยา และระบบการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร สุดท้ายคือการประเมินผลอย่างไร หากตอบว่าคนมาพะเยา 1 วัน แล้วต้องทำอะไร ทานอาหารอะไร ซื้อของอะไร ขอให้นักวิจัยลองปรับโครงการให้คนในชุมชนได้ประโยชน์มากที่สุด และตอบคำถามว่าสุดท้ายแล้วคนพะเยาจะได้อะไรจากงานวิจัยนี้

ดร.สุปรีดา หอมกลิ่น และคณะผู้วิจัย นำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัย กรอบการวิจัย คุณภาพน้ำและระบบนิเวศโครงการวิจัย “ระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกวันพะเยา” และผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะต่อประเด็นคุณภาพน้ำและระบบนิเวศโดยสรุป ดังนี้

การวิจัยด้านคุณภาพน้ำในกวันพะเยามีการศึกษากันมากและมีการติดตามตรวจสอบจากหลายหน่วยงาน แต่สามารถนำผลงานวิจัยที่ผ่านมาใช้ในการบริหารจัดการได้น้อยมาก หากนักวิจัยพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจควรระบุให้ชัดเจนว่าใครจะเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากระบบนี้เพราะชุมชนคงไม่ได้ใช้โดยตรง แต่หากเป็นหน่วยงานของรัฐนำไปใช้แล้วจะสื่อสารถึงชุมชนหรือทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำจริงๆ ได้อย่างไร และควรอธิบายว่าโครงการย่อยทั้ง 3 โครงการในชุดโครงการนี้สอดคล้องกันอย่างไร โดยโครงการที่ 1 และ 2 มีความใกล้เคียงกัน และในโครงการที่ 3 มีรายละเอียดวิธีการวิจัยน้อย ควรระบุถึงทฤษฎีทางสังคมและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่นำมาใช้ รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไม่ได้แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนจะเข้ามาร่วมในโครงการได้อย่างไร กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือใครบ้าง ควรเปลี่ยนวิธีการศึกษาจากการสัมภาษณ์ชาวบ้านเป็นการพาชาวบ้านเดินด้วยกัน เก็บข้อมูลร่วมกัน ให้ชาวบ้านวิเคราะห์เองว่าน้ำเสียในชุมชนเกิดจากอะไร ชวนชาวบ้านเก็บตัวอย่างน้ำให้เขาเห็นเลยว่าน้ำที่ออกจากบ้านเขามีลักษณะเป็นอย่างไร เมื่อชาวบ้านเห็นแล้วก็ชวนเขาคิดว่าจะช่วยกันแก้ไขอย่างไร การทำเช่นนี้จะเป็นการสร้างนักวิจัยท้องถิ่นและนักวิจัยของมหาวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง

ผู้รับผิดชอบโครงการวิจัยนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัย กรอบการวิจัย การจัดการทรัพยากรน้ำโครงการวิจัย “การประเมินนิเวศบริการเพื่อการอนุรักษ์และบริหารจัดการคนลุ่มน้ำกวันพะเยา” โดย ผศ.ดร.สุขทัย พงศ์พัฒนาศิริ และคณะผู้วิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะโดยสรุป คือ

ชื่อโครงการกว้างมากครอบคลุมทั้งด้านระบบนิเวศ ปริมาณน้ำ และด้านสังคม แต่ควรมีเนื้อหาประเด็นวิจัยที่ชัดเจนไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถทำได้สำเร็จภายใน 1 ปี นักวิจัยควรต้องเขียน Model ให้ชัดเจน และเขียนระเบียบวิธีวิจัยให้ชัดเจน จะทำวิจัยบริเวณไหน ใช้วิธีการแก้ปัญหาในชุมชนอย่างไร และการจัดทำแผนนโยบาย

ต่างๆ จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างไร ขอให้มีการนำเสนอที่ชัดเจนว่าคำถามของการวิจัยคืออะไรและเมื่อทำวิจัยเสร็จแล้วชุมชนจะได้ประโยชน์อะไรจากงานวิจัยนี้

ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล ผู้ประสานงานชุดโครงการกล่าวขอให้คณะนักวิจัยพิจารณาบูรณาการโครงการและปรับข้อเสนอโครงการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและเตรียมข้อเสนอชุดโครงการมานำเสนอในเวทีพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ศ.ดร.สนิท อักษรแก้ว ในวันที่ 11 กันยายน 2558 และนำเสนอในเวทีพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและ สกว. ในวันที่ 15 กันยายน 2558 ต่อไปและกล่าวขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณามาให้ข้อเสนอแนะต่อนักวิจัยในการประชุมครั้งนี้

ปิดการประชุมเวลา 16.30 น

สรุปการประชุม

การประชุมหารือเพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการ “ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน”

วันที่ 11 กันยายน 2558 เวลา 08.30-12.00 น.

ณ ห้องประชุมบรรณรัตนประสิทธิ์ มหาวิทยาลัยพะเยา

.....

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ศ.ดร.สนิท	อักษรแก้ว	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยพะเยา
ผศ.ดร.สุขทัย	พงศ์พัฒนาศิริ	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
ผศ.ดร.ประกอบศิริ	ภักดีพินิจ	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
ดร.ฤทัยภัทร	พิมลศรี	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
ดร.วราวัชต์	มัธยมบุรุษ	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
ดร.วีระพงษ์	กิตติวงศ์	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

ดร.ปิยะพงษ์	แสงแก้ว	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
ดร.สุจิตรา	วสุวัต	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
นางขวัญฤทัย	เต็มสวัสดิ์	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
นายณัฐธีร์	อมรพันธุ์รัชตะ	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
ดร.พรเทพ	โรจนวสุ	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ดร.บวรศักดิ์	ศรีสังสิทธิ์สันติ	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ดร.จิราพร	ไชยวงศ์สาย	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ดร.สุปรีดา	หอมกลิน	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
นายพิทักษ์	งามเมืองตึง	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
อาจารย์ภคิมา	วรศิริ	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์
อาจารย์วรินทร์	รวมสำราญ	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์
นางสาวลิลลาลี	ศิริวิไลเลิศอนันต์	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
นายพิศาล	แก้วอยู่	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
นางสาวปรารณา	บัวกัน	คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
นางสาววราภรณ์	ศรีลาคำ	ศูนย์ ABC
นางสาวนिरนาท	หมื่นเร็ว	ศูนย์ ABC

รวมจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 22 คน

ผลสรุปการประชุมเวทีพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย ภายใต้ชุดโครงการกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน และศูนย์ ABC Creative ตามวาระ ดังต่อไปนี้

ที่มาและวัตถุประสงค์ของการจัดประชุม

การเปิดเวทีพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย “ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน” เพื่อพัฒนาชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน ครั้งนี้ เป็นการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก ศ.ดร.สนิท อักษรแก้ว ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่องานวิจัยที่เกิดขึ้นจะสามารถตอบโจทย์ ความต้องการของภาคที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่น โดยสามารถใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีแนวคิดชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน คือ กวีานพะเยา เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่เปรียบเสมือนจุดศูนย์กลางของจังหวัดพะเยาซึ่งมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของเมืองพะเยา รวมถึงเป็นพื้นที่

ชุมชนน้ำที่เคยมีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาชีพสำหรับชุมชนประมง เป็นแหล่งน้ำสำหรับการผลิตประปาและการเกษตรทำน้ำ เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาวิจัยของนักวิชาการ ในปัจจุบันก๊วนพะเยามีสภาพเสื่อมโทรมตื้นเขินเก็บกักน้ำได้น้อย มีวัชพืชกระจายอยู่ทั่วไป คุณภาพน้ำโดยรวมต่ำ ทรัพยากรประมงลดน้อยลง มีปัญหาด้านขอบเขตพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ และมีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากกลุ่มคนที่หลากหลายจากการที่มหาวิทยาลัยพะเยาได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยให้ดำเนินงานโครงการทิศทางการวิจัยและแนวทางการพัฒนาก๊วนพะเยาสู่ความยั่งยืนโดยชาวพะเยาเพื่อเมืองพะเยา ระหว่างปี ๒๕๕๖-๒๕๕๗ ได้มีข้อค้นพบที่สำคัญหลายประการเช่น องค์ความรู้หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับก๊วนพะเยาในอดีตมีจำนวนมากกว่า 200 รายการ มีนักวิจัย นักวิชาการ หรือนิสิตนักศึกษาที่เคยใช้ก๊วนพะเยาเป็นที่ศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่า 120 คน ความรู้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาระบบนิเวศของก๊วนพะเยาซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ รองลงมาได้แก่ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยจำนวนมากแต่องค์ความรู้จากงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเฉพาะด้านทำให้นำมาใช้ในการบริหารจัดการหรือพัฒนาพื้นที่ได้น้อย ทั้งนี้เนื่องจากขาดกระบวนการสื่อสารระหว่างภาควิชาการและหน่วยงานปฏิบัติหรือโจทย์วิจัยที่ทำอาจไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง นักวิจัยทำการวิจัยแบบแยกส่วนขาดการบูรณาการไปสู่เป้าหมายเดียวกันรวมถึงขาดกลไกการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระหว่างนักวิจัยเองและการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก

ในปี พ.ศ.2558 มหาวิทยาลัยพะเยาได้ทำความร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (วทส) เพื่อพัฒนางานวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาก๊วนพะเยาอย่างยั่งยืนโดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของชุมชนและเพื่อพัฒนาเป็นชุดโครงการวิจัยนำร่องที่มีการบูรณาการองค์ความรู้และนักวิจัยจากหลากหลายสาขาวิชาสู่การพัฒนาในเป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นเพื่อให้เกิดการต่อยอดและยกระดับการพัฒนาโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดพะเยาเพื่อให้เกิดผลกระทบที่จับต้องได้ ให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง รวมถึงเกิดการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเชิงลึกเพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติ โดยใช้ฐานงานวิจัยที่พัฒนาไว้ มหาวิทยาลัยพะเยาจึงร่วมกับ สกว.ประกาศ ให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาก๊วนพะเยาอย่างยั่งยืน ประจำปี 2558 ภายใต้ชุดโครงการวิจัยก๊วนพะเยาสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้ชุดโครงการก๊วนพะเยาจะให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาโครงการวิจัยที่มีผลกระทบต่อสังคมและชุมชน และ/หรือสามารถตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติเป็นพิเศษ และมีการนำผลงานวิจัยที่ผ่านมาของนักวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณาทุนด้วย โดยสรุปแล้ว วัตถุประสงค์ของชุดโครงการวิจัยนี้ คือ

- 1) เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกว้านพะเยาในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนานคน
- 2) เพื่อพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกว้านพะเยาและระบบที่มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน
- 3) เพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัย
- 4) เพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากว้านพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ

การดำเนินงานพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยในชุดโครงการ

ดร.อุทัยภัทร พิมลศรี ผู้ประสานงานชุดโครงการฯ นำเสนอกรอบแนวคิดและวิธีการพัฒนาข้อเสนอโครงการและความก้าวหน้าการดำเนินงานรอบ ๓ เดือนของการพัฒนา “ชุดโครงการวิจัยกว้านพะเยาสู่ความยั่งยืน” โดยสรุป คือ

1.การจัดระบบ กลไก และโครงสร้างการบริหารชุดโครงการวิจัยกว้านพะเยาสู่ความยั่งยืน มหาวิทยาลัยพะเยาได้ดำเนินการจัดระบบ กลไก และโครงสร้างการบริหารชุดโครงการวิจัยกว้านพะเยาสู่ความยั่งยืนเรียบร้อยแล้ว โดยเป็นการบริหารชุดโครงการในกลไกการทำงานของมหาวิทยาลัย โดยมีศูนย์ ABC เป็นผู้ประสานงานในการเบิกจ่ายงบประมาณและทำสัญญาเงินทุน และชุดโครงการกว้านพะเยาฯ ดำเนินกิจกรรมตามกรอบการดำเนินงาน

2.ประชุมคณะทำงานเพื่อพัฒนาระบบ กลไก และโครงสร้างการบริหารชุดโครงการได้ดำเนินการประชุมคณะทำงานชุดโครงการเพื่อดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและวางแผนบริหารจัดการชุดโครงการประกอบด้วยรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ ผู้อำนวยการศูนย์ ABC และคณะทำงานหลักได้แก่ ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล ดร.อุทัยภัทร พิมลศรี และมีเจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการได้แก่ นางสาวพัชรภรณ์ สืบดี

3.จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการแก่นักวิจัยของมหาวิทยาลัยและนักวิจัยในเครือข่ายและเปิดรับข้อเสนอการวิจัย โดยคณะทำงานชุดโครงการฯ ได้จัดการประชุมชี้แจงและหาือนักวิจัยที่มีศักยภาพในการพัฒนาข้อเสนอโครงการเพื่อบูรณาการระหว่างนักวิจัยต่างคณะ และได้มอบหมายให้ทีมวิจัยแต่ละกรอบการวิจัยทำการพัฒนารอบแนวคิดและข้อเสนอการวิจัย รวมถึงได้มีการสื่อสารถึงความสำคัญของการจัดทำชุดโครงการใน

ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย และการประชุมบุคลากรด้านการวิจัย (RSC Forum) ของมหาวิทยาลัย

4.การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทบทวนโจทย์วิจัยที่จะประกาศทุนอุดหนุนการวิจัยและสรุปข้อมูล คณะทำงานชุดโครงการฯ ได้ดำเนินการจัดการประชุมกวีานพะเยาฟอรัมครั้งที่ ๑ โดยเป็นการประชุมร่วมระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน และนักวิจัยโดยได้ทำการทบทวนโจทย์วิจัยที่จะประกาศทุนอุดหนุนการวิจัย

5.มหาวิทยาลัยพะเยาทำการประกาศเปิดรับข้อเสนอการวิจัยจากนักวิจัยและการสรุปประเด็นและ ทบทวนโดยคณะทำงานร่วมกับนักวิจัยชุดโครงการได้ทำการประกาศหลักเกณฑ์ข้อเสนอการวิจัยของชุดโครงการ ไปยังคณะ และหน่วยงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ตามกรอบการวิจัยที่ได้ทบทวนร่วมกับชุมชน รวมถึงได้มีการ ศึกษาจากการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ โดยได้มีการศึกษาจากพื้นที่ต้นแบบคือเทศบาลตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และกรณีศึกษาจากพื้นที่ตำบลปากน้ำประแส จังหวัดระยอง

6. มหาวิทยาลัยพะเยาโดยคณะทำงานชุดโครงการฯ และศูนย์ ABC ได้จัดเวทีพิจารณาข้อเสนอการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัยและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดพะเยา ในวันที่ 8 กันยายน 2558 และจะจัดเวที พิจารณาข้อเสนอโครงการโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกและ สกว. ในวันที่ 15 กันยายน 2558

นักวิจัยนำเสนอข้อเสนอโครงการและรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้รับผิดชอบนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัย กรอบการวิจัย ด้านการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจและการ ท่องเที่ยว ตามลำดับดังนี้ โครงการวิจัย”การจัดการบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยา เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม” โดย อาจารย์ภักคริมา วรศิริ และคณะผู้วิจัย โครงการวิจัย “การพัฒนานวัตกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์กวีานพะเยา โดย ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ และคณะผู้วิจัย ศ.ดร.สนธิ อักษรแก้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยพะเยา ให้ข้อเสนอแนะต่อประเด็นการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจและการ ท่องเที่ยว โดยสรุปดังนี้

การจัดทำข้อเสนอโครงการด้านการพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจ มีความจำเป็นต่อการพัฒนากวีาน พะเยา แต่ควรตั้งเป้าหมายว่าท้ายที่สุดแล้ว ในอนาคตคนจะมองภาพกวีานพะเยาเป็นอย่างไร ซึ่งต้องรักษาความ สมดุลของการใช้ประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงอย่างให้นักวิจัยกล่าวถึงความเชื่อมโยงของ ชุดโครงการทั้งหมดเป็นอย่างไร เพื่อให้คนฟังเห็นภาพรวมก่อน แล้วจึงค่อยลงรายละเอียดในแต่ละโครงการ โดยใน โครงการด้านท่องเที่ยวเป็นการศึกษาแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เขียนรวมกันในเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน สิ่งที่เป็น แรงดึงดูด สิ่งที่สำคัญ ย่านการค้าแคว้นเป็นอย่างไร ในอดีต ปัจจุบัน อนาคต จะนำไปต่อยอดทางการท่องเที่ยว อย่งไร ให้เป็นต้นแบบของการท่องเที่ยวจังหวัดพะเยาได้ สำหรับโครงการในชุดที่ ๒ ควรมีการบรรยายละเอียด ตามหัวข้อโครงการเช่นการดำเนินงานมีความเป็นนวัตกรรมอย่างไร คำว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์หมายถึงอย่างไรและ

จะทำวิจัยอย่างไรเพื่อจะไปให้ถึงจุดหมายที่ตั้งเป้าไว้ ต้องอธิบายให้เข้าใจมากขึ้น เมื่อพิจารณาจากข้อชุดโครงการ ใหญ่กับโครงการย่อยยังไม่ค่อยสอดคล้องกันและไม่สามารถอธิบายได้ว่าจะตอบโจทย์เป้าหมายของชุดโครงการได้ อย่างไร ควรมีการปรับข้อเสนอโครงการวิจัยโดยวางเป้าหมายการดำเนินงานให้ชัดเจนและให้โครงการย่อยเดินไปสู่ เป้าหมายเดียวกันรวมถึงในโครงการไม่มีตัวอย่างนวัตกรรมที่เป็นแบบเชิงสร้างสรรค์ให้เห็น ต้องระบุว่าอะไรคือจุด สนใจของนักท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ ชุมชน ภูมิปัญญา คุณภาพที่จะสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรมีการเชื่อมโยงกับชุดโครงการแรกและนำผลการศึกษามาจากโครงการด้านสถาปัตย์ มาทำให้เกิดการท่องเที่ยว ได้จริง โดยเชื่อมโยงเช่นเส้นทางจักรยาน เส้นทางน้ำ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น และสุดท้ายระบบการท่องเที่ยวจะเป็นอย่างไร สุดท้ายคือการประเมินผลการดำเนินงานและประเมินความ คุ่มค่าได้อย่างไร โดยสรุปคือระบบอะไรที่จะทำให้เข้าใจการท่องเที่ยวของกวิ้นพะเยา สามารถทำให้นักท่องเที่ยว เทียวพะเยาได้นานขึ้น อะไรคือเป้าประสงค์ของโครงการชุดการพัฒนาวัฒนธรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อเศรษฐกิจ เชิงสร้างสรรค์กวิ้นพะเยา และควรมีการเชื่อมโยงโครงการย่อยที่ 1 และโครงการย่อยที่ 2 เข้าด้วยกัน โดยกำหนด บทบาทของแต่ละโครงการให้ชัดเจนผู้รับผิดชอบโครงการวิจัยนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัย กรอบการวิจัย คุณภาพ น้ำและระบบนิเวศ

โครงการวิจัย“ระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกวิ้นพะเยา” โดย ดร.สุ ปรีดา หอมกลิ่น และคณะผู้วิจัย ศ.ดร.สนิท อักษรแก้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยพะเยา ให้ ข้อเสนอแนะต่อประเด็นการพัฒนาด้านคุณภาพน้ำ โดยสรุปดังนี้

โครงการนี้เป็นโครงการที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการกวิ้นพะเยาในด้านคุณภาพน้ำและวิธีวิจัยยังไม่ ค่อยชัดเจนและโครงการย่อยที่ 1 และโครงการย่อยที่ 2 มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน ในด้านคุณภาพน้ำควรมีการกำหนด พารามิเตอร์ของการเก็บข้อมูลที่ชัดเจน ควรระบุว่ามีการเก็บข้อมูลอะไรบ้าง Data ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำระบบสนับสนุน การตัดสินใจจากต้นน้ำมาจนถึงกวิ้นพะเยามีหรือไม่ และคนในชุมชนจะใช้ประโยชน์จากโครงการนี้ได้อย่างไร ควรมี กระบวนการทำงานร่วมกับชุมชนอย่างเข้มข้นด้วย ไม่ใช่แค่การไปสัมภาษณ์ โดยสรุปคือ ควรนำโครงการย่อยที่ 2 จัดอยู่ใน โครงการย่อยที่ 1 ควรจัดทำ Model อย่างน้อย 2 ที่ อยู่ใกล้ชุมชน และอยู่ไกลชุมชน และเก็บข้อมูลเชิงลึก และพัฒนากลไก ในการพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจไปสู่การใช้ประโยชน์ได้จริง จะต้องทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายตั้งแต่ต้นและทำงาน ร่วมกันตลอดระยะเวลาการวิจัย

ผู้รับผิดชอบโครงการวิจัยนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัย กรอบการวิจัยการจัดการทรัพยากรน้ำโครงการวิจัย“การ บริหารจัดการและสร้างพันธมิตรเครือข่ายลุ่มน้ำกวิ้นพะเยา ระยะที่ 1 แม่ใส Model (ต้นน้ำแม่ใส-เรือสูบลายน้ำ แม่ใส)” โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธัย พงศ์พัฒนศิริ และคณะนักวิจัย ศ.ดร.สนิท อักษรแก้ว

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยพะเยา ให้ข้อเสนอแนะต่อประเด็นการพัฒนาด้านการจัดการ ปริมาณน้ำ โดยสรุปดังนี้

ชุดโครงการเรื่องศึกษาความสมดุลของทรัพยากรเป็นเรื่องใหญ่ต้องมองจากภาพ ผ่านภูผา สู่หวนที่ คือ น้ำฝนตกมา ผ่านพื้นที่เท่าไร่ และลงกว้านพะเยาเท่าไร่ มีข้อมูลหรือไม่ซึ่งจะต้องเขียน Model ให้ชัดเจน ถ้าจะ ประเมินวัฏจักรควรครบรอบวัฏจักรและถ้าศึกษาแล้วพบว่าไม่สมดุลจะต้องวางแผนหรือแก้ไขปัญหาอย่างไร โดย โครงการย่อยที่ 2 ชื่อโครงการไม่สอดคล้องกับโครงการใหญ่ ควรปรับเปลี่ยนชื่อโครงการและต้องเชื่อมโยงกับเรื่อง ของคุณภาพน้ำบริเวณนั้นอยู่อย่างสมดุลหรือไม่ ควรเขียนระเบียบวิธีวิจัยให้ชัดเจนและครอบคลุม ไมเช่นนั้นจะไม่สามารถมองความสำเร็จได้ ส่วนโครงการย่อยที่ 3 ให้นิยามเศรษฐกิจสีเขียวในการศึกษา ตั้งชื่อโครงการให้ สอดคล้องกับผลที่ได้ ควรมีเนื้อหาประเด็นวิจัยที่ชัดเจน ถ้าตั้งชื่อโครงการดังกล่าวจริงควรมีเนื้อหาวิจัยเชิงลึก โดย สรุปคือชื่อโครงการกว้างเกินไปซึ่งถ้าทำทั้งหมดจะไม่สามารถสำเร็จได้ในระยะเวลาอันสั้น ควรมีการปรับให้เห็น เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน และวางแผนการวิจัยในระยะยาวโดยจะต้องมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องไม่ใช่ลักษณะ โครงการปีเดียวจบ

ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี คณะทำงานโครงการกล่าวขอให้คณะนักวิจัยพิจารณาบูรณาการโครงการและปรับข้อเสนอ โครงการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและเตรียมข้อเสนอชุดโครงการมานำเสนอในเวทีพิจารณาโดย ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและ สกว. ในวันที่ 15 กันยายน 2558 ต่อไปและกล่าวขอบคุณ ศ.ดร.สนิท อักษรแก้ว ที่ให้ ความกรุณาให้ข้อเสนอแนะต่อนักวิจัยในการประชุมครั้งนี้

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

การประชุมพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย "ชุดโครงการวิจัยกว้านพะเยาสู่ความยั่งยืน"

วันอังคารที่ 15 กันยายน 2558 เวลา 8.30-16.00 น.

ณ ห้องประชุมบรรณรัตนประสิทธิ์ ชั้น 2 อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้เข้าร่วมการประชุมประมาณ 50 คน ประกอบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิ : คุณจาตุร อภิชาติบุตร ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รศ.ดร.ก้าน จันทร์ พรหมมา ที่ปรึกษาอธิการบดี ฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผศ.สุภาวดี โพธิยะราช ผู้ประสานงานโครงการวิจัย

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ เรืออากาศตรีสุวิชา แก้วมณี รองผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา นายวิทยา วงศ์เมือง สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง นายเสรี เรือนหล้า ผู้แทนสำนักงานประมง นายปาโมกข์ ปิงเมือง โครงการชลประทานจังหวัดพะเยา นายวิวัฒน์ ปารมณ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดจังหวัดพะเยา นายวีรวุฒิ ต๊ะปินตา สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา นายรัฐวุฒิชัย ใจกล้า นายก อบต.บ้านต๋อน อ.เมือง จังหวัดพะเยา นายธรรมพล ศรีสกุล สมาคมการค้าธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา นายจรัส สุทธิกุลบุตร อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และอดีตประธานสภาหอการค้าจังหวัดพะเยา ว่าที่ พ.ต.มนู คุรุทกล่อม รองปลัดเทศบาลเมืองพะเยา ศ.พิเศษ ดร.มณฑล สงวนเสริมศรี อธิการบดีมหาวิทยาลัยพะเยา อาจารย์ชำนาญ แสงแก้ว ผอ.กองบริหารงานวิจัย และประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ สกว.: ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รอง ผอ.สกว.ด้านยุทธศาสตร์วิจัยเชิงพื้นที่ คุณเบญจมาศ ตีระมาศวนิช ผู้ประสานงานอาวุโส สกว. น.ส.ดวงพร ปานอุทัย เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ สกว.

หัวหน้าโครงการวิจัยและคณะผู้วิจัย : ผศ.ดร.วิบูลย์ วัฒนารักษ์ หัวหน้าโครงการและรองอธิการบดีฯ มหาวิทยาลัยพะเยา ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล นักวิจัยร่วมโครงการและผู้ประสานงานโครงการ ผศ.ดร.ประกอบศิริ ภักดีพินิจ ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่แบบสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยพะเยา และคณะนักวิจัยผู้เสนอโครงการจากคณะต่างๆ อาทิ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศ วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยการศึกษา

ที่มาและวัตถุประสงค์ของการจัดประชุม : สกว.ได้อนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัย “ชุดโครงการวิจัยกัวนพะเยาสู่ความยั่งยืน” ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2558 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559 โดยมีมหาวิทยาลัยพะเยาเป็นหน่วยจัดการในการพัฒนารอบการวิจัยในพื้นที่กัวนพะเยา และบริหารจัดการทุนวิจัยเพื่อสนับสนุนโครงการวิจัยที่พัฒนาขึ้น พร้อมกับการจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดเผยแพร่ผลการวิจัยร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เนื่องจากระบบการจัดการชุดโครงการนี้ถือเป็นงานยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยและยังไม่มีโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน สกว.และมหาวิทยาลัยจึงได้วางแผนการทำงานโดยใช้เวลา 3 เดือนแรกในการทบทวนโจทย์และพัฒนาข้อเสนอโครงการในมิติแต่ละด้าน รวมถึงพัฒนาระบบและกลไกในการบริหารชุดโครงการของมหาวิทยาลัย และให้เสนอผลงานทั้งข้อเสนอโครงการที่พัฒนาและกลไกในการบริหารชุดโครงการของมหาวิทยาลัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบก่อนสนับสนุนงบประมาณสำหรับวิจัยต่อไป บัดนี้ ครบกำหนดระยะเวลา 3 เดือน ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาที่มหาวิทยาลัยพะเยา จะต้องนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้นภายใต้กรอบการดำเนินงานของโครงการนี้ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิและภาคีพัฒนาในพื้นที่ได้รับฟังและให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อการสนับสนุนทุนวิจัยต่อไป

ประเด็นจากการประชุม

นโยบายของมหาวิทยาลัยพะเยากับการพัฒนา “กว๊านพะเยา” โดย ศ.พิเศษ ดร.มนทล สงวนเสริมศรี อธิการบดีมหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยาในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ในพื้นที่ มี 18 คณะ มีอาจารย์จำนวนมาก มหาวิทยาลัยจึงคำนึงถึงการสร้างองค์ความรู้ทางการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ เพื่อประโยชน์ของจังหวัด โดยได้มีความร่วมมือกับ สกว. ในการพัฒนางานวิจัยที่ใช้ได้จริงในหลายมิติ ไม่ใช่งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้วขึ้นหิ้ง สำหรับพื้นที่กว๊านพะเยา ซึ่งมีคนเคยทำงานวิจัยไว้แล้วจำนวนมาก แต่การนำสิ่งที่มีอยู่แล้วมาสังเคราะห์รวมกัน เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอต่อการพัฒนาพื้นที่กว๊านพะเยานั้น โครงการนี้หากดำเนินการได้สำเร็จก็สามารถจะเป็นตัวแบบของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในการเป็นสถาบันวิชาการที่ให้ความรู้ต่อทางเลือกและทางออกในการแก้ปัญหาพัฒนาพื้นที่ร่วมกับคนในจังหวัดทุกภาค ซึ่งโครงการวิจัยส่วนหนึ่งเน้นเรื่องการท่องเที่ยว ซึ่งเห็นว่าสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศในขณะนี้ ท่องเที่ยวเป็นทางออกในการสร้างรายได้และความสอดคล้องกับอุปนิสัยคนไทยที่ชอบบริการ และยังมีงานวิจัยอีกหลายกลุ่มที่จะเสนอในวันนี้ ซึ่งมหาวิทยาลัยถือเป็นบทบาทสำคัญของมหาวิทยาลัยที่จะดำเนินการสร้างความรู้ให้กับพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ยุทธศาสตร์การพัฒนากว๊านพะเยาของจังหวัดพะเยา และเปิดการประชุม โดยเรืออากาศตรีสุวิชา แก้วมณี รองผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา

กว๊านพะเยาเป็นจิตวิญญาณของคนพะเยา โดยเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่อันดับที่ 3 ของประเทศ ซึ่งกว๊านพะเยาได้รับการใส่ใจดูแลจากหลายหน่วยงานในเรื่องการจัดการน้ำ การดูแลคุณภาพน้ำ และมีหลายหน่วยงานที่เข้ามาทำการวิจัยในกว๊านพะเยา แต่ไม่ได้นำมาสู่การขับเคลื่อนต่อการแผนการพัฒนาพะเยา บัดนี้ ถือเป็นโอกาสที่มหาวิทยาลัยพะเยา จะนำกว๊านพะเยามาเป็นโจทย์วิจัย ทางจังหวัดคาดหวังว่าเมื่อผลการวิจัยสำเร็จแล้ว จะมีการนำไปขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม เพราะจังหวัดได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ผ่านทางมูลนิธิชัยพัฒนาให้ทรงรับโครงการพัฒนากว๊านพะเยาเป็นหนึ่งในโครงการในพระราชดำริ ซึ่งก็ได้ทรงรับแล้ว และให้มูลนิธิชัยพัฒนาเข้ามาขับเคลื่อน ในปีที่ผ่านมามูลนิธิชัยพัฒนาก็ได้ให้ทหารช่างเข้ามาขุดลอกกว๊านพะเยาเสร็จเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมา ดร.รอยล จิตรดอน ก็จะมาตั้งศูนย์พัฒนาและจัดการน้ำกว๊านพะเยา และนอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรอบกว๊านพะเยา ก็ได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นศูนย์พัฒนาและบริหารจัดการกว๊านพะเยาขึ้นมาโดยมีเทศบาลเมืองพะเยาเป็นหลัก เพื่อร่วมมือกันพัฒนากว๊านพะเยาที่ผ่านมาได้ร่วมกันจัดเก็บผักตบชวาออกจากกว๊านพะเยาเพื่อทำปุ๋ยอินทรีย์ และนำไปทำหัตถกรรม ซึ่งได้รับความนิยมน่ากว่าผักตบชวาจากที่ผ่าน เพราะเนื้อแน่นกว่าและเหนียว สินค้าสำคัญอีกอย่าง คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาสามเพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน ส่วนทางราชการ ได้มอบหมายให้หน่วยงานราชการรับผิดชอบตามภารกิจที่หน่วยงานเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเรื่องการแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา สำหรับการพัฒนาพื้นที่หนองเล็ง

ทรายที่เป็นต้นน้ำของกว๊านพะเยาก็ออยู่ระหว่างดำเนินการร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ จะเห็นว่าจากการเข้ามาหนุนช่วยของหลายหน่วยงานนี้ ทำให้กว๊านพะเยามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยพะเยาซึ่งอยู่ในพื้นที่ก็ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับการพัฒนากว๊านพะเยาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หวังว่างานวิจัยนี้จะทำให้การพัฒนากว๊านพะเยาครบถ้วนทุกมิติ

นำเสนอความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์การวิจัยของมหาวิทยาลัยและโครงการวิจัย

โดย ผศ.ดร.วิบูลย์ วัฒนารัตน์ หัวหน้าโครงการ

นำเสนอยุทธศาสตร์การวิจัยด้านการพัฒนาพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยพะเยาวางไว้ 7 ด้าน คือ 1) กว๊านพะเยา ถือเป็นหัวแวน คือ มีความสำคัญมาก ส่วนงานวิจัยด้านอื่นที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญเช่นกัน คือ 2) การให้ทุกคณะลงพื้นที่ในการหาประเด็นวิจัย/บริการวิชาการร่วมกับผู้นำชุมชนและชาวบ้านจึงจะเกิดความเข้มแข็งให้กับชุมชน 3) การยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัด (ผ่านโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา) ซึ่งจะขยายผลไปที่คณะศึกษาศาสตร์และคณะที่เกี่ยวข้อง งาน 3 ด้านนี้มี สกว.เป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินการของมหาวิทยาลัย 4) งานวิจัยการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดพะเยา โดยจะวิจัยให้เห็นทรัพยากรสำคัญของจังหวัดพะเยาที่ควรอนุรักษ์หรือใช้ประโยชน์ทางพัฒนาต่อไป ดำเนินการโดยโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ 5) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาชุมชน ร่วมกับ สวทช. กระทรวงวิทยาศาสตร์ ผ่านโครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ 6) โครงการวิจัยเกษตรพื้นที่สูง และ 7) การวิจัยตามความถนัดของนักวิจัยแต่ละคน โดยได้รับความสนับสนุนฝ่ายวิชาการ ของ สกว. ซึ่งกลยุทธ์การทำงานที่อยากเน้น คือ การทำงานปลายน้ำ โดยมหาวิทยาลัยจะมีนักวิจัยที่ไปทำ Annual Review เพื่อดูว่าแต่ละปีนักวิจัยของมหาวิทยาลัยได้ทำงานวิจัยเรื่องอะไรบ้าง แต่ละคนเก่งด้านไหน แล้วจะเอามาสรุปในภาพรวมเสนอในการประชุมพะเยาวิจัย

การดำเนินการวิจัยพื้นที่กว๊านพะเยา มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการมานานแล้วตั้งแต่สมัยยังเป็นมหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งในช่วงนั้น มหาวิทยาลัยใช้กว๊านพะเยาเป็นเสมือนแหล่งเรียนรู้ของอาจารย์/นักวิจัยที่จะลงพื้นที่ไปศึกษา จัดการเรียนการสอน และทำวิจัยด้วย แต่ในการขับเคลื่อนในใช้ประโยชน์ในพื้นที่ การสร้างความร่วมมือระหว่างนักวิจัยต่างคณะ/ต่างศาสตร์ยังมีน้อย ต่อมาปี 2553 เมื่อได้รับการจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยพะเยา และมูลนิธิชัยพัฒนาเริ่มเข้ามาทางมหาวิทยาลัยก็อยากจะเข้าไปมีส่วนร่วมกับการดำเนินโครงการในพระราชดำริ จึงได้ไปศึกษาดูงานที่ศูนย์พัฒนาการศึกษาฯ ห้วยทราย แหลมผักเบี้ย แล้วกลับมาทำแผนพัฒนาบริหารจัดการน้ำ ตามโครงการมูลนิธิชัยพัฒนา จนปี 2557 สกว. ได้ให้ทุนกับมหาวิทยาลัยพะเยามาทำทิศทางการวิจัยของกว๊านพะเยา ในระยะต่อไปควรเป็นอย่างไร กระทั่งปัจจุบัน ปี 2558 สกว.ก็ให้ทุนต่อเนื่องว่าหากนำผลงานวิจัยในปีที่ผ่านมาที่ได้ไปทบทวนว่ามีการวิจัยอะไรบ้างในพื้นที่กว๊านพะเยา มาจัดทำเป็นกรอบการสนับสนุนการวิจัยต่อไป จะเลือกเรื่องอะไรที่สำคัญมาทำวิจัยก่อน ซึ่งทางมหาวิทยาลัยและคณะทำงานโครงการวิจัยได้สรุปว่า ต้องการเปลี่ยนจากการใช้กว๊านพะเยาเป็นแหล่งเรียนรู้ มาสู่การจัดทำให้เป็นแหล่งบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งการวิจัยและการจัดการ

เรียนการสอน ให้อาจารย์จากต่างคณะเข้ามาทำงานร่วมกัน และบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์ของมหาวิทยาลัยกับผู้รับผิดชอบจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

ทิศทางการทำงานวิจัยปี 2558 ในพื้นที่กว๊านพะเยา ซึ่งถือเป็นจิ๊กซอว์ภาพใหญ่แต่ด้วยระยะเวลาที่จำกัดและงบประมาณที่จำกัดของโครงการวิจัยที่ได้รับทุนจาก สกว.นี้มหาวิทยาลัยคิดว่าต้องเลือกประเด็นที่สามารถดึงเอาภาคีต่างๆ เข้ามาให้ความสนใจและมีส่วนร่วม เปรียบกับการดึงภาพจิ๊กซอว์ส่วนหนึ่งออกมาทำ จึงจะเลือกดำเนินการต่อยอดเรื่องการบริหารจัดการน้ำและระบบนิเวศ และศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ส่วนจิ๊กซอว์ตัวอื่นๆ ที่ประกอบเป็นภาพกว๊านพะเยานั้นทางมหาวิทยาลัยก็จะขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ และด้วยกระบวนการหรือทุนการทำงานจากแหล่งอื่นต่อไป

สรุปการดำเนินงานของโครงการวิจัยระยะ 3 เดือน โดย ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล

ผู้ประสานงานโครงการและผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

กว๊านพะเยาเป็นแหล่งน้ำที่ล้อมรอบด้วย อปท. 6 แห่ง มีการใช้ประโยชน์หลากหลาย ส่วนปัญหาของกว๊านพะเยา อาทิ การตื่นเงิน การสูญหายของทรัพยากรประมง การรุกรานของวัชพืชน้ำ คุณภาพน้ำ สาหร่ายพิษ และปริมาณน้ำที่ลดลงจากการทำน้ำประปา ซึ่งผลจากการดำเนินงานวิจัยที่ผ่านมา (โครงการทิศทางการวิจัยและแนวทางการพัฒนากว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนโดยชาวพะเยาเพื่อเมืองพะเยา ระหว่างปี 2556-2557) ชี้ให้เห็นว่าในพื้นที่กว๊านพะเยา มีการลงไปทำวิจัยรวม 200 กว่าเรื่อง ส่วนใหญ่เรื่องการบริหารจัดการระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ แต่ผลการวิจัยที่ผ่านมาขาดการมาร่วมกำหนดทิศทางการวิจัย จึงได้หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานทั้งภาครัฐ อปท. ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน จนสามารถกำหนดทิศทางการวิจัยเพื่อบริหารจัดการกว๊านพะเยา มี 4 ประเด็นหลัก คือ 1) การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ 2) การพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจให้แข่งขันได้ 3) การฟื้นฟูสภาพสังคมและกฎระเบียบต่างๆ 4) การส่งเสริมสุขภาวะ

เป้าหมายของการดำเนินงานชุดโครงการนี้ คือ การใช้กว๊านพะเยาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนในพื้นที่ เพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่ตอบโจทย์และตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ เพื่อให้ระบบนิเวศของกว๊านพะเยามีความสมบูรณ์ มีการใช้ประโยชน์กว๊านพะเยาอย่างยั่งยืน โดยประชาชนมีส่วนเข้าไปร่วมบริหารจัดการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการกว๊านพะเยาและระบบที่มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน
2. เพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัย

3. เพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากว๊านพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ
4. เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกว๊านพะเยาในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน

ในช่วงระยะเวลา 3 เดือนที่ได้ดำเนินชุดโครงการวิจัยมา มหาวิทยาลัยได้การจัดประชุมชี้แจงโครงการ พัฒนารอบการวิจัย พัฒนาโจทย์วิจัย การจัดฟอรัมเพื่อทบทวนโจทย์วิจัยว่าสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนหรือไม่ รวมถึงการเอาความถนัดของนักวิจัยมาทาบกับโจทย์ที่เร่งด่วนที่จะดำเนินการในระยะนี้

การดำเนินงานในระยะนี้ของชุดโครงการจึงเน้นการกำหนดทิศทางการวิจัยให้เป็นไปโดยกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และการบูรณาการนักวิจัยมาทำงานร่วมกัน โดยโครงการสามารถชักชวนให้นักวิจัยจาก ม.พะเยา 21 คน และนักวิจัยหน่วยราชการภายนอก/ชุมชนท้องถิ่น 27 คน เข้ามาเสนอโครงการวิจัยภายใต้ชุดโครงการวิจัยนี้ ใน 4 ชุดโครงการ จะไม่ซ้ำกับที่ดำเนินการกับแหล่งทุนอื่นไปแล้ว จึงตั้งประเด็นที่เห็นผลและสอดคล้องกับความถนัดของนักวิจัยและจะเห็นผลตามความต้องการของพื้นที่ และในตอนท้ายจะทำการต่อจิ๊กซอว์ให้เห็นว่างานวิจัยที่ดำเนินการภายใต้โครงการนี้ไปรวมในภาพใหญ่ได้อย่างไร

ชุดโครงการที่จะนำเสนอและนำเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ชุดโครงการได้แก่ 1) ชุดโครงการการจัดการบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) ชุดโครงการพัฒนาระบบการท่องเที่ยวกว๊านพะเยาแบบบูรณาการ 3) ชุดโครงการระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา 4) ชุดโครงการการบริหารจัดการและสร้างพันธมิตรเครือข่ายลุ่มน้ำกว๊านพะเยา ระยะที่ 1 แม่ใสโมเดล

ชี้แจงทิศทางการขับเคลื่อนเรื่องปฏิรูปงบประมาณเชิงพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับชุดโครงการพัฒนากว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน โดย ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รอง ผอ.สกว.ด้านยุทธศาสตร์วิจัยเชิงพื้นที่

สภาพปฏิรูปแห่งชาติได้มีข้อเสนอในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้วยการใช้ยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน โดยภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะมีเครื่องมือในการทำงานที่สำคัญคือ การปฏิรูปงบประมาณเชิงพื้นที่ และการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคประชาสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสถานการณ์ ณ ปัจจุบัน สำนักงบประมาณเสนอปรับโครงสร้างของตนเองแล้ว กระทรวงมหาดไทยเริ่มมีการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อปรับกระบวนการทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งในกระบวนการทำแผนพัฒนาจังหวัดต้องมีข้อมูลและความรู้ว่าการจะพัฒนาพื้นที่ตนเองนั้นจะต้องใช้อะไร เครือข่ายประชาสังคมต้องถูกดึงเข้ามาร่วมเพื่อทำแผนให้เห็นภาพ Micro ของพื้นที่ชุมชน และควบคู่ไปกับการวิเคราะห์โอกาส/ศักยภาพของจังหวัดงบประมาณที่จะลงไปจังหวัดค่อนข้างสูง เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและทรัพยากร ทั้งน้ำ และป่า ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสใหม่ๆ และคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ ในการบริหารราชการแผ่นดินแบบใหม่ที่มีการปรับงบประมาณ

ให้ลงพื้นที่มากขึ้นนี้ องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหา ข้อมูลความรู้ และขบวนการประชาชน จะเป็นสิ่งที่ช่วยการวางแผนพัฒนาพื้นที่ได้ดี จังหวัดจึงจะต้องมีวิธีที่จะทำงานร่วมกับชุมชนให้มากขึ้น

งานกว๊านพะเยาเป็นพื้นที่ที่มีหลายหน่วยเข้ามาทำงาน เป็นจุดร่วมในการบูรณาการการทำงานเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดได้ แต่ต้องคำนึงถึงการรักษาวิถีชีวิตวัฒนธรรม และทรัพยากร โดยข้อมูลจากพื้นที่จะช่วยสนับสนุนการวางแผนพัฒนาพื้นที่ การวิจัยจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความร่วมมือในการพัฒนาอย่างมีความรู้และข้อมูลมากขึ้น งบประมาณเชิงพื้นที่จะถูกจัดสรรมาตอบสนองการขับเคลื่อนพัฒนานี้ต่อไป หากทำสำเร็จงานนี้จะตัวแบบให้กับหลายที่ การทำเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ คือ กว๊านพะเยานี้ (คล้ายกับการจัดการท่องเที่ยวทะเลสาบเจนีวา) ซึ่งคนพะเยาจะต้องคิดเรื่องการปกป้องทุนทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในกว๊านพะเยา ดังนั้นการผลักดันเรื่องยุทธศาสตร์งบประมาณในพื้นที่ที่จะลงมา จังหวัดจะต้องคิดว่าพัฒนาจังหวัดนั้นมีมติหนึ่งต้องปกป้องคนพะเยา และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับจังหวัดพะเยา ข้อมูลจึงมีความจำเป็นที่จะมากระตุ้นพลเมืองและประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และแผนนี้จะสามารถบอกทิศทางได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและการพัฒนาที่ยั่งยืน บทบาทของมหาวิทยาลัยจึงสำคัญมากในการทำงานร่วมกับกับภาคีต่างในจังหวัดในการทำเรื่องนี้ และเป็นตัวแบบของมหาวิทยาลัยที่ทำงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ภายใต้ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของประเทศที่เข้ามาสนับสนุนกระบวนการทำงาน

การนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัย

ชุดโครงการที่ 1 การจัดการบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 4 โครงการ ได้แก่

- 1) การรื้อฟื้นองค์ประกอบของเวียงพะเยาในความนึกคิดของประชาชนเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2) การสื่อความหมายคติสัญลักษณ์และรูปแบบศิลปะสถาปัตยกรรม วิหารพระเจ้าตนหลวง วัดศรีโคมคำ และวัดพระธาตุจอมทอง อ.เมือง จ.พะเยา
- 3) การรื้อฟื้นลักษณะทางกายภาพของย่านการค้าเมืองพะเยาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ด้านประวัติศาสตร์ของพื้นที่และเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 4) แนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้พื้นที่ประวัติศาสตร์ของเมืองกรณีศึกษาพื้นที่คูเมืองเวียงพะเยา จังหวัดพะเยา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และภาคีพัฒนาในพื้นที่
ภาพรวมของชุดโครงการ

- การศึกษานี้จะช่วยให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของเมืองเก่า และผังเมืองเก่า ซึ่งงานวิจัยนี้จะแสดงให้เห็นว่าในการอนุรักษ์สิ่งที่สูญหายไปแล้วจะต้องดำเนินการด้วยกระบวนการ/วิธีอย่างไร

- งานวิจัยนี้ทำคล้ายกับที่จังหวัดเชียงใหม่เคยดำเนินการเพื่อค้นหาประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ การค้นหาแลนด์มาร์คในจุดที่เริ่มก่อตั้งชุมชน และควรต่อยอดไปสู่การทำศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

- งานวิจัยนี้ตั้งเป้าว่าจะมี Tourist Attractions อะไรบ้าง เป้าหมายกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายที่คาดว่าจะมาเที่ยวเป็นกลุ่มไหน ให้มาอยู่นานกี่วัน แล้วจะออกแบบการท่องเที่ยวอย่างไร

- ความสำคัญของตัวกวีานพะเยาเอง ต้องไม่ลืมที่จะดึงความสำคัญและคุณค่าของกวีานเอง เช่น การเพาะปลาบึกเริ่มเพาะที่กวีานพะเยาเป็นที่แรก เพราะฉะนั้นที่กวีานพะเยาควรจะมีปลาบึกและปลาอื่นๆ ที่มีความสำคัญอยู่ด้วยหรือไม่ หน่วยงานทางประมงน้ำจืดก็ต้องคิด เป็นต้น ดังนั้นต้องไม่ลืมว่าตัวกวีานพะเยาเองมีคุณค่าของมันอยู่ไม่ใช่แค่แง่ของประวัติศาสตร์และมี Living Creatures อยู่ด้วย

- ชุดโครงการนี้ควรทำให้มีความชัดเจนก่อนจะเดินไปข้างหน้า ในการตีความหมายของคำว่า "ยั่งยืน" ว่าเป็นอย่างไร การมองกวีานพะเยาทางกายภาพของพื้นที่กวีานพะเยาจะเป็นอย่างไร ในอนาคตควรจะเป็นอย่างไร เพราะได้ดูข้อมูลทะเลสาบที่โลซานน์ก่อนมาและเปรียบเทียบว่าคล้ายกัน จึงอยากจะทำให้ชุดโครงการนี้กำหนดเป้าหมายว่าถ้าต้องการจะพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวเหมือนทะเลสาบโลซานน์ ก็ตั้งธงไว้เลยว่าจะพัฒนาไปอย่างนั้นว่าจะจัดการท่องเที่ยวของกวีานพะเยาแบบสร้างสรรค์ ก็จะสามารถแยกงานออกเป็นแต่ละระยะ เพื่อมุ่งเป้าการทำงานไปในทิศทางที่ชัดเจน อาทิ การพัฒนาการท่องเที่ยวเน้นเชิงวัฒนธรรมซึ่งข้อมูลชุดนี้จะไปเสริมชุดโครงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุดต่อไปด้วย ควรกำหนด Scenario ไว้ และต้องคำนึงถึงการที่จะมีโครงการวิจัยและพัฒนาที่ได้รับทุนอื่นๆ เข้ามาทำงานในพื้นที่กวีานพะเยา ทางทีม ม.พะเยาก็ต้องคิดถึงวิธีการที่จะบูรณาการงานของส่วนอื่นเข้ามาในเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วย

- กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม ยังไม่เห็นภาพ Stakeholders ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเกี่ยวข้องตรงไหนบ้าง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีใครบ้าง กลุ่มใดบ้างที่โครงการวิจัยจะต้องเข้าไปทำงานร่วมด้วยแต่ต้น เพราะโครงการวิจัยบอกว่าเมื่อเสร็จสิ้นจะมีการนำไปใช้ประโยชน์ หากไม่เอา Stakeholders เข้ามาร่วมตั้งแต่ต้น เกรงว่า การใช้ประโยชน์จะไม่เกิดขึ้น สิ่งที่สำคัญลึกลงไป คือ การเป็นพันธมิตรร่วมระหว่างนักวิจัย/มหาวิทยาลัยกับชุมชน จึงต้องเน้นการทำงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องออกแบบการทำงานร่วมกันให้มากกว่าเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูล

- การเชื่อมโยงประวัติศาสตร์มาสู่การจัดการท่องเที่ยวแบบใหม่ มีความสอดคล้องการพัฒนาในบริบทและวิถีชีวิตของพะเยา ซึ่งช่วยให้เกิดการรักษาประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น และเกิดการถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังได้ดี แต่มีประเด็นเพิ่มเติมที่อยากให้พิจารณาและอาจจะรับไปศึกษา คือ พื้นที่วัดพระธาตุจอมทอง บริเวณดอยจอมทองถูกบุกรุกพื้นที่งานนี้น่าจะเข้าไปทำการศึกษาทั้งด้านประวัติศาสตร์ และสถาปัตยกรรม รวมถึงบริเวณเวียงเก่า ที่มีคู

เมืองเก่าที่ตัดถนนซูเปอร์ไฮเวย์เป็นอีกแหล่งสำคัญที่นำศึกษา และหากจำแนกบ้านพะเยาเป็นฝั่งตะวันออกและตะวันตกจะมีการพัฒนารูปแบบของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน

- แผนงานของชุดโครงการมีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ในส่วนของประชาชนที่กำหนดไว้ ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (โรงเรียน ร้านอาหาร การท่องเที่ยวโดยชุมชน ฯลฯ) และครอบคลุมทุกภาคส่วน

- การนำกรอบการจัดการท่องเที่ยวยั่งยืน มาเป็นกรอบในการจัดทำแผนงานและสร้างความเชื่อมโยงของทั้งชุดโครงการ ดังนั้นโครงการย่อยควรต้องสอดคล้องกัน

- สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (Thai Eco Tourism and Adventure Travel Association -TAETA) เป็นหน่วยงานที่เน้นการทำงานด้านวิชาการมาก และการท่องเที่ยวแบบสีเขียว ซึ่งทางชุดโครงการสามารถขอข้อมูลมาเพื่อประกอบการวิเคราะห์หรือจัดข้อเสนอของโครงการวิจัยย่อยได้

- การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ต่างๆ ซึ่งงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่จะรับไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งหากช่วยชี้ให้เห็นว่าสามารถพัฒนาเป็นมรดกโลกได้จะยิ่งดี

- อยากเห็นทิศทางการดำเนินงานต่อไป หากงานวิจัยนี้ได้จุดเริ่มต้นที่สร้างแลนด์มาร์คแล้ว จะนำไปสู่การขับเคลื่อนอย่างไรต่อไป

- งานกลุ่มนี้ไม่ได้เน้นเรื่องการจัดการท่องเที่ยวแบบกลุ่มงานวิจัยชุดถัดไป แต่เป็นการสืบค้นเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ (คล้ายทำหน้าที่ชุดเหมืองเพชร และเจียรนัยเพชร ไม่ใช่การขายเพชร ซึ่งต้องหากลุ่มเจ้าของพื้นที่ให้เจอว่ากลุ่มที่สนใจการรักษารากเหง้าของตนเองไว้ ให้ใช้กลุ่มนี้ ทำงานร่วมกัน หากจุดแลนด์มาร์คที่สำคัญ ต้องหาเครือข่ายที่รักและผูกพัน มีเรื่องราว เป้าหมายความสนใจในการอนุรักษ์คืออะไร อาทิ กลุ่มอนุรักษ์ในพื้นที่ ใช้งานวิจัยไปช่วยสร้างพลังให้กับกลุ่มเหล่านี้ ซึ่งในระยะยาวจะช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนได้ และคนในพื้นที่จะเกิดการตื่นตัวมากขึ้น

- งานลักษณะนี้มีศึกษาในหลายพื้นที่ อาทิ จ.จันทบุรี โดยสถาบันอาศรมศิลป์ เมืองเก่า จ.สงขลา โดย มทร.ศรีวิชัย เทศบาลเมือง จ.แม่ฮ่องสอน โดย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควรมีการแลกเปลี่ยนบทเรียนการทำงานกันระหว่างสถาบันและพื้นที่เหล่านี้

- งานนี้มีจุดอ่อนมิติทางสังคม เรื่องของคน ควรมีงานวิจัยย่อยเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานที่น่าจะศึกษาเพิ่มเติม เรื่องประวัติศาสตร์ และการศึกษาประวัติศาสตร์ควรเป็น Methodology หลักของโครงการนี้ ตั้งแต่การตั้งถิ่นฐานจนถึงปัจจุบัน รวมถึงเส้นทางที่ใช้คมนาคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสามารถค้นหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ รวมถึงการไปพูดคุยกับคนเก่าแก่ในพื้นที่และเครือข่ายต่างๆ ที่เสนอไว้ข้างต้น

- วิธีการทำงานเรื่องการฟื้นฟูเมือง สามารถเริ่มต้นจากการศึกษาด้านประวัติศาสตร์การสร้างวัด แล้วสร้าง Story ให้เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าและความเป็นเจ้าของ เป็นการให้คุณค่ากับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของพื้นที่ เศรษฐกิจในพื้นที่จะเกิดขึ้น

- การศึกษาเรื่องเขตเมืองเก่ามีความน่าสนใจมาก เพราะปัจจุบันเขตเทศบาลไม่ได้สอดคล้องกับเขตที่เคยแบ่งไว้เดิม ซึ่งขอบเขตเมืองเก่านั้นเดิมต้องมีเรื่องของความผูกพันของคนในพื้นที่ดั้งเดิมซึ่งเป็นพลังของการขับเคลื่อนเรื่องต่างๆ ได้

ข้อสรุปเพื่อการจัดการของชุดโครงการ

ชุดโครงการนี้ขอให้กำหนดเป้าหมายของชุดโครงการที่ชัดเจนว่าเน้นการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอย่างไร โดยการทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติม ขอให้โครงการวิจัยย่อยเน้นการเพิ่มการศึกษาในมุมมองเรื่องประวัติศาสตร์ ขอให้โครงการวิจัยแสดงกลไกการดำเนินงานของโครงการในพื้นที่ว่าจะเกี่ยวข้องกับ Stakeholders กลุ่มใดบ้างที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานวิจัยที่จะได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน และยังสามารถผลักดันไปสู่การใช้ประโยชน์ได้ง่ายด้วย เพราะดึงเอาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาทำงานด้วยตั้งแต่ต้น

ชุดโครงการที่ 2 การพัฒนานวัตกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์กวีานพะเยา ประกอบด้วย 6 โครงการวิจัยย่อย ได้แก่

- 1) การวิจัยและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานวิถีประมงพื้นบ้านกวีานพะเยา
- 2) การพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเวียงพะเยา
- 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวกวีานพะเยา
- 4) โปรแกรมประยุกต์สำหรับส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวกวีานพะเยา
- 5) การสื่อสารทางการตลาดการท่องเที่ยวกวีานพะเยา
- 6) ประเมินความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจจากโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกวีานพะเยา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และภาคีพัฒนาในพื้นที่

ภาพรวมของชุดโครงการ

- การวิจัยที่ สกว. กำลังจะสนับสนุนในชุดนี้น่าจะครอบคลุมทิศทางการพัฒนาที่ทางจังหวัดต้องการให้ศึกษาวิจัย ถ้าสำเร็จจะทำให้ได้ต้นแบบในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว แต่ผลผลิตของงานวิจัยควรแสดงให้เห็นแนวทางที่จะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวได้อย่างเป็นรูปธรรม และเมื่อเสร็จสิ้นข้อมูลจากงานวิจัยทั้งหมดมหาวิทยาลัยพะเยา ควรรวบรวมเพื่อที่จะให้หน่วยงานต่างๆนำไปอ้างอิงและใช้งานต่อไปได้

- โครงการย่อยในชุดนี้ มีสองโครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวกวีานพะเยา และโครงการประเมินความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจจากโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกวีานพะเยา ที่ยังขาดแนวคิดกำกับ ซึ่งต้องเพิ่มเติมให้เกิดความชัดเจน

- การวิจัยชุดนี้ยังขาดเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนรอบกวีาน ซึ่งคนสามารถเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและชุมชนสามารถจัดการท่องเที่ยววันเองได้ โดยเน้นการเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวประมงริมกวีาน

- ประเด็นเรื่องผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ของดีของจังหวัดพะเยา คือ ปลายินเป็นสินค้าอีกชนิดที่เลี้ยงโดยที่แหล่งน้ำตกจำปาทอง ถือเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ สามารถนำเป็นจุดขายเรื่องผลิตภัณฑ์ได้ รวมถึงการเพิ่มปริมาณปลาน้ำจืดในกว๊านพะเยาให้มากขึ้น เพราะเป็นของดีเมืองพะเยา รวมถึงการพัฒนาแหล่งบัวแดงซึ่งเป็นสายพันธุ์ของพะเยาเอง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจที่จะพัฒนาให้เป็นเอกลักษณ์ของพะเยาได้ ซึ่งจะคล้ายกับที่อุดรธานีที่รับนักท่องเที่ยวได้ปีละ 200,000 คน สร้างรายได้ให้กับกลุ่มชาวประมงปีละประมาณ 20 ล้านบาท น่าจะสร้างรายได้เสริมให้แก่ชาวประมงในพื้นที่ได้ดี

- โครงการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานวิถีประมงพื้นบ้านกว๊านพะเยา ที่จะมีเรื่องการออกแบบรูปแบบเรื่องประมงในกว๊านควรมีการเก็บข้อมูลของรูปแบบเรือเก่าที่ใช้ในการท่องเที่ยวในอดีต มาเป็นต้นแบบของการพัฒนาเรือที่จะใช้เพื่อการท่องเที่ยว เพราะสำหรับการท่องเที่ยวต้องคิดว่าถ้าไม่มีเครื่องยนต์จะอย่างไร ขนาดของเรือต้องใหญ่ขนาดไหน เพื่อบรรทุกนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งจะเป็นโจทย์สำหรับนักวิจัยในการค้นหาคำตอบผ่านกระบวนการวิจัย รวมถึงงานการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ยังขาดการมองถึงการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับเจ้าของพื้นที่และกลุ่มนักท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำแผนการท่องเที่ยวควรเชื่อมโยงกัน ทั้งการท่องเที่ยวทางน้ำและทางบก

- โครงการพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเวียงพะเยา ขอให้ตรวจสอบข้อมูลและความแม่นยำของแผนที่กายภาพเมืองด้วยเพื่อให้งานเป็นประโยชน์ในการใช้อ้างอิงการทำงานของผู้ใช้งาน รวมถึงในการศึกษาเพื่อพัฒนาโครงข่ายเส้นทางจักรยานจะต้องศึกษาข้อกำหนดของขนาดถนน ผิวจราจร เงื่อนไขการใช้ รวมถึงน่าจะเชื่อมโยงกับโครงการชุดที่ 1 ที่เน้นการสืบค้นข้อมูลเพื่อประกอบการพัฒนาเส้นทางด้วย

- โครงการเรื่องโปรแกรมประยุกต์สำหรับส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวกว๊านพะเยา ในรูปแบบของแอปพลิเคชัน ต้องมีการทำงานร่วมกับภาคเอกชนว่าจะขายทัวร์แหล่งท่องเที่ยว ที่พักอย่างครบวงจร เพื่อช่วยกันประชาสัมพันธ์

- การประเมินความคุ้มค่าทางทางเศรษฐกิจจากโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยาด้านเศรษฐกิจ การเริ่มงานปัจจุบันน่าจะเป็นการประเมินที่เร็วไป น่าจะปรับมาเน้นที่ความคุ้มค่าในการลงทุนน่าจะสอดคล้องกับเงื่อนไขเวลาการทำงานและเป็นประโยชน์มากกว่า

- การทำงานวิจัยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญ เนื่องจากกว๊านพะเยาเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำโลก ดังนั้นนักวิจัยต้องไปศึกษากฎหมายเรื่องสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมด้วย

- โจทย์ที่ชุดโครงการนี้ขาดไปและน่าทำเพื่อประโยชน์ในการวางแผนงาน คือ การประเมินความพร้อมของแหล่งในการรองรับการท่องเที่ยว

ข้อสรุปเพื่อการจัดการของชุดโครงการการพัฒนานวัตกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ กว๊านพะเยา

เพิ่ม Concept ของชุดโครงการและโครงการวิจัยย่อย ดังนี้

โครงการผลิตภัณฑการท่องเที่ยว ไม่มีการรีวิวกกรอบแนวคิด (Concept) รวมถึงไม่ชัดเจนเรื่องผลิตภัณฑการท่องเที่ยว การออกแบบผลิตภัณฑควรเล็งให้ท้าทาย และกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าผลิตภัณฑที่จะพัฒนาสำหรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มใด (นักท่องเที่ยวที่สนใจเรื่องอะไร) สำหรับโครงการวิจัยย่อยเรื่องการประเมินความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจจากโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยาควรเลือกว่าจะประเมินผลกระทบหรือประเมินความคุ้มค่า เพราะเป้าหมายต้องชัดเจนก่อนว่าจะประเมินอะไร แล้วต้องไปทบทวน Concept ที่จะใช้และจัดทำ Framework ว่าจะประเมินโครงการอะไรบ้าง ช่วงปีใดถึงปีใด แต่ถ้าเน้นเรื่องการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจต้องมี Modeling ทางการประเมิน ควรเพิ่มการทำโครงการวิจัยเรื่องศักยภาพความพร้อมของระบบรองรับการจัดการท่องเที่ยว (โรงแรม ร้านอาหาร สถานที่ท่องเที่ยว พาหนะ เส้นการคมนาคม พื้นฐานต่างๆ จำเป็นสำหรับการจัดการท่องเที่ยว ฯลฯ) ปัญหาของผู้ประกอบการ การแสวงหาความรู้ในแต่ละโครงการย่อยควรกำหนดให้ชัดเจนว่าแต่ละโครงการจะต้องค้ความรู้ หรือ Output อะไรและต้องมี Commitment ว่าจะได้อะไร แล้วต้องไปเสาะแสวงหาองค์ความรู้มาให้ได้ตามที่ได้ทำข้อตกลงไว้ตามสัญญาและหาวิธีการเอาไปอ้างอิงหรือการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแล้ว (Outcome) ในส่วนของภาควิชาการควรมองให้ถึงนำไปสู่การตีพิมพ์เพื่อสร้างผลงานทางวิชาการ อย่างน้อยหนึ่งการวิจัยได้ 1 Paper

ชุดโครงการที่ 3 ระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา
ประกอบด้วย 3 โครงการวิจัยย่อย ได้แก่

- 1) การพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา
- 2) การพัฒนาแบบจำลองคุณภาพน้ำลำน้ำอิงตอนบน ลำน้ำแม่ใสและลำน้ำแม่ต้า
- 3) การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และภาคีพัฒนาในพื้นที่ภาพรวมของชุดโครงการ

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจนี้เน้นเรื่อง User ของระบบข้อมูลที่บอกคุณภาพน้ำ เช่น สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด (ระบบนี้ต้องสามารถบอกกำเนิดของแหล่งน้ำเสีย ที่มา ผลเสียที่จะเกิด) ซึ่งจะใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลนี้เพื่อการตัดสินใจปฏิบัติตามกฎหมาย ที่บังคับใช้โดยสำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป้าหมายของชุดโครงการนี้ที่ต้องการเห็น คือ การไม่มีคนทำให้น้ำเสีย เครื่องมือ (ระบบอาจบอกได้ว่าคุณภาพของน้ำเสียมาจากไหน ระดับคุณภาพน้ำเป็นอย่างไร) แต่การแก้ปัญหาจะเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ จะต้องนำข้อมูลไปสร้างความตระหนักและจิตสำนึก โดยทาง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปสร้างเวทีเรียนรู้ให้เกิดความตระหนักและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน ดังนั้นการวิจัยจึงทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่ทำให้ชาวบ้านตระหนักว่าตนเองเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ การออกแบบโครงการจึงควรเน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยของผู้เกี่ยวข้องทั้งชาวบ้านเข้า อปท.

หน่วยงาน มาร่วมเรียนรู้มากกว่าให้เขาตอบแต่แบบสอบถาม เพราะเมื่อโครงการวิจัยจบ ชาวบ้านก็จะยังใช้ประโยชน์จากงานวิจัยอยู่ งานวิจัยนี้สามารถตอบโจทย์เรื่องการพัฒนาสิ่งแวดล้อมได้ พรบ.ประมง 2558 ก็เน้นเรื่องการควบคุมเรื่องคุณภาพของน้ำและสิ่งแวดล้อม กรณีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชาวประมง หากงานวิจัยนี้ทำให้เกิดการสร้างตระหนัก จิตสำนึกให้กับชาวประมงที่เลี้ยงปลาในกว๊านพะเยาได้ ก็จะนำไปสู่การจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพน้ำต่อไปได้เทศบาลเป็นหน่วยปฏิบัติ ยินดีที่จะรับผลงานวิจัยไปจัดการตามประเด็นที่เกี่ยวข้องพื้นที่ชุมชนปริมาณน้ำเสียมีค่อนข้างมาก อาจจะต้องคำนึงถึงเรื่องการสร้างสิ่งบำบัดน้ำเสียขนาดเล็กในชุมชน การมีส่วนร่วมอาจต้องเลือกชุมชนต้นแบบ (ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ในบริเวณที่เกี่ยวข้อง) เพื่อสร้างโมเดลการทำงานเพื่อให้เกิดการขยายผลต่อไปได้ ไม่ใช่การทำ Simulation จนกระทั่งงานวิจัยเสร็จสิ้นก็ค่อยทำ Simulation ตาม เพื่อแสดงผลได้ การจะทำข้อตกลง (Commitment/ปณณญญา) ในการรักษาคุณภาพน้ำ ร่วมกันกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐ อบท. เอกชน นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว อยากให้มีงานวิจัยที่บอกได้ว่ากว๊านพะเยาควรมีบีฟเฟอร์โซนมากแค่ไหน ควรมีพืชชนิดใดบ้าง เพื่อให้เกิดความสมดุลในการบำบัดน้ำเสียที่ไหลลงสู่กว๊านพะเยา และเป็นแนวทางการจัดการพัฒนาคุณภาพน้ำต่อไปได้

ข้อสรุปเพื่อการจัดการของชุดโครงการระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา

ชุดโครงการนี้ประกอบไปด้วย 3 โครงการ มีสายน้ำ 10 สายน้ำ และแม่น้ำ 3 สายหลักเท่านั้นที่จะเลือกมาทำวิจัยในระยะนี้ โดย 3 สายหลักนี้ที่มีความสำคัญหากแก้ไขได้จะส่งผลกระทบไปยังคุณภาพน้ำของแม่น้ำสายอื่นด้วย ดังนั้นหากจะทำงานวิจัยต้องกำหนดว่าคุณภาพน้ำ ที่จะศึกษาเป็นเรื่องอะไรบ้าง กำหนดค่าคุณภาพน้ำให้ชัดเจน (กำหนด Parameter ให้ชัด) โดยตัวเลขว่าเท่าไรที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลอยากให้กำหนดให้ชัดเจน เพื่อเป็นข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจ เช่น หากปล่อยให้มีการตกตะกอนเช่นนี้แล้วอีก 50 ปี จะดีขึ้นอย่างไร เป็นต้น เพื่อการวางแผนในการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำของกว๊านพะเยาและส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป โครงการย่อยที่ 3 และ โครงการที่ 1 เป็นการทำความเข้าใจ ซึ่งหากพิจารณาดีๆ จะเห็นว่าสามารถยุบรวมกันเป็นโครงการเดียวกันได้วิธีการวิจัยที่ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลเป็นการทำวิจัยแบบเก่า กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน วิธีการเลือกชุมชนต้นแบบที่มีศักยภาพมาร่วมโครงการ ทำงานร่วมกัน รวมถึงการทำข้อตกลงร่วมกับชุมชน หากต้องการให้เกิดรูปธรรมของการทำงาน เพิ่มการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับ Stakeholders และกำหนด Users ของงานวิจัยที่ชัดเจน

ชุดโครงการที่ 4 การบริหารจัดการและสร้างพันธมิตรเครือข่ายลุ่มน้ำกว๊านพะเยา ระยะที่ 1 แม่ใส Model ประกอบด้วย 3 โครงการวิจัยย่อย ได้แก่

1) การประเมินสมมูลนิเวศบริการป่าต้นน้ำลุ่มน้ำกว๊านพะเยา เพื่อการจัดการน้ำโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน

2) การประเมินคุณค่านิเวศบริการของพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ กว๊านพะเยา เพื่อเป็นแหล่งน้ำเรียนรู้มรดกทางธรรมชาติ กรณีศึกษาการฟอกตัวเองเพื่อฟื้นฟู กักเก็บ Blue Carbon วัฏจักรธาตุของป่าพรุลอยน้ำ และพืชใต้น้ำ

3) การขับเคลื่อน เศรษฐกิจสีเขียวเพื่อสร้างนโยบายความเป็นธรรมของคนลุ่มน้ำกว๊านพะเยา
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และภาคีพัฒนาในพื้นที่

ชุดโครงการใหญ่ไม่เห็นกรอบการทำงานที่เชื่อมโยงโครงการวิจัยย่อยเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ประเด็นเนื้อหาโครงการวิจัยย่อยก็ไม่สอดคล้องกับชื่อชุดโครงการใหญ่ที่ตั้งไว้ สะท้อนถึงการออกแบบของชุดโครงการว่าไม่สามารถเชื่อมโยงโครงการย่อยให้หนุนการทำงานของชุดโครงการใหญ่ได้

โครงการที่ 1 เรื่อง การประเมินสมมูลนิเวศบริการป่าต้นน้ำลุ่มน้ำกว๊านพะเยา เพื่อการจัดการน้ำโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน นั้นเป็นประเด็นของปริมาณน้ำที่ป้อนลงสู่กว๊านพะเยาซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพน้ำ จึงน่าจะนำไปรวมกับชุดโครงการที่ 3

โครงการที่ 2 และ 3 กล่าวถึงแนวคิดใหญ่ๆ เช่น การกักเก็บ Blue carbon เศรษฐกิจสีเขียว แต่เป้าหมายการทำงานไม่ชัดเจนและควรไปรีวิวกกรอบแนวคิดเพิ่มเติม เพื่อกำหนดเป้าหมายและออกแบบการวิจัย
ข้อสรุปเพื่อการจัดการของชุดโครงการการบริหารจัดการและสร้างพันธมิตรเครือข่ายลุ่มน้ำกว๊านพะเยา

ด้วยทุนที่จำกัด ที่ประชุมเสนอให้ นำ โครงการที่ 1 เรื่อง การประเมินสมมูลนิเวศบริการป่าต้นน้ำลุ่มน้ำกว๊านพะเยา เพื่อการจัดการน้ำโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนไปรวมพิจารณาร่วมกับชุดโครงการที่ 3 โดยปรับงบประมาณให้เหมาะสม ส่วนโครงการที่ 2 และ 3 เนื่องจากกรอบแนวคิดและเป้าหมายไม่ชัดเจน อีกทั้งไม่ได้สอดคล้องกับภาพรวมของชุดโครงการที่ 4 ที่เน้นถึงการสร้างพันธมิตรเครือข่ายลุ่มน้ำกว๊านพะเยา (แม่ใสโมเดล) จึงยังไม่ควรสนับสนุนภายใต้กรอบชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนในครั้งนี้

ประเด็นเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิ

กว๊านพะเยาสามารถจุน้ำได้ 33.8 ล้านลูกบาศก์เมตร ขณะที่ปริมาณน้ำที่ลงไปที่กว๊านพะเยามีมากถึง 330 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งศักยภาพในการรองรับน้ำทำได้เพียง 10 เปอร์เซ็นต์ แต่การใช้ประโยชน์จากน้ำ 33.8 ล้านลูกบาศก์เมตรนี้มีมาก จะถูกใช้ทั้งทำน้ำประปา รวมถึงการรักษาระบบนิเวศ ประเด็นการบริหารจัดการน้ำกว๊านพะเยาจึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่อยากให้นักวิจัยนำโจทย์เรื่องนี้ไปคิดด้วย เพิ่มเติมจากเรื่องการจัดการคุณภาพน้ำและระบบนิเวศ

ข้อสรุปเพื่อการจัดการของโครงการหลัก

ที่ประชุมมอบ ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล และศูนย์ ABCreative จัดทำความเห็นแจ้งหัวหน้าชุดโครงการย่อยปรับแก้ตามข้อสรุปข้างต้น ด้านงบประมาณของชุดโครงการที่ผ่านการพิจารณา ให้หน่วยจัดการพิจารณา งบประมาณตามเนื้องานให้เหมาะสมการจัดส่งรายงานความก้าวหน้า 3 เดือน เพื่อนำส่ง สกว. ควรอธิบายให้เห็นว่ากรอบงานยุทธศาสตร์เรื่องกวีานพะเยาที่วิเคราะห์ไว้มี 4 มิติ คือ การพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศเชิงรุก เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว การฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนสภาพสังคมและกฎระเบียบ การพัฒนาสุขภาวะเชิงรุก ภายใต้โครงการที่ สกว. สนับสนุนจะมีกรอบงานที่เลือกทำ 2 มิติ คือ การพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศเชิงรุก เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว และนำมาสู่การพัฒนาชุดโครงการประกอบด้วย 3 ชุดโครงการ และแต่ละชุดโครงการจะได้ Output อย่างไร แล้วจะมีการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างชุดโครงการกันอย่างไร ที่จะตอบภาพใหญ่ของโครงการได้ ขอให้โครงการปรับแก้ไข รายงานความก้าวหน้าระยะ 3 เดือน แผนการทำงานระยะต่อไป พร้อมข้อเสนอชุดโครงการย่อย และรายงานการเงินภายในสิ้นเดือนกันยายน 2558 เพื่ออนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณงวดที่ 2 ต่อไป ข้อเสนอแนะต่อการทำงานระยะยาว ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้มหาวิทยาลัยพิจารณาเรื่องทิศทางการทำงานในระยะยาวจากการทำโครงการนี้ คือ การนำผลการดำเนินงานจากทุกโครงการ ปลายทางมหาวิทยาลัยควรนำข้อมูลไปสู่การจัดทำศูนย์ข้อมูล (Data Center) ของกวีานพะเยาให้เกิดขึ้นและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ใช้ได้และมีความน่าเชื่อถือ โดยต้องไปเชื่อมกับหน่วยงานผู้ใช้ข้อมูลในการนำไปสู่การตัดสินใจ รวมถึงการเชื่อมโยงกับงานวิจัยอื่นๆ ในพื้นที่ เพื่อเป็นฐานที่คนที่ต้องการเข้ามาจะทำอะไรในพื้นที่นี้ ก็สามารถที่จะเข้ามาดูข้อมูลด้านต่างๆ ได้

สรุปประเด็นจากการลงพื้นที่เพื่อศึกษา
“กระบวนการสร้างจังหวัดต้นแบบการปฏิรูป : พะเยาเข้มแข็ง มั่งคั่ง ยั่งยืน”
และเวทีเสวนาสื่อสาธารณะ “พะเยาพอร่ม”
ระหว่างวันที่ 12 - 13 ธันวาคม 2558

ที่มาการประชุม

ด้วยเครือข่ายพลเมืองร่วมปฏิรูปประเทศ ซึ่งประกอบด้วยอดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) มีเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะสานต่อการปฏิรูปประเทศ และเห็นสมควรให้มีการนำร่องการขับเคลื่อนการปฏิรูปในระดับพื้นที่(area-based reform) 2-3 จังหวัด โดยมี ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รอง ผอ.สกว.ด้านยุทธศาสตร์วิจัยเชิงพื้นที่และอดีต สปช. เป็นผู้ประสานงานกับ สปช. ตัวแทนจังหวัดที่สนใจ ทั้งนี้ คุณจรัส สุทธิกุลบุตร อดีต สปช. จังหวัดพะเยาและประธานกรรมการร่วมภาคเอกชน จังหวัดพะเยา ได้ให้ความสนใจในการทดลองเคลื่อนการปฏิรูปในระดับพื้นที่ จึงได้ประสานกับผู้ว่าราชการจังหวัด เครือข่ายภาคประชาสังคม และมหาวิทยาลัยพะเยาซึ่งรับทุนวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดพะเยา ในการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนและภาคีในพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ทั้งในมิติศิลปวัฒนธรรม การสร้างเศรษฐกิจชุมชน “กระบวนการสร้างจังหวัดต้นแบบพะเยาเข้มแข็ง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในวันที่ 12 ธันวาคม 2558 และจัดเวทีเสวนาสื่อสาธารณะ “พะเยาพอร่ม” ในวันที่จันทร์ที่ 13 ธันวาคม 2558 เวลา 08.30 น. – 13.00 น. ณ ห้องเบญจรงค์ โรงแรมเกทเวย์ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา” เพื่อให้ภาคีต่างๆ ในพื้นที่สะท้อนมุมมองต่อทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดพะเยา และสร้างจินตนาการร่วมต่อคนในพื้นที่ในฐานะพลเมืองให้เห็นบทบาทของตนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบต่อคนในพื้นที่ โดยใช้กรณีการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม: กว๊านพะเยา เป็นกรณีศึกษา

กิจกรรมลงพื้นที่ : วันที่ 12 ธันวาคม 2558

ผู้จัดกิจกรรม : คุณจรัส สุทธิกุลบุตร ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล และ ผศ.ดร.ประกอบศิริ ภักดีพินิจ มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้เข้าร่วม : เครือข่ายพลเมืองร่วมปฏิรูปประเทศ ประกอบด้วย ดร.ถวิลวดี บุรีกุล รศ.นริวรรณ จินตกานท์ คุณเบญจวรรณ สร้างนิทร คุณธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์ คุณสมสุข บุญญะบัญชา คุณประชา เตรีตน์ คุณทิฆัมพร กองสอน ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ คุณธนภณ วัฒนกุล คุณจิริกา นุตาลัย และคุณ ธีรพล สุวรรณรุ่งเรือง ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

- 1) กลุ่มแม่บ้านผู้ผลิต OTOP ผ้าพื้นเมือง กระเป๋าดันมือ กลุ่มพะเยารอเธอ (นางกัญยานี เครือสุวรรณ) ต.บ้านต้อม อ.เมืองพะเยา ที่มีความโดดเด่นเรื่องการตัดเย็บผ้าพื้นเมือง ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิเครือข่ายพลเมือง

ร่วมปฏิรูปประเทศได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะกับกลุ่มว่า ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ขอให้ยืดหยุ่นดั้งเดิมไว้เพื่อให้เป็นของท้องถิ่น ผ้าทอลายน้ำไหลของไทยมีเฉพาะที่พะเยาและน่าน ควรสืบทอดและคงไว้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ สร้างความชำนาญ และหาทางดำรงเอกลักษณ์เรื่องสี ลาย อย่าผลิตแต่เสื้อผ้าที่เป็นวัฒนธรรมตลาด

- 2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาข้าวเก่า(ข้าวลิ้มผั่ว) โดยมีคุณอุไรวรรณ ภู่วัตร ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัดข้าวสร้างสุข ภายใต้แบรนด์ iRice และ ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล บรรยายสรุปกิจกรรม

สำหรับกลุ่มวิสาหกิจนี้ เริ่มจากเกษตรกร 10 ครอบครัวที่ผลิตและจัดจำหน่ายข้าวกล้องหอมมะลิ 105 ข้าวเก่าดอย และจดทะเบียนเป็นสินค้า OTOP และวิสาหกิจชุมชนในปี 2555 ได้รับรางวัลชมเชยระดับวิสาหกิจชุมชนจากการประกวดรางวัล "สุดยอดนวัตกรรมข้าวไทยประจำปี 2557" และเริ่มเข้าร่วมโครงการบ่มเพาะธุรกิจกับอุทยานวิทยาศาสตร์ ม.พะเยา ปลูกข้าวลิ้มผั่วโดยใช้การผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมการข้าว สำนักงานเกษตร มหาวิทยาลัยพะเยาและต่อยอดการทำงานในเชิงธุรกิจแปรรูปอาหาร โดยจดทะเบียนทำ

หุ้นส่วนจำกัดข้าวสร้างสุข ในปี 2557 เพื่อยกระดับกลุ่มเข้าสู่ตลาด และเข้าร่วมโครงการของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ เพื่อพัฒนาการผลิตข้าวกล้องลิ้มผั่วอบกรอบพร้อมทาน ได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทนวัตกรรมจากการประกวดรางวัล NSP Innovation Awards 2015 ระดับพื้นที่ภาคเหนือ จัดโดยสำนักงานเลขาธิการส่งเสริมกิจการอุทยานวิทยาศาสตร์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คุณอุไรวรรณ เล่าว่า เริ่มต้นจากพื้นที่นาข้าวราว 500 ไร่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ที่เกษตรกรกว่า 10 ครอบครัวร่วมกันในนาม "วิสาหกิจชุมชนชาข้าวเก่า (ข้าวลิ้มผั่ว)" ถูกเตรียมความพร้อมเพื่อผลักดันให้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เข้ามามีบทบาท ผลักดันให้ข้าวสารทำเงินได้มากกว่าเดิม จุดที่ยากที่สุดในการทำเรื่องนี้ คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกรในการเข้าสู่ระบบการผลิตคุณภาพและมาตรฐานเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่สูง เริ่มด้วยการทำให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเป็นตัวจูงใจ และการควบคุมมาตรฐาน ปัจจัยด้านการตลาดที่จะเป็นเงื่อนไข เน้นการลดต้นทุนด้วยการใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนี้เริ่มจากการปลูกข้าวหอมมะลิ 105 ในปี 2552 จนกระทั่งเริ่มรวมกลุ่มกับญาติปลูกข้าวลิ้มผั่ว ซึ่งเป็นข้าวไร่พันธุ์พื้นเมือง แอนโทไซยานินสูง อุดมไปด้วยโอเมก้า 3 6 และ 9 ในปี 2555" เมื่อข้าวลิ้มผั่วเริ่มมีผลผลิตมากขึ้น อยู่ที่ประมาณ 50 ตันต่อปี โดยข้าวอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นข้าวหอมมะลิ 105 ข้าวเก่า ข้าวแดง รวมกันอีกประมาณ 50 ตันต่อปี คุณอุไรวรรณ มองว่า การขายข้าวสารเพียงอย่างเดียวคงไม่พอ จึงเริ่มพัฒนาสินค้าจากข้าว จนได้เป็นเครื่องต้มข้าวกล้องข้าวเหนียวดำพันธุ์ลิ้มผั่วผสมใบเตย และเครื่องต้มต้นอ่อนข้าวหอมมะลิผสมใบเตย ผลตอบรับดี จึงคิดจะพัฒนาเป็นขนมขบเคี้ยวจากข้าว โดยมองว่า ขนมขบเคี้ยวในตลาดส่วนมากใช้มันฝรั่ง ในขณะที่ไทยเรามีข้าวมาก จึงประยุกต์ใช้ข้าวมาพัฒนาเป็นข้าวพองกรอบ "ตอนแรกเราทำขายแบบบ้านๆ ไม่มีบรรจุภัณฑ์ จนกระทั่งปี 2557 ได้เข้าร่วมโครงการบ่มเพาะธุรกิจวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มหาวิทยาลัยพะเยา จึงขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนเข้าไปสู่เชิงธุรกิจมากขึ้น หลังพบปัญหาสินค้าท้องถิ่นที่ไม่มีงานวิจัยรองรับนั้น ทำตลาดยาก" แบรินด์ ไอไรซ์ (iRice) จึงเกิดขึ้น หลังผลิตภัณฑ์จากข้าวของวิสาหกิจชุมชนฯ ภายใต้อาณาเขต ข้าวสร้างสุข ถูกพัฒนาด้วยงานวิจัย ทั้งกระบวนการปลูกข้าว การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ กระบวนการผลิต ที่ทำให้เพิ่มมูลค่าสินค้าได้หลายสิบเท่า รวมถึงบรรจุภัณฑ์ข้าวสารที่เพิ่มอายุการเก็บอีกด้วย

คุณอุไรวรรณ กล่าวว่า สิ่งที่เธอต้องการคือ การผลิตข้าวครบวงจร โดยมีของเสียเป็นศูนย์ (Zero Waste) และเพิ่มมูลค่าข้าวได้ในทุกขั้นตอน โดยเริ่มจากแกลบที่นำไปเป็นเชื้อเพลิง ฟางข้าวนำไปทำกระดาดหรือก้อนเชื้อเห็ดฟาง รวมถึงปุยหมัก ข้าวหัก ปลายข้าวก็สามารถนำไปวิจัยและแปรรูปเพิ่มมูลค่า : เสริมแกร่งผู้ประกอบการ "เราขอลงทุน ลงแรง และลงเงินราว 8 ล้านบาท เพื่อใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มมูลค่า ซึ่งคาดว่าจะ ภายใน 2 ปี จะสามารถคืนทุนได้ โดยที่ชุมชนสามารถอยู่ได้แบบยั่งยืน และเราพัฒนาตัวเองต่อเนื่อง ซึ่งเรายังมีอีก 3

ผลิตภัณฑ์จากการวิจัยพัฒนาที่ร่อออกตลาด" กรรมการผู้จัดการข้าวสร้างสุขกล่าว พร้อมเผยว่า เครื่องดื่มจากข้าว และข้าวกรอบ รวมถึงข้าวสาร อยู่ระหว่างการกระจายสินค้าผ่านดีสทริบิวเตอร์ที่จะทำตลาดทั่วประเทศ

อุไรวรรณเผยว่า สิ่งที่ตั้งเป้าในอนาคตคือ การสร้างธุรกิจข้าวมูลค่าสูงที่มีของเสียเป็นศูนย์ ตั้งเป้าสร้าง ศูนย์วิจัยการเกษตรเพื่อท้องถิ่น การสร้างศูนย์วิจัยชุมชนด้านการเกษตร เนื่องจากยังมีพืชผักอีกมาก แต่ต้องเริ่มจากข้าว ให้วัฏจักรของข้าวเดินไปได้อย่างราบรื่น โดยร่วมมือกับอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ มหาวิทยาลัยพะเยา วิทยาลัยพลังงาน ม.พะเยา สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ในการใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีในการยกระดับการประกอบการ สำหรับนัยยะต่อการทำงานกับกลุ่ม start up นั้นคุณอุไรวรรณ ให้ความเห็นว่า ระบบสนับสนุนควร จะปรับ จัดคนให้เหมาะกับงาน การบริหารจัดการ แยกกิจกรรม เกณฑ์ประเมินและเงื่อนไขควรอยู่บนพื้นฐานของ สภาพการประกอบการธุรกิจ และมีความต่อเนื่องของนโยบายการสนับสนุนของหน่วยงานที่ไม่ใช่แค่เรื่องเงิน

ด้าน ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล ผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา กล่าวว่า มหาวิทยาลัยพะเยาทำงานในพื้นที่ตำบลบ้านต๋ามกว่าห้าปีภายใต้โครงการหนึ่งคณะหนึ่งโมเดล เริ่มด้วยงานประมง แก้ปัญหาน้ำเสียที่กระทบกับพืชซึ่งอยู่ท้ายน้ำของกว๊านพะเยา ต่อมาได้โจทย์จากพื้นที่ในการแก้ปัญหาคูบคุม ความชื้นในการแปรรูปข้าวกล้อง จึงได้พัฒนาเครื่องอบพลังงานแสงอาทิตย์ ทำให้รู้จักผู้ประกอบการ และพัฒนา เครื่องจักรที่เหมาะสมกับวิสาหกิจขนาดเล็ก คือเครื่องอบแห้งและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีโอกาสทางการตลาดร่วมกับ ผู้ประกอบการ ซึ่งปัจจุบัน เป็นผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว มี ข้าวกล้องพันธุ์ลิ้มผิว, ข้าวหอมมะลิ 105, ข้าวกำลังานนา, ข้าวแดงดอย , ข้าวกล้องกรอบ รสบาปึกว ชีส สำหรับย ดมย้า, เครื่องดื่มข้าวกล้องข้าวเหนียว ดำพันธุ์ลิ้มผิวผสมใบเตยชนิดขงดื่ม, เครื่องดื่มต้นอ่อนข้าวหอมมะลิ105ผสมใบเตยชนิดขงดื่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ ต่อยอดมาสู่การเป็น หจก.ข้าวสร้างสุข นี้ถือเป็นกลุ่ม start up SME ที่ใช้กระบวนการทำที่เน้นความชำนาญ และ หาเครือข่ายไปช่วย ดึงมหาวิทยาลัยช่วยในการทำงานในส่วนที่ไม่ถนัด

ด้านผู้ทรงคุณวุฒิเครือข่ายพลเมืองร่วมปฏิรูปประเทศ ได้ให้ความเห็นว่า ธุรกิจมีจุดเด่นเรื่องตัวสินค้า ใช้ IT ช่วย เรื่องการกระจายการผลิต การตลาด และวางแผนกลางในการขยายงาน แนวคิดเรื่องการทำให้เป็นตัวอย่างเป็น เรื่องสำคัญ ทิศทางน่าจะใช้นวัตกรรม เรื่อง การประกอบการเพื่อสังคม (Social Enterprise :SE) เป็นกรอบในการ สร้างความโดดเด่นของกลุ่ม

- 3) **สินค้าหัตถกรรมจากผักตบชวา แบรินด์ชวาวาด** สินค้า OTOP 4 ดาว ทีมมหาวิทยาลัยกำลังเข้ามาช่วยในการแก้ปัญหาเรื่องคุณภาพการย้อม ภายใต้ทุน "โครงการพัฒนานักวิจัยและงานวิจัยเพื่ออุตสาหกรรม" ของ สกว.

ผู้ทรงคุณวุฒิเครือข่ายพลเมืองร่วมปฏิรูปประเทศได้แสดงความคิดเห็นว่าจังหวัดพะเยามีสินค้าชุมชนจำนวนมากที่มีศักยภาพที่จะยกระดับมาสร้างรายได้ให้กับจังหวัดได้ บทบาทของมหาวิทยาลัยที่เข้ามาร่วมสนับสนุนองค์ความรู้ให้กับกลุ่มผู้ผลิตถือเพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่ว่ามาถูกทาง

4) วัดศรีโคมคำ (วัดพระเจ้าตนหลวง) หอวัฒนธรรมนิทัศน์จังหวัดพะเยา

วัดพระเจ้าตนหลวง เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ สังกัดมหานิกาย ภายในวิหารประดิษฐานพระเจ้าตนหลวงเป็นพระประธาน สร้างขึ้นในรัชสมัยของพญายอดเชียงราย กษัตริย์ลำดับที่ 10 แห่งราชวงศ์มังราย

วัดศรีโคมคำ เป็นวัดที่สร้างขึ้นภายหลังจากการก่อสร้างพระเจ้าตนหลวง ตัววิหารหลังเดิม ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าผู้ใดสร้าง เนื่องจากเมืองพะเยามีการอพยพผู้คนจากภัยสงคราม ทำให้ตัวเมืองถูกปล่อยร้าง จนกระทั่งมีการฟื้นฟูเมืองขึ้นมาใหม่ หลังยุคที่กรุงธนบุรีและรัตนโกสินทร์ ที่ตีเอาล้านนาจากพม่า มาจนถึงช่วงที่พระยาประเทศอุรทิศ เป็นผู้ครองเมืองพะเยาคนสุดท้าย ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนระบบการปกครองแบบหัวเมือง มาเป็นมณฑลเทศาภิบาลในสมัยรัชกาลที่ 5 ช่วงสมัยนี้ เริ่มมีการบูรณะวัดศรีโคมคำและพระเจ้าตนหลวง ขึ้นมาอีกครั้ง หลังตัววัดและองค์พระมีสภาพทรุดโทรมมาเกือบ 60 ปี การบูรณะวัดศรีโคมคำ เป็นการบูรณะไปที่ละส่วน เนื่องจากขาดงบประมาณ ทำให้เกิดความล่าช้า จนเมื่อ ปี พ.ศ.2465 ชาวเมืองพะเยา ภายใต้การนำของพระยาประเทศอุรทิศได้อาราธนาครูบาศรีวิชัยจากเมืองลำพูน เข้ามาเป็นประธานฝ่ายสงฆ์การบูรณะวัดในปี พ.ศ. 2466 ภายใต้การนำของครูบาศรีวิชัย ได้มีการรื้อวิหารหลังเก่าที่ครอบพระเจ้าตนหลวงออกแล้วสร้างหลังใหม่ ขึ้นมาแทน มีการสร้างศาลาราย โบสถ์ วิหารพระพุทธรูปจำลอง ทั้งหมดแล้วเสร็จภายในระยะเวลาเพียง 1 ปี จนเมื่อปี พ.ศ. 2467 ก็ได้มีการทำบุญฉลองวัดที่บูรณะขึ้นมาใหม่ เป็นระยะเวลานานกว่าหนึ่งเดือน วัดศรีโคมคำ ตั้งอยู่ริมกว๊านพะเยา เขตเทศบาลเมืองพะเยา เลขที่ 692 ถนนพหลโยธิน หมู่ 1 ตำบลเวียง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา เนื้อที่รวมทั้งสิ้น ประมาณ 74 ไร่

หอวัฒนธรรมนิทัศน์ ของวัดศรีโคมคำ เป็นพิพิธภัณฑ์แสดงโบราณวัตถุ เอกสาร ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดพะเยา เช่น ความเป็นมา วรรณกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวพะเยา โดยหลวงพ่อพระธรรมวิมลโมลี เจ้าอาวาสวัดศรีโคมคำเป็นผู้ริเริ่มและรวบรวมไว้ซึ่งมหาวิทยาลัยพะเยากำลังสานต่อในการทำงานเรื่องพื้นเมืองเก่าพะเยาร่วมกับวัด ชุมชน หน่วยงานภายใต้กลุ่มงานวิจัยกวีานพะเยาที่ สกว. โดยงาน ABC ให้การสนับสนุน ซึ่งหอวัฒนธรรมนิทัศน์เปิดทำการ เวลา 09.00 - 16.00 น. หยุดวันจันทร์และอังคาร

ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิเครือข่ายพลเมืองร่วมปฏิรูปประเทศ ได้แสดงความคิดเห็นว่าพิพิธภัณฑ์มีของล้ำค่ามากมาย จุดที่น่าจะสามารถพัฒนาให้ดีขึ้น กล่าวคือ การจัดลำดับการแสดงผลของให้สอดคล้องกับยุคสมัย และจัดแสดงสิ่งของ/หรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในบริเวณที่กว้างขวางกว่าในปัจจุบัน รวมถึงต้องใช้องค์ความรู้ทางด้านการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์เข้ามาเติมให้มีความน่าสนใจ จัดหมวดหมู่สิ่งของ รวมถึงการทำให้พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ เป็นจุดที่ผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดพะเยาต้องเข้ามาเยี่ยมชมแบบขาดไม่ได้ และจำเป็นต้องใช้สื่อที่ทันสมัยเข้ามาช่วยด้วย โดยมหาวิทยาลัยพะเยาสามารถเข้ามาสนับสนุนองค์ความรู้ทางวิชาการ และการพาไปศึกษาดูงาน พิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงได้ดีเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการที่จะเข้ามาจัดการพิพิธภัณฑ์ให้สามารถยกระดับได้ดีขึ้น

5) วัดพระธาตุจอมทอง ตั้งอยู่บนดอยจอมทอง ตรงข้ามวัดศรีโคมคำ (วัดพระเจ้าตนหลวง) ถือเป็นปูชนียสถานโบราณที่สำคัญคู่บ้านคู่มือเมืองพะเยา องค์พระธาตุจอมทอง เป็นเจดีย์ทรงล้านนาสูง 30 เมตร ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้าง 9 เมตร ซ้อนกันทั้งหมดสามชั้น รองรับองค์ระฆัง ส่วนยอดสุดของเจดีย์เป็นฉัตรสีทอง ฐานโดยรอบข้างล่างบุด้วยแผ่นโลหะดุนลายเป็นรูป 12 นักขัตร์ และลายไทยอันวิจิตรงดงามมาก หากลองสังเกตดูลักษณะจะคล้ายกับองค์พระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน ส่วนตำนานขององค์พระธาตุจอมทองนั้นเล่ากันว่า ในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เมืองกุฎามยาว และได้ทรงประทับแรมบนดอยซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งหนองเอี้ยงทางทิศเหนือ (นั่นก็คือดอยจอมทองซึ่งเป็นที่ตั้งขององค์พระธาตุจอมทองแห่งนี้) พระองค์ได้มอบพระเกศาธาตุองค์หนึ่งให้แก่พระเจ้าอโศก แต่พระเจ้าอโศกได้ทรงมอบแก่นายช่างทองผู้ซึ่งได้ถวายภัตตาหารแด่

พระพุทธรเจ้า เส้นพระเกศาธาตุที่ได้มานั้น นายช่างทองจึงได้นำไปฝังลงในบ่อลึกกว่า 70 เมตร แล้วสร้างเจดีย์ อำพรางไว้ ต่อมาครูบาศรีวิชัย ครูบาแก้ว และครูบาปัญญา ได้ร่วมกันบูรณะพระธาตุขึ้นมาใหม่ トラバจนทุกวันนี้

เวทีเสวนา พะเยาฟอรัม "กระบวนการสร้างจังหวัดต้นแบบการปฏิรูป : พะเยาเข้มแข็ง มั่งคั่งและยั่งยืน"
วันที่ 13 ธันวาคม 2558 ณ โรงแรมเกทเวย์ พะเยา

เวทีเสวนา เกิดจากความร่วมมือของเครือข่ายพลเมืองเพื่อการปฏิรูปการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ซึ่งมีเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะสานต่อการปฏิรูปประเทศ มีท่านธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์ เป็นประธาน แนวคิดหลักคือการปฏิรูปในพื้นที่ (area-based reform) โดยเครือข่ายจะทดลองทำ 2-3 จังหวัด เริ่มที่พะเยา ซึ่งมีทุนเดิมมหาวิทยาลัย ประชาชนและส่วนราชการในการสร้างจินตนาการทำงาน ร่วมกับ ภาคีเครือข่ายภาครัฐ ประชาชน ภาคเอกชน ภาควิชาการในพื้นที่

วัตถุประสงค์ การจัดเวทีครั้งนี้ คือ การเรียนรู้และค้นหาวิธีการปฏิรูปจากพื้นที่ด้วยพลังของพลเมืองในพื้นที่ ถอดภาพปฏิรูปประเทศสู่จังหวัด และตั้งเป้าการพัฒนาพร้อมกับคนในพื้นที่ คาดหวังว่าการขับเคลื่อนพื้นที่ที่เป็นจริงได้

เวทีวันนี้เป็นการดำเนินงานร่วมระหว่างจังหวัดพะเยา มหาวิทยาลัยพะเยา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน จังหวัดพะเยา โดยมี นายศุภชัย เอี่ยมสุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา เป็นประธานเปิดการประชุม มีผู้แทนองค์กรร่วมจัดประกอบด้วย ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ สกว. ด้านยุทธศาสตร์การวิจัยเชิงพื้นที่ คุณจรัส สุทธิกุลบุตร ประธานกรรมการร่วมภาคเอกชน ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา ผู้แทนมหาวิทยาลัยพะเยา มีผู้เข้าร่วมประชุมจากเครือข่ายพลเมืองเพื่อการปฏิรูปการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย คุณธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์, คุณธนภณ วัฒนกุล, ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, รศ.นริวรรธ จินตกานท์, คุณเบญจวรรณ สร้างนิทร, คุณชัชฌิมพร กองสอน, คุณสมสุข บุญยะบัญชา, คุณสิระ เจนจาคะ ตัวแทนภาคราชการ ประชาชน วิชาการ ธุรกิจ จำนวน 50 คนเข้าร่วมประชุม

สาระสำคัญของประชุม

ชี้แจงที่มาของการประชุม และการขับเคลื่อนการปฏิรูปเชิงพื้นที่ โดย ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ด้วยอดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) จำนวนหนึ่งมีการหารือและมีความเห็นร่วมกันว่า การปฏิรูปประเทศไม่ใช่เป็นหน้าที่ของรัฐบาลหรือนายกรัฐมนตรีเพียงลำพัง แต่เป็นเรื่องของประชาชนคนไทยทุกคนที่จะต้องช่วยกันปฏิรูปประเทศให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น อดีตสมาชิก สปช. จึงก่อรูปเป็นเครือข่ายพลเมืองเพื่อการปฏิรูปประเทศขึ้น โดยมีคุณธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์ เป็นประธานเครือข่ายฯ กอปรกับข้อเสนอเรื่องการปฏิรูประบบงบประมาณเชิงพื้นที่ หรือ Area-based budgeting ซึ่งออกแบบเพื่อให้เกิดจุดบรรจบกันของการบริหารราชการแผ่นดินที่มีภาพซ้อนของ 2 มิติ คือ Function based และ Area Based หรือจากข้างบนกับข้างล่าง มาเจอกันที่ “จังหวัด” จังหวัดควรจะได้รับรู้ว่าหน่วยงานไหนจะเข้ามาทำอะไร มีงบประมาณอะไรเข้ามาบ้าง ผู้ว่าราชการจังหวัดและประชาชนในจังหวัด เห็นเหมือนกันว่ามีหน่วยงานไหนลงมาทำอะไร โครงการอะไร ผู้แทนราษฎรก็ต้องตอบคำถามประชาชนให้ได้ว่าเรางบประมาณไปทำอะไร และเกิดประโยชน์จริงไหม ตรงนี้จะทำให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณแผ่นดินเพิ่มขึ้นอย่างมาก เพราะขนาดของพื้นที่หรือหน่วยจัดการเล็กลง และมีการเปิดเผยข้อมูลที่กว้างขวาง ปัจจุบันได้มีการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบงบประมาณเชิงพื้นที่แล้ว โดยสำนักงบประมาณ และกระทรวงมหาดไทย จึงถือเป็นโอกาสอันดีในการจะนำแนวคิด Area-based reform มาทดลองดำเนินงานร่วมกับจังหวัดที่มีความพร้อมและสนใจ กรณีจังหวัดพะเยา คุณจรัส สุทธิกุลบุตร ประธานกรรมการร่วมภาคเอกชน และอดีต สปช. จังหวัด ตอบรับแนวคิดนี้พร้อมกับเสนอว่าจังหวัดพะเยาภาคีเครือข่ายในทุกด้านและครบทุกองค์ประกอบในการเดินหน้าปฏิรูปเชิงพื้นที่ก่อน ถ้าพื้นที่ทำได้เองเป็นส่วนมากแล้วก็จะเหลือส่วนที่เป็นภารกิจของรัฐบาลส่วนกลางเพียงเล็กน้อย และหากทุกจังหวัดสามารถดำเนินการได้ ประเทศไทยก็จะเกิดความเปลี่ยนแปลงได้

ทั้งนี้ กระบวนการทำงานในเรื่องนี้เพื่อให้เกิดระบบการบริหารพื้นที่จังหวัดตามแนวทางการปฏิรูป จำเป็นต้องเน้นการทำงานใน 2 ส่วนคือ (1) การทำให้ภาคประชาชนแข็งแกร่งสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตรวจสอบการใช้งบประมาณได้อย่างแท้จริง และ (2) การใช้ข้อมูลความรู้อย่างเข้มข้น เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแบบมีส่วนร่วม อาทิ ข้อมูลงบประมาณจังหวัดแต่ละจังหวัด หากนำมาเปิดเผยให้เห็นก่อนเงิน ก็จะนึกถึงแผนที่จะทำ ประชาชนจะรู้สึกตื่นตัวและรู้สึกเป็นเจ้าของงบประมาณมากขึ้น เข้ามามีส่วนร่วมเสนอปัญหาความต้องการและทางแก้มากขึ้น จะต้องมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ร่วม ทิศทางการพัฒนาประเทศและเป้าหมายในระยะ 20 ปีข้างหน้า สปช. ได้สังเคราะห์และเสนอไว้แล้ว อาทิ มีรายได้ประมาณ 4 แสนบาท/ปี หรือการมีแหล่งน้ำประมาณร้อยละ 70 ของพื้นที่การเกษตร พื้นที่ป่าของ

ประเทศที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 ซึ่งจังหวัดควรมีข้อมูลเหล่านี้เพื่อการวางแผนตั้งเป้าหมายร่วมกับภาคีในจังหวัด ว่าเป้าหมายในการพัฒนาทั้งเรื่องเศรษฐกิจ น้ำ สังคม วัฒนธรรมของจังหวัดเป็นอย่างไร

หัวใจของการทำงานอยู่ที่กระบวนการทำแผนพัฒนาจังหวัด ว่าจะสามารถดึงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมเชิงรุกได้มากแค่ไหน และจะใช้ข้อมูลความรู้ได้เข้มข้นหรือไม่ เพื่อช่วยให้สามารถริเริ่มแผนงานโครงการที่จะสามารถแก้ปัญหาให้คนในพื้นที่ได้จริงๆ กระบวนการทำแผนต้องแน่นไปด้วยข้อมูลความรู้ ซึ่งตรงนี้คือที่อยู่ของงานวิจัย และต้องแน่นด้วยเครือข่ายภาคประชาชนที่จะลุกขึ้นมาบอกว่าตัวเองต้องการอะไร มองเห็นทิศทางการแก้ไขอย่างไร ซึ่งตรงนี้เป็นเรื่องการเรียนรู้ของชุมชน ของพลเมือง ซึ่งต้องมองประกอบกันจึงจะทำให้ระบบบริหารงานพื้นที่เดินได้ดี

การขับเคลื่อนเพื่อการปฏิรูปด้วยภาคีความร่วมมือเพื่อการพัฒนาจังหวัดพะเยา (มุมมองการพัฒนาจังหวัดพะเยา) โดย นายศุภชัย เอี่ยมสุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา

การประชุมครั้งนี้มีความสำคัญมาก ถือเป็นการเคลื่อนทัพทางปัญญาจากส่วนกลางมาหนุนการขับเคลื่อนที่จังหวัดพะเยา ศักยภาพของจังหวัดพะเยามีมากเพราะความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ได้รับเลือกว่าเป็นเมืองน่าอยู่ คนพะเยาต้องการให้เป็นเมืองที่อยู่อย่างมีความสุข โจทย์ที่จังหวัด คือการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม จังหวัดพะเยาต้องสร้าง Value for Money and Value for Society โดยยึดโยงกับความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นยุทธศาสตร์จังหวัดจึงเน้นเรื่องการเกษตรปลอดภัย และพัฒนาจังหวัดที่วางไว้ก็ให้ดำเนินการต่อไปจากเดิม แต่เป้าหมายคือ การทำให้พะเยาเป็นเมืองที่มีความสุขและสุจริต แต่ปัญหามากที่สุดของจังหวัดขณะนี้ คือ เรื่องแหล่งน้ำ โดยเฉพาะกว๊านพะเยาที่มีความจุน้ำ 33 ล้าน ลบ.ม. ปัจจุบันมีน้ำเหลือแค่ 16 ล้าน ลบ.ม. ถ้าไม่มีน้ำเติมคนพะเยาใช้ถึงเดือนเมษายนน้ำที่สามารถใช้ได้ก็คงหมด เพราะต้องคงน้ำไว้ในกว๊านเพื่อรักษาระบบนิเวศด้วย ทั้งที่มีน้ำที่ไหลจากแม่น้ำอิงต่อปีประมาณ 1,300 ล้าน ลบ.ม.แต่ไม่สามารถจะเก็บกักไว้ได้ สามารถนำมาใช้ได้จริงเพียง 200 ล้าน ลบ.ม. ส่วนแม่น้ำยมไหลมาประมาณปีละ 900 ล้าน ลบ.ม. แต่สามารถเก็บกักไว้ใช้ได้แค่ 18 ล้าน ลบ.ม. รวมแล้วที่สามารถกักเก็บได้ประมาณร้อยละ 10 เท่านั้น จังหวัดจึงเห็นควรพัฒนาระบบชลประทานให้ดีขึ้น เพราะเดิมมีน้ำจากระบบชลประทานเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น สำหรับกว๊านพะเยา มีปัญหาดินเขิน แต่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก การพัฒนากว๊านพะเยาจึงไม่ง่าย จังหวัดมีแผนจะจัดเวทีพัฒนากว๊านพะเยา โดยเอาปัญหาที่มีมาช่วยกันแก้ไขปัญหา

การที่จะปฏิรูปในระดับพื้นที่ในมุมมองของจังหวัดที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จะต้องมียุทธศาสตร์ 3 ด้านคือ คือ ยุทธศาสตร์เชิงรุก ยุทธศาสตร์เชิงรับ และยุทธศาสตร์ในการปรับตัว ดังนี้

รุก คือ รุกจากศักยภาพที่มีอยู่ดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพราะจังหวัดพะเยามีสภาพที่เอื้ออำนวยในการเที่ยวเชิงธรรมชาติและมีบรรยากาศที่ดี การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบบูรณาการจะเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์

ถ้าจังหวัดพะเยาเปลี่ยนแปลงถูกทาง การเร่งดำเนินงานในส่วนการพัฒนาด้านชายแดนบ้านฮวก โดยเฉพาะด้านการคมนาคมและยกระดับให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและรายได้ให้กับพื้นที่จังหวัดพะเยาแพร่ เชียงราย น่าน มากขึ้น เพราะเชื่อมโยงกับลาว เวียดนาม และจีน ปัจจุบันมีแผนงานโครงการ งบประมาณเพื่อพัฒนาแล้วแต่ติดปัญหาเรื่องการใช้พื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าไม้ ที่จังหวัดร่วมกับภาคเอกชนจะร่วมกันผลักดันให้เกิดการดำเนินงานต่อไป

รับ คือ การพัฒนาอย่างยั่งยืน เน้นพัฒนาให้ประชาชนเป็นคนเก่ง คนดี โดยใช้วิธีการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เน้นเรื่องการศึกษา การพัฒนาและสนับสนุนให้ชุมชนแสดงออกทางวัฒนธรรม (ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ) พะเยามีเวียงยองที่เก่าแก่ยุคเดียวกับเวียงกุมกามที่เชียงใหม่ กำลังอยู่ระหว่างหารือกับอธิบดีกรมศิลปากรที่จะฟื้นฟู เพื่อให้ชุมชนเกิดความภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง รวมถึงการทำให้พื้นที่รอบกว๊านเป็นพื้นที่ Slow Life แสดงศิลปวัฒนธรรม รวมถึงการแสดงของเยาวชน ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของคนพะเยา ประเด็นด้านการรักษาสีงเวดล้อม จะร่วมมือกับ GISTDA ให้ทำแผนที่แสดงพื้นที่ที่ถูกบุกรุกบ่อยๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการบุกรุกเพิ่มขึ้น การพัฒนาแหล่งน้ำกว๊านพะเยาให้มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำให้มากขึ้น การทำฝายกั้นน้ำไม่ให้ไหลลงแม่น้ำโขงเร็วเกินไป เพื่อกักเก็บไว้ใช้ในฤดูแล้งด้วย จังหวัดจึงมีแนวทางที่จะทำแหล่งกักเก็บน้ำขนาดเล็กในลุ่มน้ำยม รวมถึงการพัฒนาแหล่งน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคด้วย

ปรับตัว คือ ในด้านการเกษตรต้องมีการปรับตัวเพื่อรักษาคุณภาพข้าวหอมมะลิพะเยาที่ถูกเจียน เพราะปัจจุบันราคาขายข้าวหอมมะลิพะเยาค่อนข้างสูงกว่าแหล่งอื่น จึงร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้เกิดการเอาปลอมปนข้าว รวมถึงมีการเปิดโรงเรียนชาวนาพัฒนาข้าวพะเยา มีระบบการตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพข้าวพะเยา รวมถึงการควบคุมโรคใบไหม้ในข้าวด้วย ด้านการท่องเที่ยวจะขยายไปสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยววิถีชุมชน โดยใช้แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กำลังจะร่วมกับมหาวิทยาลัยพะเยา ทำแคมเปญการท่องเที่ยว “พะเยา I Love You”

สำหรับเครื่องมือในการพัฒนาเมืองพะเยา ประเด็นแรกยึดหลักการบูรณาการเป็นหลัก โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งและบูรณาการทุกภาคส่วนลงไป ทั้งนี้เพื่อให้หลักการไปสู่ความสำเร็จตามหลักการบูรณาการ จึงได้จัด Cluster ไว้ 4 Cluster คือ 1) Cluster ด้านเศรษฐกิจ 2) Cluster ด้านสังคม 3) Cluster ด้านความมั่นคง และ 4) Cluster ด้านการบริหารจัดการซึ่งรวมถึงสิ่งแวดล้อมด้วย ทั้ง 4 Cluster นี้จะประกอบด้วยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่นร่วมกันในนามของ “ประชารัฐ” โดยจังหวัดอยากให้ 4 Cluster นี้เป็นตัวสำคัญในการขับเคลื่อน เพราะจังหวัดมีคณะกรรมการบริหารจังหวัด (กบจ.) เป็นตัวอนุมัติแผนงานโครงการ แต่ยังขาดตัวขับเคลื่อน เพราะในหลักของการทำงาน Policy ต้องมีคณะทำงาน ในการขับเคลื่อน ส่วนคณะทำงาน จะมีการสนับสนุน อย่างไรก็ตามต้องออกแบบการทำงานต่อไป รวมถึงจะต้องมีเวทีในการทำให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น เวทีที่เปิดโอกาสให้โรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วม หรือกรณีที่ได้เคยพบรองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพะเยาท่านหนึ่ง ท่านรับผิดชอบงานด้านความมั่นคงปลอดภัย แต่พบว่าท่านเป็นคนที่มี

ความรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชนและเรื่องตำบลบ้านฮวกมาก จึงเชิญให้ท่านเป็น Cluster เศรษฐกิจด้วย เพราะจังหวัดเปิดให้คนที่มีความรู้ความสามารถและอยากทำงานมีเวทีเล่น

ประเด็นที่สองต้องเชื่อมกับยุทธศาสตร์ ขณะนี้กระบวนการขับเคลื่อนทางยุทธศาสตร์จังหวัดได้ยึดโยงจากข้างล่างขึ้นมาสู่ข้างบนและจากข้างบนลงสู่ล่างซึ่งเป็นแนวทางการทำงานตั้งแต่สมัยทำงานอยู่ที่กระทรวงมหาดไทยว่ากระบวนการทำงานต้องเชื่อมโยงกับกระบวนการชุมชน จึงได้กำหนด Timeframe แต่ละช่วงเวลาว่าแต่ละเดือนในพื้นที่จะจัดกิจกรรมอะไร และจะประสานแผนของชุมชนให้เชื่อมโยงกับแผนของหมู่บ้าน แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) แผนระดับอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด แล้วไปเชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงาน Function กรมต่างๆ ขณะนี้อยู่ระหว่างการเตรียมการเรื่องของการรวมหมู่บ้าน (กม.) และชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจ มีวิทยากรกระบวนการ มีกลไกที่จะขับเคลื่อนชุมชนให้รู้จักคิดและสะท้อนปัญหาของตนเองให้ได้ รวมถึงต้องใช้เครื่องมือที่บอกสถานะภาพทางพื้นที่ได้มากขึ้น คือ ใช้บัญชีรายรับ-รายจ่ายครัวเรือน ที่สามารถบอกสถานะทางเศรษฐกิจความเป็นอยู่ของชุมชนเพื่อให้ชุมชนตอบให้ได้ว่าทำอะไรให้กับชุมชนของตนเองผ่านกระบวนการจัดทำแผนชุมชน จังหวัดวางแผนไว้ช่วงเดือนธันวาคม – กุมภาพันธ์ หรืออย่างช้าไม่เกินเดือนมีนาคม แม้ว่ากระบวนการจัดทำแผนชุมชนจะสามารถดำเนินการได้ทั้งปี แต่เนื่องจากจังหวัดต้องการให้ชุมชนได้แผนของตนเองเพื่อมาเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาของ อปท. ในช่วงเดือนเมษายน และให้เวลากับ อปท. ในการจัดทำแผนตนเองช่วงเดือนเมษายน – มิถุนายน ตามขั้นตอนของ อปท. ที่วางไว้ หากมีแผนเกินศักยภาพของ อปท. จึงจะส่งต่อไปยังอำเภอ ซึ่งแผนในระดับอำเภอก็จะสามารถรวบรวมได้เป็นกลุ่มประเด็น เช่น แผนงานด้านการจัดการน้ำ แผนงานด้านอาชีพ เป็นต้น แล้วทำการกำหนดแนวทางส่งมายังจังหวัดภายในเดือนกรกฎาคม พอจังหวัดได้รับแผนจากอำเภอภายในเดือนกรกฎาคม จังหวัดก็จะเริ่มดำเนินการในเดือนกรกฎาคม – ตุลาคม เป็นเวลา 4 เดือน ในการเตรียมแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งทุกปีที่ผ่านมาจังหวัดมีเวลาเตรียมการเพียงเดือนเดียว ทำให้แผนพัฒนาจังหวัดไม่มีคุณภาพเป็นแผนที่มาตามปกติ ไม่ได้เป็นแผนที่มาจากนวัตกรรมหรือแผนที่เกิดจากการบูรณาการมากมายนัก ดังนั้นหากดำเนินการตามระบบที่จังหวัดสร้างขึ้นนี้จะมีเวลาถึง 4 เดือน ในการทำงาน

ส่วนวิธีการทำงาน ใช้กลไก “ประชารัฐ” ในการกลั่นกรองแผน ซึ่งเดิมแผนจะผ่านขั้นตอนการกลั่นกรองตั้งแต่ระดับชุมชน มายังระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ตอนนี้จังหวัดตั้งคณะทำงานขึ้น 1 ชุด ที่มาจากภาคประชาชน ภาคเอกชน ท้องถิ่น และภาครัฐ เพื่อช่วยกลั่นกรองแผน โดยพิจารณาว่าแผนที่อำเภอเสนอมา (มีแผนอะไรบ้าง เหมาะสมและจำเป็นหรือไม่ ยึดโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัดหรือไม่) ซึ่งจะกลับไปสู่ 4 Cluster ที่ตั้งไว้ โดยพิจารณาแผนตามความถนัดของแต่ละ Cluster และสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง Cluster โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์คือ Value Chain เพื่อให้รู้ว่าต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ควรทำอะไร เมื่อผ่านขั้นตอนการกลั่นกรองแผนนี้แล้ว จะถูกส่งไปให้ กบจ. เป็นผู้พิจารณา แต่ก่อนจะเข้า กบจ. จะมีคณะกรรมการที่เป็น Core Team อีกชุดหนึ่งซึ่งก็เป็นทีมงานประชารัฐที่จะพิจารณาว่าโครงการที่ Cluster ต่างๆ คัดเลือกมานั้นมีความเชื่อมโยงระหว่าง Cluster ต่างๆ หรือไม่

โจทย์มีความชัดเจนหรือยังขาดอะไร ถือเป็นการกรอกรออีกขั้นก่อนส่งโครงการเสนอต่อ กบจ. กระบวนการต่างๆ เหล่านี้ที่ได้เตรียมไว้สำหรับจังหวัดพะเยาก็จะทำให้เกิดการยึดโยงขึ้นมาจากข้างล่างสู่ด้านบนโดยมีกลไกที่รองรับ 2 ขั้นตอนใหญ่ รวมถึงผ่านพิจารณาของ Cluster ด้วย เพื่อให้ได้โครงการที่มีนวัตกรรมตอบโจทย์ของพื้นที่ได้ และมีการประสานทรัพยากรการทำงานกับหน่วยงานเชิง Function และที่สำคัญเมื่อเข้า กบจ. แล้ว จะมีการแจ้งว่าโครงการใดที่สามารถดำเนินการได้ระดับชุมชน ระดับจังหวัด หรือระดับกลุ่มจังหวัด และส่วนที่ควรเป็นแผนของหน่วยงาน Function เช่น กรณีของกว๊านพะเยา งบประมาณของจังหวัดอาจจะทำอะไรไม่ได้มาก แต่หน่วยงาน Function ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามาช่วยสนับสนุนได้

โดยสรุปแล้วเครื่องมือที่จังหวัดใช้ คือ ใช้หลักการบูรณาการ การสร้างกลไกเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและประชาชน “ประชารัฐ” มี Time Frame ในการเชื่อมโยงแผนงานตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัดและแผนชาติ และต้องตอบโจทย์ของสังคมได้ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนด้วย

เสวนา “มุมมองการพัฒนาจังหวัดพะเยา : การขับเคลื่อนเพื่อการปฏิรูป”

Session 1 การขับเคลื่อนเพื่อการปฏิรูปด้วยภาคีความร่วมมือเพื่อการพัฒนาจังหวัดพะเยา

ภาคเอกชน: การผลักดันสู่ความสำเร็จ โดย คุณจรัส สุทธิกุลบุตร อดีต สปช. และประธานกรรมการร่วมภาคเอกชน

มุมมองการพัฒนาจังหวัดพะเยาในฐานะประธานกรรมการร่วมภาคเอกชน ที่มี 4 องค์กรหลักในจังหวัดพะเยา ได้แก่ สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม สมาคมการค้าธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา และชมรมธนาคารจังหวัดพะเยา มีประเด็นที่คิดว่าจังหวัดพะเยาควรมีการพัฒนาใน 7 ด้าน ดังนี้

เกษตรกรรม : จังหวัดพะเยาต้องยืนบนพื้นที่เกษตรกรรม ต้องทำให้เกิดความชัดเจนด้านข้อมูลและองค์ความรู้ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ตั้งแต่คน พื้นที่ใดเหมาะทำการเกษตรแบบใด พัฒนาทางด้านพันธุ์พืชที่เหมาะสมในการปลูกของแต่ละพื้นที่ ทุน และการตลาด

พัฒนาสินค้าทางการเกษตรที่ปลูกในพื้นที่ไปสู่เกษตรปลอดภัย พัฒนาไปสู่ความยั่งยืน

ด้านเส้นทางชายแดน : ควรสนับสนุนให้มีการเปิดเส้นทางค้าขายในชายแดนบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ทาง สปป.ลาว เร่งให้มีการดำเนินการเปิดด่านนี้ในระยะ 8 เดือน แต่ตอนนี้ติดขัดเรื่องกฎหมาย เนื่องจากเป็นพื้นที่ป่าไม้

ด้านวัฒนธรรม อารยธรรมล้านนา : ต่อยอดให้วัฒนธรรมล้านนา เพื่อสร้างเศรษฐกิจและสังคมของพะเยาให้มีความยั่งยืน

ส่งเสริมให้พะเยาเป็นเมืองแห่งการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (การศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตลอดชีวิต)

ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดพะเยายังมีทรัพยากรธรรมชาติที่รอการจัดการ

กว๊านพะเยา ยังสามารถพัฒนาได้โดยใช้กระบวนการบูรณาการ

ทิศทางการพัฒนาจังหวัดพะเยาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า “การเกษตรที่เด่นชัด สามารถพัฒนาสู่อาหารปลอดภัย ก้าวไกลสู่อาเซียน อารยธรรมล้านนารุ่งเรือง เมืองแห่งการศึกษา ธรรมชาติสวยงามตา ล้ำค่ากว๊านพะเยา”

ด้านเครื่องมือและวิธีการไปสู่เป้าหมายนั้นต้องสร้างจิตสำนึกให้กับคนในพื้นที่และให้ความสำคัญในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านนโยบายการเชื่อมโยงเป็นกระบวนการของงานด้านวิชาการ ควรเริ่มต้นจากจุดที่มีการวางแผนการทำงานที่ดีและต้องมีวัตรกรรมจึงจะมีการพัฒนาได้อย่างก้าวไกล การพัฒนาควรรียดกว๊านพะเยาเป็นหลักและควรเชื่อมโยง ส่งเสริมจุดเด่นในการกำหนดกฎและกติกาในการส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกันต่อไป

มหาวิทยาลัยเพื่อรับใช้สังคม โดย ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการหน่วยบูรณาการวิจัยและความร่วมมือเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ สกว. (ผู้แทนมหาวิทยาลัยพะเยา)

มหาวิทยาลัยพะเยา ก่อตั้งมาเพื่อชุมชนและพื้นที่จังหวัดพะเยา มหาวิทยาลัยพะเยามีความรู้ด้านการสร้างคน สร้างความรู้ให้กับพื้นที่ โดยมีโครงการเชิงกลยุทธ์ที่สามารถเปลี่ยนแปลงจังหวัดพะเยาให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มหาวิทยาลัยพะเยามีนักวิชาการลงพื้นที่พัฒนาชุมชนในทุกพื้นที่และมหาวิทยาลัยพะเยาคาดหวังว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยที่รับใช้สังคมต่อไป สำหรับเครื่องมือและวิธีการไปสู่เป้าหมายนั้น มหาวิทยาลัยพะเยามีแผนกลยุทธ์ คือ 1 คนละ 1 อำเภอ อธิการบดีลงพื้นที่ในทุกอำเภอของจังหวัดพะเยา ทำให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงและมีการร่วมกันทำอย่างมีเป้าหมายซึ่งมีหลากหลายโครงการวิจัยที่เกิดขึ้นและได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม มหาวิทยาลัยพะเยายังมีการตั้งศูนย์เครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อเชื่อมโยงกลไกในการพัฒนาจังหวัดพะเยาร่วมกัน

ภาคประชาชนหัวใจสำคัญของการปฏิรูป โดย คุณมุกดา อินตะสาร ตัวแทนภาคประชาชน

ทุนเดิมการทำงานเพราะอยากกลับมาทำงานพัฒนาบ้านเกิด จึงเกิดการสร้างเครือข่ายและเกาะเกี่ยวกับเครือข่ายต่างๆ 20 กว่าเครือข่าย เพื่อสร้างสำนึกของคนในจังหวัดพะเยาในการลุกขึ้นมาดูแลชีวิตของตนเองตั้งแต่ครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในการทำเรื่องสวัสดิการชุมชน เครือข่ายที่เกิดขึ้นนี้ยินดีจะร่วมมือกับการขับเคลื่อนของจังหวัด ภาพตำบลที่เครือข่ายทำงานอยู่สามารถที่จะเข้ามาเชื่อมกับการเคลื่อนของจังหวัดได้เป็นการร่วมจัดการเมืองพะเยาให้มั่นคง และยั่งยืน วัฒนธรรมของจังหวัดพะเยาได้รับการสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ไว้ให้เป็นวัฒนธรรมที่สวยงามสามารถเป็นจุดเด่นที่สำคัญให้กับจังหวัดพะเยาส่งผลให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ตลอดไป

สำหรับเครื่องมือในการไปสู่เป้าหมาย การจัดการด้านปัญญา เมืองพะเยาเป็นเมืองที่มีแหล่งปัญญา มหาวิทยาลัยพะเยาเป็นแหล่งสร้างปัญญาให้กับทุกกลุ่ม มีวิธีการปรึกษาหารือกัน มีพื้นที่ทำแผนเป็นกระบวนการร่วมกัน ใช้พื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาชุมชน พัฒนาจังหวัดพะเยาให้เดินหน้ามีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

Session 2 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: กว๊านพะเยา

การนำเสนอข้อมูลและความรู้ โดย ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล มหาวิทยาลัยพะเยา

กว๊านพะเยาเปรียบเสมือนหัวใจของจังหวัดพะเยา มหาวิทยาลัยได้ทำวิจัยในหลากหลายสาขาวิชา มารวบรวมผลงานวิจัยให้เป็นหนึ่งใน “ชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน” เพื่อเป็นการคืนความรู้จากนักวิจัยในทุกด้านและนำมาพัฒนาให้เห็นเป็นรูปธรรมทำให้หน่วยงานต่างๆ ได้เข้าถึงงานวิจัยเพื่อให้จังหวัดพะเยาเป็นเมืองที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนในอนาคต เกิดการใช้ประโยชน์จากกว๊านพะเยาอย่างสมดุลร่วมกัน รวมถึงมีการบริหารจัดการ มีกฎระเบียบที่จะใช้ร่วมกันอย่างยั่งยืน ปัจจุบันมหาวิทยาลัยพะเยากำลังดำเนินการให้ความมั่นคงแก่ชุมชนโดยอยากให้ชุมชนมองเห็นคุณค่าที่มีแล้วมูลค่าจะตามมา จากเดิมที่ยังไม่เกิดการพัฒนาเพราะไม่มีการเชื่อมโยงในทุกฝ่าย แต่ปัจจุบันมหาวิทยาลัยพะเยากำลังดำเนินการพัฒนาโดยมีความเชื่อมโยงกันทุกหน่วยงานรวมถึงชุมชน ตัวอย่างในการพัฒนา คือ “ข้าวสร้างสุข” ซึ่งเป็นการพัฒนาร่วมกันกับนักวิจัยหลากหลายสาขาเพื่อบูรณาการข้าวให้ออกมามีประโยชน์ทางคุณค่าอาหารครบถ้วน

ชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน ได้รวมนักวิจัยกว่า 30 ท่าน ในหลากหลายสาขาวิชาเพื่อมาพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเมืองพะเยา เช่น การจัดการบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การพัฒนาระบบท่องเที่ยวกว๊านพะเยาแบบบูรณาการ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา ซึ่งทั้ง 3 โครงการวิจัย ดำเนินงานร่วมกันอย่างสอดคล้องและให้ชุมชนเป็นที่ตั้งในการทำงานวิจัย การทำงานร่วมกันแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ 1) ภาครัฐ 2) ภาคเอกชนและประชาชน 3)

ด้านการศึกษา 4) ด้านแหล่งทุนวิจัย โดยการทำงานมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายเดียวกันและมีการทำให้เห็นเป็นรูปธรรม มุมมองในอนาคตควรมีสะพานให้ข้ามไปขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาให้ไปถึงเป้าหมาย นักวิจัยกำลังดำเนินการในการยิดชุมชนเป็นหลักและให้ท้องถิ่นเป็นนักวิจัย โดยที่มือนักวิจัยของมหาวิทยาลัยพะเยาเป็นพี่เลี้ยงให้กับชุมชน

ธรรมนูญกว๊านพะเยา โดย คุณชัยวัฒน์ จันทิมา ตัวแทนจากสถาบันปวงพัฒนาศาสตร์

การพัฒนากว๊านพะเยา สถาบันเชื่อว่าสามารถทำได้โดยคนพะเยาเพราะพื้นที่กว๊านพะเยามีเพียงประมาณ 2 หมื่นไร่ จากขนาดพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดพะเยาที่มีประมาณ 3 ล้านไร่ ด้วยขนาดที่ไม่ใหญ่เกินไปจึงเชื่อมั่นว่าคนพะเยาต้องสามารถจัดการพื้นที่กว๊านพะเยานี้ได้และจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีแน่นอน ประสพการณ์จากการดำเนินงานของสถาบัน คือ มีการพัฒนาร่วมกับชุมชนที่ใช้เครื่องมือ คือ กระบวนการสานเสวนาภาคีต่างๆ มาแล้วกว่า 15 เวที โดยได้ผลลัพธ์เป็นธรรมนูญกว๊านพะเยา ประชาชนมีการตั้งเป้าหมายร่วมว่าปลายทาง คือ 1) การสร้างจินตภาพของกว๊านพะเยาที่คนอยากเห็น คืออะไร เช่น สวย น้ำใสสะอาด และ 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ และ 3) ความรู้สึกการเป็นเจ้าของหรือสำนึก และมีการลงมติร่วมกันของชุมชนว่าการบริหารจัดการกว๊านพะเยาเป็นประเด็นสำคัญ รวมถึงการตั้งสภาการบริหารจัดการกว๊านพะเยา และจัดทำธรรมนูญกว๊านพะเยา โดยเน้นจะต้องมีแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม และการสื่อสารที่ดีจึงจะไม่มีอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่กว๊านพะเยา

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานที่ผ่านมาของการพัฒนาพื้นที่กว๊านพะเยา คือ “การเห็นต่าง” และไม่มีพื้นที่ในการสื่อสารข้อมูลถึงกัน นอกจากนี้กว๊านพะเยามีกฎหมาย ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดจากส่วนกลาง จึงทำให้กว๊านพะเยาดูห่างไกลจากคนพะเยา ถ้าหากสามารถเปลี่ยนทัศนคติของคนในชุมชนให้เกิดความคิดและความรู้สึกที่ว่าทุกคนเป็นเจ้าของกว๊านพะเยา ชุมชนจะมีความหวงแหนและรักษาได้อย่างดี รวมถึงมีการใช้ประโยชน์จากกว๊านพะเยาอย่างถูกต้องและเอื้อเพื่อต่อผู้ร่วมใช้ประโยชน์

กลไกการดำเนินจากภาครัฐ โดย คุณสุภาพันท์ บุญเจริญ ประมงจังหวัดพะเยา

กว๊านพะเยาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประมงจังหวัด คือ มี พรบ.ประมง พ.ศ.2490 ซึ่งมีจุดเน้นเรื่องการรักษาพืชพันธุ์ในกว๊านพะเยาที่ประมงจังหวัดต้องปฏิบัติตาม แต่เมื่อ 28 เมษายน 2558 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2558 ฉบับใหม่โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงจุดเน้นจากการรักษาพืชพันธุ์ในกว๊านพะเยาไปสู่การจัดการโดยมีคณะกรรมการประมงเป็นผู้ดำเนินการ แต่เนื่องจาก พรบ.ดังกล่าว ยังขาดมาตรการในการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำการประมงในน่านน้ำไทยและนอกล่านน้ำไทย เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งยังขาดการบริหารจัดการการทำการประมงให้สอดคล้องกับการผลิตสูงสุดของธรรมชาติเพื่อให้สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน และหากไม่มีการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วน

อาจมีผลกระทบต่อการประมงของประเทศไทย ดังนั้น เพื่อเพิ่มมาตรการในการควบคุม เฝ้าระวัง สืบค้น และตรวจสอบการประมง อันเป็นการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน จึงได้มีการออกพระราชกำหนดการประมง พ.ศ.2558 ใหม่เพื่อยกเลิก พรบ.ดังกล่าว เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2558

ดังนั้น หน้าที่ของประมงจังหวัดพะเยาจึงยังต้องดูแลรักษาพันธุ์สัตว์น้ำในกว๊านพะเยา เช่นเดียวกับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีกฎหมายเกี่ยวข้องกับกว๊านพะเยา เช่น หน่วยงานด้านดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็ต้องทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ รวมถึงกว๊านพะเยามีงานวิจัยเกือบ 200 เรื่อง ที่มีมุมมองและมิติที่แตกต่างกันไป สิ่งที่ยากจะให้ทำคือการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกว๊านพะเยาของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้รู้ว่าการพัฒนากว๊านพะเยามีอะไรที่สามารถจะทำได้หรือไม่ได้ รวมถึงการที่กว๊านพะเยามีแผนแม่บทในการพัฒนา แต่ในการพัฒนายังไม่ได้ใช้แผนแม่บทนั้น สิ่งที่สำคัญคือการบูรณาการการทำงานร่วมกัน หาเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้การทำงานของหน่วยงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และต้องเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับชุมชนขึ้นมา ทั้งนี้ทราบว่าปัจจุบันมีงานวิจัย “ชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน” ที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งเป็นงานวิจัยที่อาจจะทำให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน จนเป็นจุดเปลี่ยนของการพัฒนากว๊านพะเยาไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุม

คุณปฎิยุทธ์ กาศเมฆ ตัวแทนจากมูลนิธิพะเยาเพื่อการพัฒนา

การพัฒนาจังหวัดพะเยาควรมี 3 หัวข้อหลัก ดังนี้

ควรมีการสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมมีกระบวนการการทำงานและการสนับสนุนด้านวิชาการ

คุณจิรिका นุตาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ

จังหวัดได้วางยุทธศาสตร์และกลไกการทำงานไว้เป็นอย่างดี สะท้อนถึงศักยภาพของผู้ว่าราชการจังหวัด ทีมงานภาครัฐ เอกชน ประชาชนที่มีความเข้มแข็งมาก อย่างไรก็ตาม ข้อพิจารณา คือ การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ รุก-รับ-ปรับตัว จะเกิดขึ้นแบบไร้ปัญหาอย่างไร การเชื่อมโยงชุมชนสู่การพัฒนาจะมีวิธีการดำเนินงานในรูปแบบใดที่สามารถทำให้ชุมชนเข้าใจและสามารถปรับตัวและพร้อมรับฟังข้อมูลจากส่วนงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่จะเข้าไปถ่ายทอด เพราะถ้าไม่มีแนวทางในการเข้าไปพูดคุยกับชุมชนจะเกิดปัญหาตามมาอย่างแน่นอน เพราะถ้าชุมชนไม่เข้าใจในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะมีการต่อต้านไม่ให้ความร่วมมือ และปัญหาในการพัฒนายังไม่มีผล ดังนั้น ควรมีแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้

คุณสำเนียง ข่างสากล ตัวแทนจากเครือข่ายสร้างบ้านแปงเมืองจังหวัดพะเยา

แนวคิดในการพัฒนาจังหวัดพะเยาทำให้เมืองพะเยาอยู่ดี กินดี และพื้นที่ใกล้เคียงเกิดผลประโยชน์ จังหวัดพะเยามีแหล่งอุดมปัญญา คือ มหาวิทยาลัยพะเยา สามารถใช้ความรู้ในแหล่งปัญญานี้ให้เกิดประโยชน์ในทุกอำเภอ ทุกหมู่บ้านได้อย่างไม่มีขีดจำกัด

คุณสมสุข บุญญะบัญชา สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ

การมีขบวนการชุมชนที่เข้มแข็ง มีความพร้อมในการทำงาน จังหวัดพะเยามาถึงจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ทุกตำบลควรมีแผนงาน สร้างคน สร้างพื้นที่ สร้างระบบ สร้างความยั่งยืนของตน เพื่อให้เห็นภาพระยะยาว คนพะเยาควรยืนด้วยจุดยืนของตนเอง ไม่จำเป็นต้องหมุนตามส่วนกลาง พะเยาสามารถสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดได้ มีตลาดในการรองรับและต่อรอง มีกำลังและความสามารถในการพัฒนา การทำแผนที่จะสร้างความยั่งยืนและเชื่อมโยงมาสู่จังหวัดพะเยา แม้จะไม่ใช่วิธีง่ายที่จังหวัดพะเยาจะเดินหน้าสู่ความสำเร็จ แต่เชื่อในความมุ่งมั่นทุกหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงจังหวัดพะเยาให้โดดเด่น จังหวัดพะเยาควรพัฒนาชาวพะเยาใหม่ ไม่ใช่ชาวพะเยาอายุ 50 ปี โดยเฉลี่ยของประเทศไทย สภาปฏิรูปแห่งชาติอยากสร้างโรงเรียนพลเมืองขึ้น โดยมีกิจกรรมให้ทุกคนตื่นรู้ ถ้าคิด ถ้าทำเปลี่ยนแปลง นั่นคือ โมเดลที่พัฒนาประเทศไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

คุณปาโมกข์ ปิงเมือง ตัวแทนจากโครงการชลประทานจังหวัดพะเยา

อยากเห็นนักวิจัยของมหาวิทยาลัยพะเยาลงพื้นที่ไปสร้างนักวิจัยภายในท้องถิ่น เพราะนักวิจัยท้องถิ่นสามารถรู้ถึงปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง ไม่ได้ลงพื้นที่เพื่อสร้างผลงานวิจัยเท่านั้น ประชาชนรู้ถึงปัญหาภายในท้องถิ่น ดังนั้นต้องแก้ไขปัญหาดด้วยตัวเอง และให้นักวิจัยคอยเป็นที่ปรึกษาให้กับชุมชน เป็นการคืนความรู้กลับไปให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์และพัฒนาหมู่บ้านของตนเองได้โดยไม่ต้องรอภาครัฐและภาคเอกชน การฝึกวิทยากรกระบวนการให้เกิดขึ้นจะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนจังหวัดพะเยาและเป็นประโยชน์แก่ชุมชน เมื่อชุมชนมีความรู้ การที่มีการโยกย้ายผู้ว่าราชการหรือผู้บริหารจังหวัดพะเยาในส่วนต่างๆ จะทำให้ชุมชนก็ยังสามารถขับเคลื่อนจังหวัดพะเยาได้โดยไม่ต้องรอการช่วยเหลือจากภาครัฐ

ดร.ถวิลวดี บุรีกุล สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปแห่งชาติ

ประชาชนของจังหวัดพะเยาอยากได้อะไรจากจังหวัดพะเยา ในอนาคตสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปแห่งชาติ (สปท.) มีแผนจะนำร่องสร้างต้นแบบการบริหารราชการแผ่นดินแบบมีส่วนร่วม จังหวัดพะเยาเดินมาถูกทางในการเปลี่ยนแปลงจากโครงการวิจัยที่มหาวิทยาลัยพะเยาได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง คือ 1 คณะ 1 อำเภอ ในอนาคตควรคิดถึงการบูรณาการให้ 1 อำเภอ มีหลายคณะช่วยการพัฒนาพื้นที่ให้ยั่งยืนเพื่อพื้นที่ที่จะได้รับความรู้ครบทุกองค์ความรู้ สุดท้ายอยากถามชาวพะเยา พะเยาอยากอยู่ในวัฒนธรรมของตนเอง หรือเปลี่ยนเป็นเมืองเทคโนโลยีครบวงจร

นายชาญณรงค์ พุนวิริยาภรณ์ ปุหลอน (จิตอาสา รพ.พะเยา)

ปัญหาของจังหวัดพะเยาในปัจจุบันคือ รายได้จากพื้นที่ด้านการเกษตรกรรมไม่พอกินพอใช้ เพราะความแห้งแล้ง น้ำไม่เพียงพอในการทำการเกษตร ควรพิจารณาศูนย์พัฒนาเทคโนโลยีของแต่ละหมู่บ้านว่ามีหน้าที่อะไร และมีการลงพื้นที่เพื่อให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์กับชุมชนหรือไม่ หน่วยงานภาครัฐและมหาวิทยาลัยพะเยาควรคืนข้อมูลที่ถูกต้องกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนนำความรู้ที่มีประโยชน์ไปใช้ต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณธรรมพล ศรีสกุล ประธาน Biz Club จังหวัดพะเยา

เสนอแนวคิดพืชผักปลอดสารพิษ เป็นโครงการที่สามารถนำไปต่อยอดให้กับชุมชนได้ เพราะจังหวัดพะเยาเป็นเมืองเกษตรกรรม โดยทาง Biz Club ยินดีที่จะตอบโจทย์ทางด้านพืชผักปลอดภัยทำให้ชุมชนยั่งยืนมีความสุขทุกครัวเรือนและมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง

คุณประเสริฐ ปิงเมือง ภาคเอกชน

จังหวัดพะเยากำลังเดินหน้าในการพัฒนาที่ถูกทาง แต่เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชน มหาวิทยาลัยพะเยาและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยร่วมกันแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการของชุมชน ถ้าชุมชนเกิดความรู้และเข้าใจในการพัฒนาจะทำให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาได้เอง คาดว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะกว้างขวางมากขึ้น เมื่อได้รู้ว่าเรามีงบประมาณและทรัพยากรเท่าไร ซึ่งเป็นเงื่อนไขให้เกิดการพัฒนาต่อไป เป็นการสร้างคนพะเยาให้เกิดจิตสำนึกรักและห่วงแหนพะเยายิ่งขึ้น

คุณวีระวุฒิ ต๊ะปันตา ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา

การใช้ประโยชน์จากกว๊านพะเยาเพื่อการท่องเที่ยวนั้น จากที่ได้สัมผัสการพัฒนาต่างๆ ต้องรับฟังปัญหาและแนวคิดของชุมชน รวมถึงต้องนำชุมชนออกจากกรอบและต้องมีตัวแทนในการสื่อสารกับชุมชนจึงจะสามารถเข้าถึงการพัฒนาจังหวัดพะเยาที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

คุณธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์ สถาปนปฏิรูปแห่งชาติ

จังหวัดพะเยาเป็นเมืองน่าอยู่ที่มีความสุขเป็นลำดับที่ 6 ของประเทศไทย รู้สึกภาคภูมิใจในการลงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในการจัดสรร

งบประมาณและมีการร่วมกันปฏิรูปโดยอดีตสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) เข้ามาร่วมด้วย รวมถึงจังหวัดพะเยามีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีความเข้าใจในการพัฒนาและปฏิรูปเมืองพะเยาให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และสิ่งที่ควรเพิ่มเติม คือ ภาวะความเป็นผู้นำ เชื่อว่าโดยหลักความคิด ความชัดเจน จะนำไปสู่ความสำเร็จทำให้เป็นจังหวัดที่ปฏิรูปได้อย่างสมบูรณ์

คุณธนภณ วัฒนกุล สภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติ

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาที่จังหวัดพะเยา ต้องเดินทางมาพักที่จังหวัดพะเยา 3 วันขึ้นไป ถึงจะท่องเที่ยวเมืองพะเยาได้ครบทุกที่ ยกตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา เช่น ชมเต่ากูรู น้ำตกภูซาง ซึ่งเป็นน้ำตกอุ่นที่มีอุณหภูมิ 35 องศาตลอดทั้งปีและมีที่เดียวในประเทศไทย เมืองพะเยาถ้ามีการโปรโมทแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างทั่วถึง เชื่อว่าจะเป็นเมืองที่ติดอันดับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบอย่างแน่นอน

ดร.อุปลักษณ์ ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม ที่ปรึกษาชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน

เมื่อจังหวัดพะเยาเดินทางสู่การพัฒนาแล้ว ไม่อยากให้มหาวิทยาลัยพะเยาเป็นอย่างมหาวิทยาลัยเมืองหลวง เพราะจะทำให้หลงทางในการพัฒนาชุมชน โดยการเปลี่ยนแปลงเมืองพะเยาจะมีเรื่องที่ได้และทำไม่ได้ ดังนั้นการแก้ปัญหา คือ ทุกฝ่ายต้องมีการปรึกษาหารือกันในการบริหารงานและจะมีทางออกในการพัฒนาให้เดินหน้าต่อไปได้ อยากเห็นการดำเนินงานที่ทุกหน่วยงานช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และจะเป็นการเดินทางในทิศทางเดียวกันจนถึงจุดหมายที่ตั้งไว้อย่างสมบูรณ์

คุณมุกดา อินทิสาร ตัวแทนภาคประชาชน

การใช้ พรบ.ของกวีานพะเยาในการอนุรักษ์ฟื้นฟูกวีานพะเยาและใช้ประโยชน์จากกวีานพะเยา ชุมชนและผู้ใช้ประโยชน์ควรดูแลร่วมกันโดยใช้กฎหมายกวีานพะเยาเป็นเครื่องมือ ซึ่งต้องมีการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาและหาทางออกในการทำงานร่วมกัน

สรุปการจัดเวทีเสวนาสื่อสารสาธารณะ “พะเยาฟอรั่ม” โดย ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ สกว. ด้านยุทธศาสตร์การวิจัยเชิงพื้นที่

พะเยาในฐานะจังหวัดหนึ่งในประเทศ ขณะนี้รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์และทิศทางในการปฏิรูปประเทศเป็นภาพใหญ่ที่กำลังเดินอยู่ การเชื่อมโยงภายในจังหวัดกับนโยบายของรัฐเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยาสามารถทำให้เกิดประโยชน์กับจังหวัดได้จากทุนการทำงานที่มีอยู่ ดังนี้

ปัจจุบันมีการขับเคลื่อนเรื่องยุทธศาสตร์เศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ ยุทธศาสตร์ด้านเกษตรและชนบท โดยใช้ Model งาน ABC คือ ใช้บัญชีครัวเรือนเป็นตัวเก็บข้อมูล ไปประกอบการจัดทำแผนชุมชน เพื่อเชื่อมโยงไปยังแผนของตำบลและจังหวัด ในโอกาสนี้ท่านผู้ว่าราชการควรจะใช้ทีมมหาดไทยขับเคลื่อนเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนในระดับครัวเรือนแล้วนำข้อมูลไปต่อการกระบวนการทำงานของสภาองค์กรชุมชนเพื่อจัดทำแผนตำบลแล้วเชื่อมกับแผนอำเภอ และจังหวัด รวมถึงแผนที่สถาบันปวงผญาทำไว้ จะทำให้เกิดแผนและ Agenda หลายเรื่อง

และจะเกิดแผน แผนเหล่านี้ก็สามารถไปต่อกับเรื่องปฏิรูประบบงบประมาณที่ต้องมีการวางปฏิทินการทำงานเรื่องการจัดทำแผนใหม่ได้

ส่วนของโจทย์พื้นที่ กลไกและเครื่องมือ มีการให้ข้อมูลและข้อเสนอดังนี้

2.1 ด้านกลไก จังหวัดพะเยามีกลไกหลายตัว ทั้งสภาองค์กรชุมชน กลุ่ม Clusters ของผู้ว่าราชการจังหวัด กลุ่มเกษตรกร Cluster ภาคเอกชน รวมถึงอีกหลายหน่วยงานที่พร้อมจะมารองรับ ควรจัดเป็นทีมงานแต่ละด้าน โดยตั้งเป็น 4 Clusters แล้วจัดทีมงานศึกษา จัดเวทีที่มีส่วนร่วม และการจัดทำข้อเสนอแผนงานโครงการแต่ละด้าน จะทำให้เกิดแผนที่จังหวัดสามารถเอาไปเชื่อมโยงกับงบประมาณได้ โดยตั้งเป้าหมาย เช่น อยากให้กว๊านพะเยาเป็นเหมือนเจนีวา เป็นทะเลสาบที่คนต้องไปเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพ ท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ สร้างรายได้ให้กับชุมชนสูงเพราะอยู่นาน (ได้ทั้งอาหารสุขภาพ อากาศดี ปั่นจักรยานท่องเที่ยว)

2.2 กระบวนการ มีข้อเสนอในการให้มีเวทีหลายระดับ ทั้งระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด กรณีเวทีชุมชน ตำบล อำเภอ สามารถผนวกไปกับกระบวนการทำแผนชุมชนและเชื่อมต่อสู่จังหวัด กรณีเวทีจังหวัดของกลุ่มงานกว๊านพะเยา มหาวิทยาลัยไม่จำเป็นต้องจัดเวทีแยก สามารถเข้าร่วมเวทีที่จัดประจำอยู่แล้ว มหาวิทยาลัยทำหน้าที่ไปเติมข้อมูลทางวิชาการ ถือว่าเวทีพะเยาฟอรัมนี้เป็นครั้งที่ 1 แต่ควรจัดให้สม่ำเสมอเป็น Series สามารถใช้เวทีเป็นตัวขับเคลื่อน กำหนดหัวข้อที่จะประชุมร่วมกัน และต้องเสริมด้วยกิจกรรมทางวัฒนธรรม เพื่อใช้รวมคนให้เข้ามาร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ด้วย จะส่งผลให้เกิดการต่อยอดมากขึ้น

2.3 เครื่องมือ

2.3.1 ข้อมูลเพื่อการตั้งเป้าและกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ถึงเวลาที่ต้องใช้ข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจเป้าหมายของการพัฒนาจังหวัดพะเยา และกว๊านพะเยา ว่าแต่ละเป้าหมายมีใครได้และเสียบ้าง ต้องเลือกว่าเป้าหมายของการจัดการคืออะไร

2.3.2 โครงการนำร่อง ต้องเลือกว่าจะทดลองทำอะไรบ้าง เพราะโจทย์ในพื้นที่มีมาก และทุกเรื่องต้องนำด้วยกระบวนการข้อมูล กระบวนการจัดเวที และข้อเสนอจากเวที โครงการที่มีการเสนอที่น่าสนใจ อาทิ การกำหนดผังเมืองและการจัดการพื้นที่สาธารณะ ผักปลอดภัย การจัดการน้ำ การพัฒนาคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา การฟื้นฟูเมือง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การท่องเที่ยวสุขภาพ การพัฒนาด่านบ้านฮวก เป็นต้น

2.3.3 การทำกติกาข้อตกลง (ธรรมนูญ) กระบวนการประชาธิปไตยของไทยต้องมีกระบวนการทำข้อตกลงแบบสัญญาประชาคม บนโจทย์ที่ต้องแก้ไขและทำให้ชัดเจน เช่น การจัดการที่ดิน การจัดการน้ำ ฯลฯ กระบวนการนี้ควรดึงนักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองระดับประเทศเข้ามาร่วมด้วย

2.3.4 การสื่อสารสาธารณะ การใช้สื่อเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชน ไม่ใช่เพื่อการดึงคนเข้ามาทำลายความเป็นเมืองของพะเยา ให้สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง จังหวัดต้องจัดทำกติกา ข้อตกลงก่อน ที่จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมาก

3.3 เจื่อนไขในการทำงานต่อไปคือ ทุกคนต้องทำงานแบบเห็นประโยชน์ส่วนรวม ต้องลดอัตตาของตนเองลง และใช้พื้นฐานจุดแข็งทางวัฒนธรรมเพื่อเป็นการดึงคนเข้ามาร่วมกัน การฟื้นฟูเมืองมีความสำคัญมากเพราะถ้าอยากจะได้เมืองที่อยากได้ก็ต้องฟื้นฟูคนกลับมา คำว่าใจเมืองมีที่มาจากโคลงสี่สุภาพบทหนึ่งในนิราศนรินทร์ที่เฉลิมฉลองการสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ คือ

อยู่ยายศลุ่มแล้ว	ลอยสวรรค์ ลงฤ
สิงหาศน์ปรางครันบรร	เจ็ดหล้า
บุญเพรงพระหากสรรค์	ศาสน์รุ่ง เรื่องแฮ
บังอบายเบิกฟ้า	ฝึกฟื้นฟูเมือง

เวทีนี้ สามารถเป็นตัวอย่างและต้นแบบของการขับเคลื่อนการปฏิรูปในระดับพื้นที่จังหวัดพะเยา โดยสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) จังหวัดมีอยู่ทุกจังหวัด หากมาทำงานร่วมกันและผนึกกำลังกับเครือข่ายภายในจังหวัดจะมีพลังเป็นอย่างมาก ประชาชนในพื้นที่ที่มีกำลังใจ และเกิดกลไกที่จะสานต่อการปฏิรูปประเทศต่อไป

ข้อสรุปเพื่อการจัดการ

ภาพรวมผลจากการจัดพะเยาฟอรัมครั้งนี้ ทุกฝ่ายได้เข้ามาแลกเปลี่ยนกัน เห็นทุนเดิมที่ทำธรรมเนียม กว๊านพะเยาและเครือข่ายชุมชนที่มีการจัดเวทีในระดับชุมชนมาแล้วมากมาย รู้ว่าใครทำอะไรอยู่ที่จุดไหนและน่าจะต่อ jigsaw กันได้อย่างไร โดย ผวจ.ฟังอยู่ด้วยโดยตลอดและรับที่จะสานต่อเป็นเจ้าภาพจัดพะเยาฟอรัมในครั้งต่อไป

จังหวัดพะเยา โดย ผวจ. จะประสานงานเพื่อจัดพะเยาฟอรัมครั้งต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นเวทีขับเคลื่อนการปฏิรูป จะมีการจัดทีมจัดกลไกทำงานร่วมกันใน 4 cluster โดยมีตัวแทนภาคประชาชน ภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชนเข้าร่วมตามแนวทางประชารัฐ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จะร่วมสนับสนุนการปลูกขบวนทำแผนชุมชนผ่านสภาองค์กรชุมชนตำบลทั้งจังหวัด เพื่อให้มาเชื่อมต่อกับแผนพัฒนาจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเตรียมปรับปฏิทินการทำงานประมาณจังหวัดรองรับไว้แล้ว ตามแนวทางการปฏิรูประบบงบประมาณที่ สปช.ออกแบบไว้

Reflection ของ สปช.ที่เข้าร่วม

1. แนวคิดและแนวทาง

1.1 การทำงานลักษณะนี้ขึ้นมาได้ต้องอยู่บนพื้นฐานการสร้างใจ ความเชื่อใจของภาคีที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคชุมชน และภาคธุรกิจ

1.2 ต้องใจกว้างที่จะเปิดพื้นที่ให้คนที่คิดต่าง ให้ความคิดเห็น เพื่อเพิ่มมุมมองที่หลากหลาย เวทีที่พะเยามีองค์ประกอบพร้อม สิ่งที่ต้องการต่อไปคือศาสตร์ของการ Organize โดยเฉพาะยังขาดมุมมองของท้องถิ่น

1.3 งานที่พะเยาเป็นเสมือนการปฏิรูปทั้งกระบวนการ เริ่มต้นจากปัญหาที่มาจากความต้องการที่แท้จริงของชาวพะเยา และมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีข้อมูล มีงานวิจัยรองรับ

1.4 พะเยาควรยกระดับ ประกอบสร้างกลไกใหม่ ออกแบบใหม่ขึ้นมาโดยกลไกนี้ควรเป็นตัวคณะกรรมการ พัฒนากว้างพะเยา เชื่อมโยงคนหลายฝ่ายเข้ามาหากัน จะเป็นประจักษ์โดยสังเขปผ่านอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดไปที่กลไกเรื่องนี้ และดึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเพื่อให้ท้องถิ่นค่อยๆ พัฒนานตนเองขึ้นมา

1.5 บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัด มีความสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ ดังนั้นเมื่อภาคธุรกิจ วิชาการ ชุมชนท้องถิ่น เห็นภาพอนาคตที่พะเยาอยากเห็นอยากเป็น ต้องนำไปปรึกษาหารือให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นด้วยกับเค้าโครงการแนวทาง และควรให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดได้เต็มความเห็นด้วย ดังนั้นภาพเค้าโครงการควรเป็นภาพกว้าง ไม่ลงรายละเอียดมาก เพื่อการเติมเต็มของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.6 กลยุทธ์ในการเอามหาวิทยาลัยเป็น Entry Point ในการทำงาน เป็นการเริ่มต้นที่เนียนที่สุดแล้ว แต่ควรระมัดระวังอย่าเป็นเจ้าของงานมากเกินไปจะทำให้ติดกับดัก คนอื่นไม่เข้าร่วม และต้องเรียนรู้จากสิ่งที่ชาวบ้านมีความรู้อยู่ด้วย

2. การจัดเวที

2.1 การจัดเวทีควรมีทั้งเวทีระดับจังหวัด(เวทีบน) และเวทีชุมชนท้องถิ่น (เวทีล่าง) เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมแท้จริง เพราะภาคชุมชนจะไม่กล้าเสนอความเห็นในเวทีบน

2.2 เวทีบน-เวทีล่าง ควรมีการจัดระบบเชื่อมโยงข้อมูล การสื่อสารที่ถ่ายทอดการรับรู้ข้อมูลร่วมกัน โดยเครื่องมือที่สำคัญ คือการจัดทำเอกสารสรุปผลการประชุม

2.3 การจัดเวทีบนควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกจดหมายเชิญเพื่อความร่วมมือของราชการและท้องถิ่น

3. การจัดระบบและจังหวะก้าว

3.1 ก้าวต่อไปควรเจาะลึกประเด็นหลักและจัด Priority ว่าทำอะไร ก่อน-หลัง

3.2 เมื่อประเด็นลงตัว ควรวางยุทธศาสตร์กระบวนการ ขั้นตอน กำหนดบทบาทภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แต่ละภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน และยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน สุดท้ายต้องเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาจังหวัด เพื่อให้เกิดระบบที่เป็นทางการ

3.3 ต้องมีระบบบูรณาการเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้การร้อยและเชื่อมโยงแผน ชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด แผน Function และนโยบายรัฐ ตอบสนองโจทย์พื้นที่อย่างแท้จริง

3.4 พะเยา จะกำหนดจังหวะก้าวของงานทุกๆ 3 เดือน เพื่อติดตามความก้าวหน้า ประมวลความสำเร็จ หรือสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งหารือแนวทางแก้ไข (เหมือนทำ Progress Marker ของ OM) และควรมีการติดตามเวทีทุก 6 เดือนจาก สกว. โดยดึงหน่วยงานส่วนกลางมาร่วมคลี่คลายปัญหาที่เกิที่กำลังของจังหวัด

3.5 ควรมีการทำงานคู่ขนานโดยตั้งอีกทีมหนึ่งไปศึกษาวิเคราะห์เงื่อนไขของกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปในพื้นที่

สรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชน

วันที่ 14 มกราคม 2559 เวลา 13.00 – 16.00 น. ห้องประชุมศาลจำลอง คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ผลสรุปโครงการ “การพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชน” ภายใต้ชุดโครงการกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน และศูนย์ ABC Creative มีประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

การเปิดโครงการ “การพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชน” โดย ผศ.ดร.ประกอบศิริ ภักดีพิณิจ ผู้แทน ผศ.ดร. วิบูลย์ วัฒนารัตน รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ ได้ให้แนวคิดชุดโครงการวิจัย กว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน โดยสรุป คือ

โครงการ “การพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชน” สำหรับนักวิจัยในชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนครั้งนี้ เป็นการพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชน” โดยการเชิญวิทยากรที่ทำงานคลุกคลีกับชุมชนมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้ให้นักวิจัยนำเทคนิควิธีการไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม แนวคิดชุดโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน คือ

กว๊านพะเยา เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่เปรียบเสมือนจุดศูนย์กลางของจังหวัดพะเยาซึ่งมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของเมืองพะเยา รวมถึงเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่เคยมีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาศัยสำหรับชุมชนประมง เป็นแหล่งน้ำสำหรับการผลิตประปาและการเกษตรทำนํ้า เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาวิจัยของนักวิชาการ ในปัจจุบันกว๊านพะเยามีสภาพเสื่อมโทรมตื้นเขิน เกือบกักน้ำได้น้อย มีวัชพืชกระจายอยู่ทั่วไป คุณภาพน้ำโดยรวมต่ำ ทรัพยากรประมงลดน้อยลง มีปัญหาด้านขอบเขตพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ และมีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากกลุ่มคนที่หลากหลาย จากการที่มหาวิทยาลัยพะเยาได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยให้ดำเนินงานโครงการทิศทางการวิจัยและแนวทางการพัฒนา กว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืนโดยชาวพะเยาเพื่อเมืองพะเยา ระหว่างปี 2556-2557 ได้มีข้อค้นพบที่สำคัญหลายประการเช่น องค์ความรู้หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกว๊านพะเยาในอดีตมีจำนวนมากกว่า 200 รายการ มีนักวิจัย นักวิชาการ หรือนิสิตนักศึกษาที่เคยใช้กว๊านพะเยาเป็นที่ศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่า 120 คน ความรู้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาระบบนิเวศของกว๊านพะเยาซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ รองลงมาได้แก่ด้าน

สังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยจำนวนมากแต่องค์ความรู้จากงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเฉพาะด้านทำให้นำมาใช้ในการบริหารจัดการหรือพัฒนาพื้นที่ได้น้อย ทั้งนี้เนื่องจากขาดกระบวนการสื่อสารระหว่างภาควิชาการและหน่วยงานปฏิบัติหรือโจทย์วิจัยที่ทำอาจไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง นักวิจัยทำการวิจัยแบบแยกส่วนขาดการบูรณาการไปสู่เป้าหมายเดียวกันรวมถึงขาดกลไกการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระหว่างนักวิจัยเองและการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก

ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ มหาวิทยาลัยพะเยาได้ทำความร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อพัฒนางานวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาบ้านพะเยาอย่างยั่งยืนโดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของชุมชน และเพื่อพัฒนาเป็นชุดโครงการวิจัยนำร่องที่มีการบูรณาการองค์ความรู้และนักวิจัยจากหลากหลายสาขาวิชามาสู่การพัฒนาในเป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นเพื่อให้เกิดการต่อยอดและยกระดับการพัฒนาโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดพะเยาเพื่อให้เกิดผลกระทบที่จับต้องได้ ให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง รวมถึงเกิดการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเชิงลึกเพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติ โดยใช้ฐานงานวิจัยที่พัฒนาไว้ มหาวิทยาลัยพะเยาจึงร่วมกับ สกว.ประกาศ ให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาบ้านพะเยาอย่างยั่งยืน ประจำปี ๒๕๕๘ ภายใต้ชุดโครงการวิจัยบ้านพะเยาสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้ชุดโครงการบ้านพะเยา จะให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาโครงการวิจัยที่มีผลกระทบต่อสังคมและชุมชน และ/หรือสามารถตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติเป็นพิเศษ และมีการนำผลงานวิจัยที่ผ่านมาของนักวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณาทุนด้วย โดยสรุปแล้ว วัตถุประสงค์ของชุดโครงการวิจัยนี้ คือ

เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องบ้านพะเยาในประเด็นการวิจัยที่สำคัญ โดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน

เพื่อพัฒนารูปแบบ ชุดข้อมูล และฐานความรู้ทางวิชาการที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการบ้านพะเยาและระบบที่มีความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงท้ายน้ำในพื้นที่จังหวัดพะเยาโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของชุมชน

เพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาบ้านพะเยาที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาควิชาการ

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากวิทยากร

เสวนา “การพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชน”: พะเยาพัฒนา น่ายู่อย่างยั่งยืน โดยพลังชุมชนท้องถิ่น และภาคี โดยวิทยากร คุณक्रमุกดา อินตะสาร โดยสรุป คือ

ในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง โดยอาศัยงานวิจัยจากนักวิจัยในสถาบันการศึกษาช่วยพัฒนาให้ชุมชนเห็นจุดเด่นและจุดด้อยของตนเองนั้นเป็นสิ่งที่น่าชื่นชม เพราะชุมชนสามารถรวมกลุ่มกันเพื่อศึกษาเรื่องราว

วิถีวิวัฒน์ธรรม อันเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างการมีส่วนร่วม เป็นการฝึกการทำงานเป็นทีม สะท้อนการมีส่วนร่วมได้อย่างชัดเจน เมื่องานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเกิดขึ้น ทำให้การทำกิจกรรมต่างๆ ชุมชนเกิดการพัฒนาศักยภาพในหลายๆ ด้าน และถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ และจะเกิดโปรแกรมและเส้นทางการท่องเที่ยวที่เกิดจากการค้นหาความรู้ ข้อมูลโดยคนในชุมชน เป็นการให้ออกาสคนเล็กๆ ในชุมชนที่จะค้นหาตนเอง โดยการลงพื้นที่ของนักวิจัยนั้น นักวิจัยควรเป็นพี่เลี้ยงให้กับชุมชนในการทำวิจัย ถึงจะทำให้งานวิจัยนั้นตอบโจทย์ของชุมชนมากที่สุด

เสวนา “การพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานวิจัยร่วมกับชุมชน” โดยนายประดิษฐ์ เลี้ยงอยู่ เครือข่ายสร้างบ้านแปงเมือง โดยสรุป คือ

ในการพัฒนาชุมชนให้ชุมชนเข้มแข็งและยืนอยู่ได้ด้วยตนเองนั้น ต้องรู้และเข้าใจในสภาพของท้องถิ่นนั้น ทั้งอดีตจนถึงปัจจุบัน และจากปัญหาที่เครือข่ายสร้างบ้านแปงเมืองศึกษาและกำลังพัฒนาชุมชนในเมืองพะเยา มีดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาโดยทั่วไปจากอดีตของจังหวัดพะเยา มีประเด็นหลักๆ ดังนี้ คือ

- 1.1 ขาดโอกาสทางการศึกษา
- 1.2 ความยากจน และหนี้สินครัวเรือน
- 1.3 สิทธิการเข้าถึงการบริการสาธารณะมีอย่างจำกัด
- 1.4 ขาดการมีส่วนร่วมในการทรัพยากรโดยชุมชนท้องถิ่น
- 1.5 ขาดการจัดการความรู้ และการพัฒนาศักยภาพชุมชน
- 1.6 ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนการพัฒนาระดับพื้นที่/จังหวัดและนโยบายระดับชาติ
- 1.7 ประชาชนมีปัญหาด้านสุขภาพ
- 1.8 ปัญหายาเสพติด

2. ภูมิสังคมที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาจังหวัดพะเยา พบว่าจุดแข็งทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนา ได้แก่

- 2.1 ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.2 ทูตทางวิถีวิวัฒน์ธรรม
- 2.3 มีทุนทรัพยากรธรรมชาติ
- 2.4 สภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม
- 2.5 มีเครือข่ายการทำงานที่หลากหลาย
- 2.6 มีการเชื่อมประสานความร่วมมือที่ดี
- 2.7 มีปราชญ์ชุมชน ผู้นำที่ได้รับการยอมรับ

3. จากการทำนงนร่วมกับชุมชน เป้าหมายความสำเร็จงานพัฒนา เครือข่ายสร้างบ้านแปงเมือง จังหวัดพะเยา สรุปได้ คือ

3.1 พัฒนาสภาองค์กรชุมชน และประชาธิปไตยชุมชน สนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งสภาชุมชนให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด และพัฒนาศักยภาพของสภาองค์กรชุมชน อีกทั้ง หน่วยงานในจังหวัดต้องสนับสนุนกิจกรรม และยกระดับสภาองค์กร เป็นศูนย์เรียนรู้ รวมถึง ใช้กลไกสภาองค์กร

3.2 ชุมชนเป็นกลไกในการเคลื่อนงานพัฒนาศักยภาพของสวัสดิการชุมชนสู่ความมั่นคงของชีวิตคนพะเยา โดยให้สภาองค์กรชุมชน เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงาน รวมทั้งเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชนสู่บ้านาญ ประชาชนในระดับจังหวัด ต้องการให้ อบจ. และจังหวัดผลักดันให้ “สวัสดิการ” เป็นวาระ จังหวัด รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรม และเครื่องมือในการทำงาน ในขณะที่ ระดับประเทศ ทั้งรัฐและสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารของรัฐ มีส่วนร่วมในการสนับสนุน “สวัสดิการ”

3.3 พัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติทั้งระบบโดยยึดลุ่มน้ำอิง และลุ่มน้ำยมเป็นหัวใจสำคัญอันประกอบด้วย การจัดการกว๊านพะเยา การจัดการป่า การจัดการที่ดิน และการจัดการลุ่มน้ำขนาดเล็ก ในลุ่มน้ำ โดยยึดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และชุมชน เป็นสำคัญ

3.4 พัฒนาภาคการเกษตรปลอดภัย และเกษตรที่เป็นธรรม โดยยึดเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง และเสนอให้พัฒนา และคุ้มครองระบบเกษตรกรรายย่อย ให้อยู่บนฐานการผลิตของตนเอง ทำเกษตรอินทรีย์ เน้นเพื่อบริโภคของตนเอง และแลกเปลี่ยนในครัวเรือน เป็นสำคัญ อีกทั้ง ควรสนับสนุนให้สร้างวงจรเศรษฐกิจภายในชุมชน และส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลผลิตในชุมชน รวมทั้ง การส่งเสริมให้ออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม และกฎหมายเพื่อจำกัดการถือครองที่ดิน

3.5 พัฒนาคุณภาพชีวิต อันประกอบด้วย การพัฒนาสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง การพัฒนาระบบสุขภาพให้มีคุณภาพการร้ษาที่ดี และเน้นการส่งเสริมการป้องกันโรคเพิ่มมากขึ้น การเข้าถึงบริการอาชีวอนามัยในกลุ่มแรงงานนอกระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบการพัฒนาาระบบการศึกษา การจัดการระบบการบริโภคให้มีอาหารบริโภคที่ปลอดภัย โดยทุกระบวนกรต้องเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ชุมชน และการสนับสนุนจากทั้งภาคจังหวัด และนโยบายของรัฐ

3.6 การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน เสนอให้มีการจัดการเชิงรุก โดยอาศัยภาคประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการจัดการ ไม่เน้นการนั่งรอจากหน่วยงานรัฐ เพียงอย่างเดียว หากแต่ ทั้งจังหวัด หน่วยงานของรัฐ อาทิ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉิน และกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยควรให้การสนับสนุนในทุกช่องทาง

3.7 การจัดการสถานะทางสิทธิของบุคคลไร้รัฐ และไร้สัญชาติ โดยเสนอให้เริ่มจากการจัดทำ ข้อมูลสถานะบุคคลในจังหวัดพะเยา และการสนับสนุนเครื่องมือ และความรู้จากภาคส่วนวิชาการ การ ประชาสัมพันธ์เรื่องสิทธิ รวมทั้ง รัฐควรให้ความสำคัญกับกับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสัญชาติ และควร ให้สิทธิตามฐานของความเท่าเทียมกันในฐานมนุษย์ หรือสิทธิมนุษยชนเป็นสำคัญ

4. ยุทธศาสตร์และทิศทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพขบวนสวัสดิการชุมชน จ.พะเยา

4.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบสวัสดิการชุมชน มีกิจกรรมดำเนินงานได้แก่

4.1.1 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เติบโตประสบการณ์ทำงาน ศักยภาพกองทุนฯ การ บริหาร สมาชิก

4.1.2 ค้นหา วิเคราะห์ สวัสดิการที่รัฐบาลไม่ได้จัดให้ (บริบทพื้นที่)

4.1.3 สร้างความเข้าใจและความศรัทธา มองข้ามจำนวนสมาชิก

4.1.4 สร้างระบบความเชื่อ เรื่องบุญ ศาสนา

4.1.5 ผลักดันให้สวัสดิการมีการเรียนรู้ร่วมกับท้องถิ่น เยาวชน คณะกรรมการ หน่วยงานต่างๆ

4.1.6 สร้างหลักสูตรท้องถิ่น

4.1.7 วางกฎเกณฑ์ร่วมกันของแกนนำ หน่วยงาน

4.2 การเสริมสร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย มีกิจกรรมดำเนินงานได้แก่

4.2.1 สร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงเพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง

4.2.2 เชื่อมโยงกันเอง (เครือข่ายชาวบ้าน)

4.2.3 เชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีที่ส่งเสริม

4.2.4 เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่มีภายในจังหวัด

4.2.5 เชื่อมโยงกับ อปท.และ อบจ.

4.2.6 เชื่อมโยงกับเครือข่ายพระสงฆ์

4.3 พัฒนาระบบข้อมูล การจัดการความรู้ มีกิจกรรมดำเนินงานได้แก่

4.3.1 แผนการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ตั้งแต่ตำบลถึงระดับภาค

4.3.2 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ต่อสาธารณะ เช่น เพลง การโฆษณา ทางเครือข่าย อินเทอร์เน็ต แผ่นพับ วิทยุชุมชน เป็นต้น

4.3.3 ส่งเสริมให้มีการวิจัยอย่างจริงจังและนำมาขยายผล อาทิ สวัสดิการชุมชนกับศาสนา

4.3.4 การพัฒนาระบบติดตามประเมินผลกองทุนฯ

4.4 พัฒนานโยบาย มีกิจกรรมดำเนินงานได้แก่

4.4.1 ส่งเสริมให้มีการจัดแจ้งจัดตั้งเป็นสวัสดิการสังคม

4.4.2 สนับสนุนขับเคลื่อน พรบ.สวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

4.4.3 จัดเวทีร่วมกับสภาท้องถิ่นภายใต้แผนการพัฒนาระบบสังคมไทย

4.4.4 จัดปรับและพัฒนากลไกร่วมของขบวนชุมชนให้มีเอกภาพ มีเป้าหมาย

ทิศทางร่วมทุกระดับ เช่น ขบวนจังหวัด กลไกประสานงาน

5.แผนงานปี 2559-2561 ของเครือข่ายสร้างบ้านแปงเมือง มีกิจกรรมดำเนินงานได้แก่

- ขยายพื้นที่จัดตั้งสภาองค์กรชุมชนพัฒนาสภาองค์กรชุมชนเดิม
- พัฒนาเชื่อมโยงงานสวัสดิการชุมชนสู่สังคมสวัสดิการถ้วนหน้า
- หนุนเสริมระบบเศรษฐกิจทุนชุมชนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนตำบล
- สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการตนเอง
- พัฒนาบุคลากร คณะทำงานพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร
- พัฒนาระบบการจัดการข้อมูลพัฒนาระบบการรายงาน
- ประสานภาคีท้องที่ ท้องถิ่นเชื่อมโยงนโยบายหน่วยงาน
- ผลักดันสู่แผนพัฒนาจังหวัดร่วมขับเคลื่อน

เสวนา “แนะนำแนวทางในการพัฒนางานวิจัยให้ได้ข้อมูลในชุมชนโดยสมบูรณ์”

โดยคุณชัยวัฒน์ จันทิมา สถาบันปวงพยาว โดยสรุป คือ

การศึกษาชุมชน คือ กระบวนการในการเข้าไปศึกษา เรียนรู้ ทำความเข้าใจเรื่องราวของชุมชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอดีต สถานการณ์ปัจจุบัน ปัจจัยแวดล้อมในชุมชน การทำความเข้าใจกับชุมชนก่อนที่จะลงมือทำงานถือเป็นหัวใจสำคัญและมีผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาชุมชน เพราะนอกจากจะทำให้สามารถกำหนดเป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาได้อย่างตรงความต้องการและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชนแล้ว การเข้าใจชุมชนอย่างลึกซึ้งจะทำให้ดำเนินงานร่วมกับชุมชนได้ง่าย ราบรื่น และได้รับ ความร่วมมือจากทุกฝ่าย การศึกษาชุมชนให้เข้าถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนนั้น ควรมีวิธีการเก็บข้อมูลที่ดี ที่ชุมชนสามารถรับรู้ได้ถึงการลงพื้นที่ของนักวิจัย อาทิเช่น ลงพื้นที่ในการสอบถาม สัมภาษณ์ชาวบ้านในหมู่บ้านทุกอาชีพ ทุกกลุ่มอายุ มีการประชุมหารือปัญหาในหมู่บ้าน หรือเปิดเวทีเสวนา “ความต้องการของชาวบ้านในชุมชน” ที่ต้องการให้นักวิจัยเข้าไปช่วยเหลือ เป็นต้น

เสวนา “ถาม-ตอบ ในประเด็นการลงพื้นที่” โดยสรุป คือ

นักวิจัย

ในการลงพื้นที่ที่ต้องใช้เวลาอยู่กับชุมชนนานเท่าไร และการจัดประชุมควรเกิดขึ้นในช่วงใดของการลงพื้นที่

คุณครูมุกดา อินตะสาร

การลงพื้นที่หากรู้ปฏิทินของชาวบ้านในหมู่บ้าน จะสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วขึ้น หากลงพื้นที่ในช่วงที่ชาวบ้านทำไร่ ทำนา การลงพื้นที่ที่ใช้เวลานานในการเก็บข้อมูล และการจัดประชุมหารือก็จะเป็นไปตามจังหวะในการสรุปประเด็นปัญหาขอหมู่บ้านร่วมกันของชุมชน

คุณชัยวัฒน์ จันทิมา

และการลงพื้นที่ควรเจาะกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าไปแก้ปัญหาให้ชัดเจน

นักวิจัย

การเชื่อมการพัฒนาในการดัดแปลงเรือพายหาปลาให้เป็นเรือท่องเที่ยว ควรมีวิธีใดที่ทำให้ชุมชนเข้าใจ และเข้าถึงการพัฒนาของนักวิจัย.

คุณชัยวัฒน์ จันทิมา

การทำเรือ หรือการดัดแปลงเรือให้เป็นเรือท่องเที่ยว นักวิจัยควรมีรูปแบบในการทำเรือให้ชุมชนเห็นภาพ และชุมชนจะตอบนักวิจัยได้อย่างชัดเจนและไม่มีข้อขัดแย้งในการทำงาน

คุณครูมุกดา อินตะสาร

ทุกเรื่องที่จะทำนั้นมีข้อเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยแน่นอน ควรมีการตั้งสมมติฐาน ต้องมีกระบวนการในการมีส่วนร่วม การออกความคิดเห็นร่วมกันจะทำให้บรรลุเป้าหมายแน่นอน

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

รายชื่อ		หน่วยงาน
คุณครูมุกดา	อินตะสาร	วิทยากร
คุณชัยวัฒน์	จันทิมา	วิทยากร
ผศ.ดร.ประกอบศิริ	ภาคีพินิจ	รักษาการแทนในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ABC
อาจารย์วรินทร์	รวมสำราญ	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ
ดร.บวรศักดิ์	ศรีสังสิทธิสันติ	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศศาสตร์ฯ
ดร.พรเทพ	โรจนวสุ	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศศาสตร์ฯ
ดร.บุญศิริ	สุขพร้อมสรรพ	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศศาสตร์ฯ
ดร.จิราพร	ไชยวงศ์สาย	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศศาสตร์ฯ
ดร.ปิยะพงษ์	แสงแก้ว	คณะวิทยาการจัดการฯ

ดร.สุจิตรา	วสุวัตติ	คณะวิทยาการจัดการฯ
ดร.วีระพงษ์	กิตติวงศ์	คณะวิทยาการจัดการฯ
ดร.สุนทรีย์	ตั้งศรีวงศ์	คณะวิทยาการจัดการฯ
อาจารย์ขวัญฤทัย	เต็มสวัสดิ์	คณะวิทยาการจัดการฯ
ดร.สุปรีดา	หอมกลิ่น	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
ดร.ณภัทร	จักรวัฒนา	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
นายพิทักษ์	งามเมืองดี	วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
นางสาวสมสุดา	วรพันธุ์	คณะเกษตรศาสตร์ฯ
นางกฤษณะ	ประชุมทอง	ตัวแทนเกษตรกร
นายประดิษฐ์	เลี้ยงอยู่	เครือข่ายสร้างบ้านแปงเมือง
นางสาวจารุณี	มโหฬาร	อุทยานวิทยาศาสตร์
นางสาวกานต์พิชชา	ปัญญา	อุทยานวิทยาศาสตร์
นางสาวทิพย์ารัตน์	คูประเสริฐ	อุทยานวิทยาศาสตร์
นายวิโรจน์	จันมี	ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ
นางสาวสุธาสินี	ทับยา	ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ
นางสาวพัชรภรณ์	สืบดี	ผู้ประสานงานโครงการวิจัยกวีวานฯ

รวมจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 25 คน

รายงานการประชุม

เวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า รอบ 3 เดือน

ภายใต้ชุดโครงการวิจัยงานพะเยาสู่ความยั่งยืน และศูนย์ ABC Creative

(Kwan Phayao Sustainable Development Research, UP-TRF-KWAN) ประจำปี ๒๕๕๘

วันที่ 18-19 พฤษภาคม 2559 ณ ห้องประชุมบวรรัตนประสิทธิ์

ผลสรุปเวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า รอบ 3 เดือนภายใต้ชุดโครงการวิจัยงานพะเยาสู่ความยั่งยืน และศูนย์ ABC Creative มีเนื้อหาดังต่อไปนี้

ที่มาการประชุม

ด้วยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยพะเยา ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยโครงการ “ชุดโครงการวิจัยงานพะเยาสู่ความยั่งยืน” สัญญาเลขที่ RDG58A0016 ซึ่งเป็นงบประมาณของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) 5,000,000 บาท และมหาวิทยาลัยพะเยา 500,000 บาท รวมงบประมาณทั้งสิ้น 5,500,000 บาท (ห้าล้านห้าแสนบาทถ้วน) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ วัฒนาธร เป็นหัวหน้าโครงการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พลและ ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย มีระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2559 นั้น และได้มีการกำหนดการติดตามความก้าวหน้าของโครงการวิจัยดังกล่าว รอบ 6 เดือน และรอบ 12 เดือน โดยทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ขอให้มีการเพิ่มกิจกรรมรายงานความก้าวหน้ารอบ 3 เดือน เพื่อเป็นการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของงานวิจัยและนักวิจัยจะได้รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กล่าวเปิดงาน

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา กล่าวเปิดประชุมและชี้แจงต่อผู้เข้าร่วมประชุมว่า มีประเด็นที่จะกล่าวเบื้องต้น 3 เรื่อง เนื่องด้วยวันนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านที่ได้มาให้อาสาแนะจึงอยากเรียนให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้เข้าใจตรงกันในเนื้องานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ว่างานนี้ใช้พื้นที่ของจังหวัดพะเยาเป็นตัวตั้งมีโจทย์ปัญหาของงานวิจัยเพื่อมุ่งเป้างานวิจัยเพื่อให้มีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วมและมีเครือข่ายความร่วมมือกันในระดับจังหวัดในการแก้ไขปัญหาในงานระดับต่างๆ จากองค์ความรู้ใหม่ควรนำไปดำเนินการให้เกิดการพัฒนาในจังหวัดนั้นๆ อย่างมีนัยสำคัญ มีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่ดีขึ้น และโครงการวิจัยชุดโครงการวิจัยกวันพะเยาสู่ความยั่งยืนเกิดจากความร่วมมือของมหาวิทยาลัยพะเยาร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) งานนี้เป็นงานมุ่งเป้าในระดับจังหวัดโดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล นำทีมเพื่อค้นหาปัญหาในกวันพะเยาที่ต้องการพัฒนา โดยใช้ระยะเวลา 1 ปี จึงได้โจทย์ปัญหาในการพัฒนาและเกิดเป็นชุดโครงการวิจัยกวันพะเยาสู่ความยั่งยืน เพื่อรวมตัวนักวิจัยในการพัฒนากวันพะเยาในทุกปัญหาโดยให้สอดคล้องกัน โดยโครงการชุดใหญ่จะเรียกว่าเป็นชุดประสานงานนำทีมโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ วัฒนาร เป็นหัวหน้าโครงการ และมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล และดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ โดยได้นำเป้าหมายจากที่วิจัยทิศทางการพัฒนากวันพะเยามาพัฒนาเป็นชุดโครงการวิจัย โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 3 เดือน และได้ข้อเสนอโครงการวิจัยโดยมีชุดโครงการวิจัย 3 ชุดหลักๆ และการนำเสนอรายงานในวันนี้เป็นการติดตามความก้าวหน้าของแต่ละชุดโครงการในระยะ 3 เดือน และชุดโครงการวิจัยได้ทำสัญญาเงินทุนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 แต่นับจากวันที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 5 เดือน ในการรายงานวิจัยในครั้งนี้ จึงจะเป็นการรายงานความก้าวหน้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 จนถึงปัจจุบัน ที่นักวิจัยได้ทำการศึกษาทั้งนี้ปัญหาในการวิจัยในระยะเวลาที่ทำการวิจัย ในเวทนี้นักวิจัยสามารถปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเพราะในช่วงนี้เป็นช่วงวิกฤตของกวันพะเยา บริบทของพื้นที่เปลี่ยนไป และบริบทของประเทศไทยค่อนข้างจะเดินหน้าไปเร็วถ้าย้อนดูบริบทของภาควิชาการก็ค่อนข้างสับสน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างของประเทศระดับบริหารปรับเปลี่ยนค่อนข้างรวดเร็ว และในปัจจุบันรัฐบาลมีการปรับเปลี่ยนนโยบาย และทุกคนเห็นตรงกันว่าต้องขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยที่เป็นมหาวิทยาลัยประจำภูมิภาคหรือพื้นที่ ให้เป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นคำตอบของพื้นที่ในการผลิตข้อมูลและความรู้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยต้องปฏิรูปตัวเอง เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีเป้าหมายมากขึ้นรวมถึงกระบวนการวิจัยมีเป้าหมายชัดเจนมากขึ้น เป้าหมายก็คือการจัดการปัญหาในพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ของมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบ ซึ่งมหาวิทยาลัยพะเยาได้วางกลยุทธ์แนวทางและนักวิจัยจะนำข้อมูลต่าง ๆ ไปเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในส่วนรวมในจังหวัดของตัวเองมากขึ้น

นำเสนอความก้าวหน้า โครงการ “ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน”

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ วัฒนาร รองอธิการบดีวิจัยและประกันคุณภาพ (หัวหน้าโครงการวิจัย)

ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืนได้เขียนข้อเสนอโครงการวิจัยขึ้นในช่วงที่ยังไม่มีวิกฤตกวีานแห้งแล้ง ถึงแม้กวีานพะเยาจะตกอยู่ในวิกฤตกวีานแห้งแล้ง การพัฒนาของนักวิจัยไปในทางที่ดี สำหรับนักวิจัยของมหาวิทยาลัยพะเยา กวีานพะเยาคือแหล่งชีวิตตอนนี้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่วิกฤต นักวิจัยทุกท่านไม่คิดว่าจะประสบกับวิกฤตน้ำกวีานแห้งแล้งขนาดนี้ อาจจะไม่ใช่ว่าเฉพาะแค่กวีานพะเยาที่แห้งแล้ง ทุกภาคในประเทศไทย เจอวิกฤตแห้งแล้งในรูปแบบนี้กันทุกจังหวัด และมหาวิทยาลัยพะเยาก็ไม่ได้นิ่งดูตายจากวิกฤตกวีานพะเยาแห้งแล้ง ทีมนักวิจัยยังลงพื้นที่ทำการวิจัย โดยในส่วนของชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน จะเน้นในเรื่องของการพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว และการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ซึ่งในช่วงนี้วิกฤตกวีานแห้งแล้งเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุด ในโครงการวิจัยนี้อาจมุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพน้ำ แต่วิกฤตอีกอย่างในกวีานพะเยาจะเป็นในเรื่องของปริมาณน้ำ ซึ่งก็ต้องมีการวิจัยต่อไป แต่ในงานวิจัยการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคต และถือเป็นบทเรียนที่ดีในการศึกษาค้นคว้าที่มีวิธีแนวคิดที่จะใช้ประโยชน์ให้กับชุมชน

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล (ผู้รับผิดชอบโครงการ)

โครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืนมีเป้าหมายหลัก คือจะอย่างไรให้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงกลุ่มคนที่อยู่ในพื้นที่เข้ามาให้มองเห็นภาพในเรื่องของการใช้ประโยชน์ของกวีานพะเยา รวมทั้งการนำข้อมูลความรู้ทำให้คนเชื่อมโยงอยู่กับพื้นที่อย่างมีความสุข ฉะนั้นวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนักวิจัยอาจจะไม่ใช่เพียงแค่การทำการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลทางวิชาการ ที่มาที่ไป ประเด็นหลักของชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน มีดังนี้ กวีานพะเยาเป็นหนึ่งในพื้นที่ของกลุ่มแม่น้ำอิงและจะมีลำน้ำอีกหลายสาขาที่ไหลลงสู่กวีานพะเยา การวิจัยกวีานพะเยานักวิจัยไม่ได้มองกวีานเป็นจุดจุดเดียว แต่มองเป็นระบบนิเวศที่เชื่อมโยงกัน แต่ด้านระยะเวลาของการวิจัยที่จำกัด ในระยะแรกนักวิจัยจึงมุ่งที่พื้นที่รอบกวีานพะเยาเป็นหลัก ในพื้นที่รอบกวีานพะเยาจะมีลักษณะการพัฒนาอยู่ 2 รูปแบบคือ บริเวณที่เป็นเทศบาลเมืองพะเยาและบริเวณที่เป็นพื้นที่การเกษตร เช่น บ้านต๋อม บ้านสาบ บ้านตุน บ้านแม่ใส เป็นต้น พื้นที่ต้นน้ำ โดยภาพรวมผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณต้นน้ำ ประมาณ 100,000 คน (เป็นข้อมูลตัวเลขในทะเบียนแต่อาจมีประชากรแฝงที่มากกว่านี้) นักวิจัยและหน่วยงาน ได้ทำงานวิจัยมาหลากหลายที่เกี่ยวข้องกับกวีานพะเยา ประมาณ 200 กว่างานวิจัย ซึ่งหลักๆ จะเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวเป็นบางส่วน นักวิจัยมองว่าในการทำวิจัยในอดีต ยังไม่มี

การบริหารจัดการนำผลงานวิจัยทำให้เกิดเป็นรูปธรรมให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนเท่าที่ควร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยพะเยา ได้หารือในเรื่องการนำงานวิจัยไปใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างประโยชน์ให้กับคนในชุมชน ปีที่ผ่านมา นักวิจัยจึงได้ทำการหาทิศทางการพัฒนากว๊านพะเยา และนักวิจัยที่จะมาทำงานวิจัยให้เห็นเป็นภาพเดียวกันที่มีทิศทางเดียวกัน ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน สุดท้ายมีการสร้างองค์ความรู้ให้อยู่กับชุมชน งานวิจัยชิ้นนี้เป็นระยะที่ 1 เป็นเฟสแรกของการทำงานวิจัย ส่วนในการพัฒนากว๊านพะเยา นักวิจัยได้มีการศึกษา และได้คำตอบคือ ควรมีการพัฒนาใน 3 ด้านหลักๆ คือ (1) การรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ (2) การพัฒนาเศรษฐกิจและท่องเที่ยว และ (3) การฟื้นฟูภาคสังคม โดยที่ควรส่งเสริมทางด้านสุขภาวะทางร่างกาย ทางจิตใจและทางปัญญา และที่สำคัญคือทางด้านการบริหารจัดการในเชิงการขับเคลื่อนนโยบาย การสร้างความร่วมมือ การสร้างจิตสำนึก การพัฒนาฐานข้อมูลและระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ จะทำให้คนในชุมชนและสังคมได้เห็นในสิ่งที่นักวิจัยกำลังดำเนินการมากขึ้น ในส่วนของนักวิจัยของชุดโครงการฯ ยังมีการพูดคุยกันในเวทีติดตามความก้าวหน้าอยู่สม่ำเสมอ มีการวางแผนงานร่วมกันและให้เป้าหมายบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน และโครงการชุดวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน ในระยะแรกก็มุ่งเน้นอยู่ 3 งานวิจัยหลักๆ คือ (1) ด้านเศรษฐกิจในเชิงด้านสถาปัตยกรรม และ (2) ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวของกว๊านพะเยา และ (3) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา

ชุดโครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม”

โดย อาจารย์ภักติมา วรศิริ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ (หัวหน้าโครงการ) และคณะ

คณะผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตสันต์ สุทธิพิศาล ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการบริการการท่องเที่ยวและโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

การวิจัยนี้มีการทำงานร่วมกันในเชิงสังคมและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานไปพร้อมกัน นักวิจัยควรพร้อมที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยมีการเสนอเป็นข้อเสนอยุทธศาสตร์และเชิงพื้นที่ ซึ่งจะทำให้ output , outcome ของงานวิจัยเกิดผล ถ้านักวิจัยไม่ได้กำหนดยุทธศาสตร์สิ่งที่ต่อในเชิงวิชาการนั้นจะไม่น่าเชื่อถือ การกำหนดยุทธศาสตร์จะทำให้เราเห็นเป้าหมาย โดยเฉพาะในการทำชุดโครงการใหญ่ๆ ซึ่งเป็นโครงการระยะยาว อีกข้อคือเป้าหมายที่พัฒนาระดับจังหวัด วันนี้เมื่อนโยบายกำกับเชิง Cluster คือหลายจังหวัดรวมกับงานวิจัยสามารถทำเป็น

งาน Cluster โดยเฉพาะใน Cluster การท่องเที่ยวการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน มุ่งเป้าหมายในความยั่งยืนค่อนข้างตรงในระดับประเทศ และทำให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน ขับเคลื่อนไปได้อย่างสมบูรณ์ และ (2)งานวิจัยนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ควรศึกษา พรบ.โบราณสถาน ซึ่งกระบวนการทางกฎหมายมีความสำคัญ ควรที่จะศึกษาควบคู่ไปด้วย การท่องเที่ยวไม่ใช่เป็นการไปเที่ยวอย่างเดียวแต่เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับพื้นที่ ภาพในอดีตที่เกิดจากจินตนาการจะทำให้งานวิจัยออกมาในเชิงลุ่มหลงอดีต ซึ่งจะทำให้คุณค่าของงานลดลง หากนำมาเปรียบเทียบกับภาพปัจจุบันผู้วิจัยควรจะใช้ประเพณีนิยมและท้องถิ่นทบทวนหลักฐานที่เป็นวรรณกรรม จะทำให้งานวิจัยอยู่ในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม หลักฐานประกอบเช่น จารึก คำบอกเล่า ควรที่จะนำมาเป็นส่วนประกอบในการสื่อสารซึ่งผู้มาศึกษาจะได้ทราบถึงที่มาที่ไป จินตภาพของเมืองพัฒนาได้ ขอบเขตของงานในเชิงของงานประติมากรรมก็สามารถนำมาอธิบายได้ และควรให้ความสำคัญกับเรื่องการรับรู้ ความรู้ แต่ละช่วงอายุคน

รองศาสตราจารย์ ดร.วิฑูรย์ เหล็กวรุ้งเรือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(1) การเริ่มต้นงานวิจัยชุดวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน เป็นการเริ่มต้นที่ดีมาก จากการที่จะมีการพัฒนาในเชิงท่องเที่ยว มีการพัฒนาทิมวิจัย และงานแผนการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ อยากแนะนำให้ไปดูองค์ประกอบโครงสร้าง (อปท.) ว่ามีการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร ยกตัวอย่างในเมืองพะเยามีการบูรณาการในเชิงการท่องเที่ยว และในการดำเนินการเป็นการบริหารจัดการที่ดี เช่นเรื่องของคุณภาพน้ำ การรณรงค์ผู้ที่อยู่บริเวณรอบๆ กวีานพะเยา ซึ่งเป็นวิธีที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด และที่สำคัญที่สุดเรื่องของวิกฤตกวีานแห้งแล้ง ซึ่งอยากให้งานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ดูเรื่องบววิจัยในการช่วยเหลือวิกฤตกวีานแห้งแล้งในส่วนนี้ด้วย (2)ข้อมูลพื้นฐานและการนำไปพัฒนาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ควรสนับสนุน โครงการที่ 1 โครงการการจัดการบริบทสถาปัตยกรรมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรแจกแจงมาในชุดโครงการว่าสถาปัตยกรรมเมืองพะเยามีอะไรบ้าง อย่างเช่นเป็นกลุ่มของบ้านเรือน อาคารอนุรักษ์ และมีกี่ยุค ก็แบบ ก็ลักษณะ อาจจะศึกษาในบางส่วนเช่นย่าน 3 ย่าน ซึ่งภาพใหญ่คือบริบทสถาปัตยกรรมพะเยามีอะไรบ้าง เช่นวัด เมือง ชุมชน ย่าน โบราณสถาน เป็นต้น ซึ่งอยู่ในพื้นที่นั้น โบราณสถานและแหล่งโบราณคดีหรือคูเมืองหรือเมืองเก่า ควรแจกแจงก่อน ลำดับต่อไปคือ ภูมิทัศน์ ภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภูมิทัศน์เมืองกวีานพะเยานั้นเป็นส่วนหนึ่งของเมือง ฉะนั้นส่วนที่สำคัญเช่น สันฐานของเมือง ควรมีการอธิบายก่อนมีการจัดการ เมื่อมีการเปิดโครงการควรลำดับการจัดการการ

จัดการคือหัวข้อปัจจัยหลัก การจัดการควรใช้วิธีไหนบ้าง ควรใช้วิธีแยกประเภท (2) การประเมินสภาพเช่นยุคไหน ยุคที่ 1 ยุคที่ 2 ส่วนเรื่องการประเมินคุณค่า เกี่ยวกับการให้คะแนน การสืบค้นควรระวัง เพราะมีคุณค่าทาง ประวัติศาสตร์จะเชื่อมโยงไปกับกลุ่มวิจัย การจัดการเรื่องการท่องเที่ยว การลงทุนการสื่อความหมายคือ การ ดำเนินการเก็บข้อมูลเสร็จ ควรสามารถนำไปเป็นข้อมูลการท่องเที่ยวได้หรือเกี่ยวกับการลงทุนหรือเกี่ยวกับเมือง ซึ่งพะเยาไม่มีในเรื่องดังกล่าว การสื่อความหมายเช่น เมืองนี้เป็นมายังไง คนรุ่นใหม่อาจมีการสื่อความหมายแบบ ใหม่ และที่สำคัญคือจัดการอย่างไร มีการฟื้นฟูอย่างไร และอนุรักษ์อย่างไร ยกตัวอย่างบริบทสถาปัตยกรรม การจัดการ จังหวัดลำพูนเป็นกรณี ที่ใกล้เคียงกับการศึกษานี้ จังหวัดสงขลาเมืองเก่าสามารถนำมาใช้ได้ทั้งโบราณสถาน การ สร้างถิ่นฐาน ทั้งย่านและเมืองเก่า (อาจไม่แน่ชัด) ซึ่งมีองค์ประกอบที่ใกล้เคียงกับประวัติพื้นที่ซึ่งมีการพูดถึงเกี่ยวกับ ความเชื่อ และการอนุรักษ์ ซึ่งมีอยู่ 3 แนวคิด ทั้ง 5 โครงการควรมีลักษณะที่มีจุดประสงค์ไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนเรื่องการรับรู้ซึ่งการรับรู้มีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภทเรื่องconnection เรื่องposition และการรับรู้บางข้อควรใช้ connection บางข้อใช้position ในกลุ่มพยายามทำแผนที่ ซึ่งพะเยายังไม่เคยมีการศึกษาหรือพัฒนา หากสำเร็จ จะได้ความเชื่อมโยงในการรับรู้เรื่องนี้ โครงการย่อยที่ 1 การรื้อฟื้นเหมือนว่ารื้อฟื้นกับฟื้นฟู ความนึกคิดมันจับต้อง ได้หรือไหม เป็นสิ่งที่ชุมชนรับรู้ได้หรือไหม ศึกษาความนึกคิดของคนรุ่นใหม่ วัยรุ่นและวัยทำงานและวัยชรา เป็น ต้น ความนึกคิดของคนจะไม่เหมือนกัน และความนึกคิดที่นักวิจัยนำเสนอวันทีจะเป็นความนึกคิดที่แตกต่าง ชุมชน รับรู้ได้อย่างไร และควรมีพื้นฐานในเรื่องเมืองเก่าบางคนอาจรับรู้ผิดๆ เรื่องโครงการฟื้นฟูเวียงโบราณ เวียงมีอยู่ มากมายทำไมทำเพียงแค่ 3 เวียง ควรอธิบายหรือแจ้งให้ทราบ ส่วนประกอบของฐานมี Review ดี ส่วนตำนาน เนื้อหาข้อมูลครบ ใช้อรรถความรู้นำไปใช้ประโยชน์ได้ ส่วนหน้าที่ของนักวิจัยคือ นำไปใช้งาน นำมาทดสอบ และ ขยายผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ในสิ่งที่นักวิจัยดำเนินการ (2) นักวิจัยไม่ควรใช้ความนึกคิดของแต่ละบุคคล หากนักวิจัยใช้ภาพต่างๆ ภาพเก่าๆ นำมาถามว่าเมืองเก่าหรือเวียงเก่า เคยอยู่ตรงนี้ใช่หรือไหม บุคคลที่เป็นวัยชรา อาจจะตอบได้ แต่นักวิจัยไม่สามารถที่จะใช้ภาพถ่ายเก่าๆ ไปถามวัยรุ่น และวัยเด็กไม่ได้ เพราะวัยรุ่น และวัยเด็ก ไม่มีความทรงจำในเรื่องของภาพเก่า เมืองเก่า ในการสอบถามเป็นแบบสอบถามหรือใช้หุ่นจำลอง นักวิจัย ตีความหมายถูกหรือไม่ อาจจะมาปรับปรุงในการตีความหมาย นักวิจัยใช้ภาพซ้อนในการสอบถาม นั้นเป็น เครื่องมือทางสถาปัตยกรรม และการสื่อความหมายโครงการย่อยที่ 2 มีทฤษฎีที่ดี เป็นเรื่องของกาที่จะตีความ หากโครงการนี้ดำเนินการตีความสำเร็จ ตีความที่เกิดขึ้นได้สำเร็จ นักเรียนนักศึกษาสามารถที่จะสื่อความหมายได้ ในเรื่องนี้ สามารถที่จะนำไปต่อยอดในการพัฒนาเมืองในการสื่อความหมาย ส่วนกระบวนการที่ใช้ควรนำไปใช้

ตอนปลายมากกว่า การวิเคราะห์แปลงงานสถาปัตยกรรมให้เป็นงานท่องเที่ยว สามารถปรับเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวได้ โดยเฉพาะพื้นที่สาธารณะควรจะเสริมภูมิทัศน์เมืองทำLandmark ซึ่งปัจจุบันจะเห็นจังหวัดต่าง ๆ มีการสร้าง Landmark ในเมือง แต่ไม่มีการศึกษาในลำดับที่จะสร้างLandmark เช่น สร้างอนุสาวรีย์ อนุสาวรีย์ควรอยู่ในเมืองเก่า แต่ก็ไปสร้างนอกเมือง เป็นต้น โครงการย่อยที่ 3 ย่านการค้า ชุมชนเมืองเก่าเมืองดั้งเดิมนักวิจัยอยากให้พื้นที่ไม่ใช่เป็นพื้นที่สีแดง อยากให้เป็นพื้นที่สีเขียว หรือสีเทา เพื่อที่จะให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์มากกว่า ควรมีต้นแบบในการดำเนินการ ส่วนการเก็บข้อมูลใช้ทฤษฎีในการรับรู้และการแปลความหมาย หากนักวิจัยลงพื้นที่อนุรักษ์เป็นพื้นที่พิเศษเช่น โรงสี เป็นต้น เพื่อปรับปรุงเป็นส่วนหนึ่งของเมือง เพื่อที่จะพัฒนาให้นำเสนอภาพจำลองออกมาเป็นแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวก็น่าจะสนับสนุนให้ดำเนินการให้สำเร็จ โครงการย่อยที่ 4 โครงการชัดเจน จินตภาพของเมือง สามารถเทียบได้หรือไหมว่ามีของเดิมกับของใหม่ ศักยภาพของเมืองเป็นอย่างไร การจัดออกแบบควรสร้างให้เหมาะสม เพราะประสบการณ์ของคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่า ๆ ไม่เหมือนกันเรานำวิธีใหม่ๆ มาเชื่อมโยงกับวิธีเก่าๆ ให้สมบูรณ์ได้อย่างไร นักวิจัยจะเปลี่ยนย่านอนุรักษ์เมืองเก่าให้เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบใหม่ อาจมีความผิดพลาดในอนาคตเห็นได้ชัดในวิธีการทำงานของนักวิจัย มีการใช้แผนที่ มีการออกแบบ และมีกระบวนการต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามยังเป็นทฤษฎีและนำไปใช้โดยตรงไม่ได้ โครงการนี้มีทฤษฎีที่สมบูรณ์ ซึ่งควรหาหนทางที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เป็นรูปธรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัต ครอบงายกุล มหาวิทยาลัยมหิดล

มีนักวิจัยหลายกลุ่มที่ทำงานวิจัย แต่จะมีนักวิจัยก็คนที่ทำงานวิจัยโดยมุ่งเป้าหมายให้ภาคประชาชนให้ทุกภาคส่วนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างยั่งยืน โดยประเทศไทยสิ่งที่เห็นชัดที่สุดในชุดโครงการนี้คือ การบูรณาการในเรื่องของ เศรษฐศาสตร์ เศรษฐกิจ และในเรื่องสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศ และในเรื่องของกิจกรรมของยุทธศาสตร์และในแต่ละท่านที่กล่าวมา อยากให้เพิ่มเรื่องวิกฤตกวีานพะเยาในช่วงนี้ไว้ในชุดโครงการของแต่ละชุดโครงการ ซึ่งให้ไปบูรณาการเพิ่มเติมเท่าที่จะเพิ่มได้ตามความเหมาะสม กวีานพะเยาเป็น Case study ควรมีการประสานงานอย่างต่อเนื่อง และทำงานด้วยกันเป็นทีม

ความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนได้เสีย

นายจรัส สุทธิกุลบุตร ประธานกรรมการร่วมภาคเอกชน

การทำงานของชุดโครงการวิจัยพะเยาสู่ความยั่งยืน เดินทางมาถูกทางในการพัฒนาเมืองพะเยาผ่านผู้ว่าฯ ได้กล่าวว่ายากให้มีการจัดพะเยาฟอรัมครั้งที่ 2 และท่านผู้ว่าฯ จะร่วมในการจัดในครั้งต่อไป และในประเด็นที่อยากจะเสวนาในงานประชุมคือ ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเมืองพะเยา เพราะจะมีชุดของสภาพัฒนาฯ มาลงพื้นที่ในพะเยาในวันที่ 28 พฤษภาคม 2558 และพยายามจัดพะเยาฟอรัม ให้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการเดินต่อไปและเพิ่มเติมในวิกฤตการณ์ในช่วงนี้ และอยากให้เพิ่มในวิจัยชิ้นนี้ด้วย อาทิเช่น ในเรื่องตะกอนในกว๊านพะเยา ทั้งตะกอนเก่า ตะกอนใหม่ จะสามารถกำจัดอย่างไรเพื่อสนับสนุนในการท่องเที่ยวกว๊านพะเยา ให้มีประสิทธิภาพพอ อาทิเช่น ในตอนนี้มีการทำสะพานบุญ (ข้าวบุญ) จะมีทั้งฝ่ายเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและรวมไปถึงในเรื่องสถาปัตยกรรมในการสร้าง มีความเห็นว่าควรนำไปเก็บความรู้เป็นข้อมูลพื้นฐานได้ การท่องเที่ยวในกว๊านพะเยา บุคคลที่เป็นนักท่องเที่ยวที่อยากจะมาสัมผัสกว๊านพะเยามีจำนวนมาก และอยากให้พลิกวิกฤตการณ์แห่งแล้งให้เป็นโอกาสในช่วงนี้ ให้กว๊านพะเยามีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมให้มากกว่าแต่เดิมไม่เคยเห็นพื้นดินในบริเวณกว๊านพะเยา และตอนนี้เราได้เห็นพื้นดินในลำน้ำกว๊านพะเยาจึงอยากให้นักวิจัยพิจารณาตรงนี้ให้เป็นโอกาสในการเก็บข้อมูล ส่วนเดิมเมืองพะเยาเป็นเรือนไม้ ปี 2505 สร้างถนนเส้นใหม่ ทำให้พื้นที่การค้าเปลี่ยน และมีอีกส่วนที่เป็นร้านกิจกรรมของพะเยา ซึ่งได้เกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ย่านการค้า ทำให้ย่านการค้า ได้เปลี่ยนสถานที่ทำการค้าขาย ใช้เวลาหลายปีในการสร้างย่านการค้าใหม่ขึ้นมา และสันนิษฐานว่าอาจจะตัดถนนเส้นใหม่ขึ้นมาคือ ถนนพหลโยธิน ตลาดสดพะเยา ณ ปัจจุบัน คือย่านการค้าที่เคยย้ายไปอยู่ตรงหนองระบู่ในช่วงสมัยก่อน อยู่ข้างอุโมงค์ของเมืองก็คือพะเยา และอำเภอพานในปัจจุบันปี 2520 ได้แยกตัวออกมายุคโรงสีเมื่อก่อนมีเรื่องสถาปัตยกรรมและชาติพันธุ์และเศรษฐกิจแรมโรงเวียงแก้วแถว ๆ หน้าตลาดสดพะเยาลักษณะเป็นเรือนไม้ เวียงแก้วคือศาลหลักเมือง ซึ่งกิจการทุกอย่างจะจัดที่ร้านเรือนแก้ว ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตและการชมโบราณสถานในกว๊านพะเยา 3 จุดหลักๆ ภายในเวลา 2 ชั่วโมง และการที่จะเชื่อมโยงสามารถนำมาร้อยเรียงกับการค้าพะเยาในปัจจุบัน

นางพิมพ์พร เพียรเสถียรกุล โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยาควรมีการจัดพะเยาฟอรัมขึ้นและควรจัดขึ้นในเร็วนี้ การนำผลงานของนักวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้สนับสนุนการวิจัยให้สามารถต่อยอดได้ในชุมชน ซึ่งในงานวิจัยที่วิจัยมีความสำคัญและเป็นประโยชน์เป็นอย่างมากกับกว๊านพะเยา และให้จังหวัดและทุกภาคส่วนมีบทบาทกับกว๊านพะเยาได้นำมาใช้ประโยชน์ ในการพัฒนากว๊านพะเยาอย่างยั่งยืนร่วมกัน ซึ่ง 4 ปีที่ผ่านมาจังหวัดพะเยาได้มีการจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนากว๊านพะเยา เพื่อถวายให้กับสมเด็จพระเทพฯ ในช่วงปีแรกที่ได้การจัดการยุทธศาสตร์เกี่ยวกับกว๊านพะเยา และยังไม่มิติศทางในการที่จะพัฒนาชัดเจน ซึ่งในทีมวิจัยก็มีการศึกษางานวิจัย

มากมายเกือบ 200 กว่างานวิจัย แต่ไม่มีการนำไปต่อยอดให้เกิดประโยชน์ เนื่องจากกวีานพะเยาไม่มีเจ้าภาพในการที่จะนำข้อมูลวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการจัดการของกวีาน ดังนั้นกวีานพะเยาจึงมีหน้าที่แค่เพาะพันธุ์ปลาเท่านั้น แต่ปัญหาที่ตามมาคือเรื่องของฝ่ายปกครองมีการบุกรุกกวีานพะเยา ซึ่งเป็นปัญหาของจังหวัดมากมาย และในช่วงเร็วๆ นี้อาจจะมีการประกาศลานีญาคือ น้ำท่วม ซึ่งมองเป้าหมายในการเก็บกักน้ำในกวีานพะเยา และเมื่อได้มารับฟังในส่วนองงานวิจัยของกวีานพะเยาที่มีประโยชน์ต่อเมืองพะเยา ขอรืบไปพิจารณาในการใช้ประโยชน์ในแหล่งพื้นที่กวีานพะเยาต่อไป และขอเน้นย้ำในเรื่องของการจัดพะเยาฟอรั่มในครั้งต่อไป ซึ่งมีประเด็นในการเสวนายุทธศาสตร์ของกวีานพะเยา เพราะกวีานพะเยามีแต่ในเรื่องของเกษตรปลอดภัยและในเรื่องของยุทธศาสตร์ในการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ. การท่องเที่ยวต่อไปก็อยากให้มีการประชุมเสวนาในการจัดเวทีพะเยาฟอรั่มเรื่องนี้ และอยากใหับรรจุกวีานพะเยาอยู่ในยุทธศาสตร์ของการพัฒนาจังหวัดพะเยาต่อไป และงานวิจัยชุดนี้เป็นประโยชน์มากในการนำไปใช้ในส่วนองกรมโยธาธิการและผังเมืองพะเยา ที่รับผิดชอบในทางด้านความเป็นเมือง สิ่งที่สำคัญที่สุดคือความสำคัญของการเป็นเมืองเก่า เท่ากับ กวีานพะเยา เพราะว่ากวีานพะเยา สิ่งที่สำคัญรองลงมาจากกวีานคือความเป็นเมืองเก่า ซึ่งเรื่องนี้รัฐบาลให้ความสำคัญ ซึ่งเมืองพะเยาจัดเป็นเมืองเก่า 700 กว่าปี และสิ่งที่จังหวัดพะเยาควรทำก็คือ กำหนดขอบเขตของเมืองพะเยา และออกกฎหมายโดยควรกำหนดขอบเขต ส่วนเรื่องของการออกกฎหมาย กฎหมายของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์มากกับสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองพะเยา และสำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ที่จะนำไปต่อยอด และใช้ประโยชน์ในงานขึ้นต่อไป ซึ่งในส่วนองจังหวัดพะเยากำลังดำเนินการ และสิ่งที่ตรงประเด็นกับสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองพะเยา คือเมืองเก่า ซึ่งงานวิจัยที่ได้นำเสนอมาตรงใจกับการพัฒนาที่จะเป็นประโยชน์ต่อด้านสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองพะเยาในอนาคต เพราะว่ามันจะมีสิ่งที่ขัดแย้งกันระหว่างความเป็นจริงและกฎหมาย ซึ่งในส่วนที่นักวิจัยนำเสนอในชุดโครงการย่านเมืองเก่า สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองพะเยาเคยกำหนดให้เป็นสีน้ำตาล คืออนุรักษ์เมืองเก่า คงไว้ให้มีการยอมรับและรับรู้ ซึ่งส่วนที่เป็นเมืองเก่าในปัจจุบันผู้คนที่อยู่ในเขตเมืองเก่าให้ความสำคัญในเรื่องของทางเศรษฐกิจมากกว่าคุณค่าของเมืองเก่า เพราะฉะนั้นการศึกษานี้จะเป็นการนำไปวางแผนในการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ซึ่งการจัดทำแผนการพัฒนาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง สุดท้ายเมื่อสิ้นสุดโครงการหรือยังมีบ้านที่เป็นบ้านที่อนุรักษ์ควรที่มีการจัดประกาศนียบัตร หรือโล่ดีเด่น ให้กับบ้านที่ อนุรักษ์สถาปัตยกรรมเมืองพะเยา ซึ่งขอนักวิจัยลองไปคิดกิจกรรมที่จะเสริมให้สิ่งนี้ ให้มีคุณค่าอาทิ จะเป็นการจัดประกวดบ้านเก่าในอดีต และทางสำนักงานโยธาธิการฯ ขออนุญาตที่จะนำข้อมูลตรงนี้ไปต่อยอดในการพัฒนาในอนาคต

นายวิทยา วงศ์เมือง วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา

หากไม่มีกวีอ่านพระยาคนพระยาก็อยู่ไม่ได้ แต่ช่วงนี้คืออยู่ในช่วงวิกฤตคือน้ำแห้งมาก ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของกวีอ่านพระยา อาจจะมีการสูญหายสูญเสียชีวิตในส่วนของทรัพยากรต่าง ๆ มากมาย ขอเสนอให้ทีมวิจัยชุดนี้ช่วยดูแลพันธุ์ปลาท้องถิ่นต่างๆ ที่สำคัญหายไป ยิ่งช่วงนี้น้ำแห้งทำให้น้ำในกวีอ่านพระยาแห้งร้อนและปลาตายเป็นจำนวนมาก อยากฝากให้นักวิจัยช่วยดูแลในเรื่องนี้ด้วย

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

- (1) ข้อมูลในการวิจัยควรที่จะเน้นเพื่อการใช้ประโยชน์ในระยะยาวจะได้ไม่มีปัญหาในอนาคต
- (2) หากผลของการวิจัยมีผลกระทบกับสิ่งที่รับรู้ต้องเข้าไปดูข้อมูลกระบวนการรับรู้กระบวนการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่ไม่เหมือนกัน และควรมีการสร้างกติการ่วมกัน เพื่อสามารถทำงานได้ดีขึ้น

ชุดโครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบท่องเที่ยวกวีอ่านพระยาแบบบูรณาการ”

โดย **ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิ์สันติ** คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (หัวหน้าโครงการ) และคณะ

คณะผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

อันดับแรกควรที่จะไปดูวัตถุประสงค์โครงการจะทำในลักษณะไหน มีกฎหมายอะไรเกี่ยวข้องหรือไม่ และถ้าขัดแย้งขัดต่อกฎหมายอะไร ไม่กระจายรายได้เพราะอะไร ซึ่งกิจกรรมที่กำลังทำขึ้นอาจจะไปขัดกับอีกหลายหลายกลุ่มความรู้ในด้านวิชาการที่จะนำไปใช้คืออะไร องค์ความรู้ใหม่ที่จะได้คืออะไร

ข้อมูลในชุดโครงการดังกล่าวฯ ถูกนำไปใช้ในด้านภาคประชาชนโดยมีบริษัทประชารัฐนำไปใช้ประโยชน์จะดีที่สุด แต่ทั้งนี้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้งบประมาณในการทำงานวิจัยในส่วนของการท่องเที่ยวจำนวนมาก และทำให้เห็นปัญหาและได้ค้นพบว่าถึงแม้จะนำข้อมูลโอนย้ายไปให้หน่วยงานอื่นก็มักไม่มีการบริหารข้อมูลต่าง แต่หากเชื่อมโยงกับเอกชน อาจจะทำให้โปรแกรมขยายไปในทิศทางที่ดี มีการสนับสนุนต่อยอดไปในอนาคตและยั่งยืน ส่วนงานไอทีเป็นทรัพย์สินทางปัญญา ชุดโครงการอาจจะหารายได้ในส่วนของระบบเว็บไซต์นั้นก็สามารถที่จะทำได้ ส่วนประเด็นคือ จะมุ่งไปสู่การท่องเที่ยวมีโปรแกรมที่มีจุดพอยท์ให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายภาพ ในปัจจุบันถ้าจะทำให้เป็นที่รู้จักเริ่มจากการที่ลงโปรแกรมทุกคนช่วยกันแชร์จะทำให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ส่วนเครื่องมือในการสื่อสารในการใช้ในโครงการนี้ยังเป็นแผ่นพับ โปสเตอร์ ยังไม่ทันสมัย ในยุคสมัยนี้จะเป็นการแชร์ในโลกออนไลน์ และภาคไหนจะนำข้อมูลของโครงการนี้ไปใช้ประโยชน์ กระบวนการวิจัยยังไม่ค่อย

ชุดทั้ง output และ outcome วิธีดำเนินงานวิจัยเชิงสำรวจ ควรที่จะมีการตรวจสอบข้อมูลในการจะนำมาใช้งาน และควรตั้งที่ปรึกษาเพื่อที่ข้อมูลที่มาจากแบบสอบถามจะได้มีความน่าเชื่อถือ ก่อนที่จะนำมาใช้เก็บข้อมูลจริง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ สุธาพิศาล ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการบริการการท่องเที่ยวและโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

การที่นักวิจัยกำลังดำเนินการแบบบูรณาการ มีแนวคิดทางการท่องเที่ยว ที่นำไปใช้อย่างมีประโยชน์ ประเด็นคือ การแก้ไขในด้านท่องเที่ยว จะดูในแนวทางเศรษฐกิจหรือจะต้องการแก้ไขวิถีชีวิตชาวประมงหรือไม่วิถีชีวิตคือ วัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวประมง และจะทำการท่องเที่ยวได้อย่างไร ถ้าต้องการวิถีชีวิตในการกระจายรายได้คือ ในเรื่องของเศรษฐศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมที่เป็นศาสตร์ประยุกต์และเกิดผลได้แบบบูรณาการ เมื่อการท่องเที่ยวชาวประมงไม่ได้ทำเองจะไปอยู่ที่พ่อค้าคนกลาง เพราะฉะนั้นประเด็นนี้จะตอบปัญหายาก ถ้ามองการท่องเที่ยวเป็นลำดับแรกคือธุรกิจ ถ้ามองเป็นอุตสาหกรรมคือต้องการรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ มองเป็นระบบเศรษฐกิจ และสูงไปกว่านั้นอาจจะเป็นระบบของการท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มาเสริมให้เกิดเศรษฐกิจเช่น เรื่องของการค้าทั้งหมดนี้การท่องเที่ยวยังมองให้เป็นภาพของการกระจายรายได้ และเมื่อรายได้จากอดีตถึงปัจจุบันหายไป ควรดูว่าเกิดจากปัญหาอะไร อาจจะใช้แนวคิดเปลี่ยนคุณค่าให้เป็นมูลค่า แต่โจทย์ที่จะดำเนินการก็ต้องชัดเจน ส่วนเส้นทางจกยาน เมื่อทำแล้วเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่ออะไรเส้นทางจกยานการใช้จกยานเป็นได้ทั้งกิจกรรม และการใช้สอยในชีวิตประจำวัน นักวิจัยต้องเห็นกิจกรรมเห็นรายได้เพราะเราทำการท่องเที่ยว อาจจะเป็นบูรณาการจริง แต่ยังไม่ได้เชื่อมกับการท่องเที่ยว ซึ่งเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรมแต่ยังไม่เชื่อมโยงกับกลุ่มลูกค้า เป็นการจัดระเบียบช่องทางให้อีกการคมนาคมอีกเส้นทางหนึ่ง ไม่ต้องทำเส้นทางเยอะ และทำอย่างไรถึงจะให้นักท่องเที่ยวอยู่พะเยานาน ๆ เทียวพะเยานาน ๆ คือให้นักท่องเที่ยวได้ค้างคืนพักแรมที่พะเยา ส่วนการพัฒนาท่องเที่ยวในโครงการนี้เมื่อบริษัทประชารัฐฯ เข้ามาในส่วนของ การสนับสนุนในด้านการตลาดทำให้เกิดการส่งเสริม ควรที่จะใส่ข้อมูลของภาคส่วนต่าง ๆ เช่นชุมชนที่เป็นเครือข่ายประชารัฐ งานภาคธุรกิจที่เป็นผู้สนับสนุนประชารัฐ เป็นต้น จะกลายเป็นชุดข้อมูล 2 ชุดที่เชื่อมโยงกันมหาวิทยาลัยพะเยาจะเป็นจุดกลางที่ผู้ตัดสินใจในการนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องการท่องเที่ยวและผลประโยชน์และควรตั้งโครงไว้และให้ทุกคนนำข้อมูลลงตะกร้าให้กับเว็บไซต์ และนักวิชาการสามารถใช้ข้อมูลในส่วนนี้ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลการเชื่อมโยงข้อมูล และที่สำคัญในการนำไปใช้ ควรที่จะให้หน่วยงานทำหนังสือหรือให้ทางโครงการจัดเป็นสิทธิบัตร และการพัฒนาจะเกิดขึ้นสามารถของบประมาณสนับสนุนในการต่อยอดได้หรือในกรณีของประชารัฐสามารถที่จะจ้างทำวิจัยต่อยอด เพราะในทางบริษัทต่าง ๆ มีการจ้างนักวิจัยหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในการทำข้อมูลในด้านนี้ จากนั้นก็จะเป็นเรื่องของธุรกิจ ในทางวิชาการเรื่องของการจัดการไปพร้อมกันในการพัฒนาในส่วนข้อมูล ส่วนของ Tourism Supply Chain จะแตกต่างจากผู้บริโภค ส่วนที่โครงการของนักวิจัยจะได้ตัวผลิตภัณฑ์จะเป็นทางด้านบริการคนเดินทางในด้าน

การผลิตและด้านการบริโภคก็จะแตกต่างกันเพราะฉะนั้นในด้านผลิตภัณฑ์ทางด้านบริการและสินค้า ถ้าจะใช้ Tourism Supply Chain จะได้แค่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ถ้าใช้ Tourism Supply Value Chain ก็จะได้ทั้งทางด้านบริการ ได้ทั้งกราฟเส้นนอนและเส้นตั้ง จะได้เห็นอย่างชัดเจนเลยว่าผลิตภัณฑ์ของโครงการย่อยที่ 4 นี้ จะได้อะไรในการออกแบบสเปซจะสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาใช้ได้ ส่วนในโครงการย่อยที่ 5 หากใช้การวิเคราะห์แบบที่นำเสนอในธุรกิจใด ๆ จะยืนยันได้อย่างไรว่า คนที่มาเที่ยวหรือคนที่ได้ไปสัมผัสมาเป็นนักท่องเที่ยวทั้งหมด คำว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ต้องมีรายได้ของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเข้ามา

ในภาพรวมในการอนุรักษ์การพัฒนาข้อมูลที่ส่งมาจากด้านล่างไม่สามารถที่จะนำมาเป็นสิ่งที่ตัดสินใจในการพัฒนาเมืองได้เพราะฉะนั้นงานวิจัยส่วนหนึ่งจะต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงานวิจัย ข้อมูลในด้านที่จะตัดสินใจนั้นสำคัญมาก ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการที่จะร่วมตัดสินใจในการพัฒนาเมืองทั้งภาครัฐและภาคเอกชน นิยามที่สำคัญต้องชัดเจน สุดท้ายภาพเคลื่อนไหวมุ่งเป้าพัฒนาในพะเยา และต้องมีความรู้ใหม่ๆ มาต่อยอดในการพัฒนาให้ยั่งยืนต่อไปได้ เพราะไม่ใช่งานวิจัยที่จะนำไปตีพิมพ์ในเชิงวิชาการแต่เป็นงานวิจัยที่จะนำมาสร้างให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม บริบทที่กำลังจะเปลี่ยนไปมีผลต่อแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เราต้องการเงินก็จริง แต่เงินไม่ใช่ทั้งหมดในการพัฒนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบศิริ ภักดีพินิจ ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยพะเยา (ABC)

การสร้างเส้นทางจักรยานมองได้ 2 ด้านคือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ อีกด้านหนึ่งคือมองในเชิงท่องเที่ยว ในเส้นทางนี้ควรนึกถึงในเชิงของการเรียนรู้ของบริบทของเมืองนั้น คือเส้นทางจักรยานก็ได้ดึงข้อมูลมาจากโครงการบริบทสถาปัตยกรรมฯ และควรคำนึงในส่วนของการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางในเมืองและรายได้ในแต่ละจุดและเราก็จะได้เพิ่มคุณค่าให้เป็นมูลค่า และจะเห็นได้ว่าเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในประเทศไทยก็มีเยอะและได้ใช้กันอย่างแพร่หลายก็มีนักท่องเที่ยวส่วนมากก็ใช้ในแอปพลิเคชันที่ใช้กันอยู่แล้ว เช่น Google map เป็นต้น ฐานข้อมูลนั้นอยากให้ความแตกต่างในวิธีการที่โดดเด่นที่สามารถและเชื่อมกับผู้ประกอบการอื่น ๆ ทำให้แอปพลิเคชันโดดเด่นได้หรือไม่ อยากให้นำจุดนี้ไปต่อยอดให้เกิดประโยชน์ และควรที่จะมีข้อมูลทางด้านเชิงลึกเช่นในสถานประกอบการโรงแรม โรงแรมมีโรงแรมที่สามารถเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดได้ไม่น้อยเพียงใด เป็นต้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัต ครอบงายกุล มหาวิทยาลัยมหิดล

ควรมองทั้ง 3 ชุดโครงการเข้าด้วยกันว่ามีปัจจัยที่เป็นของระบบของการตัดสินใจปัญหาแต่ละชุดโครงการ ในตอนนี้อยู่ในการทำของชุดโครงการสถาปัตยกรรมฯ และการท่องเที่ยวเมื่อทำออกมาแล้วเห็นเป็นรูปธรรมจริง ๆ สามารถทำได้ยั่งยืนได้

ดร.อุปถัมภ์ ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม ที่ปรึกษาโครงการวิจัยกวันพะเยาสู่ความยั่งยืน

ควรใช้จุดแข็งที่มีให้ไปอยู่ในด้านท่องเที่ยวมากที่สุดเช่น ในเมืองเชียงใหม่มีวัดคูบัวคูเมืองโบราณสถานอยู่กลางเมืองที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่ส่วนของพะเยามีแหล่งน้ำที่อยู่กลางเมือง ฉะนั้นควรจะทำอย่างไรให้จุดแข็งตรงนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวและพักไม่ใช่ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดพักรถ แต่เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวพักผ่อนเป็นจุดหมายของนักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนได้เสีย

นายจรัส สุทธิกุลบุตร ประธานกรรมการร่วมภาคเอกชน

ในอดีตเคยทำแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง โดยแอปพลิเคชันก็จะมียู 2 ภาษา ไทยและอังกฤษ และมีข้อมูล 9 อำเภอในจังหวัดพะเยา เริ่มโครงการใช้งบประมาณ 300,000 บาท(สามแสนบาทถ้วน) มีรถรางให้บริการ แล้วเมื่อเราส่งมอบให้เทศบาลโครงการได้เลือนหายไป เป็นโครงการที่น่าเสียดาย และตอนนี้มีโครงการใหม่เกิดขึ้นคือโครงการบริษัทประชารัฐรักสามัคคีพะเยา ซึ่งจะทำในส่วนของการตลาดให้กับสินค้าเมืองพะเยา สินค้าด้านการเกษตร สินค้าด้านแปรรูป และสินค้าชุมชน โดยสามารถพัฒนาแอปพลิเคชันตัวนี้ให้ต่อยอดในการซื้อขายได้หรือไม่ และบริษัทประชารัฐจะไม่เหมือนที่อื่น จะขายทางออนไลน์และออฟไลน์ ในเดือนหน้าบริษัทประชารัฐของพะเยา จะต้องได้ขึ้นขายออนไลน์ ซึ่งโครงการที่นักวิจัยนำเสนอมาทั้งโครงการในภาคเช้าและภาคบ่ายมั่นใจว่าโครงการวิจัยสามารถจับต้องได้ และนำไปใช้ประโยชน์ได้ในหน่วยงานที่ต้องการที่จะนำไปต่อยอดสุดท้ายคือเป็นจุดมุ่งหมายที่ดี เป็นสิ่งที่ดีเป็นอนาคตที่ดีของพะเยาที่จะใช้ประโยชน์ในงานวิจัยในชิ้นนี้เป็นเส้นทางในการพัฒนาพะเยา ให้ได้มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

นายวิระวุฒิ ติะปินดา สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา

อัตราการเติบโตเปรียบเทียบกับจากปี 2557 นักท่องเที่ยวพะเยาเพิ่มขึ้น ในส่วนของการวิจัยนี้จะช่วยในการทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในด้านภาคธุรกิจท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวพะเยาในอนาคต การใช้ข้อมูลแบบสอบถามอาจควบคู่กับการวิเคราะห์ Swot ก็จะเห็นจุดอ่อนและภัยคุกคามของยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวในจังหวัด

พะเยา ในเรื่องของการท่องเที่ยวเกี่ยวกับพะเยา อยากให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งโครงการวิจัยน่าจะช่วยสนับสนุน ส่วนนี้ได้

นายวิทยา วงศ์เมือง วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา

อยากมองเห็นภาพสรุปผลสุดท้ายคู่มือจะเป็นเช่นไร ถ้าสอบถามผู้ที่อยู่เมืองพะเยา 1 - 2 ปี ก็จะได้คำตอบ เส้นทางจักรยานข้อมูลที่ทางสำนักงานโยธาธิการฯ จะนำไปใช้ได้จริงสู่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอื่น ๆ ได้ควรที่จะทำอย่างไร แต่หากเราสู้กับเชียงใหม่ เชียงรายไม่ได้ เราก็ไปเป็นเครือข่ายร่วมกับเขา และในการที่จะนำโครงการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรมอาจมีเรื่องราวได้เข้ามาในจังหวัด งานวิจัยก็จะได้รับความเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในหน่วยงาน ส่วนภาครัฐบาลคิดว่าในทางการท่องเที่ยว เมื่อเราแข่งขันกับเชียงใหม่ เชียงรายไม่ได้ ก็จะทำแผน 1 แผน ที่เกิดขึ้นตอนนี้ พะเยา เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง แพร่ น่าน จัปมื่อ กันที่จะกำหนดยุทธศาสตร์กำหนดแผนในการท่องเที่ยวของจังหวัดภาคเหนือจัดทัวร์เป็นแพ็คเกจ ในอนาคตนี้ จังหวัดเชียงรายจะมีสายการบินเพิ่มทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักจังหวัดพะเยา และมาเที่ยวพะเยาให้นานขึ้น ไม่เห็นเป็นทางผ่าน และจุดผ่านชายแดนที่บ้านฮวกก็เป็นจุดหนึ่งที่จะทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยาเติบโตมากขึ้น

ชุดโครงการวิจัยเรื่อง “ระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา”

โดย **ดร.สุปริดา หอมกลิ่น** วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม (หัวหน้าโครงการ) และคณะ

คณะผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

งานวิจัยที่นักวิจัยทำยังมีความเสี่ยงในด้านนโยบาย คือโจทย์ระหว่างทางโครงการยังขาดจุดความเชื่อมโยงเครือข่าย งาน ABC จะเน้นเรื่องของเครือข่ายความร่วมมือ ทำอย่างไรให้เกิดสะพานเชื่อมในระดับชุดประสานงานพะเยาฟอรัม

โครงการที่ 1 มี User ก็สามารถใช้ได้จริงส่วนในโครงการที่ 2 สิ่งที่เป็นจุดเด่นคือการสร้าง framework เพราะโครงการที่ 1 และโครงการที่ 2 ช่วยกันดำเนินการ เป็นสิ่งที่ดีมากทำให้โครงการทั้ง 2 โครงการเชื่อมร้อยกัน แต่ในขณะเดียวกันยังขาด Stakeholder ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ควรวิเคราะห์ Stakeholder ถือเป็นการบูรณาการในนักวิจัยสำหรับโครงการนี้ ที่มาช่วยนักวิจัยสิ่งแวดล้อมในการลงชุมชนและที่สำคัญควรที่จะให้เขาวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนที่จะดำเนินการควรที่จะมีการ

วิเคราะห์ non-pointsource และ pointsource ให้ชัดเจน จะทำให้เห็นการมีส่วนร่วมc9jtd]6j, และจะสังเกตได้ว่าหน่วยงานที่จะนำผลวิจัยไปใช้ในโครงการที่ 2 จะเห็นได้ชัดว่าเป็นกลุ่มไหน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัต ครอบงายกุล มหาวิทยาลัยมหิดล

สำหรับในส่วนโครงการคุณภาพน้ำ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจนี้จะนำไปสนับสนุนกับชุดโครงการอื่นกับที่จะนำไปใช้ในชุดโครงการย่อยที่ 3 ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 คือระเบียบวิธีวิจัยและสิ่งใดที่ทำให้เกิดปัญหาเนื่องจากการเกี่ยวข้องกับการไหลของมวลสาร ดังนั้น เริ่มที่ปัญหาพิษที่ได้รับสารอาหารเจริญเติบโตผิดปกติในน้ำ สิ่ง queเลือกมาคือไนโตรเจนกับฟอสฟอรัส คำว่ามาจากไหนคือ น้ำที่ของนักวิจัยที่จะไปค้นคว้ากิจกรรมที่มีตามลุ่มน้ำควรแยกออกเป็นแต่ละส่วนไม่เช่นนั้น จะไม่เห็นรายละเอียดของแต่ละลุ่มน้ำ เช่นกิจกรรมเลี้ยงปลา มีที่เปอร์เซ็นต์ ซึ่งอาจจะต้องแยกกิจกรรมแต่ละลุ่มน้ำได้ด้วย แยกเป็นกิจกรรมอะไรบ้าง การเลี้ยงสัตว์ในน้ำในบริเวณแหล่งน้ำมวลสารที่ลงน้ำก็จะแตกต่างกัน และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำยังไม่มีปัญหา เท่ากับการเลี้ยงเปิด เลี้ยงไก่ เป็นต้น กิจกรรมการเลี้ยงกุ้งหรือเลี้ยงปลาในบริเวณกว๊านพะเยา ที่จะสร้างการมีส่วนร่วมได้มากที่สุด กิจกรรมที่จะเกิดในบริเวณกว๊านพะเยาอาจจะเป็นกิจกรรมที่ใช้หรือไม่ใช้กิจกรรมที่ทำให้น้ำเสื่อมโทรมก็ได้ ควรพิจารณาถึง non-pointsource และ pointsource ระบบใหญ่ๆอาจจะเป็น pointsource ระบบเล็ก ๆอาจจะเป็น non-pointsource ในโครงการย่อยที่ 2 การพัฒนาระบบการตัดสินใจ ซึ่งไปใช้โมเดล Mike-II อาจจะเอามาเชื่อมต่อกัน จะต้องวางแผนนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร ตัวโมเดลที่สร้างขึ้นควรที่หลากหลาย ส่วนน้ำเสียที่บำบัดแบบธรรมชาติในบ่อปลาในพื้นที่ อยากรู้ว่าน้ำเสียบริเวณโรงพยาบาลพะเยา และถ้าไม่มีปัญหาเรื่องสาหร่ายก็มีปัญหาเรื่องผักตบส่วนชุมชนที่เลือกมาทำการวิจัยจะต้องมีการเลือกชุมชนและระบุวิธีการเลือก ควรที่จะครอบคลุมทุกกิจกรรมที่ทำได้ เพราะในการเลือกจะเป็นสิ่งที่ดีมาก และหากมีครบและสามารถนำไปต่อยอดในส่วนของกิจกรรมได้ดี ซึ่งควรเพิ่มเติมในโครงการที่ 3

นายชำนาญ แสงแก้ว ผู้อำนวยการกองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา

ในการบริหารจัดการน้ำสมัยสุโขทัยนั้นใช้อ่างเก็บน้ำในการกักเก็บน้ำ แล้วก็ปล่อยตามท่อลงมาแจกจ่ายใช้สอย แต่ถ้าปล่อยตามท่อแล้วไม่ต้องใช้ระบบไฟฟ้า อาจจะมองกันได้ว่าในชุมชนเล็ก ๆ หรือตำบลเล็กๆ อาจจะใช้อ่างเก็บน้ำไว้ในหมู่บ้าน และให้ชุมชนบริหารจัดการน้ำเองจะดีกว่าที่จะทำเขื่อนใหญ่ให้บริหารจัดการน้ำกันหลายๆ หมู่บ้านหลายๆตำบล และหลายอำเภอ เป็นต้น เพราะฉะนั้นการกักน้ำเสียมันก็จะแก้ได้ง่ายกว่า ถ้าเราบริหารเป็นจุดเล็กๆจะดีกว่าการจัดการน้ำแบบระบบใหญ่ และในสิ่งนี้เราควรที่จะย้อนกลับมาดูการบริหารจัดการ

น้ำทั้งคุณภาพน้ำ และปริมาณน้ำใหม่ ปีนี้เป็นโจทย์ของชุมชนจะบริหารจัดการน้ำใช้อย่างไร ให้นักวิจัยลองช่วยคิด ในประเด็นนี้ด้วย

ดร.อุปลักษณ์ ภาวตานนท์ ณ มหาสารคาม ที่ปรึกษาโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน

น้ำเสียที่บำบัดแบบธรรมชาติถ้าเป็นเพียงในบ่อปลาที่มีจำนวนพื้นที่จำกัด แต่อยากฝากคือการวิเคราะห์น้ำเสีย บริเวณโรงพยาบาลพะเยา น้ำเสียบริเวณโรงพยาบาลเป็นสิ่งที่น่ากลัวที่สุดตัวอย่างเช่น หนองหาน มีน้ำเสียจาก โรงพยาบาล และในน้ำหากไม่มีปัญหาเรื่องสาหร่ายก็มีปัญหาเรื่องผักตบ ให้นักวิจัยพิจารณาส่วนนี้ด้วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบศิริ ภักดีพินิจ ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ แบบสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยพะเยา (ABC)

อยากให้วัดความรู้ว่าชุมชนมีความรู้เรื่องน้ำเสียมากน้อยแค่ไหน และนำไปสู่การบำบัดและควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องให้กับชุมชนต้นแบบ

ความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนได้เสีย

นายอนันต์ แสงสุวรรณ สำนักงานชลประทานพะเยา

ในเรื่องของน้ำเสียปกติในส่วนของท้องถิ่นเมื่อคนในชุมชนและแหล่งชุมชนยังเติบโตไม่มาก น้ำเสียก็ยังไม่เป็นปัญหา แต่เมื่อชุมชนเติบโตมากน้ำเสียก็จะเป็นปัญหา ในส่วนของพื้นที่น้ำแม่ต้า ส่วนใหญ่แล้วก็จะพื้นที่ การเกษตร รวมทั้งช่วงนี้กวีานพะเยาอยู่ในช่วงวิกฤตอยากให้นักวิจัยศึกษาว่าสาเหตุจริง ๆ คืออะไร กวีานมีการใช้น้ำที่หลากหลายประเภท เราจะแก้ที่สาเหตุของปัญหากวีานพะเยาได้อย่างไร และงานวิจัยจะได้นำไปใช้ประโยชน์ ในพื้นที่ต่อไป ส่วนเรื่องบำบัดน้ำเสียทำมาตั้งแต่ปี 2547 จะสังเกตเห็นได้ว่าการบำบัดน้ำเสียในน้ำกวีานพะเยาจะเปลี่ยนผู้ดำเนินการ เมื่อทำใกล้เสร็จแล้วจากที่ศึกษามาจาก 5 ถึง 6 พื้นที่ น้ำเสียที่บริเวณแม่ต้า วัดได้ประมาณ 9,700 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และการคำนวณประชากรอยู่ที่ 3,500 คน ถึง 3,700 คน เมื่อโครงการชุดนี้ทำเรื่อง คุณภาพน้ำ และมุ่งเป้าหมายที่ตำบลแม่กาเป็นสิ่งที่ดี เพราะในเขตตำบลแม่กา จะมีเรื่องของหอพัก แต่ในบางพื้นที่ หอพักก็มีการบำบัดน้ำเสีย ส่วนการรายงานประชากรของมหาวิทยาลัยพะเยาจริง ๆ น่าจะมีประมาณ 20,000 กว่าคน แต่เมื่อนักวิจัยมารายงานประชากรมีประชากรในมหาวิทยาลัยพะเยาเพียงแค่ 10,000 กว่าคน แต่ไม่รวม พนักงานบุคลากรอาจารย์ จะเห็นได้ว่าประชากรมากกว่าที่ประมาณการ และในพื้นที่ในการใช้น้ำและการบำบัดน้ำ จะมีผลตามมาจากการคำนวณ ทางชลประทานสนใจเป็นอย่างยิ่ง ในการนำผลรายงานโครงการนี้ไปนำเสนอต่อ จังหวัด และในบ่ายวันนี้จะมีการประชุมส่วนด้านตะวันตกของกวีาน ตำบลบ้านต้า น้ำแม่ใส เป็นต้น ลำน้ำ จากชุมชนอาจไม่มีการปล่อยน้ำเสียก็จริง แต่อาจมีส่วนตกค้างของสารเคมี ซึ่งชาวบ้านที่ทำการเกษตรไม่คิดว่าสารเคมี ที่นำมาใช้ จะมีผลกระทบต่อกวีานพะเยา และปยุต่างๆ ที่นำมาใช้ในการเกษตรจะทำให้มีผลกระทบต่อกวีานคือ

ผักตบชวาเจริญเติบโตในกว๊านพะเยาอย่างรวดเร็ว ส่วนในเรื่องการเก็บวัชพืชในน้ำนั้นมียงบประมาณทุกปี แต่เป็นงบประมาณที่จำกัด จึงเก็บวัชพืชได้ไม่หมด

นายจรัส สุทธิกุลบุตร ประธานกรรมการร่วมภาคเอกชน

การขุดลอกดินในช่วงนี้ของพะเยาจะขุดลอกอย่างไร จะขุดบริเวณไหน อย่างไร ได้คุยกับท่านผู้ว่าฯ หลายครั้งในประเด็นข้างต้นนี้ และจะมีทั้งตะกอนเก่า ตะกอนใหม่ หากทำให้กว๊านพะเยาไม่มีตะกอนก็สามารถที่จะกักเก็บปริมาณน้ำได้มาก และอยากให้มีงานวิจัยนำร่องศึกษาในเรื่องนี้ ไม่ทราบว่ามีงานวิจัยชิ้นนี้จะสามารถตอบคำถามดังกล่าวด้วยได้หรือไม่ รู้สึกภูมิใจดีใจ และเห็นด้วยกับโครงการที่ 3 ถ้ามีการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน จะเป็นเรื่องที่ดีในการพัฒนาให้เกิดเป็นสิ่งที่มั่นคงยั่งยืนในทุกๆด้าน

นายประหยัด ปินตาริน ประธานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ในการบำบัดน้ำเสีย ในฝั่งตำบลแม่กา มีการบำบัดที่ดีทางนักวิจัยมหาวิทยาลัยพะเยา ลงมาช่วยในทางด้านการวิชาการให้คำแนะนำโดยตลอด

นายประดิษฐ์ สีใส สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพะเยา

ในการศึกษาของลำน้ำจืดที่อยากเพิ่มเติมก็คือฝั่งตำบลบ้านด้า ที่เลยสะพานไปและฝั่งตะวันออกคือเทศบาลเมืองพะเยา อยากให้ดูแลไม่ให้เกิดการปล่อยน้ำเสียลงสู่กว๊าน ในภาพรวมทางสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 2 ลำปาง ก็ได้มาเก็บตัวอย่างน้ำทุก 3 เดือน จะมีหน่วยงานอยู่ทั้งหมด 3 ส่วน ที่เก็บตัวอย่างน้ำคือสิ่งแวดล้อมภาคที่ 2 ลำปาง และศูนย์วิจัยพัฒนาประมง และการประปา ทุกส่วนมุ่งไปที่การพัฒนาคุณภาพน้ำและปริมาณน้ำ แต่ไม่ได้คำนึงถึงว่าต้นน้ำ ปลายน้ำ มาจากไหน ตอนนี้มีโครงการปลูกป่ากว๊านพะเยา จะเป็นช่วงหน้าฝนคุณภาพน้ำจะดีขึ้น แต่พอหน้าแล้งคุณภาพน้ำจะแย่ลง อาจจะเป็นที่ปริมาณน้ำที่มีส่วนเกี่ยวข้อง น้ำน้อยจะทำให้คุณภาพน้ำแย่ลง ในส่วนการแก้ไขน้ำเสียกฎหมายมีหลายตัว ที่นักวิจัยควรศึกษากฎหมายแล้วก็ลงพื้นที่ให้ถูกจุด

นายรัฐวุฒิชัย ใจกล้า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋น อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

น้ำที่จะลงสู่กว๊านพะเยาในฝั่งตะวันตกมีสารเคมีปนเปื้อนและทางตำบลบ้านต๋น พยายามที่จะไม่ปล่อยน้ำเสียลงสู่กว๊านพะเยา ที่ตักตะกอนลงสู่กว๊านพะเยาดำเนินการและดูแลมาตลอด อยากฝากในเรื่องของขุดลอกกว๊านอยากให้มีการแก้กฎหมายไม่ขอให้เอาดินออกจากรอบกว๊าน รอบกว๊านอยากให้ผู้รับเหมาเอาดินดินถมบ้าน นำดินมาปลูกสร้างบ้านได้

นางพิมพ์พร เพียรเสถียรกุล โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา

ในเรื่องข้อมูลของมวลสารที่ไหลลงสู่กว๊านพะเยา ได้มีส่วนร่วมนำข้อมูลในส่วนดังกล่าว ไปพัฒนาในด้านจัดการคุณภาพน้ำ จัดในแผนแม่บทของจังหวัด ซึ่งในตอนนี้อนุโลมให้พัฒนาได้เริ่มต้นทำในส่วนของการตัดตะกอนในส่วนของต้นน้ำ เพื่อไม่ให้ตะกอนไหลลงสู่กว๊าน ซึ่งเรื่องนี้มูลนิธิชัยพัฒนากำลังดำเนินการอยู่ในเรื่องของผักตบ กรม

โยธาและกรมประมงเป็นผู้ดูแล ซึ่งแพร่หลายในช่วงที่น้ำเต็มกว๊าน ทำให้เป็นที่สนใจในของแต่ละ อบต.ในพากกว๊าน แต่ในปัจจุบันน้ำแห้ง เรือของกรมโยธาฯ ติดท้องน้ำไม่สามารถนำเรือออกได้ ส่วนเรื่องที่ยากจะหาหรือคือสนใจเครื่องที่นำมากำจัดผักตบชวามาเป็นปุ๋ย เครื่องดังกล่าวสามารถนำเศษวัสดุพืชมาอบแห้งทำเป็นปุ๋ยแจกจ่ายให้กับชาวบ้าน แต่ราคาของเครื่องดังกล่าวมีมูลค่าสูงมากและไม่สามารถที่จะทำเบิกจ่ายในการซื้อได้ ไม่ว่าจะหน่วยงานใดก็ตาม เพราะไม่มีระเบียบในการซื้อเครื่องดังกล่าว จึงขอฝากเรื่องดังกล่าวกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เครื่องอบวัสดุพืชทำปุ๋ยเครื่องนี้ได้ไปโชว์ที่จังหวัดชัยนาท มีเครื่องเดียวในประเทศไทยนำเข้าจากสาธารณรัฐเช็ก มี 30 กว่าเครื่องทั่วโลก ประเทศเช็กใช้เครื่องดังกล่าวไปไว้ตามนาข้าว ส่วนเรื่องอยากจะฝากที่อื่นเป็นหนองน้ำที่ไม่มี พรบ.คุ้มครองสามารถดำเนินการในการพัฒนาได้ง่าย แต่กว๊านพะเยามี พรบ.คุ้มครอง เมื่อเกิดการที่จะขุดลอกคูคลอง เพื่อใช้ประโยชน์ให้แก่ชุมชน ไม่สามารถที่จะทำได้เพราะขัดกับพรบ. ในเชิงวิชาการสามารถที่จะช่วยในเรื่องดังกล่าว ได้หรือไม่ แต่ในเชิงเทคนิคเรากำลังจะเสนอว่ามีแม่น้ำสายย่อย ที่ไหลลงมารวมกับกว๊านพะเยาเราจะขุดลอกเฉพาะในลำน้ำที่ไหลเข้ามาสู่กว๊าน และน้ำก็จะได้ไหลลงสู่กว๊านได้อย่างสะดวกแต่ก็ยังไม่ทราบว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ ขอให้นักวิชาการช่วยคิดและศึกษาในเรื่องดังกล่าวด้วย

เมื่อผู้เข้าร่วมประชุมไม่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ประธานที่ประชุมได้กล่าวขอบคุณทุกภาคส่วนที่เข้าร่วมเวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า โครงการวิจัยในครั้งนี้ พร้อมทั้งขอให้นักวิจัยนำเสนอแนะไปพิจารณา เพื่อให้การวิจัยเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ปิดประชุมเวลา 12.30 น.

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

รายชื่อ

หน่วยงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ วัฒนาธร

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา

รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

นายชำนาญ แสงแก้ว

ผู้อำนวยการกองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพ การศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล

ผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบศิริ รักดีพินิจ

ผู้อำนวยการศูนย์ ABC มหาวิทยาลัยพะเยา

ดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี

คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

นางสาวเบญญา มารินทร์	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
นางสาวนิรนาท หมั่นเร็ว	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดสันต์ สุทธิพิศาล	ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการบริการท่องเที่ยว และโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัต ครอบงายกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส ทิตยวรรณ	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา ประดิษฐ์สถาพร	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ประสาทเขตร์การ	มหาวิทยาลัยพะเยา
ดร.อุปลัมภ์ ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม	ที่ปรึกษาโครงการวิจัยกว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน
นายจรัส สุทธิกุลบุตร	ประธานกรรมการร่วมภาคเอกชน
นายประดิษฐ์ สีใส	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.พะเยา
นายเพ็ญยศ ศรีพิพัฒน์	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา
นางสุภาพันธุ์ บุญเจริญ	ประมงจังหวัดพะเยา
นายอนันต์ แสงสุวรรณ	ชลประทานจังหวัดพะเยา
นายวีระวุฒิ ตะปันทา	ผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดพะเยา
นายมานพ หาลือ	นายกสมาคมการค้าธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา
นายรัฐวุฒิชัย ใจกล้า	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อน อ.เมือง จ.พะเยา
นายวิทยา วงศ์เมือง	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา
นายประหยัด ปินตาริน	ประธานเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
นางพิมลพร เพียรเสถียรกุล	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา
อาจารย์ภักธิมา วรศิริ	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์
อาจารย์สุธี เมฆบุญส่งลาภ	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์
อาจารย์วรินทร์ รวมสำราญ	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์
อาจารย์สาวิตรี นกุล	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์
ดร.บวรศักดิ์ ศรีสันติสุข	คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ดร.นครินทร์ ชัยแก้ว

ดร.พรเทพ โรจนวสุ

ดร.ปิยะพงษ์ แสงแก้ว

ดร.วีระพงษ์ กิตติวงศ์

อาจารย์ขวัญฤทัย เต็มสวัสดิ์

ดร.สุปรีดา หอมกลิ่น

นายพิทักษ์ งามเมืองตึง

นางสาวรสสุคนธ์ ใจสม

นางสาวอัญญา ปินตา

นางสาวจารุณี มโหฬาร

นางสาวกานต์พิชชา ปัญญา

นายวิโรจน์ จันมี

นางสาวสุธาสินี ทับยา

นายหริพันธ์ บุญนิธิพัฒน์

นางสาวพิชญภา กุลเมฆ

นางสาวพิทยารัตน์ คูประเสริฐ

นายศรัณู เหมะ

นางอรัญญา มูลมาก

นางสาวทักษพร อรัญญา

นายพงษ์พัฒน์ เสน่หดี

นางสาววรารณ ศรีลาคำ

นางสาว สิริสุข นนท์ศรี

นางสาวพัชรภรณ์ สืบดี

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม

วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

ศูนย์ ABC มหาวิทยาลัยพะเยา

ศูนย์ ABC มหาวิทยาลัยพะเยา

หน่วยวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน

รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 54 คน

สรุปประเด็น

โครงการ Phayao Showcase รอบ 7 เดือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559

และเวทีเสวนาสื่อสาธารณะ “พะเยาฟอร์ม”

วันที่ 28 มิถุนายน 2559 เวลา 08.00-16.00 น. ณ โรงแรมเกทเวย์ จังหวัดพะเยา

ที่มาการประชุม

ด้วยจังหวัดพะเยา นำโดยผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา นายศุภชัย เอี่ยมสุวรรณ ได้ดำเนินการโครงการ Phayao Showcase รอบ 7 เดือน (ตุลาคม 2558 – พฤษภาคม 2559) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559 เพื่อประชาสัมพันธ์การบริหารราชการของส่วนราชการ หน่วยงานต่างๆ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดพะเยา ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการพัฒนาจังหวัดพะเยา และร่วมกันนำเสนอแนวทางการพัฒนาจังหวัดพะเยาในอนาคต รวมทั้งกำหนดให้หน่วยงานผู้แทนกระทรวงในระดับพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐที่มีผลงานโดดเด่น ร่วมจัดนิทรรศการผลงานและเสวนาผลการดำเนินงานรอบ 7 เดือน ผู้ร่วมเสวนาประกอบด้วย นายศุภชัย เอี่ยมสุวรรณ (ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา) , นายวรวิทย์ บุรณศิริ (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา) , นายहनัย แก้วกุล (ประธานหอการค้าจังหวัดพะเยา) นายสำเนียง ช่างสากร (ผู้แทนภาคประชาสังคม) และ Phayao Forum เสวนาในหัวข้อ “ทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการพัฒนาเมืองพะเยา ผู้ร่วมเสวนาประกอบด้วย นายวีระวุฒิ ต๊ะปินตา (ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา) , นางสาวจุฬาสินี พรหมเผ่า (นายกเทศมนตรีเมืองพะเยา) , นายจรัส สุทธิกุลบุตร (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐกิจ) , นายมานพ หาลือ (ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา)

สรุปผลงานที่โดดเด่น/ผลงานเชิงประจักษ์ในภาพรวมของแต่ละกระทรวง ในช่วง 7 เดือนที่ผ่านมา

(ตุลาคม 2558 – พฤษภาคม 2559)

ที่	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	เรื่อง
1	สำนักงานจังหวัดพะเยา ร่วมกับมหาวิทยาลัยพะเยา เรื่อง การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อการบริหารราชการแบบบูรณาการ	การพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์(GIS) เพื่อการบริหารราชการแบบบูรณาการจังหวัดพะเยา โดยได้ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลจำนวนหลังคาเรือน พร้อมพิกัดที่ตั้ง (Base Line) และพัฒนาฐานข้อมูลใหม่ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลผู้สูงอายุผู้ด้อยโอกาส และสถานการณ์ใช้เลือดออก โดยแบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 การใช้โปรแกรม Web-based GIS และตำแหน่งหลังคาเรือนและบ้านเลขที่ลงในระบบเพื่อใช้เป็นแผนที่หลักของระบบ GIS ระยะที่ 2 การพัฒนาและลงฐานข้อมูลผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส เด็กด้อยโอกาส และใช้เลือดออก โดยใช้โปรแกรมJava Script เขียนโปรแกรมตอบสนองความต้องการของผู้บริหารส่วนราชการและ

	จังหวัดพะเยา	ประชาชนทั่วไป รวมทั้งเพื่อให้บุคลากรทุกระดับสามารถเข้าใจข้อมูล ข้อเท็จจริงได้อย่างรวดเร็ว ครอบคลุมและชัดเจนเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเชิงการวางแผนการดำเนินงานของหน่วยงานซึ่งจะเพิ่มเพื่อใช้ในการบริหารงานเชิงบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริหารส่วนราชการและประชาชนทั่วไป รวมทั้งเพื่อให้บุคลากรทุกระดับสามารถเข้าใจข้อมูล ข้อเท็จจริงได้อย่างรวดเร็ว ครอบคลุมและชัดเจนเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการปฏิบัติงานโดยเฉพาะในเชิงการวางแผนการดำเนินงานของหน่วยงานซึ่งจะเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ
2	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดพะเยาเรื่อง "40 ปี ที่ รอคอยไฟฟ้า โครงการเฉลิมพระเกียรติ ร.9 ครบ 88 พรรษา จ่ายไฟฟ้าให้กับบ้านสันติสุข อำเภอปง จังหวัดพะเยา"โครงการเฉลิมพระเกียรติ ร.9 ครบ 88 พรรษา จ่ายไฟฟ้าให้กับบ้านสันติสุข อำเภอปง จังหวัดพะเยา"โครงการ "สว่างไสวทั่วไป จ่ายไฟทุกครัวเรือน"	โครงการ "40 ปี ที่รอคอยไฟฟ้าโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 88 พรรษา จ่ายไฟฟ้าให้กับบ้านสันติสุข อำเภอปง จังหวัดพะเยา" ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากโครงการขยายเขตไฟฟ้า"หมู่บ้านใหม่เข้ามาที่บ้านสันติสุข จากพื้นที่สุดท้ายที่มีไฟฟ้าอยู่ มาบ้านสันติสุข ระยะทาง"20 กิโลเมตร ใช้เสาไฟฟ้าประมาณ 300 กว่าต้น เพื่อให้ประชาชนบ้านสันติสุข จำนวน 200 กว่าครัวเรือน และได้นำระบบไฟฟ้าซึ่งเป็นระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานให้กับครัวเรือนหมู่บ้านดังกล่าว โดยเป็นงบประมาณลงทุนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) PEA จำนวน 11,349,303.61 บาท และเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2558 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดพะเยา ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลขุนควร ได้ร่วมกันจัดให้มีพิธีเปิดจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับบ้านสันติสุข หมู่ที่ 7 ตำบลขุนควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในโอกาส"มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 88 พรรษา 5 ธันวาคม 2558 โครงการ ""สว่าง" ไสวทั่วไป จ่ายไฟทุกครัวเรือน" เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น
3	เทศบาลเมืองพะเยา เรื่อง โสงเฮียนผู้สูงอายุ	"สืบเนื่องจากมีกลุ่มผู้สูงอายุบางคนที่ไม่สามารถร่วมกิจกรรมที่เทศบาลเมืองพะเยาได้จัดไว้ อาทิ การเต้นแอโรบิก การรำวงย้อนยุค และสาเหตุหลักสืบเนื่องมาจากสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่เอื้ออำนวยทำให้เคลื่อนไหวร่างกายไม่คล่องแคล่ว จึงได้"มีการหาแนวทางการพัฒนาผู้สูงอายุโดยใช้เครื่องดนตรี ศิลปะ และภูมิปัญญาท้องถิ่น"มาให้ผู้สูงอายุฝึกและร่วมกิจกรรม จึงเป็นที่มาของ "โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ" โดยมี"วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสุขภาพกายและใจของผู้สูงอายุ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรม"ทางสังคมและชุมชนแก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งเป็นการสร้างคุณค่าทางภูมิปัญญาให้เป็นที่ยอมรับในสังคม ประกอบด้วยกิจกรรมหลักดังนี้ 1) ดนตรีบำบัด 2) ศิลปะบำบัด 3) เกย์ก๊อนผญาหา ของดีบ้านเฮา 4) สุขภาพดีชีวี เป็นสุข เป็นต้น โดยแบ่งเป็น 6 ศูนย์เรียนรู้ ตำบลเวียง ได้แก่ ศูนย์วัดหลวงราช สันฐาน ศูนย์วัดบุญยืน และศูนย์วัดราชคฤห์ตำบลแม่ต๋ำ ได้แก่ ศูนย์วัดภูมินทร์ ศูนย์วัดอินทร์ฐาน และศูนย์วัดป่าลานคำ
	เรื่อง รางวัลองค์กรที่มีผลงานดีเด่นที่เป็น	เทศบาลเมืองพะเยาได้รับรางวัล วัฒนคุณาธร ซึ่งเป็นรางวัลในระดับประเทศ จากกระทรวงวัฒนธรรมโดยเทศบาล เมืองพะเยามีผลงานดีเด่น ดังนี้ 1) ด้านศาสนาถวายผ้าอาบน้าฝนโดย

	ประโยชน์ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เรื่อง การบริหารจัดการ กว๊านพะเยา	ความร่วมมือ 13 ชุมชน” “ตักบาตรเทโวโรหนะวัดพระธาตุจอมทอง” “ป่าเวณิปีใหม่เมือง ขบวนแห่สงฆ์พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ 13 ชุมชน” 2) ด้านศิลปะและวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรม “ช่วงวัฒนธรรม : แต่งตัวเมือง หย่องขึ้นบัวง แอ่วช่วงวัฒนธรรม” การประกวดตักกลองสะบัดชัย การประกวดการประดิษฐ์โคมล้านนา ส่งเสริมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน(พิพิธภัณฑ์เวียงพายว) ตลอดจนการพัฒนาถนนชายกว๊านพะเยาเพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนากว๊านพะเยาอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้จัดทำแผนงานเพื่อจัดการปริมาณน้ำ กว๊านพะเยา คุณภาพน้ำ การบริหารจัดการลุ่มน้ำ จึงได้มีการตั้งศูนย์พัฒนาและบริหารจัดการ กว๊านพะเยา (ศพบก.) ประกอบด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่รอบกว๊านพะเยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาโดยได้รับการปรึกษาจากมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรม ราชูปถัมภ์และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) ในการ ดำเนินงานพัฒนากว๊านพะเยา ตั้งแต่พื้นที่ป่าต้นน้ำของกว๊านพะเยา ลำน้ำสาขาที่ไหล สู่กว๊าน พะเยาและบริเวณกว๊านพะเยา จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการและจะเริ่มดำเนินโครงการ ในปี พ.ศ. 2557 เพื่อแก้ไขปัญหาของกว๊านพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) ด้านบริหารจัดการน้ำเพื่อ เพิ่มน้ำต้นทุน 2) พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำกว๊านพะเยา และพื้นที่รอบกว๊านพะเยา โดย ท้องถิ่นและชุมชน3) ด้านคุณภาพน้ำเพื่อควบคุมคุณภาพน้ำจากชุมชนและเทศบาลโดยรอบ กว๊านพะเยา
4	องค์การบริหารส่วน จังหวัดพะเยา เรื่อง โครงการจัดงานม่อน ทาน ตะวัน เพื่อการ ท่องเที่ยวสู่ประ ตู อาเซียน เรื่อง "ข้าวบุญ วัดติโลก อาราม" (ชั่วคราว)	โครงการจัดงานม่อนทานตะวัน เพื่อการท่องเที่ยวสู่ประตูอาเซียน เนื่องจากพื้นที่การเกษตร ใน ตำบลป่าซาง อ.ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สำหรับทำนาและปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด ถั่วลิสง หลังเสร็จฤดูเก็บเกี่ยวพื้นที่ดังกล่าวถูกปล่อยทิ้งว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ ส่งผล เกษตรกรว่างงานและขยายรายได้ในการเลี้ยงชีพอย่างต่อเนื่องดังนั้น จังหวัดพะเยา องค์กร บริหารส่วนจังหวัดพะเยา ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดพะเยา จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาพื้นที่ ดังกล่าว เป็นแหล่งท่องเที่ยว ประกอบกับการสนับสนุนโครงการตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯเพื่อให้ประชาชนได้อยู่กินดี มีความสุขตามอัตภาพแบบ พอเพียง จึงสนับสนุนเกษตรกรเข้าร่วมการปลูกต้นทานตะวัน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว แห่งใหม่ของจังหวัดพะเยาส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั้งไทย และต่างประเทศ ตลอดจนนักถ่ายภาพ ทั้งมืออาชีพและมือสมัครเล่น สนใจมาท่องเที่ยวยัง “ม่อนทานตะวัน” ทำให้เศรษฐกิจ โดยรวม ของจังหวัดพะเยาดีขึ้น และเกษตรกรมีรายได้อย่างต่อเนื่อง จังหวัดพะเยา ได้มีการจัดกิจกรรม “เวียนเทียนกลางน้ำ หนึ่งเดียวในโลก” ณ วัดติโลก อารามกลางกว๊านพะเยา ในวันสำคัญทางศาสนา 3 วัน คือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วัน อาสาฬหบูชา เนื่องจากปีนี้เกิดวิกฤตภัยแล้งรุนแรง ปริมาณน้ำในกว๊านพะเยาลดน้อยลง จนไม่ สามารถพายเรือเพื่อเวียนเทียนกลางน้ำในวันวิสาขบูชาในวันที่ 20 พ.ค. 2559 ดังนั้น จึงมีการ

	เรื่อง โครงการแข่งขันจักรยาน ปีเอ็มเอ็กซ์ ชิงแชมป์ประเทศไทย	สร้างสะพานไม้ไผ่ แบบแพลูกบวบ ระยะทาง 480 เมตร โดยอาศัยงบประมาณจากพิธีทอดผ้าป่าเพื่อสบทบทุนก่อสร้างขึ้น โดยประชาชน กลุ่มชมรม สมาคมต่างๆ ส่งผลให้สะพานไม้ไผ่ หรือที่เรียกกันว่า “ข้าวบุญ วัดติโลกอาราม” เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งมีอาชีพและสมัครเล่น นักท่องเที่ยวทั้งไทย และต่างประเทศ เดินทางมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ชิงแชมป์ประเทศไทย สนามที่ 1 ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระรัตนราชสุตาสยามบรมราชกุมารี ประจำปี 2559 ณ สนามแข่งขันจักรยานปีเอ็มเอ็กซ์ อบจ.พะเยาเพื่อเป็นการสร้างกระแสนิยมให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปในจังหวัดพะเยา สนใจในกีฬาจักรยานปีเอ็มเอ็กซ์ และเพื่อสรรหานักกีฬาจักรยานปีเอ็มเอ็กซ์รุ่นใหม่ และเป็นการดำเนินการตามนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยาสนับสนุนความเป็นเลิศทางกีฬาของจังหวัดพะเยา การใช้กีฬาเป็นตัวเชื่อมและยกระดับความสัมพันธ์ขององค์กรต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนากีฬาให้แก่เยาวชนของจังหวัดพะเยาให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ห่างไกลแหล่งอบายมุขและยาเสพติด
5	สน.ง.พัฒนาชุมชนจังหวัดพะเยาที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา เรื่อง การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	เนื่องจากปัญหาภัยแล้ง และสถานการณ์เศรษฐกิจซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนจังหวัดพะเยา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพะเยา ได้ดำเนินการตามแนวทางขับเคลื่อนการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัดพะเยาโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้เป็นแนวทาง และการพัฒนาแบบบูรณาการทุกภาคส่วนในพื้นที่(Integrated Area Development) ตามกำลังความสามารถ เพื่อให้จังหวัดพะเยาพ้นกว่าสภาวะการณ์ในครั้งนี้ และการวางรากฐานความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดพะเยาสู่อนาคต โดยมีเป้าหมายการดำเนินการขับเคลื่อนในทุกอำเภอ รวม 779 หมู่บ้าน และนำไปสู่หมู่บ้านที่เป็นแบบอย่างการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 328 หมู่บ้าน โดยมีกิจกรรมดังนี้ การจัดคู่มือแนวทางการขับเคลื่อนภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดพะเยา การสนับสนุน และพัฒนาองค์กรชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน โดยการพัฒนาองค์ความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเชิงหลักการและทฤษฎีส่งเสริมแกนนำโดยธรรมชาติในพื้นที่ เพื่อนำไปขยายผลขับเคลื่อนในระดับหมู่บ้านร่วมกับคณะกรรมการธรรมชาติในพื้นที่ เพื่อนำไปขยายผลธรรมชาติในพื้นที่ที่มีแผนชุมชนบนฐานข้อมูลจริง มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำและอาชีพ และขยายผลการส่งเสริมอาชีพการเกษตรในระดับครัวเรือน ตลอดจนมีการจัดเก็บข้อมูลบัญชีรายรับรายจ่ายครัวเรือน ร้อยละ 40 ของครัวเรือนในหมู่บ้านทั้ง 779 หมู่บ้าน
6	สน.ง.โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยาเรื่องโครงการศึกษาออกแบบวางผังพื้นที่	ชุมชนชายแดนบ้านฮวก ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อรองรับการค้า ชายแดน เป็นเส้นทางเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดพะเยา – เมืองคอบ แขวงไชยบุรี สปป.ลาว จึงมีการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนบ้านฮวก จังหวัดพะเยาพื้นที่ที่มีความเหมาะสม รองรับระบบโครงสร้างพื้นฐานที่

	เฉพาะชุมชนชายแดน บ้านฮวก เรื่อง โครงการแบบ บ้านเพื่อประชาชน เรื่อง โครงการจัดรูป ที่ดิน	สมบูรณ์และได้มาตรฐานเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่โดยคำนึงถึงลักษณะด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเชื่อมโยงระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะมีการระดมความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลที่ได้รับคือผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตพร้อมผังในการพัฒนาและแก้ไขพื้นที่ต่างๆ โดยสามารถนำไปปฏิบัติการเชิงพื้นที่ ไปต่อยอดการพัฒนาโครงการที่ส่งเสริมศักยภาพด้านต่างๆ รวมทั้งแก้ไขปัญหในพื้นที่ได้ตรงกับความต้องการชุมชน โครงการแบบบ้านเพื่อประชาชน เป็นโครงการตามนโยบายรัฐบาลในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ได้มอบหมายให้กรมโยธาธิการและผังเมืองทำการทำการปรับปรุงแบบบ้านในโครงการ “แบบบ้านเพื่อประชาชน” ที่ได้จัดทำมาตั้งแต่ปี 2546 ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับราคาก่อสร้างในปัจจุบัน โดยเน้นประโยชน์ใช้สอยความสะดวกสบาย และความคุ้มค่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงพัฒนาแบบบ้านเพื่อประชาชนของเดิม ให้มีความทันสมัยตามยุคปัจจุบันสร้างทางเลือกให้กับประชาชนในการ พิจารณาก่อสร้างบ้านในพื้นที่ตนเอง และลดภาระค่าใช้จ่ายในการเขียนแบบประมาณราคา การขออนุญาตกับ อปท. โดยแบบบ้านเพื่อประชาชน ประกอบด้วยแบบบ้านจำนวน 14 แบบ พร้อมประมาณราคา แบ่งออกเป็น ๑) ครอบครัวไทยร่วมสมัย 10 แบบ ๒) บ้านต้านภัยพิบัติแผ่นดินไหว 2 แบบ 3) บ้านห่วงใยไทยประชานใจ 2 แบบ โดยได้มีการเผยแพร่แบบบ้านเพื่อประชาชนให้ทราบผ่านหลายช่องทาง อาทิเช่น การออกจังหวัดเคลื่อนที่ประจำทุกเดือน เว็บไซต์กรมฯ และเว็บไซต์สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึง แบบแปลนก่อสร้างบ้านได้อย่างสะดวก และสามารถยื่นขออนุญาตก่อสร้างอาคารได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเขียนรับรองแบบเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตขอประชาชนให้ดีขึ้นทั่วประเทศไทย โครงการจัดรูปที่ดิน โดยสำนักโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา ร่วมกับเทศบาลเมืองพะเยาและเทศบาลตำบลท่าวังทอง เป็นโครงการเพื่อพัฒนาพื้นที่ตามผังเมืองรวมเมืองพะเยา อย่างเป็นรูปธรรม รองรับการขยายตัวของเมืองอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเต็มประสิทธิภาพตามศักยภาพของพื้นที่ และแก้ไขปัญหาพื้นที่ที่ตาดบดในเมือง และจัดระเบียบเมืองในเรื่องแปลงที่ดินใหม่ และปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เตรียมสาธารณูปโภค ให้เพียงพอ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีในการอยู่อาศัยของประชาชนโดยรวม ซึ่งกำหนดแนวคิด หลักการ เพื่อให้มีแผนงานรวมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ และกำหนดให้มีการพัฒนาพื้นที่และพัฒนาโครงข่ายคมนาคมเป็นไปตามผังเมืองรวม โดยได้วางแผนด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพื่อรองรับประชากรเป้าหมายประมาณ 660 คน และรองรับครัวเรือนประมาณ 200 ครัวเรือนรองรับการสัญจร ตามโครงข่ายคมนาคมของผังเมืองรวมเมืองพะเยา สาย ข1 ขนาด 12 เมตร
--	--	---

		จำนวน 300 คันต่อวันและเส้นทางเชื่อมต่อซึ่งเป็นถนนสายรอง 3 เส้นขนาดเขตทาง 9 เมตร รองรับการสัญจรระหว่างชุมชน 3 ชุมชนได้แก่ ชุมชนจอมทอง ชุมชนท่าวังทอง และชุมชนวัด บุญยืน
7	สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดพะเยา เรื่อง การ กำกับดูแลราคาสินค้า เพื่อความเป็นธรรมทาง การค้า เรื่อง การบรรเทาค่า ครองชีพของประชาชน เรื่อง การพัฒนาตลาด สินค้าเกษตรและการ แก้ไขปัญหาสินค้า เกษตรของจังหวัด เรื่อง พัฒนาศักยภาพ ของผู้ประกอบการและ สินค้า	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา ตรวจสอบการปิดป้ายแสดงราคา และติดตามภาวะราคา สินค้าในช่วงเทศกาลตรุษจีน ณ ตลาดสดท่าวังทอง และตลาดสดมณีรัตน์ อ.เมืองพะเยา และ จัดส่งเจ้าหน้าที่ออกตรวจสอบการจำหน่ายชุดสังฆทานและชุดไทยธรรมก่อนวันวิสาขบูชา ใน เขตเทศบาลเมืองพะเยา เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและป้องปรามมิให้ผู้ประกอบการฉวย โอกาสขึ้นราคาสินค้าและไม่แสดงราคาจำหน่ายปลีกราคาสินค้าซึ่งเป็นการเอาเปรียบ พุทธศาสนิกชนที่ต้องการทำบุญเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จังหวัดพะเยา โดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา ได้ดำเนินการจัดจำหน่ายสินค้าธงฟ้าเพื่อ ช่วยเหลือค่าครองชีพประชาชนพะเยา จำนวน 7 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 11 ครั้ง จังหวัดพะเยา โดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา ได้ดำเนินการศึกษา ติดตาม จัดทำ ข้อมูล เพื่อเตือนภัย ป้องกัน ความเสี่ยงและดำเนินการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด ตลอดจนพัฒนาผู้ประกอบการและขยายตลาดสินค้าเกษตรและเกษตรอินทรีย์ให้บรรลุผล ตาม นโยบายของรัฐบาล และเป็นวิทยากรโครงการอบรมเพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิตของเกษตรกรที่ ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งปี 58/59 และจากราคาสินค้าเกษตร 45 รุ่น จำนวน 2,250 คน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงพฤษภาคม 2559 และร่วมเสวนาความร่วมมือการผลิตข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการบรรยาย"ทิศทางการผลิต/การตลาดข้าวโพดเลี้ยง สัตว์" และเสวนา"การปรับตัวของผู้ผลิตและผู้ค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนจัดโครงการตลาดนัดข้าวเปลือก ปี การผลิต 2558/2559 เพื่อให้ผู้ซื้อและเกษตรกรพบปะกัน โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งจัดทำ ณ อำเภอที่ไม่มีโรงสี จังหวัดพะเยา โดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา ได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพ ผู้ประกอบการและสินค้า ดังนี้ 1) จัดประกวดข้าวหอมมะลิระดับจังหวัดเพื่อคัดเลือกไปแข่งขัน ระดับประเทศ โดยเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิ อ.จุน จังหวัดพะเยา รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ประเภท ประเภทเกษตรกรรายบุคคล และรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ประเภท ข้าวสารเหนียวเมล็ดยาวพิเศษภาคเหนือ ในการประกวดข้าวหอมมะลิของประเทศไทย ประจำปี 2559 2) จัดอบรมนักทะเบียนพาณิชย์ให้ส่วนท้องถิ่น 3) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้แก่ กลุ่มโครงการพระราชดำริอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ การเตรียมความพร้อมของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา ควบคู่ไปกับการส่งเสริมและ

	เรื่อง การเตรียมความพร้อมของสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ควบคู่ไปกับการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด/ภูมิภาค เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เรื่อง การสร้างโอกาสและขยายช่องทางการค้า	พัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด/ภูมิภาค เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย 1) เชื่อมความสัมพันธ์ พะเยา – เมืองคอบ แขวงไชยบุรี ญ วันที่ 28-30 ธ.ค. 2558 2) ประชุมแผนความร่วมมือระหว่างสำนักงานพาณิชย์จังหวัดของไทยกับแผนอุตสาหกรรมและการค้าแขวงของสปป.ลาว ตามแนวชายแดนไทย-สปป.ลาว ครั้งที่ 7 ประเด็นการประชุมได้แก่ความร่วมมือสินค้าเกษตร/การอำนวยความสะดวกทางการค้า/ความร่วมมือด้านขนส่งและการเชื่อมโยงในภูมิภาค/การส่งเสริมการค้า การลงทุน/ความร่วมมือทางด้านอื่นๆ 3) การออกบริการเคลื่อนที่ให้ความรู้ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ณ ของดีและงานฤดูหนาวพะเยา ประจำปี 2558 4) การสัมมนาตามโครงการสนับสนุนการค้าเนงาน ศูนย์ AEC ระดับจังหวัด โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศกระทรวงพาณิชย์ หัวข้อเรื่อง "รู้จัก รู้ลึก โอกาสการค้าของ SMEs ไทยกับกลุ่ม CLMV และรู้จัก TPP ครั้งที่ 5 วันที่ 1-2 มิถุนายน 2559 ณ โรงแรมคุ้มภูคำ จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการสร้างโอกาสและขยายช่องทางการค้า ได้ดำเนินการดังนี้ 1) สนับสนุนกล่อง 2) การเปิดจุดจำหน่ายสินค้า ตามโครงการสร้างโอกาสและขยายช่องทางการค้า กิจกรรมการจัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้าให้เกษตรกรชาวสวนผลไม้ นำผลผลิตมาจำหน่ายโดยตรงสู่ผู้บริโภค จำนวน 2 จุด คือ จุดที่ 1 ภายในอาคารผู้โดยสารสถานีขนส่งจังหวัดพะเยา จุดที่ 2 บริเวณท่าเรือวัดติโลกอาราม 3) การให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของธุรกิจค้าส่งค้าปลีก ณ ห้างหุ้นส่วนจำกัดปัญญาณี ต.บ้านถ้ำ อ.ดอกคำใต้ ครั้งที่ 1 ของอาจารย์จุลชาติ ต้นเจริญ ซึ่งลงพื้นที่ให้คำปรึกษาศักยภาพการบริหารจัดการธุรกิจค้าส่งค้าปลีก ปีงบประมาณ 2559 โดยกรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์ เพื่อยกระดับธุรกิจค้าส่งค้าปลีกให้ได้รับการพัฒนาระบบการบริหาร จัดการเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ 4) ร่วมสนับสนุนโครงการทำนาพระราชัฐ
8	ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา เรื่อง การปฏิบัติด้านพิทักษ์ ปกป้องและเทิดพระเกียรติเพื่อความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์"	ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยาได้ปฏิบัติงานด้านการพิทักษ์ ปกป้องและเทิดพระเกียรติ เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังนี้ ๑) การถวายความปลอดภัยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ พระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีการศึกษา 2557 ณ มหาวิทยาลัยพะเยา ๒) ถวายความปลอดภัย ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี ในการเสด็จปฏิบัติพระกรณียกิจในจังหวัดพะเยา ๓) ถวายความปลอดภัยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ในการเสด็จปฏิบัติพระกรณียกิจจังหวัดพะเยา ๔) ถวายความปลอดภัย พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ ในการเสด็จปฏิบัติพระกรณียกิจในจังหวัดพะเยา

	เรื่อง ผลการปฏิบัติงาน ด้านป้องกันปราบปราม ยาเสพติดของ ตำรวจภูธร"จังหวัด พะเยา" เรื่อง ผลงานด้านการ พัฒนาของ"ตำรวจภูธร จังหวัดพะเยา "	ผลการปฏิบัติงานด้านป้องกันปราบปรามยาเสพติดของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ๑) จับกุม จำนวน 573 คดี ผู้ต้องหาจำนวน 622 คน ของกลางยาบ้า 1,236,253 เม็ด,ไอซ์ 32.96 กรัม, ต้นฝิ่น 151,140.96 กรัม, ต้นกัญชา 10,511.43 กรัม, กระต้อม 250 กรัม, สารระเหย 3 กระป๋อง ๒) จับกุมข้อหาผลิต(กัญชา) 10 ราย ๓) จับกุมผู้ค้ารายย่อย 120 ราย ๕) จับกุม ครอบครอง 92 ราย ๖) จับกุมผู้เสพยาเสพติด 251 ราย จับตามหมายจับ 18 ราย มีการนำระบบกล้อง CCTV มาพัฒนาใช้ในกิจการของตำรวจโดยตั้งศูนย์ปฏิบัติการระบบ CCTV อยู่ที่อาคารปฏิบัติการศูนย์บัญชาการตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา อยู่บนชั้น ๒อาคารสังฆะ ทรัพย์ ซึ่งได้เปิดศูนย์ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘ ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากจังหวัด พะเยา ,องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา และสหกรณ์ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา จำกัด ซึ่งเป็น ศูนย์ควบคุมระบบ CCTV และติดตามจับกุมผู้ก่อเหตุโดยการค้นหาข้อมูลจากระบบ CCTV
9	สนง.คลังจังหวัดพะเยา เรื่อง การจัดซื้อจัดจ้าง ของภาครัฐ	จังหวัดพะเยา มีผลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยวิธี e-biddingข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558 ถึง 25 พฤษภาคม 2559 พบว่าสามารถประหยัดงบประมาณได้กว่า 58.288 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.95 โดยมีโครงการทั้งสิ้น 73 โครงการ ใช้วงเงินในการ จัดหา 921.771 ล้านบาท งบประมาณ 980.059 ล้านบาทสำหรับวิธี e-market ยังไม่มีการ จัดหา ดังนั้น การนำระบบ e-bidding และ e-market มาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ จะ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของประเทศและยกระดับความโปร่งใสของ โครงการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ รวมถึงการใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อ ระบบเศรษฐกิจ และสร้างความสามารถภาคเอกชนในการแข่งขันมากขึ้นเพราะแต่ละส่วน ราชการจะมีข้อมูลอ้างอิง ทั้งผลการจัดซื้อจัดจ้างและสัญญาที่ถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
10	ธนาคารออมสิน เรื่อง มอบผ้าห่มกันหนาว เรื่อง จัดงานไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทก่อนขึ้นศาล	ธนาคารออมสินเขตพะเยา ได้จัดอบรมพนักงานและลูกจ้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิด ความรักสามัคคีในหมู่คณะและเป็นการช่วยเหลือสังคมและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 19 มี.ค.59 ณ วัดบ้านฝาง อำเภอภูกามยาว จังหวัดพะเยา ช่วงเช้าได้มอบผ้าห่มกันหนาวให้กับทางวัดสำหรับ ผู้ปฏิบัติธรรม ณ วัดป่าฝาง ธนาคารออมสินเขตพะเยาได้จัดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนขึ้นศาล ระหว่างธนาคารออมสิน 7 สาขา คือ สาขาพะเยา เชียงคำ จุน ปง ดอกคำใต้ มหาวิทยาลัยพะเยา และแม่ใจ ลูกค้า ธนาคาร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ธนาคารและลูกค้ามาพบปะกัน เพื่อหาบทสรุปและช่วยกันหา แก้ปัญหาหนี้ค้าง ชำระในวันที่ 27 - 28 ตุลาคม 2558 ณ ศาลจังหวัดพะเยา
11	ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพะเยาเรื่อง	ตามที่ประเทศไทยต้องประสบภัยธรรมชาติและภัยพิบัติต่างๆ ทำให้ลูกค้านาคาร เกษตรกร ประชาชนทั่วไปได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอุทกภัย ภัยแล้งและวาตภัย เพื่อสร้างขบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิก ในชุมชนปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษาและอนุรักษ์

	โครงการรักษาน้ำ สร้างฝาย ขยายป่า	สิ่งแวดล้อม สร้างนวัตกรรมในการป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและภัยพิบัติ รวมทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน และองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภาคีเครือข่ายธนาคารจึงได้จัดโครงการสร้างฝายชะลอน้ำ (ขนาดกลาง) เพื่อรองรับน้ำจากฝาย (ขนาดเล็ก) ในชุมชน/ป่า และเพื่อชะลอ/กักเก็บน้ำไว้ใช้อุปโภคบริโภค (โดยเฉพาะในพื้นที่ราบ) เพื่อรณรงค์การอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่าและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
12	สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดพะเยา เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรื่อง โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ,การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เรื่อง กิจกรรมทหกรรมวิถีชาติพันธุ์,กิจกรรมประกวดธิดาชาติพันธุ์	ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ (Policy and Mechanism) ดำเนินการจัดประชุมคณะอนุกรรมการศูนย์ป้องกันและและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดพะเยา จำนวน ๗ ครั้ง และจัดทำแผนยุทธศาสตร์/แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดพะเยา 2) ด้านการป้องกัน (Prevention) จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังฯ ระดับอำเภอ, จัดอบรมวิทยากร/อบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเสี่ยง ทีมสหวิชาชีพ/ฝึกอาชีพสตรี กลุ่มเสี่ยง จำนวน 534 คน รณรงค์/ประชาสัมพันธ์ในการเฝ้าระวังและแก้ไขการค้ามนุษย์ จำนวน 28 ครั้ง 3) ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน (Partnership) จัดชุดปฏิบัติการพิเศษ โดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุดจัดระเบียบสังคมอำเภอ/จังหวัด ออกตรวจสถานประกอบการและสถานบริการ แบ่งเบาค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวที่ยากจน โดยให้เงินอุดหนุนแก่แม่ของเด็ก 400 บาท/คน/เดือน เป็นเวลา 3 ปี มีผู้ลงทะเบียน 557 ราย คลอดแล้ว 410 รายโดยจ่ายเงินแล้ว (400 บาท/เดือน/คน) จำนวน 312 ราย เป็นเงิน 660,400 บาท 1) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ ได้ดำเนินการปรับสภาพที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ จำนวน ๑3 ราย ส่งเสริมการประกอบอาชีพ จำนวน 83 ราย เป็นเงิน 2,400,000 บาท ส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ จำนวน 1,274 ราย 2) ด้านการพัฒนาเหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน ๑๑ หลัง, ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิและเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน จำนวน 615 ราย และส่งเสริมการประกอบอาชีพ จำนวน 44 ราย เป็นเงิน 1,305,000 บาท
13	แขวงทางหลวงพะเยา	- การยกระดับความปลอดภัยบริเวณทางแยกใหญ่ (หน้าม.พะเยา) - โครงการปรับปรุงทางหลวงผ่านชุมชนทางหลวงหมายเลข 1353 - โครงการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพื่อเชื่อมโยงการค้า การลงทุน
14	แขวงทางหลวงชนบทพะเยา	- โครงการยกระดับมาตรฐานทาง - โครงการอำนวยความสะดวก - โครงการปรับปรุงแก้ไขบริเวณเสี่ยงอันตราย - โครงการพัฒนาโครงข่ายสะพาน - โครงการบำรุงรักษาทางเชื่อมสร้างผิวทางเคฟซีล

15	ขนส่งจังหวัดพะเยา	- โครงการมาตรการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน - โครงการรณรงค์สวมหมวกนิรภัย - โครงการจัดหารถเสริมให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในช่วงเทศกาล - โครงการศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารสาธารณะ ๑๕๘๔ ในสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดพะเยา - โครงการก่อตั้งจุดตรวจบนถนนสายหลักและสายรอง
16	แรงงานจังหวัดพะเยา /โรงเรียนฝายกวาง วิทยาคม เรื่อง การจัดทักษะการ เรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ที่เน้น สมรรถนะสาขา วิชาชีพ เพื่อการมีงาน ทำ เรื่อง มาตรการช่วงเหลือ เกษตรกรที่ได้รับ ผลกระทบจากภัยแล้ง	ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับและเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพให้ผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา ตอนปลาย เพื่อให้ ผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษามองเห็นภาพงานอาชีพต่างๆ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สำรวจความสนใจความถนัดเพื่อวางแผนในการศึกษาต่อ หรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน ได้อย่างมีคุณภาพ จึงได้จัดโครงการทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ ส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีพ ด้วยหลักสูตรการอาชีวศึกษาในสถานศึกษา (ปวช.) ตลอดจนจัดหลักสูตรระยะสั้น ด้านทักษะวิชาชีพ ให้กับนักเรียน โดยได้รับการสนับสนุนจากจังหวัดพะเยา วิทยาลัยเทคนิคเชียงคำ สำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา มหาวิทยาลัยพะเยา และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน กิจกรรมโครงการฯ ประกอบด้วย การนำเสนอผลการประเมินความถนัด และความสนใจเพื่อการศึกษาต่อและการมีงานทำ ด้วยโปรแกรมจากจัดหางานจังหวัดพะเยา การนำเสนอรูปแบบการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ(ปวช.) ของโรงเรียนฝายกวางวิทยาคม ร่วมกับวิทยาลัยเทคนิคเชียงคำ สาธิตและนำเสนอผลงานนักเรียนที่เกิดจากสมรรถนะและทักษะที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ และทักษะอาชีพ เช่น การทำดอกไม้จากดินญี่ปุ่น การจักสานไม้ไผ่ เป็นต้น การสาธิตและนำเสนอผลงานนักเรียนที่เกิดจากสมรรถนะและทักษะที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามนโยบาย“ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ได้แก่ บริษัทจำกัด ผลิตและจำหน่ายกาแฟครบวงจรบริษัทจำกัด ฝายกวางเบเกอรี่ ส่งผลให้นักเรียนและเยาวชน คณะครู บุคลากร ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง ความรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ และได้รับการส่งเสริมการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพให้กับความสนใจในการร่วมกันพัฒนาเพื่อการศึกษาต่อและการมีงานทำอย่างจริงจังและเป็นนักเรียนตามความถนัดและรูปแบบเพื่อเกิดประโยชน์ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัด และประเทศในอนาคต โครงการจ้างงานเร่งด่วนและพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559 โดยสำนักงานแรงงานจังหวัดพะเยา ได้ดำเนินการโครงการจ้างงานเร่งด่วนและพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕9 ในวงเงินงบประมาณ จำนวน 1,468,780 บาท เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อน ของประชาชนที่ประสบปัญหาภัยแล้งและภาวะวิกฤติด้านแรงงาน โดยได้ดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือ จำนวน 26 รุ่นๆละ 20 คนในพื้นที่ 9 อำเภอ 25 ตำบล 36

	เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญห การค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เรื่อง การเตรียมความพร้อมแรงงานก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน เรื่อง การเพิ่มผลิตภาพแรงงานไทย เรื่อง นวัตกรรมใหม่ "Quick Print ลดเวลา ลดค่าใช้จ่าย"	หมู่บ้าน ระหว่างเดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2559 ประชาชนได้รับการฝึกอบรมทั้งสิ้น 520 คน หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานจังหวัดพะเยาได้มีการบูรณาการทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหา การค้ามนุษย์ ด้านแรงงาน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนโยบายเร่งด่วนคือ แรงงานในสถานประกอบการกิจการเกี่ยวเนื่องกับไก่ จำนวน 22 แห่งและสถานประกอบการที่เกี่ยวกับโรงแรม/ที่พัก จำนวน 58 แห่ง ซึ่งได้ดำเนินการออกพื้นที่ตรวจสอบสถานประกอบการแล้ว จำนวน 4 ครั้ง 29 แห่ง ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2558 เห็นชอบให้กระทรวงแรงงานร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ อปท. และหน่วยงานต่างๆ ที่จัดให้มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ดำเนินการแนะแนวอาชีพ และเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานให้กับนักเรียนในระดับชั้น ม.3 และ ม.6 ก่อนสำเร็จการศึกษา โดยให้ทำแบบทดสอบและประมวลผลในระบบออนไลน์ เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนวางแผนที่จะเลือกศึกษาต่อให้ตรงกับความรู้ ความสนใจ ความถนัดและบุคลิกภาพของแต่ละคน ซึ่งสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยาได้ดำเนินการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับโรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ การเพิ่มผลิตภาพแรงงานไทย เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพแรงงานให้แก่ สถานประกอบการ SMEs ที่มีพนักงานในสถานประกอบการ จำนวน ๕๐-๒๐๐ คน ทั้งนี้ จังหวัดพะเยา โดยศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพะเยา ได้ดำเนินโครงการ จำนวน ๑ แห่ง คือ บริษัท โรงแรมเกทเวย์ จำกัด โดยการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเพิ่มผลิตภาพแรงงานและให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่สถานประกอบการและพนักงานในสถานที่ประกอบกิจการ เป็นนวัตกรรม เพื่อลดเวลา ลดค่าใช้จ่าย จากการพิมพ์เอกสาร จากเดิมที่ใช้เครื่องพิมพ์แบบหัวเข็มซึ่งต้องใช้เวลานาน เสียงดัง และต้องใช้กระดาษต่อเนื่องซึ่งมีราคาแพงสง.ประกันสังคม จังหวัดพะเยาจึงได้ศึกษาและสร้างระบบการสั่งพิมพ์รายงานจาก ระบบงาน VDR ออกจากเครื่องพิมพ์เลเซอร์ เพื่อลดระยะเวลาในการพิมพ์หนังสือซึ่งสามารถทำให้ผู้ประกันตนมาตรา 39 ได้รับหนังสือแจ้งเตือนการชำระเงินสมทบด้วยความรวดเร็วและสามารถชำระเงินสมทบได้ทันเวลาที่กำหนด อีกทั้งยังสามารถลดเสียงดังจากการพิมพ์และยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุสำนักงานอีกด้วย เป็นการสร้างนวัตกรรมการปฏิบัติงาน โดยการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยค้นหาที่อยู่ของผู้ประกันตนทุกพลภาพเพื่อลดระยะ เวลาการเดินทาง/ค้นหา
--	---	--

		และเพื่อและเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีความคล่องตัว รวดเร็ว เข้าถึงผู้ประกันตนทุพพลภาพได้ ทันทั่วทั้งที่
17	วัฒนธรรมจังหวัดพะเยา เรื่อง โครงการพัฒนา ส่งเสริม เชื่ อ ม โย ง คี ล ป - วัฒนธรรมล้านนา ตะ วัน อ อ ก แ ละ ภู มิ ปัญญาท้องถิ่น : สืบสานวัฒนธรรมชาติ พันธ์ "สี่ส้น กว๊านพะเยา มหกรรม 8 วิถีชาติพันธ์ 919 ปี ได้ฟ้าภูมิกายาว 39 ปี จังหวัดพะเยา "	ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญต่อเรื่องการเพิ่มรายได้จากการ ท่องเที่ยวโดยมีเป้าหมาย คนไทย เที่ยวไทยและคนต่างชาติเที่ยวไทย โดยใช้มรดกทาง วัฒนธรรมเป็นทุนส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อการสร้างเอกลักษณ์และการผลิตสินค้าทาง วัฒนธรรมในท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนา ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมการ ท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยมุ่งสร้าง รายได้ให้ประชากรในจังหวัด ดังนั้น จังหวัดเชียงราย จึงกำหนดกรอบแนวทางการส่งเสริม อนุรักษ์ประเพณีศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นทุนทางศิลปวัฒนธรรม นำไปสู่การพัฒนาต่อยอดด้าน การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดคุณค่าทางสังคมและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ จังหวัดมี ความจำเป็นที่จะต้องหาแนวทางในการสร้างและพัฒนาส่งเสริม ให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลและ รากฐานทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจผ่านตลาด การท่องเที่ยว โดยการจัดกิจกรรมในรูปแบบ วิถีล้านนา เรื่องราวประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์ เพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการย่อรรยประวัติศาตร์ การสืบค้นวิถีชีวิต นำสู่การสืบสาน การต่อยอด เกิดการอนุรักษ์ การศึกษาการท่องเที่ยว และการสร้างสรรค์มูลค่าทางเศรษฐกิจต่อ กลุ่มจังหวัด ตลอดจนสร้างจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าและความภาคภูมิใจในเรื่องราวแห่งอารยธรรม ในอดีตจนเกิดความรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลรักษามรดกทางวัฒนธรรมให้มีความมั่นคงมั่ง คั่ง และอย่างยั่งยืนตลอดไป
	เรื่อง โครงการส่งเสริม วัฒนธรรม ไฝ ธรรม สร้าง สุข กิจกรรมภายใต้ โครงการ จำนวน 3 กิจกรรม 1.กิจกรรมพัฒนา ศักยภาพต้นกล้า วัฒนธรรม 2.กิจกรรมพัฒนา ศักยภาพศิลปิน เมืองพะเยา 3.กิจกรรมพัฒนา ศักยภาพพิพิธภัณฑ์	นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทย ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ ว่า "ประเทศไทยต้องเป็นประเทศที่มั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง อย่างยั่งยืน"นโยบายของ รัฐบาลด้านวัฒนธรรมในการกิจ เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชน ได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง และ พัฒนาต่อยอด ผู้ผลิตและผู้สร้างภาพยนตร์สั้นมีอาชีพให้มีสื่อที่ดีและทันสมัย ในการนำเสนอ ความมีคุณค่าของวัฒนธรรมล้านนา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนอนุรักษ์ ฟื้นฟู พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น พัฒนาต่อยอดเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมใน จังหวัดพะเยาเพื่อเป็นการส่งเสริมการนำทุนที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชีวิต มา พัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพะเยา ในการส่งเสริม และ สนับสนุน เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูสืบสานงาน ด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีต่อไป

	ท้องถิ่นจังหวัดพะเยา	
18	สนง.สาธารณสุขจังหวัดพะเยา เรื่อง นโยบายหมอครอบครัว ประชาชน อุ่นใจ มีญาติทั่วไทย เป็นหมอครอบครัว	ตามนโยบายรัฐบาลเน้นการยกระดับบริการด้านสาธารณสุข สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม กระทรวงสาธารณสุขจึงได้มีการจัด "ทีมหมอครอบครัว (Family Care Team) เข้าไปบริการดูแลสุขภาพของประชาชนทุกครัวเรือนโดยเฉพาะในระดับปฐมภูมิ ครอบคลุมทั้งความเจ็บป่วย และด้านจิตใจ บรรเทาทุกข์ พัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีบุคลากรสาธารณสุขร่วมกับชุมชนเป็นผู้ให้คำแนะนำและดูแลถึงบ้าน ประสานส่งต่อแพทย์ที่ปรึกษา ซึ่งสามารถปรึกษาทีมหมอครอบครัวได้ 24 ชม. โดยมีกลุ่มเป้าหมายในระยะแรก คือ 1. ผู้สูงอายุ 2. ผู้พิการ 3. ผู้ป่วยระยะสุดท้าย 4. เด็กอายุ 0-5 ปี ที่มีปัญหาด้านพัฒนาการ
19	อุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา เรื่อง โครงการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ปีงบประมาณ 2559 เรื่อง โครงการปรับแผนธุรกิจและเพิ่มขีดความสามารถ SMEs	มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนและจัดตั้งเป็นหน่วยรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสนับสนุนให้ความรู้ในการพัฒนากลุ่มผู้ผลิต ชุมชนให้สามารถพัฒนารูปแบบและทักษะการผลิตจนได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556 - 2559 โดยมีผู้ผลิตชุมชนจังหวัดพะเยา ได้รับใบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน(มผช.) มาแล้ว รวมจำนวน 764 ผลิตภัณฑ์ โดยแยกเป็นกลุ่มผู้ผลิตชุมชน จำนวน 586 ผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 178 ผลิตภัณฑ์ โดยมีใบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนมีอายุ 3 ปี ใบรับรองมผช. จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ แนวทางการช่วยเหลือ SMEs สู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืนภายใต้โครงการปรับแผนธุรกิจและเพิ่มขีดความสามารถ SMEs ในวันพุธที่ 16 ธันวาคม 2558 ณ โรงแรมพะเยาเกทเวย์ จังหวัดพะเยา โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ จำนวน 50 รายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์ชี้แจงโครงการปรับแผนธุรกิจและเพิ่มขีดความสามารถ SMEs แนวทางความช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดพะเยา ในภาคการผลิต ซึ่งความช่วยเหลือจะประเมินตามสภาพปัญหาที่แท้จริงของธุรกิจ โดยมีการวินิจฉัยวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการประเมินตามสภาพ
20	สำนักงานพลังงานจังหวัดพะเยา 1. โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนแบบมีส่วนร่วมระดับชุมชนระดับชุมชน 2. โครงการเพิ่มสมรรถนะด้านบริหารจัดการพลังงานในระดับ	เป็นการโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ การสร้างคุณค่าและพัฒนาชีวิตของประชาชนเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนแบบมีส่วนร่วมระดับชุมชน ประกอบด้วย 1) การอบรมให้ความรู้และสร้างเทคโนโลยีพลังงานทดแทน(เตาอย่างประสิทธิภาพสูง จำนวน 142 เตา,เตาชีวมวล จำนวน 142 เตา, เตาชีวมวลกลบ จำนวน 142 เตา) 2) การส่งมอบห้องอบพลังงาน แสงอาทิตย์ 9 แห่ง โดยส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 9 อำเภอ ในจังหวัดพะเยา3) ส่งมอบตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ 60 ตู้ โดยส่งเสริมหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง/ปิดทองหลังพระ 60 หมู่บ้าน จำนวน 250 ครัวเรือน - เป็นโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ชุมชนที่มีศักยภาพในการผลิตพลังงานขนาดเล็กประเภทขยะชุมชน และส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/OTOP/SMEs เพื่อลดการใช้เชื้อเพลิงในกระบวนการ

	ตำบลและวิสาหกิจชุมชน (SMEs) ประจำปี 2559	ผลิต โดยได้เข้าไปสนับสนุนเทคโนโลยีพลังงานแก่กลุ่ม OTOP มั่นฝรั่งทอด"เต็ม เต็ม" โดยทางกลุ่มได้หันมาใช้ไม้ผืนซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สามารถหาได้ในท้องถิ่นมาเป็นเชื้อเพลิง และได้จัดแสดงสินค้า ของทางกลุ่มในงานคลองผดุงกรุงเกษมภายใต้ชื่องาน “เพลิงพลังงาน งานวิจัยขายได้” ระหว่างวันที่ 5-27 มีนาคม 2559 ณ ตลาดคลองผดุงกรุงเกษมข้างท่าเนียบรัฐบาล และจัดโครงการเพิ่มสมรรถนะด้านการบริหารจัดการพลังงานครัวเรือนในชุมชนระดับตำบลและวิสาหกิจชุมชน (SMEs) ประจำปี 2559 โดยได้ทำการคัดเลือก ตำบลแม่กา อ.เมือง จังหวัดพะเยา และตำบลเชียงบาล อ.เชียงคำจังหวัดพะเยา ในการศึกษาศักยภาพความเป็นไปได้ในการเป็นชุมชนที่มีศักยภาพใน โดยได้มีการไปศึกษาดูงาน ณ ศูนย์บริการวิชาการที่ 7 กรมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน จังหวัดเชียงใหม่ และโรงไฟฟ้า ชยะบ้านตาล อ.ฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้และสร้างนักวิจัยพลังงานจะสามารถเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาศักยภาพในการผลิตพลังงานต่อไป
21	เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 36 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฯ - โครงการเพชรในมือ	โครงการ “เพชรในมือ โดยโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ พะเยาเป็นโครงการที่ดำเนินงานในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และชุมชน รวมทั้งการทำงานด้วยจิตอาสา ผ่านการดำเนินโดยนักเรียนชมรมเพชรในมือ ตามแผนการดำเนินงานขับเคลื่อน Roadmap การจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายของ กระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมนักเรียน คณะครู บุคลากรใน โรงเรียน และชุมชนให้มีวินัยในการคัดแยกขยะ เพื่อลดปริมาณขยะ ในโรงเรียนและชุมชน เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ของโรงเรียนและชุมชนให้ดูสะอาด สวยงาม เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความขยัน อดทน ตั้งใจในการทำงาน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีนิสัยรักการทำงานชอบช่วยเหลือผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ประกอบด้วย 1) กิจกรรมจัดทำถังขยะแยกประเภท 2) กิจกรรมประกวดห้องเรียนคุณภาพ 3) กิจกรรมจิตอาสา เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้น ให้นักเรียนได้ทำความดี ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมโดยสมัครใจในการบำเพ็ญประโยชน์การทำความสะอาด โรงเรียน วัด ชุมชน 4) กิจกรรมกล่อ่งตาพิเศษเพชรพลอย 5) กิจกรรมตู้เซฟเพชรพลอย 6) กิจกรรมเดินรณรงค์ลดภาวะโลกร้อนและคัดแยกขยะในโรงเรียน / ชุมชน/ตลาด /โรงเรียนใกล้เคียง 7) กิจกรรม ดีใจเพชรในมือ รณรงค์ในชุมชนผ่านสถานีวิทยุ 8) กิจกรรม ถ่ายทำมิวสิควิดีโอเพลงเกี่ยวกับรักษ์สิ่งแวดล้อม 9) กิจกรรมการประกวดการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้ 10) กิจกรรมการประกวดหนุ่มเพชร สาวพลอย ทูตรักษ์สิ่งแวดล้อม 11) กิจกรรมการประกวดเรื่องเล่า เพชรในมือ 12) กิจกรรม มอบต้นไม้ ๑ บ้าน ๑ ต้นไม้ 13) กิจกรรม การประกวดการเต้นที่มลดภาวะโลกร้อน 14) กิจกรรมการประกวดภาพวาด หัวข้อ เพชรพลอย ของมีค่า ร่วมรักษาสีสิ่งแวดล้อม ผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากการดำเนินโครงการ ส่งผลให้คณะครู บุคลากรนักเรียนในโรงเรียนและชุมชนเห็นคุณค่าของการคัดแยกขยะ และการใช้พลังงานทดแทน ลดการสร้างมลพิษ ให้กับสิ่งแวดล้อมร่วมกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

22	สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดพะเยา เรื่อง การจัดกิจกรรม ส่งเสริม 1. งานตักบาตรสอง แผ่นดินการท่องเที่ยว 2. งานเวียนเทียน กลางน้ำ สีสันกว๊าน พะเยา 3. งานสืบสาน วัฒนธรรมไทลื้อ ล้านนา ตะวันออก ครั้งที่ 16 4. งานสงกรานต์ตานตุง ไทลื้อทำฟ้าได้ ครั้งที่ 4 - การประชาสัมพันธ์ ด้านการท่องเที่ยว	การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยาเพิ่มมากขึ้น ประกอบด้วย 1. งานตักบาตรสองแผ่นดิน จัดขึ้นระหว่าง 26 -30 ธันวาคม 2559 ของทุกปี ณ จุดผ่อนปรนบ้านฮวก อ.ภูซาง เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์มิตรระหว่างจังหวัดพะเยา และแขวงไชยะบูลี สปป.ลาว และเพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณี เสริมสร้าง ความสามัคคี 2. งานเวียนเทียนกลางน้ำ สีสันกว๊านพะเยา โดยจัดขึ้นเนื่องในวันสำคัญทางพุทธศาสนา วันมาฆบูชา เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว จำนวน 3 วัน ประกอบด้วย กิจกรรมการตกแต่งวัดติโลกอาราม กว๊านพะเยา จัดขบวนเรือร่วมเวียนเทียน กิจกรรมมินิเสียงสี่เสียงเวทีกกลางน้ำ การแสดงชุดสายนทีแห่งศรัทธา พุทธบูชาแห่งกว๊านพะเยา เป็นต้น 3. งานสืบสานวัฒนธรรมไทลื้อล้านนาตะวันออก สืบสานตำนานไทลื้อ ครั้งที่ 16 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 18 -20 มีนาคม 2559 ณ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยมีการแสดงแสง สี เสียง ชุดไทลื้อ จากอดีตสู่ปัจจุบัน เปิดม่านพรมแดนสู่อาเซียน การแสดงไทยลื้อจากเขตปกครองตนเองชนชาติไทลื้อสิบสองปันนา และจากจังหวัดภาคเหนือตอนบน และจากชุมชนไทลื้ออำเภอเชียงคำ 4. งานสงกรานต์ตานตุงไทลื้อทำฟ้าได้ ครั้งที่ 4 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2559 ณ วัดท่าฟ้าใต้ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา เพื่อเป็นการสืบสานประเพณีอันดีงามของพี่น้องชาวไทยลื้อให้อยู่คู่ชุมชนสืบต่อไป โดยในงานกิจกรรมภาคเช้ามีการทำบุญตักบาตรเลี้ยงอาหารพระส่วนภาคบ่าย มีขบวนแห่ตุงไทลื้อของแต่ละหมู่บ้าน การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ของแต่ละหมู่บ้าน กาดมั่วคว้งแลง ภาคค่ำ มีการแสดงแสง สี เสียง ประวัติหมู่บ้านพี่น้องไทลื้อ ฯลฯ ด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว จัดทำสื่อแนะนำ 10 เส้นทางท่องเที่ยว จังหวัดพะเยา และโครงการศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว ณ วัดศรีโคมคำ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว จัดทำสื่อแนะนำ 10 เส้นทางท่องเที่ยว จังหวัดพะเยา และโครงการศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว ณ วัดศรีโคมคำ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา
23	สนง.คุมความประพฤติ จังหวัดพะเยาเรื่อง "สร้างงานสร้างอาชีพ"	โครงการสร้างงานสร้างอาชีพ เป็นโครงการเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ในชุมชน ให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี ในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของพนักงานคุมประพฤติ ผู้กระทำผิดจะได้รับการดูแลช่วยเหลือสงเคราะห์ ตามสภาพปัญหา และความจำเป็นควบคู่ไปด้วย เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่อาจมีปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น ครอบครัว การปรับตัวในสังคม และการประกอบอาชีพ ที่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตหรือการปรับตัว ให้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมตามปกติ เพื่อให้สามารถทำงานเลี้ยงดูตนเองไม่เป็นภาระต่อสังคม โดยได้ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้กระทำผิดมาตลอด และในปีงบประมาณ 2559 ได้ให้การสงเคราะห์ทุนประกอบอาชีพ จำนวน 8 ราย เป็นเงิน 19,435 บาท และประสานความร่วมมือไปยังสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา ขอรับการสงเคราะห์

		ช่วยเหลือผู้กระทำผิด จำนวน 2 ราย รายละ 2,000 บาท เป็นเงิน 4,000 บาท ซึ่งส่งผลให้ผู้กระทำผิดมีอาชีพและมีรายได้สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ไม่เป็นการระส่ำระสายและไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกสมดังคำขวัญของกรมคุมประพฤติ ที่ว่า “คืนคนดีสู่สังคม”
24	สนง.เกษตรและสหกรณ์ จังหวัดพะเยาเรื่อง การ ส่งเสริมการผลิตข้าว ปลอดภัยจังหวัดพะเยา - รายงานภารกิจ ดำเนินการในการบริหาร จังหวัดแบบบูรณาการ สังกัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์	จังหวัดพะเยาได้พัฒนาศักยภาพการผลิตข้าวของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้จังหวัดพะเยาเป็นแหล่งผลิตข้าวปลอดภัย/อินทรีย์ ซึ่งจะสามารถช่วยให้เกษตรกรขายโดยหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการผลิต 1. การพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำ โดย โครงการชลประทานพะเยา 2. การปรับปรุงบำรุงดิน โดย สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา 3. ส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัย โดย สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา ร่วมกับศูนย์ "เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ดำเนินการดังนี้ ข้าวปลอดภัยของจังหวัดพะเยา ดังนี้ การลดต้นทุน" การผลิต ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ดี ถ่ายทอดเทคโนโลยี จัดตั้งศูนย์บริหารศัตรูพืชตรวจ ประเมินแปลงเบื้องต้น 4. ส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ (พืช สัตว์ ประมง) โดย สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา 5. ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า โดย สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา 6. ประชาสัมพันธ์และการตลาด โดย สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา ร่วมกับ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา
25	สนง.พระพุทธศาสนา จังหวัดพะเยาเรื่อง กิจกรรมเวียนเทียนทาง น้ำ กลางกว๊านพะเยา หนึ่งเดียวในโลก ครั้งที่ 26 เนื่องในวันมาฆบูชา ประจำปี 2559 "เวียน เทียนกลางน้ำสี่พัน กวันพะเยา" เรื่อง กิจกรรมเวียน เทียนทางน้ำกลางกว๊าน พะเยา หนึ่งเดียวในโลก ครั้งที่ 27 เนื่องในวัน วิสาขบูชาประจำปี 2559 "เวียนเทียนวิสาขบูชา ปัญญาและสายน้ำ"เรื่อง	กิจกรรมเวียนเทียนทางน้ำ กลางกว๊านพะเยา หนึ่งเดียวในโลก ครั้งที่ ๒๖ “เวียนเทียนทางน้ำ สี่พันกวันพะเยา” เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันมาฆบูชา ประจำปี ๒๕๕๙ ใน ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ กิจกรรมมีการทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง พระสงฆ์ การตักบาตรข้าวเหนียว พระสงฆ์ ณ วัดศรีโคมคำ และบริเวณริมกว๊านพะเยา การ แสดงพระธรรมเทศนา โดยท่านพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี(ท่าน ว.วชิรเมธี)การจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับความสำคัญทางพระพุทธศาสนาในวันมาฆบูชา การแสดงและการจำหน่ายสินค้าโอท อปและการเวียนเทียนทางน้ำบริเวณรอบวัดติโลกอาราม กิจกรรมเวียนเทียนทางน้ำ กลางกว๊านพะเยา หนึ่งเดียวในโลก ครั้งที่ ๒๗ “เวียนเทียน วิสาขบูชา ปัญญาและสายน้ำ” เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันวิสาขบูชา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ในระหว่างวันที่ ๒๐-๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ กิจกรรมประกอบด้วย การทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้งพระสงฆ์ ณ วัดศรีโคมคำ การทำวัตรสวดมนต์เย็น ณ ช่วงวัฒนธรรม การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความสำคัญทางพระพุทธศาสนาใน วันวิสาขบูชา การเดินธรรมาศรของพุทธศาสนิกชนจากช่วงวัฒนธรรมไปยังท่าเรือ วัดติโลกอาราม และการเวียนเทียนทางน้ำบริเวณรอบวัดติโลกอาราม เป็นต้น

	พิธีเจริญพุทธมนต์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกวันที่ 5 ของเดือน เรื่อง กิจกรรมโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล 5" จังหวัดพะเยา เรื่อง พิธีบรรพชาอุปสมบท 770 รูป	- พิธีเจริญพระพุทธรูปถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในทุกวันที่ ๕ ของเดือน เป็นพิธีที่คณะสงฆ์จังหวัดพะเยา ร่วมกับจังหวัดพะเยาได้จัดขึ้นตามมติมหาเถรสมาคมที่ได้ให้ดำเนินการจัดพิธีเจริญพระพุทธรูปในทุกวันวันที่ ๕ ของเดือน เพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว - เป็นโครงการที่จัดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และในปี ๒๕๕๙ เป็นโครงการในระยะที่ ๓ ซึ่งเป็นระยะคุณภาพ กำหนดสิ้นสุดโครงการในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยทำ MOU ร่วมกับส่วนราชการ อำเภอ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา "หมู่บ้านรักษาศีล ๕" ดังกล่าวให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และมีการตรวจประเมินหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของจังหวัดพะเยา ใน ๙ อำเภอละ ๑ หมู่บ้านเพื่อเป็นหมู่บ้านต้นแบบของจังหวัดพะเยาต่อไป - พิธีบรรพชาอุปสมบท ๗๗๐ รูป เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมโภชสิริสมเด็จเจ้าแม่จันทิมาธิราชสมบัตินคร ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ และเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ วัดศรีโคมคำ พระอารามหลวง ระหว่างวันที่ ๒๘ พ.ค.๕๙ – ๑๒ มิ.ย.๕๙
26	มหาวิทยาลัยพะเยา (ห้องพจนานุกรม) เรื่อง ชุดโครงการวิจัย กวีนิพนธ์พะเยา สู่ความยั่งยืน	โครงการวิจัยบูรณาการเพื่อที่จะตอบโจทย์การนำงานวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนในพื้นที่ โดยประกอบด้วย 1. แผนงานด้านการพัฒนาศักยภาพภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่แข่งขันได้ ได้แก่ โครงการจัดการบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่เวียงโบราณ ย่านการค้า และคูเมือง และโครงการพัฒนาระบบท่องเที่ยวกวีนิพนธ์พะเยาแบบบูรณาการ ได้แก่ท่องเที่ยวทางน้ำ เส้นทางจักรยาน Phayao I Love You 2. แผนงานด้านการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ได้แก่โครงการ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกวีนิพนธ์พะเยา
27	มหาวิทยาลัยพะเยา ร่วมกับ สภา อุตสาหกรรมจังหวัด พะเยา สภาอุตสาหกรรม จังหวัดพะเยา สภา เกษตรและสหกรณ์	การแสดงผลงานนวัตกรรมและการวิจัยของมหาวิทยาลัยพะเยาและของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารในจังหวัดพะเยาที่มีการนำวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในกระบวนการผลิตหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งจะเป็นการสร้างความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดพะเยา รองรับโมเดล Thailand 4.0 กลไกการเชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยและผู้ประกอบการ เช่นอุทยานวิทยาศาสตร์ โครงการส่งเสริมบุคลากรในมหาวิทยาลัยไปปฏิบัติงานในภาคเอกชนหรือ Talent Mobility และโครงการ Phayao Food Valley เชื่อมโยงกับ

จังหวัดพะเยา	Northern Food Valley และแนวคิดการจัดตั้งศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมอาหารปลอดภัย
บริษัทประชารัฐพะเยา (ในห้องพรมนา และ backdrop หน้า ห้องพุดตาล) เรื่อง นวัตกรรมอาหารสู่ เมืองอาหารปลอดภัย ด้านนวัตกรรม และ Phayao Food Valley	ภาคเหนือตอนบน 2 ในจังหวัดพะเยา และกิจกรรมของบริษัทประชารัฐพะเยา พร้อมทั้งเล่นเกมส่ายภาพรับของที่ระลึกเป็นสินค้าจากผู้ประกอบการนวัตกรรมเมืองพะเยา

เวทีเสวนา พะเยาฟอรัม หัวข้อ “ทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการพัฒนาเมืองพะเยา”

วันที่ 28 มิถุนายน 2559 เวลา 09.00-12.00 น. ณ โรงแรมเกทเวย์

“จุดอ่อน จุดแข็ง และแม่เหล็กในการดึงดูดนักท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา”

คุณจรัส สุทธิกุลบุตร (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐกิจ) ได้กล่าวถึงจุดอ่อน จุดแข็ง และแม่เหล็กที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว จุดอ่อนของพะเยาคือพะเยาเป็นเมืองผ่านและไม่มีระบบ Logistics ที่เป็นระบบที่สะดวกรวดเร็ว พะเยายังขาด และในส่วนของบริการต่างๆ พะเยายังขาดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ เช่นร้านอาหาร โรงแรม ทัวร์ เป็นต้น ส่วนของแหล่งท่องเที่ยวพะเยายังคงจัดเป็นเทศกาล ถ้าไม่มีเทศกาลก็ไม่สามารถเที่ยวพะเยาได้ แม่เหล็กที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว คือการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ชาติพันธุ์ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ จะทำให้พะเยามีการเติบโตในเรื่องเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น

คุณมานพ หาลือ (ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา) ได้กล่าวว่า พะเยายังขาด การร่วมตัวของ (1)ร้านอาหาร (2)โรงแรม (3)รถเช่า และชมรมด้านการท่องเที่ยวแต่ละด้าน และสิ่งที่เป็นแม่เหล็กในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวพะเยามีหลากหลาย พะเยามีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ เส้นทางในการท่องเที่ยวก็มีหลากหลายเส้นทาง อาทิ เส้นทางขำระกาย ขำระใจ โดยการขึ้นดอยหนอก เป็นต้น สิ่งที่พะเยาขาดคือการกระจายข่าวสาร การเชื่อมโยง การขับเคลื่อนร่วมกันในการพัฒนาให้เป็นรูปธรรม ซึ่งหน่วยงานรัฐ เอกชน ประชาชน วิชาการ ฯลฯ มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพะเยาเป็นอย่างยิ่ง

คุณวีระวุฒิ ต๊ะปันตา (ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา) ได้กล่าวว่าพะเยาเป็นเมืองเกษตร สามารถที่จะนำสิ่งที่มีอยู่คือในเรื่องเกษตรปลอดภัยมาเป็นจุดขายของเมืองพะเยา ข้อมูลรายได้ย้อนหลัง พะเยาเติบโตขึ้นตามลำดับของ เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งในการพัฒนาเมืองพะเยานั้น พะเยาสามารถที่จะใช้ข้อมูลจังหวัดน่านมาเป็นโมเดลในการปฏิบัติ

ซึ่งกิจกรรมรถไฟ การท่องเที่ยวจังหวัดน่าน เติบโตจากปีที่ผ่านมา 20% ซึ่งถ้ามองจุดเด่นในพะเยา เมืองพะเยามีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเมืองพะเยาได้อย่างมากมาย อาทิ วัดอนาลโย บ่อ 12 ร้านอาหาร ลานพ้อขุน เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวที่ได้กล่าวมานี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวยังคงนึกถึงในจังหวัดพะเยา และสิ่งสำคัญยังทำให้เมืองพะเยาเป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยว คือเป็นเมืองอากาศดี อากาศเย็น เป็นต้น

“เชิญชวนประชาชนคนพะเยาร่วมคิดร่วมทำให้เมืองพะเยา มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

คุณวีระวุฒิ ติ่งปิ่นตา (ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา) ได้กล่าวเชิญชวนประชาชนคนพะเยามาดูยุทธศาสตร์เมืองพะเยา การสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น ในด้านการผลิตของที่ระลึก ของฝาก การสร้างสิ่งที่มีคุณค่าให้เป็นมูลค่า เช่นมรดกแห่งล้านนา เป็นต้น ให้เกิดเป็น เมืองพะเยา 360 องศา ในภาพรวมต้องคิดสร้างสรรค์สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ของพะเยา ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สร้างเศรษฐกิจให้มากขึ้น ส่วนข้อมูลเรื่องของงบประมาณในการสนับสนุนในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ต้องขอพระคุณท่านศุภชัย เอี่ยมสุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา ได้อนุมัติงบประมาณ 40 ล้านบาท เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเมืองพะเยาให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในอนาคต

คุณมานพ หาลือ (ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา) เมืองพะเยาส่งที่โดดเด่นที่สุด คือข้าวบุญ (สะพานบุญ) คนพะเยาอาจเห็นเป็นเรื่องธรรมดา แต่คนต่างจังหวัดที่ได้มาสัมผัสข้าวบุญ (สะพานบุญ) นั้นต่างบอกเล่าเป็นเสียงเดียวกันว่า สวยงาม และเป็นที่น่านับถือ ศรัทธา เป็นที่ที่ดีในชีวิตเมื่อได้มาสัมผัส ส่วนในเรื่องเศรษฐกิจเมืองพะเยา ได้เดินตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว หากประชาชนคนพะเยาช่วยกันพัฒนา ก็สามารถทำให้เมืองพะเยามั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ต่อไป

คุณจรัส สุทธิกุลบุตร (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐกิจ) บริษัทประชารัฐรักสามัคคี กำลังเริ่มดำเนินงานทำสินค้าการตลาดให้กับชุมชน ในช่วงนี้อยู่ในกระบวนการคัดสรรผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาขายในระบบออนไลน์ในเว็บไซต์ ซึ่งสะดวกและรวดเร็ว บริการได้ 24 ชม. ส่วนในเรื่องของการคมนาคม ตอนนี้มีชาวตีมาแจ้งให้ประชาชนรับทราบ ในเรื่องของการทำเส้นทางใหม่ เชียงราย-พะเยา-เชียงใหม่ เป็นเส้นทางที่สะดวก รวดเร็วขึ้น จากเส้นทางเส้นนี้ ในอนาคตพะเยาจะสามารถเดินทางไปเชียงใหม่ใช้เวลาแค่ 40 นาทีเท่านั้น ในการดำเนินการในเรื่องเส้นทางเส้นใหม่นี้ในช่วง รอ ครม.มีงบประมาณในการสนับสนุนในการสร้างเส้นทางสายใหม่ จะเห็นได้ว่าหากพะเยามีความชัดเจนในเรื่องคมนาคม และระบบ Logistics พะเยาจะมีเศรษฐกิจที่ดีมีความยั่งยืนในอนาคต และหากนำนวัตกรรมรวมกับงานเกิดเป็นสินค้า สามารถเพิ่มเป็นมูลค่าได้ และมีกระบวนการมีส่วนร่วม มีมุมมองด้านการตลาด สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เมืองพะเยาที่โดดเด่นได้

คุณจุฬาลิณี พรหมเผ่า (นายกเทศมนตรีเมืองพะเยา) กล่าวถึงในเรื่องการสนับสนุนการทำสินค้า OTOP มีหน่วยงานสนับสนุนในการทำสินค้า OTOP และการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองพะเยา เทศบาลมีโครงการตัดถนนเข้า

สู่กว๊านพะเยาโดยตรง และเส้นทางจากศาลเจ้าพ่อเสือสู่กว๊านพะเยา จัดทำสวนสาธารณะแห่งใหม่ซึ่งจะสามารถเป็นลานกิจกรรมในการจัด คอนเสิร์ต จัดงานเทศกาลต่างๆ เป็นต้น มีโครงการทำประตูเมือง 5 ประตู กำแพงเมือง แต่ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากติดเปื้อนกับประวัติศาสตร์ เพราะไม่มีร่องรอยทางประวัติศาสตร์ หากมีข้อมูลทางวิชาการช่วยสนับสนุนอาจจะดำเนินการต่อไปได้ในอนาคต ส่วนกิจกรรมทางน้ำเทศบาลก็ได้มีโครงการในการทำเรือล่องในกว๊านพะเยา แต่เทศบาลไม่สามารถดำเนินโครงการต่อไปได้ เนื่องจากขัดต่อ กฎหมายกว๊าน อาจกล่าวได้ว่า กว๊านพะเยาเป็นแหล่งชีวิตและเศรษฐกิจของเมืองพะเยา แต่กว๊านพะเยาไม่ใช่ของคนพะเยา เนื่องจากมีหลายภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการดูแลกว๊านพะเยา ซึ่งทำให้การพัฒนาในเชิงเศรษฐกิจยากขึ้น จะเห็นได้ว่ามิติในการพัฒนาเศรษฐกิจเมืองพะเยามีหลายด้านหากประชาชนทุกท่านร่วมกันพัฒนาตั้งแต่วันนี้นี้ออนาคตของพะเยามั่งคั่งและยั่งยืน และไม่เสียโอกาส และขอประชาสัมพันธ์เชิญชวนหน่วยงานต่างๆ ประชาชนเมืองพะเยาทุกท่าน ร่วมหารือเรื่องเปิดศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองพะเยา ซึ่งจัด ณ ห้องประชุมเทศบาลเมืองพะเยา ในวันที่ 11 กรกฎาคม 2559

ความคิดเห็นจากผู้ร่วมประชุม

เสนอแนะให้มีการพัฒนาในส่วนของบริเวณกว๊านมากกว่าไปเริ่มพัฒนาในส่วนอื่น เพราะจากในอดีตจะสังเกตเห็นว่ากว๊านมีขนาดใหญ่มาก มีพื้นที่กว้างขวาง แต่ในปัจจุบันจะเห็นได้ชัดว่ากว๊านพะเยามีพื้นที่แคบลง น้ำในกว๊านสกปรก มีกลิ่นเหม็น และในการประชุมที่ผ่านมานายกเทศมนตรีเมืองพะเยาได้ทำการหารือกับประชาชนในเรื่องการพัฒนากว๊านพะเยา และเสียงส่วนใหญ่คือยืนยันให้ขุดลอกในบริเวณตลิ่ง และในการดำเนินการได้ดำเนินการไปเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะมีการระงับไว้ก่อน จึงอย่างทราบสาเหตุในการระงับการดำเนินการขุดลอก

สนับสนุนคำกล่าวของท่านนายกเทศมนตรีที่ท่านได้มองเห็นในเรื่องความเชื่อ ที่พึ่งทางใจ ศาสนา ทุกมิติ ซึ่งหากสัมผัสได้ทั้งด้านกาย ใจ จิตวิญญาณ เมืองพะเยาจะมีความโดดเด่นในทุกด้าน และเมื่อนวัตกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ในการนำข้อมูลชุมชนมารวมกับเทคโนโลยีจะทำให้เกิดเป็นสิ่งที่น่าสนใจและโดดเด่น เป็นอัตลักษณ์ของเมืองพะเยาได้

การพัฒนาในด้านการท่องเที่ยววิถีชีวิตสามารถนำมาพัฒนาให้เกิดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวได้ ไม่อยากให้หน่วยงานรัฐเริ่มสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ อยากให้พัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้เป็นที่รู้จัก โดดเด่น และเป็นที่ยอมรับในอนาคต

เมืองพะเยาเป็นเมืองที่เก่าแก่มาก คำบอกเล่านี้มีหลักฐานให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาในประวัติศาสตร์ของเมืองพะเยาหรือไม่ และในฐานะซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวคนหนึ่งอยากจะเสนอให้พัฒนาจากจุดเล็กๆ เช่น ในเรือแจวอาจมีที่ชาร์ตแบตเตอรี่มือถือให้นักท่องเที่ยว หรือ QR Code ประวัติศาสตร์เมืองพะเยาที่จะมีบนเสื้อ ก็อาจจะมาติดไว้ที่เรือแจวให้นักท่องเที่ยวได้สแกนอ่านอยู่บนเรือ

นายศุภชัย เอี่ยมสุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา สรุบทิศทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว
ในโครงการ Phayao Showcase & Phayao Forum ทุกท่านได้แสดงความคิดเห็นได้ตรงประเด็นและบรรลุ
เป้าหมายของเวทีดังกล่าว ทุกจังหวัดมียุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคม เกิดการกระจายรายได้
เกิดเศรษฐกิจที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน การพัฒนาเมืองพะเยาในอนาคตจะพัฒนาไปตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว
มีการสร้างคุณค่าให้เกิดเป็นมูลค่า อาทิ QR Code ประวัติศาสตร์เมืองพะเยาติดบนเสื้อ เป็นต้น เส้นทางกรีนใน
เมืองพะเยา โดยนำเส้นทางเส้นสั้น ของจังหวัดลำปางมาเป็นตัวอย่างในการดำเนินการ พัฒนาในส่วนของผู้
ให้บริการ ผู้ประกอบการ เช่นมีการจัดอบรม ในการให้บริการกับนักท่องเที่ยว ไม่ให้เอาเปรียบผู้บริโภค ซึ่งคาดว่า
ไม่เกิน 5 ปีจังหวัดพะเยาจะเป็นเมืองที่สวยงาม น่าอยู่ และเป็นระเบียบ และสามารถมอบความสุขให้กับผู้มาเยือน
ได้อย่างประทับใจ และที่สำคัญที่สุดการพัฒนาจะเกิดขึ้นได้ด้วยการร่วมกันพัฒนาไปพร้อมๆกันในทุกภาคส่วน จึง
จะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริงและมีความยั่งยืนตลาดไปและขอขอบคุณผู้เข้าร่วมเวทีพะเยาฟอรัมในวันนี้

ปิดเวทีพะเยาฟอรัมเวลา 16.30 น.

รายงานการประชุม

เวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า รอบ 6 เดือน

ภายใต้ชุดโครงการวิจัยงานพะเยาสู่ความยั่งยืน และศูนย์ ABC Creative

(Kwan Phayao Sustainable Development Research, UP-TRF-KWAN) ประจำปี 2558

วันที่ 14-15 พฤศจิกายน 2559 ณ ห้องประชุมบวร รัตนประสิทธิ์ ชั้น 2

อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา

ผลสรุปการนำเสนอรายงานความก้าวหน้า รอบ 6 เดือน ภายใต้ชุดโครงการวิจัยงานพะเยาสู่ความยั่งยืน และศูนย์ ABC Creative มีเนื้อหาดังต่อไปนี้

ที่มาการประชุม

ด้วยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยพะเยา ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย โครงการ “ชุดโครงการวิจัยงานพะเยาสู่ความยั่งยืน” สัญญาเลขที่ RDG58A0016 ซึ่งเป็นงบประมาณของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) 5,000,000 บาท และมหาวิทยาลัยพะเยา 500,000 บาท รวมงบประมาณทั้งสิ้น 5,500,000 บาท (ห้าล้านห้าแสนบาทถ้วน) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ วัฒนาธร เป็นหัวหน้าโครงการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล และดร.ฤทัยภัทร พิมลศรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย มีระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2559 นั้น และได้มีกำหนดการติดตามความก้าวหน้าของโครงการวิจัยดังกล่าว คือ รอบ 3 เดือน รอบ 6 เดือน และรอบ 12 เดือน เพื่อให้ผู้สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยได้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของงานวิจัยและนักวิจัยได้มีช่องทางปรึกษาของคำแนะนำต่อผู้สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย

นำเสนอความก้าวหน้า โครงการ “ชุดโครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืน”

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล ผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้รับผิดชอบโครงการ)

โครงการวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืนมีเป้าหมายหลักๆ คือจะทำอย่างไรให้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงกลุ่มคนที่อยู่ในพื้นที่เข้ามาให้มองเห็นภาพในเรื่องของการใช้ประโยชน์ของกวีานพะเยารวมทั้งการนำข้อมูลความรู้ทำให้คนเชื่อมโยงอยู่กับพื้นที่อย่างมีความสุขฉะนั้นวัตถุประสงค์และเป้าหมายของเราอาจจะไม่ใช่เพียงแค่การทำการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลทางวิชาการที่มาที่ไปหลักๆ ของวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืนมีดังนี้ กวีานพะเยาเป็นหนึ่งใน ที่เป็นส่วนของลุ่มแม่น้ำอิงและจะมีลำน้ำอีกหลายหลายสาขาที่ไหลลงสู่กวีานพะเยาการวิจัยกวีานพะเยาเราไม่ได้มองแค่จุดเดียวโดยระยะเวลาของการทำงานวิจัยเพื่อ และผลเพื่อสามารถให้คนเห็นว่ามันสามารถเกิดเป็นงานวิจัยได้อย่างรวดเร็วในระยะแรกเราจึงมุ่งที่พื้นที่รอบกวีานพะเยาเป็นหลักในพื้นที่รอบๆ กวีานพะเยาจะมีการพัฒนาอยู่ 2 ทิศทางหลักๆ คือฝั่งที่เป็นเทศบาลเมืองพะเยาและฝั่งที่เป็นพื้นที่การเกษตรก็จะมีบ้านต่อบ้านสางบ้านตุนแม่ใสเป็นต้นพื้นที่ต้นไม้น้ำก็จะมีโดยภาพรวมคนที่อยู่ต้นน้ำในการใช้น้ำก็จะอยู่ราว ๆ ที่ 100,000 กว่าคนเป็นข้อมูลตัวเลขในทะเบียนแต่อาจมีประชากรแฝงที่มากกว่านี้เราได้ทำงานวิจัยมาหลายงานเกี่ยวกับกวีานพะเยาร่วมงานวิจัยในกวีานพะเยามีอยู่ประมาณสองร้อยกว่างานวิจัยซึ่งหลักๆ ก็จะเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวเป็นบางส่วนเรามองว่าในการทำวิจัยที่ผ่านมายังไม่มีการบริหารจัดการทำให้เกิดเป็นรูปธรรมให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนเท่าที่ควรในทางของสำนักงานสนับสนุนการวิจัยสกว. ได้หารือกับทางมหาวิทยาลัยพะเยาจะทำอย่างไรให้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการสร้างประโยชน์ให้กับทุกคนในชุมชนปีที่แล้วเราได้ทำการหาทิศทางการพัฒนากวีานและนักวิจัยที่จะมาทำงานวิจัยให้เห็นเป็นภาพเดียวกันที่มีทิศทางเดียวกันไปสู่เป้าหมายเดียวกันสุดท้ายมีการสร้างองค์ความรู้ให้อยู่กับทุกคนงานวิจัยชิ้นนี้เป็นระยะที่ 1 เป็นเฟสแรกของการทำงานวิจัยแต่ในการพัฒนากวีานพะเยาเราได้มีการศึกษาแล้วว่าต้องมีการพัฒนาใน 3 ด้านหลักๆ คือการพัฒนากระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและท่องเที่ยวและการฟื้นฟูภาคสังคมโดยที่ทหารควรส่งเสริมทางด้านสุขภาพทางร่างกายทางจิตใจและทางปัญญาและที่สำคัญคือทางด้านการบริหารจัดการในเชิงทางการขับเคลื่อนนโยบายการสร้างร่วมมือการสร้างจิตสำนึกการพัฒนาฐานข้อมูลและระบบการสนับสนุนการตัดสินใจคนในชุมชนและสังคมได้เห็นในสิ่งที่เรากำลังทำมากขึ้นในส่วนนี้นักวิจัยของเราก็มีการจัดตั้งเวทีติดตามความก้าวหน้าอยู่เสมอมีการวางแผนงานร่วมกันและให้เป้าหมายบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันและงานวิจัยกวีานพะเยาสู่ความยั่งยืนในระยะแรกก็มุ่งเน้นอยู่ 3 งานวิจัยหลักๆ คือในด้านเศรษฐกิจนักท่องเที่ยวในเชิงด้าน

สถาปัตยกรรมและในเชิงเศรษฐกิจและท่องเที่ยวในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวของกว๊านพะเยาและระบบการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการจัดการของคุณภาพน้ำ

ชุดโครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยาเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม”

โดย อาจารย์ภักติมา วรศิริ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ (หัวหน้าโครงการ) และคณะ

คณะผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

รองศาสตราจารย์ ดร.วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แสดงความชื่นชมนักวิจัยในการทำงาน เข้าใจรายละเอียดอย่างลึกซึ้งตามทฤษฎีที่นักวิจัยได้นำเสนอ มีข้อมูลครบถ้วน ชุดโครงการหลักบริบทสถาปัตยกรรมศาสตร์ของเมืองพะเยา เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดูตามศักยภาพการรื้อฟื้นองค์ประกอบของเวียงโบราณ นักวิจัยคงหาวิธีการหาข้อมูลเวียงโบราณการรื้อฟื้น ซึ่งเมื่อรายงานความก้าวหน้ารอบ 3 เดือนที่ผ่านมา มีการปรับและอธิบายเกี่ยวกับการรื้อฟื้นพลิกฟื้นเมืองพะเยา และให้มีความที่น่าอยู่ได้อย่างไร เรื่องดังกล่าวสำคัญที่ความนึกคิด การริเริ่มของงานวิจัย มีครบทั้ง 3 ประเด็น ได้ 1. santation 2. Position 3. Oftion ซึ่งทั้ง 3 โครงการเน้นประเด็นแต่ละประเด็นแตกต่างกัน ที่สำคัญคือภาคการท่องเที่ยวซึ่งตอนนี้จะเน้นไปทาง Social media จะมีการนำเสนอให้เป็นเมืองที่เกิดการยอมรับได้อย่างไร บริบทของทางสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยา นอกจากจะมีย่านชุมชนโบราณสถานและด้านโบราณสถานอื่น ๆ การประเมินโครงการช่วงแรก คือการเก็บข้อมูลและอีกส่วนหนึ่งคือการประเมินคุณค่าสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ส่วนมากทางทีมสถาปัตยกรรมจะนำส่วนที่เป็นกายภาพ โครงการที่ 1 เรื่องของอาจารย์ภักติมา วรศิริ ส่วนประกอบของเวียงโบราณมีการค้นหาข้อมูลแผนผังของกรมศิลปกรต่าง ๆ ข้อเสนอแนะคือการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นตัวหนึ่งที่สามารถเสริมเข้ามาได้ เรื่องของเวียง วัด และคูเมือง ใช้ 4 องค์ประกอบหลักของแผน จะพบว่า 4 ประการหลัก ประกอบด้วย ทั้งกลุ่มจะเป็นการเลือก timeline ที่ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะเวียง พุทธศตวรรษที่ 20 เวียงเป็นลำดับถัดมาจากวัด จะเป็นไปได้ไหมในอนาคต เมื่อ 4 โครงการเสร็จและทำแผน timeline ทั้งหมดเพราะถ้าไม่ทำก็ไม่มีใครทำ เนื่องจากมหาวิทยาลัยพะเยาเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชน ภาพรวมของการวิเคราะห์การดำเนินงานอีก 3 ถึง 4 เดือนนี้ การทำงานในภาพรวมสิ่งหนึ่งที่จะไปถึงคือการฟื้นฟูเมืองของการท่องเที่ยวต้องมีสิ่งใหม่ๆเข้ามา โครงการที่ 2 อาจารย์สุธี เมฆบุญส่งลาภ ได้ริเริ่มสิ่งที่สำคัญๆ ไว้หลายอย่าง การเก็บข้อมูลภาคสนามแต่ละเวียงได้ครบถ้วน เวียงน้ำเต้าและเวียงทั้งหลาย มีคูน้ำ คันดิน มีสิ่งที่กำลังกักเก็บเป็นการกักเก็บประวัติ ในอีก 10 ปีข้างหน้า ถ้าไม่มีการเก็บไว้หลักการเปลี่ยนแปลงของภูมิศาสตร์ก็จะเปลี่ยนไปอีกเยอะ

เพราะการพัฒนาเข้ามาอย่างรวดเร็วการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์การสร้างกลวิธีของนักวิจัย เป็นการสร้างกลวิธีให้คนรับรู้ เป็นขั้นตอนแรกในการรับ คือถ้างานวิจัยของนักวิจัยไม่เกิดการอยากรู้ของคนก็ไม่เกิดขึ้น องค์ประกอบของเวียง 3 เวียง เป็นยังไงต่อไป นักวิจัยจะมีงานวิจัยใหม่ๆเกิดขึ้น เรื่องของการรับรู้ของคน ถ้าไม่มีสื่อกลางให้เขารับรู้ ว่าเคยเป็นอย่างไรมาก่อนตัวนี้จะเป็นจุดเด่นในการสร้างกระแส Social media ในการ promote นักวิจัยควรให้ความรู้กับเด็กรุ่นใหม่เพื่อให้เด็กรุ่นใหม่เข้าใจงานวิจัยของนักวิจัยมากขึ้น ก็จะเป็นการเริ่มต้นที่ดีโครงการที่ 4 อาจารย์สาวิตรี นกุล เป็นโครงการที่น่าตื่นเต้นเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่อยากจะเห็น เรื่องของจักรวาลวิทยาเราอยู่ในใจว่าเป็นการศึกษาองค์ความรู้แต่เราไม่เคยพิสูจน์ นี่เป็นอีกครั้งว่าองค์ความรู้หรือคติจักรวาลเป็นการสร้างเมืองจริง ๆ อาทิเช่นเมืองเชียงใหม่ เมืองลำพูนส่วนใหญ่ก็ใช่อคติจักรวาลและอะไรหลาย ๆ คติเช่นเรื่องคน เรื่องมนุษย์ เกี่ยวกับการป้องกันเมืองซึ่งอันนี้เป็นอันหนึ่งเป็นการรื้อฟื้นที่มีการบอกถึงความหมายของทะเลสีทันดร ภูเขาพระสุเมรุ มี proceeding ที่ยอดเยี่ยม อาจไม่เคยค้นพบสิ่งอะไรใหม่ๆ แบบนี้มาก่อน การคลี่คลายของกฎเกณฑ์ของล้านนามีหรือไม่ เช่นว่าการค้าของล้งกวางค์เข้ามาแบบตรงตัว ล้านนามีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งที่ตั้งที่ไม่เหมือนภาคกลางไม่เหมือนทางนครศรีธรรมราช นครปฐม พื้นที่นั้นอาจจะได้รับโดยตรงของเรา อาจผ่านมาทางพม่าหรือไหมอย่างไร ส่วนเรื่องอุทกสีมาจริง ๆ แล้วก็เชื่อว่าในวัดศรีโคมคำเป็นอุทกสีมา น่าจะมีอะไรให้สื่อความหมายให้กับคนรุ่นใหม่เพื่อที่จะทำให้คนรุ่นใหม่รู้สึกว่ามีการใช้คติความเชื่อเหล่านี้เป็นลักษณะทางกายภาพ ชื่องานวิจัยของนักวิจัยเป็นคติจักรวาลไม่ใช่ทฤษฎีที่นักวิจัยทำขึ้นเองแต่เป็นสิ่งที่นักวิจัยนำมาใช้ไปดูจารึกไปดูกายภาพไปดูประวัติส่วนของอาจารย์ภัคธิดา วรศิริ แบ่งเป็น 4 โซน ซึ่ง 4 โซนแบ่งเป็น 10 kidding parke ทั้ง 4 โซนเหมือนกับการค้นพบพื้นที่ทางการค้าขายคนจีนส่วนใหญ่มาจากแม่น้ำฝางเชียงใหม่ ลำพูน สำหรับของพะเยานั้นมาทางถนนซึ่งอาจจะเชื่อมโยงกับการเดินทางของรถไฟ การตรวจภาษีอากรของโรงพิน โรงเหล้า แสดงให้เห็นว่านักวิจัยค้นพบในสิ่งที่มีอยู่ แต่นักวิจัยค้นพบพื้นที่ที่มีศักยภาพหรือยัง โดยเฉพาะตัวแทนเรื่องราวตัวนี้อาจเป็นตัวละครตัวหนึ่ง เพราะข้อมูลที่นักวิจัยมีเยอะมาก อยากจะให้มีการค้นพบพื้นที่ที่มีศักยภาพให้เป็นตัวแทนของพื้นที่ อาทิเช่น จังหวัดสงขลาจะมีโรงสี มีโบราณสถาน มีศาลเจ้า มีสัญลักษณ์ มีองค์ประกอบของอาคาร เช่นบางส่วนของอาคารก็จะเปลี่ยนไปตามยุคสมัยจากบ้านใหม่กลายเป็นบ้านปูนจะมีองค์ประกอบอะไรสำคัญบ้างที่จะนำเสนอเป็นย่านของคนจีน เรื่องดังกล่าวก็จะเป็นที่จะค้นพบได้ในไม่ช้า ทราบว่าในพะเยามีตัวแทนของคนจีนตระกูลหนึ่งที่เข้ามาแล้วมีการจารึกบันทึกไปพอสมควรว่าบ้านหลังนั้นเคยขายปิ่น เรื่องนี้จะเป็นตัวประกอบสำคัญที่สามารถจะเล่าเรื่องราวของชุมชนคนจีนได้ ภาพรวมแล้วเป็นการเก็บข้อมูลที่ดีและละเอียดสำหรับโครงการอาจารย์สาวิตรี นกุล พื้นที่จินตภาพของปัจเจกก็คือการรับรู้ของคนไม่เหมือนกัน คนแต่ละคนมีความการจดจำไม่เหมือนกัน ให้ข้อมูลนักวิจัยไม่เหมือนกัน ถ้าเป็นนักผังเมือง นักกายภาพ จะให้ข้อมูลที่

ชัดและละเอียด รู้ว่านักวิจัยต้องการอะไรแต่ถ้าเป็นชาวบ้านใช้ sense ในการจดจำเฉพาะบางอย่าง อาจจะมีประสบการณ์ไม่ตรงกับของนักวิจัย เรื่องนี้อาจจะเป็นพื้นที่ที่หาคำตอบจากชาวบ้าน ไม่ได้เป็นเรื่องที่ยากที่จะวิเคราะห์ แต่อย่างไรก็ตามการออกแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน นักวิจัยควรนำเสนอการจัดการด้วยตัวของเขาเอง นำข้อมูลมาออกแบบเองนักวิจัยอาจจะต้องศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญๆ เช่น Landmark note เป็นต้น เป็นองค์ประกอบที่ดีที่เปลี่ยนแปลงไป ในอนาคตคู่มือเมืองจะหายไปและกลายเป็นอะไรนำเสนอให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าย่านนี้ควรจะเป็นขอบเมืองที่ดี แทนที่จะเป็นเส้นคมนาคมขนส่ง เรื่องนี้เป็นระบบที่ดีสำหรับเมือง อาจจะปรับเปลี่ยนสวนสาธารณะทำให้มันเป็น note ต่อไป และการจัดการของมันก็จะเกิดขึ้นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ของพื้นที่เมืองที่เกิดขึ้น อย่างเช่น ขยะจะต้องแจ้งเทศบาลว่าส่วนไหนที่จะจัดการได้ จัดการในแง่ของนักวิจัยนักทฤษฎี วิเคราะห์ด้านจิตภาพของเมืองภาษาอาจจะใช้ยากกว่าคนทั่วไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตสันต์ สุทธิพิศาล ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการบริการการท่องเที่ยวและโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ข้อมูลจะเป็นข้อมูลที่ยากและจะซับซ้อน เกี่ยวกับเรื่องประวัติศาสตร์โบราณคดี มรดก วัฒนธรรม แต่ละเรื่องจะมีพื้นที่ของการศึกษาในข้อมูลโบราณคดีของนักวิจัย การสืบค้นสิ่งที่เราไม่เคยสืบสวนคือในเรื่องของการก่อสร้าง ซึ่งเชื่อว่าตัวเทคนิคหรือตัวกระบวนการจะต้องพัฒนาตัวเชื่อมอยู่การใช้ภาคี คำแนะนำการวิเคราะห์ข้ามเวลาแต่ละชั้น อยากให้แต่ละโครงการใหญ่ใช้ตัวตารางเดียวกันเป็นแผนวิจัยเดียวกันของโครงการย่อย ตัวมรดก วัฒนธรรมของโบราณคดี จะไม่เหมือนกับประวัติศาสตร์ปัจจุบัน เมื่อเรามองย้อนกลับไปในอดีตจะมีความหมาย ในระดับประเทศและระดับนานาชาติ เป็นตัวสำคัญส่วนที่น่าทำคือส่วนของจังหวัดและสวนของชุมชนการจัดเมืองเก่าซ้อนทับกันแล้วก็ได้ข้อมูลที่นำมาใช้ร่วมกันใน 4 โครงการย่อย ตรงนี้จะเป็นการบูรณาการอย่างชัดเจน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัต ครอบงมกุล มหาวิทยาลัยมหิดล

ในเล่มรายงานและการนำเสนอทำให้เราเห็นภาพและเข้าใจในเมืองพะเยามากขึ้น ซึ่งโครงการย่อยทำให้เห็นความก้าวหน้าในภาพรวมค่อนข้างเยอะโดยเฉพาะในรายละเอียดมาก ๆ ใน 4 โครงการ จะวิธีการที่ได้ข้อมูลมาและมีวิธีการอย่างไรที่จะนำข้อมูล สื่อที่ได้นำไปเผยแพร่ให้กับชุมชนได้รับรู้ ที่จะนำข้อมูลนักวิจัยควรมีอะไรสักอย่างสรุปหรือเชื่อมโยง ซึ่งโครงการอาจจะเป็นเชิงข้อบริบทสถาปัตยกรรมของเมืองพะเยา โดยมากได้มาจาก 4 โครงการย่อย ที่เป็นลักษณะของ My map อะไรก็ตามที่เป็นภาพรวมที่ทำให้คนภายนอกเห็นความเชื่อมต่อของ 4 โครงการ โดยอาจจะมีข้อมูลหรือข้อสรุปจากโปรเซสเป็นลักษณะของการกระชับข้อมูลสั้น ๆ และนำมาให้ผู้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้นำไปใช้ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เห็นภาพยิ่งขึ้นน่าจะเป็นอะไรที่ดี ซึ่งการสรุปบริบทของ 4 โครงการ โดยสรุปเป็นเวียงต่าง ๆ คู่มือในเรื่องของการสื่อความหมายสัญลักษณ์ในเรื่องย่านการค้าต่าง ๆ อาจจะสรุปเป็น

Booking สรุปข้อมูลและข้อมูลสรุปย่อๆ เข้าใจว่าข้อมูลที่นักวิจัยมีอยู่ก็ไม่ได้ที่จะเอามานำไปใช้กับชุมชน steaks holder เท่านั้น เพราะสุดท้ายข้อมูลที่ได้จะอยู่ที่ sale

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

โครงการที่ 1 การสืบค้นโบราณคดี การใช้หลักฐานทางโบราณจะเป็นประโยชน์มากถ้านักวิจัยไปอยู่บนไหล่ทางรีวิว่าการสืบค้นโบราณคดีได้พบบ้างหรือกรมศิลปากรได้ทำอะไรไปบ้าง การนำเสนอเอาหลักฐานขึ้นมาจะสื่อว่านักวิจัยกำลังปะติดปะต่อเข้าหากัน มันจะช่วยยกระดับงานวิจัยเป็นการเชื่อมเข้าหากัน ประเด็นที่ 2 คือการสัมผัสอาจจะต้องมีมิติให้นึกถึงว่ากฎหมายมีเรื่องของความสัมพันธ์กับเมืองอื่นที่เกิดในยุคร่วมมีความสัมพันธ์ในเชิงอะไรก็ควรอธิบาย เป็นมิตร เป็นศัตรู เป็นคู่ค้า ถ้าเป็นในเชิงของด้านการค้าจะมีสินค้าในการแลกเปลี่ยนกันซึ่งอาจจะพวกสินค้าในที่มีศิลปะร่วมอยู่การตีความหมายว่าเป็นศิลปะร่วมสมัยอาจจะต้องดูว่าพบที่ไหน และที่ที่มีการค้นพบแหล่งผลิตอะไรบ้าง ประเด็นที่ 3 คืออยากเห็นว่าการนำเอาภาพเวียงมาลงแผนที่ GPS ทำให้ภาพเป็น 2 มิติหรือ 3 มิติ ภาพของเวียงเก่าและมีภาพของปัจจุบัน ซึ่งอาจจะเห็นถนนที่ทับอยู่บนเวียงโบราณ ส่วนนี้จะเป็นสิ่งที่โดดเด่นทำยังไงถึงจะไปเสริมของเก่าและอยู่ร่วมกันได้ไม่ทราบว่าในเขตเมืองเก่าเชิงชุมชนมีข้อขัดแย้งกันหรือไม่ ถ้าไม่มีจะเป็นอะไรที่โชคดี เพราะโครงการนี้มุ่งเป้าไปสู่ปลูกจิตใต้สำนึกของชุมชนกับการอนุรักษ์ ประเด็นสุดท้ายคือการรับรู้การที่นำเยาวชนมาเป็นผู้รับรู้ในข้อมูลจะเป็นการปลูกจิตใต้สำนึกได้ถูกทางและดีมาก ซึ่งอีกใน 10 - 20 ปีข้างหน้า เยาวชนก็จะมาเป็นกำลังช่วยในการปลูกจิตใต้สำนึกของคนในรุ่นต่อไปด้วย การเชื่อมโยงเรื่องราวประวัติศาสตร์ไม่อยู่ในหลักสูตรการเรียนรู้ ให้เพิ่มเวลารู้ ลดเวลาเรียนแล้วถ้าโรงเรียนอนุบาลพะเยา ตั้งอยู่ในกำแพงเมือง คูเมืองก็สามารถที่จะเอาโรงเรียนเป็นแกนนำในการรับรู้คัดเด็กประมาณชั้นมัธยมต้นขึ้นไป และจะนำไปสู่กิจกรรมอะไรได้เยอะขึ้นเช่นการสืบสานตำนาน โรงเรียนจัดได้ส่วนที่ดีที่สุดที่จะทำกับโรงเรียนคือวัด เรื่องสำนึก เรื่องท้องถิ่น การรับรู้การเห็นคุณค่าของเรื่องประวัติศาสตร์โบราณคดีในท้องถิ่น ทำงานไปอีกสัก 2 ปี ก็จะได้ข้อมูลใหม่ คือว่าด้วยเรื่องกระบวนการรับรู้ของเด็กเพื่อให้เกิดจิตใต้สำนึกในเรื่องสมบัติของชาติ เป็นต้น จะได้การพัฒนาและการวิจัยเพิ่มอีกเรื่อง

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

เห็นนักวิจัยพัฒนาข้อมูลทางด้านการวิจัยน่าชื่นชม ในการพัฒนาข้อมูลได้เห็นข้อมูลทางทฤษฎีชัดเจนขึ้น ขอขอบคุณกลุ่มนักวิจัยทางคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่ร่วมทำวิจัย นักวิจัยพบคุณค่าของตัวเองแล้ว ตอนนี้แค่ขบคิดเรื่อง Konzept ให้เห็นจุดยืน และบทบาทของตัวเองคือสร้างจากผลงานวิจัยจะส่งต่อไปสู่การบริหารจัดการและการเรียนการสอนด้วยอันนี้ก็จะกลายเป็นกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนที่ 2 คือจุดเด่นในงานวิจัยชุดสถาปัตยกรรมศาสตร์ระหว่างโครงสร้างใหม่คือมีท่านรองอธิการบดีเป็นหัวหน้าโครงการ มีทีมประสานงานคือทีม

ผศ.ดร.สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล สร้างกลไกเพื่อเชื่อมต่องาน ให้ได้ใช้ประโยชน์ตลอดเวลา และนักวิจัยได้คนได้อย่างท่าน
โยธาธิการพะเยานำงานวิจัยไปเชื่อมโยงสู่การพัฒนาต่อยอด ตอนนี้ชัดเจนแล้วว่าความร่วมมือแบบนี้ต่อไปมัน
อาจจะเบ่งงเล็กมากขึ้น เฉพาะด้านมากขึ้น อาจจะไม่ใช่ช่วงที่ใหญ่ที่นักวิจัยสร้างขึ้น เพราะวงใหญ่เขาได้รับรู้
รับทราบแล้วต่อไปจะเป็นวงเล็กมากขึ้น ส่วนนี้ทีมประสานงานควรที่จะเข้าไปเสริมสิ่งนักวิจัยที่นำเสนอในชุด
โครงการจะเห็นเพียงกิจกรรม แต่นักวิจัยยังไม่ได้เก็บข้อมูลในส่วนที่ต้องไปทำงานกลไกภาคี ขับเคลื่อนจากส่วน
ไหน และการใส่แรงควรใส่แรงลงไปทีเดียว และอีกส่วนหนึ่งที่จะให้ใส่ลงไปในงานคือปัญหาที่เจอ เพราะถ้าใส่ใน
รายงานสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ก็จะได้ภาพได้ชัดเจนและเข้ามา support ได้ถูกต้อง ส่วนตัว
โครงการจุดเชื่อมโยงแผนพัฒนาธรรมนักวิจัยได้ใส่กรอบเวลา ชื่อโครงการอาจารย์ภักติมา วรศิริ และโครงการ
อาจารย์สาวิตรี นกุล ส่งต่อเป็นการสร้างพื้นที่วัฒนธรรมได้ คือเจตคติภาพพื้นที่ที่ใดที่หนึ่งมีศักยภาพในการนำ
ร่องสู่การพัฒนาได้จริงส่งต่อไปถึงการท่องเที่ยว เพราะถ้าเกิดกับความร่วมมือก็จะทำให้พัฒนาได้จริงจะทำให้เป็น
แลนด์มาร์คแน่น ส่วนต่อไปคือทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) อาจจะต้องเชิญ กรมศิลปากร
มาร่วมเป็นภาคีที่นักวิจัยนำมาทำได้ และส่วนที่นักวิจัยทำงานจากส่วนกลางไปด้วยงานนักวิจัย มี 2 ส่วน 1.ทำ
กับมหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งชื่อโครงการว่าโครงการนำภูมิเอาจาก ซึ่งมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยพะเยาและชุมชน
ทุกภาคส่วนในพื้นที่งานนักวิจัยจะเชื่อมโยงทุกภาคเชื่อมโยงผู้ทรงคุณวุฒิระดับประเทศเข้ามาเป็นที่ปรึกษาหรือว่า
เป็นผู้ทำวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบศิริ ภักดีพินิจ ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่
แบบสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยพะเยา (ABC)

นำเสนอเพิ่มเติมจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิ การทำภาพรวมแผนงานนักวิจัยจะทำไหมเอนร่วมกันทั้ง 4
โครงการเป็นเรื่องเดียวกัน ก่อนยุคกฎหมายยาวถึง ปี พ.ศ. 2555 ที่นักวิจัยมีข้อมูลดิบยุคร่วมสมัยแต่ละช่วงสมัยมี
อะไรเกิดอะไรเกิดขึ้นใน 4 โครงการ ทำมารวมกันและเอาส่วนนี้ไปอยู่ในภาคผนวกของรายงานในโครงการย่อยใน
แต่ละเรื่อง ถ้าเป็นในส่วนของการรายงานนำไปเป็นภาคผนวก เนื้อหาของแต่ละโครงการย่อยส่วนที่เป็นประวัติศาสตร์
เรือนล้านคำ ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคดีสัญลักษณ์ จะทำให้เห็นภาพชัดขึ้นและอีกประเด็นทุกแผนงานย่อย
นักวิจัยมุ่งเป้าในเรื่องการพัฒนา เพื่อยกไปสู่ระดับทางกายภาพในเชิงการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเหมือนในแต่ละ
ท่านศึกษาเรือนล้านคำ บ้านเรือน ศึกษาคูเมือง วัด เป็นต้น ควรจะต้องมีสักเวทีที่หน้าจะได้มาเป็นรูปลักษณ์
เดียวกัน ซึ่งท่านโยธาธิการได้งบประมาณในการจัดสรรเมือง งานนักวิจัยเป็นงานจินตภาพ งานของโยธาธิการจะ
เป็นงานออกแบบไว้แล้ว จะเป็นไปได้ไหมว่าให้นักวิจัยนำส่วนที่ทำการออกแบบ มาต่อยอดซึ่งไม่ควรที่จะออกแบบ

เอง เพราะจะทำให้ข้อมูลซ้ำซ้อนและขัดกับสิ่งที่หน่วยงานโยธาธิการได้จัดทำ ซึ่งกรมโยธาธิการก็มีข้อมูลดำเนินงานครบถ้วนเหลือแค่ผลที่จะนำข้อมูลวิชาการไปสนับสนุนต่อยอดให้ดีขึ้น

ความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนได้เสีย

นายธรรมพล ศรีสกุล สมาคมการค้าธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา

เราจะสร้างแหล่งอนุรักษ์ที่มีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยวและชุมชนได้เรียนรู้ ในอนาคตถัดไปจะคุยกันในเรื่องของมรดกโลก เรื่องดังกล่าวเมื่อเริ่มต้นก่อนจะเป็นอะไรที่ง่ายขึ้น เรื่องหนึ่งที่ยากจะเห็น คือสถาปัตยกรรมเมืองพะเยาแท้ๆ ที่เป็นสถาปัตยกรรมของเมืองล้านนา ยกตัวอย่างเช่น หลังคาของไทยล้านนาพะเยาจะต้องมีลักษณะเช่นไร ก็เช่นติเมตร ซึ่งจะสามารถเป็นไปได้อย่างไร ที่จะทำของเมืองพะเยา ซึ่งหลังคาน่าจะเป็นแบบนี้ ลักษณะนี้ ระบุความสูง ความกว้าง เป็นต้น สามารถบอกได้หรือไม่ความชันของหลังคาองศาและในอนาคตก็ใช้วิธีเบื้องต้นในการขอสร้างบ้านให้เป็นลักษณะเดียวกันซึ่งเป็นลักษณะสไตล์ล้านนาพะเยาแท้ให้เป็นแนวเดียวกัน ซึ่งคนที่มีใจอนุรักษ์ในสถาปัตยกรรมเมืองและบ้านเกิดของตัวเอง ก็จะมีคามยินดีในการสร้างให้ออกมาเป็นลักษณะของสไตล์ถิ่นฐานบ้านเกิด รวมไปถึงสำนักวัฒนธรรม

นางพิมพ์พร เพียรเสถียรกุล โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา

เป็นโครงการที่มีคุณค่าจากที่ได้ร่วมประชุมในครั้งแรกจนถึงครั้งนี้มีความก้าวหน้ามาก ซึ่งส่วนหนึ่งนักวิจัยได้มาพบและได้นำเสนอโครงการวิจัย สิ่งที่รับรู้จาก 4 โครงการ เป็นข้อมูลที่เพียงพอที่จะนำไปดำเนินการต่อแต่ก็ยังไม่แน่ใจว่าจะเป็นใครที่จะนำงานวิจัยไปดำเนินการต่อ ซึ่งจริง ๆ แล้วการพัฒนาเมืองเชิงอนุรักษ์ซึ่งมีมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) ให้เมืองพะเยาเป็นเมืองเก่าบัญชีที่ 2 ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานนโยบายและแผนและสิ่งแวดล้อม และมีผู้ดำเนินการคือ คสจ.ซึ่งเป็นหน่วยงานถ่วงงันดังกล่าวอยู่ที่กรมโยธาธิการทั้งหมด ก็ตีเพราะว่าโครงการวิจัยดังกล่าวเป็นเรื่องของการพัฒนาเมือง แต่ก็ยังไม่แน่ใจว่าจะสานต่อข้อมูลงานวิจัยไปได้มากน้อยแค่ไหน ซึ่งทางสำนักงานโยธาธิการได้ดำเนินการเพิ่มแผนงานโครงการเข้าไปในกลุ่มยุทธศาสตร์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือได้วางแผนแม่บทเมืองเก่าของพะเยาเอาไว้ ซึ่งสามารถนำไปไว้ใน ทุกๆ ส่วนของแผนแม่บท ซึ่งแผนแม่บทดังกล่าวเทศบาลทั้ง 3 เทศบาล (เทศบาลเมือง เทศบาลท่าวังทอง เทศบาลบ้านต๋อม) สามารถนำเอามาใช้ และที่สำคัญเทศบาลทั้ง 3 เทศบาล สามารถต่อยอดโครงการพัฒนาเชิงอนุรักษ์เกี่ยวกับเรื่องงานการพัฒนาโบราณสถานหรือคูเมือง กำแพงเมือง หรือวัดที่มีคุณค่า และยังไม่ได้หยิบยกมาดำเนินการ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปดำเนินการ หนึ่งในงานวิจัยในวันนี้ก็นำไปปฏิบัติจริง ซึ่งในการปรับปรุงคูเมือง ทางกรมโยธาธิการและผังเมืองพะเยา ยินดีที่จะนำเอางานวิจัยนำไปต่อยอดให้เกิดเป็นรูปธรรมในอนาคต

นายสัณฐิราช นามเหลา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา

หลายคนจะพูดว่าพะเยาเป็นเมืองผ่าน โครงการดังกล่าวจะเป็นวงการที่ต่อยอดให้กับเมืองพะเยา จะทำอย่างไรให้นักท่องเที่ยวอยู่ที่พะเยาได้นานขึ้น ซึ่งเป็นโครงการวิจัยที่ดีมีคุณค่า ชุดโครงการอาจารย์สุธี เมฆบุญส่งลาภ พูดถึงตำแหน่งที่ตั้งของเวียง หากต้องมองว่าพะเยามีอะไรดีเยอะ แต่เรายังไม่รู้ว่าจะอะไรคือจุดเด่น ซึ่งจะเติมเต็มตรงนี้ว่า การมาของนักท่องเที่ยวต้องมาด้วยแรงศรัทธาและนักวิจัยจะอย่างไรให้เขาเกิดแรงศรัทธามากขึ้นและเห็นคุณค่ามากขึ้น และของอาจารย์วรินทร์ รวมสำราญ สื่อถึงงานสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ซึ่ง 2 โครงการนี้จะต้องมีการเชื่อมโยงอีกหลากหลาย ซึ่งนอกจากจะมีวัดศรีโคมคำแล้วยังมีหอวัฒนธรรมนิทัศน์ที่อยู่ด้านข้างเป็นจุดขายของเมืองพะเยาได้ดี นอกจากนั้นก็ยังมีกิจกรรมที่เชื่อม เดิมวัดพระเจ้าตนหลวง 12 ปันนา มาศรัทธามากมายมหาศาลที่จะมาต่อยอดเติมเต็มในเรื่องของกิจกรรม ในเรื่องของวัดพระธาตุจอมทองอยู่ใกล้ๆ และยังมีหอจดหมายเหตุซึ่งเป็นแหล่งที่เชื่อมโยงในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นการสร้างศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ส่วนของโครงการอาจารย์ภักธิมา วรศิริ เป็นเรื่องที่จะต่อยอดเติมเต็มเข้ามาอีกงาน ซึ่งเป็นงานที่เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ย่านการค้าต่าง ๆ เอาสิ่งเหล่านี้มาต่อยอดเติมเต็ม

นายปาโมกษ์ ปิงเมือง นายช่างชลประทานอาวุโส โครงการชลประทานพะเยา

เห็นด้วยกับความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ สร้างใหม่ไลน์ขึ้นให้เห็นภาพที่ชัด เมื่อนักวิจัยสร้างขึ้นแต่นักวิจัยไม่ได้ต่อยอด จะส่งผลกระทบต่ออะไรจนถึงปัจจุบันซึ่งนักวิจัยก็วิจัยในส่วนดังกล่าว อยากจะฝากนักวิจัยให้ศึกษาในส่วนดังกล่าว เมื่อถ้าเราไม่ทำอะไรเกี่ยวกับการพัฒนาเมือง จะทำให้เราเห็นภาพได้ชัดเจนในการพัฒนาเมืองให้ยั่งยืน เรื่องหนึ่งที่ยากจะเห็นคือคนรุ่นใหม่กับรุ่นใหม่ที่เข้ามาตรงนี้ในวัฒนธรรมเช่นนี้ การเห็นคุณค่าที่จะมาศึกษาในส่วนดังกล่าว จากแผนพัฒนางานวิจัยต่อไป น่าจะศึกษาจากคนรุ่นใหม่ด้วย คนรุ่นใหม่จะเข้ามาสัมผัสในงานส่วนนี้ได้อย่างไร ซึ่งอีก 3-4 เดือน ที่นักวิจัยจะดำเนินก็จะรู้เรื่องราวทั้งหมดเรื่องเล่าของทางคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ คนรุ่นใหม่จะนำไปทำต่อได้อย่างไร ในตัวงานวิจัยตัวดังกล่าว และอีกประเด็นคือเมื่อไปพบปะและสัมภาษณ์ชาวบ้านนั้นเกิดอะไรขึ้นบ้าง อยากเห็นตรงนั้น ซึ่งเมื่อได้พบปะและการพูดคุย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรซึ่งสามารถจะเป็น Story เรื่องเล่าที่สามารถตอบโจทย์ในตัวใหม่ไลน์จะได้เห็นภาพชัดขึ้นและบทสัมภาษณ์ต่าง ๆ อยากให้หยิบยกมาเป็นตัวอย่างในเล่มวิจัยในการอ้างอิงประเด็นหลักๆ หรือว่าประเด็นที่สำคัญๆ ในการสัมภาษณ์มันจะสะท้อนให้เห็นว่าสิ่งที่เราไปค้นคว้ามันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและเมื่อได้เป็นเล่มวิจัยและที่จะนำไปต่อยอด แล้วนำไปให้นักเรียนได้ศึกษาก็จะเป็นโครงการที่ดีและเป็นโครงการที่ตอบโจทย์ ซึ่งจะทำให้โครงการวิจัยไม่ได้เป็นงานวิจัยบนหิ้ง และนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงก็จะเป็นงานวิจัยที่สุดยอด

ชุดโครงการวิจัยเรื่อง “การวิจัยและพัฒนารบบท่องเที่ยวกว๊านพะเยาแบบบูรณาการ

โดย ดร.บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (หัวหน้าโครงการ) และคณะ

คณะผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชุดโครงการดังกล่าวจะเป็นชุดโครงการที่เชื่อมโยงส่งต่อข้อมูลที่จะนำมาใช้ได้ถ้าหากงานวิจัยสำเร็จ ประเด็นที่ 2 โครงการที่อาจารย์บวรศักดิ์ ศรีสังสิทธิสันติ กำลังดำเนินการอยู่ถ้า concept ตรงกับความต้องการ ชุมชน หน่วยงาน เป็นต้น สามารถที่จะนำไปใช้ได้เลย และกลไกที่นักวิจัยใช้เป็นกลไกที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งกลไกที่ไม่เป็นทางการจะขับเคลื่อนได้ค่อนข้างเร็ว โครงการที่ 2 คือเรื่องการจัดเทคโนโลยี เมื่อนำเอาเข้าไปสื่อ เพราะสามารถที่จะใช้งานได้ทันที นักวิจัยเล่าเห็นภาพกิจกรรมในสถานที่ที่จะลงพื้นที่ แต่ยังไม่เชื่อมโยงไปถึงทฤษฎี ซึ่งบอกว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเชื่อมโยงออกมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งครอบคลุมความคิดและทฤษฎีที่นำไปใช้ยังไม่ชัด ส่วนโครงการอาจารย์นครินทร์ ชัยแก้ว อยากให้นักวิจัยเชื่อมกับโครงการสถาปัตยกรรมเข้าด้วย โครงการที่ 3 อาจารย์พรเทพ โรจนวุฒิจัดการวัดผลกระทบการนำเอาเทคโนโลยีไปใช้ เช่นการวัด โครงการที่ 4 อาจารย์ฤทัยภัทร พิมลศรี คำถามดังกล่าวเป็นคำถามที่น่าสนใจ ควรจะส่งต่อไปสู่การออกแบบการสร้างตลาดและการสร้างการรับรู้ เส้นทางการรับรู้ให้ชัดเจนเช่นนักวิจัยออกแบบมาเป็นโปรชาร์ต แต่คนจะไม่มีใครใช้แล้วในลักษณะโปรชาร์ต จะเป็นการใช้อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เป็นต้น 2. คือการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งถ้ามันทำเป็นผลิตภัณฑ์ GI (Geographical Indication) ไม่ได้ ก็สามารถเป็นผลิตภัณฑ์ signature products ผู้ประกอบการพะเยาน่าสนใจมาก ซึ่งนักวิจัยได้มีการส่งเสริมการยกระดับของผลิตภัณฑ์ผู้ประกอบการ เมื่อนักวิจัยได้ไป Support ผู้ประกอบการก็อยากได้สิ่งที่มีมากกว่าที่เป็นอยู่ แต่นักวิจัยดูเหมือนจะให้ผู้ประกอบการไม่ได้ เมื่อผู้ประกอบการทำงานกับมหาวิทยาลัย ผู้ประกอบการจะรู้สึกว่าเป็นตัวรองในงานดังกล่าว (คือนักวิชาการเป็นตัวเอก และผู้ประกอบการเป็นตัวรอง) ถ้านักวิจัยยังไม่ทาบตามคุณจรัส สุทธิกุลบุตร ลงมาช่วย นักวิจัยสามารถที่จะใช้ได้ทันที ส่วนเป้าคือการทำการตลาดผูกขาด ออกมาเป็น signature products ส่วนโครงการที่ 5 การซ้อนทับของข้อมูลนำไปสู่การวิเคราะห์ มีข้อมูลที่จะนำไปใช้และนำจัดส่งไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของฝากที่จะนำมาใช้เป็นการ promote ที่ดี impact ที่นักวิจัยต้องการนักวิจัยจะต้องตั้งคำถามไว้ก่อน ตั้งคำถามเป็นเรื่องเกี่ยวกับ นักวิจัยแค่เรื่องอะไรมา เช่นนักวิจัยแค่สิ่งแวดล้อมแค่ระบบนิเวศ เป็น

ต้น อีกประเด็นคือเป็นสังคมและวัฒนธรรม ตอนนี้ถ้านักวิจัยชัดเจนว่านักวิจัยจะเอาเรื่องระบบนิเวศระบบที่เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม activity กิจกรรมมีอะไรบ้าง ถ้าเป็นเด็กสถาปัตยกรรมศาสตร์ ก็จะแนะนำให้หาอะไรใหม่ๆ เช่นการสร้างอุโมงค์น้ำ จัดเป็นอุโมงค์ลงไปศึกษาระบบนิเวศใต้ท้องน้ำกว๊านพะเยา เป็นต้น ตัวนี้เป็นตัว creative ให้ตรงกับความต้องการของยุคสมัย ความยั่งยืนของระบบนิเวศกิจกรรมที่เราจะให้นักท่องเที่ยว นั่นคือความไม่มั่นใจว่าจะน่าสนใจจริงหรือไหม ตัวที่ไม่มั่นใจนั่นคือปัญหาที่นักวิจัยจะต้องหาคำตอบและแก้ไข อาจารย์ วรรณญา ไชยทารินทร์ จะบอกไว้ชัดเจนว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาเป็น Backpacker หรือเป็น Bigbike เป็นต้น Requirement ที่พักที่ไม่ต้องหรู เป็นในรูปแบบกางเต็นท์ ลักษณะก็ Adventure เป็นต้น อันนี้จะเป็นคำตอบให้กับโครงการอื่น ๆ ที่จะนำไปใช้ ส่วนโครงการอาจารย์นครินทร์ ชัยแก้วการจัดการเส้นทางกายภาพ นักวิจัยได้กำหนดจุดที่พักและจุดแวะได้ชัดเจน อยากให้นำโครงการดังกล่าวไปเชื่อมกับโครงการสถาปัตยกรรม ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับจินตภาพเมือง ต้องมี note และมี landmark จะต้องมีส่วนที่เป็น Root เช่น ทำเส้นทางสีเขียว เมื่อขึ้นไปก็จะไปเจอตลาด เป็นต้น ส่วนโครงการอาจารย์พรเทพโรจนวสุ เรื่องของแอปพลิเคชัน ขึ้นมาในการทำงาน เพราะในเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวต่างชาติทุกคนใช้แอปพลิเคชันในการนำทาง แอปพลิเคชันที่จัดทำขึ้นสามารถที่จะให้ทุกคนดาวน์โหลดใช้ได้หรือไหม และเทคโนโลยีเสริม เช่นเว็บไซต์ คิวอาร์โค้ด เป็นต้น การมีส่วนร่วมของประชาชน มีรีวิวหรือคอมเมนต์หรือไม่ เช่นไปร้านนี้ในเวลาเช้าจะได้สะสมแต้มหรือได้รับส่วนลด 20 เปอร์เซ็นต์ เป็นต้น ตัวนี้น่าจะเป็นประโยชน์ของนักวิจัยส่วนโครงการอาจารย์ฤทัยภัทร พิมลศรี เรื่องการจับจ่ายใช้สอย การสื่อสารการตลาด โดยจะนำเสนอคุณค่าของพะเยาอย่างไร อาจจะมีเรื่องของกิจกรรมที่น่าเสนอ เช่น Healthy Foods เป็นต้น เป็นไปได้ไหมที่นักวิจัยจะเดินทางมาพะเยาจะต้องมี View Ness มี Fitness นำสิ่งที่ยังไม่เคยมีเข้าไปเสริมให้เป็นที่น่าสนใจ ซึ่งจะตัวเสริมให้พะเยาชัดเจนมาก นักวิจัยยังไม่มีเป้าที่จะเดินมีแค่เป้าหมายคือผลิตภัณฑ์ของเดิมปลาสาม ข้าวเก่า เครื่องจักรสานจากผักตบ เป็นต้น สิ่งที่จะเสริมให้ครบองค์ประกอบคือ การอยู่ดี กินดี สามารถใส่และเสริมเข้าไปได้ ส่วนโครงการอาจารย์วรรณญา ไชยทารินทร์ ขอชื่นชมในการทำงานของนักวิจัย อยากให้พะเยามีเรื่องของนักท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาได้พักค้างแรมมากขึ้น แค่นี้พอแล้วเพราะไม่อยากเจอผลกระทบ ทางด้านระบบนิเวศมากขึ้น ไม่อยากเจอระบบน้ำเสีย เพราะนักท่องเที่ยวมากขึ้นน้ำเสียมากขึ้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัต ครอบงายกุล มหาวิทยาลัยมหิดล

ครั้งนี้เห็นข้อมูลได้ชัดเจน ได้เห็นภาพในการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยามากขึ้น โครงการย่อยที่ 1 เรื่องของประมง มีคำถามว่า “ทำไมถึงจะต้องชุมชนประมงต้องชุมชนสันกาลบดำ” อาจจะมีคำตอบอยู่แล้ว ถ้าหาก

ชุมชนอื่นมาได้ยินชุมชนจะยอมรับไหม กับสิ่งที่นักวิจัยศึกษาและได้คำตอบออกมาดังกล่าว โครงการที่ 2 เป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ หากนำข้อมูลของเส้นทางวัฒนธรรมของโครงการสถาปัตยกรรมมาเชื่อมจะได้เป็นเส้นทางที่น่าสนใจ โครงการที่ 2 จะได้เครือข่ายหรือโครงข่ายของทางจักรยานที่น่าสนใจอย่างไร รอดูผลการวิเคราะห์ ส่วนโครงการของอาจารย์พรเทพ โรจนวสุ ในเรื่องของ IT มันจะตกเป็นโครงการสุดท้าย เป็นข้อมูลแอปพลิเคชันที่ดีมาก เป็นข้อมูลที่นักวิจัยรวบรวมมาจากหลายๆเรื่องแต่ถ้ามีคนทำนักวิจัยสามารถที่จะรู้เรื่องในระดับหนึ่งในการค้นหาข้อมูล Google map นักวิจัยจะนำข้อมูลมารวบรวมให้เข้ากับโครงการย่อย 2,3,4 อย่างนี้เป็นต้น อย่างเช่นเครือข่ายจักรยานเป็นเครือข่ายที่น่าสนใจ แต่ยังไม่ได้สรุปข้อมูลซึ่งนักวิจัยต้องมีข้อมูลใส่ในแอปพลิเคชันดังกล่าว เป็นต้น ยังไม่ได้เกิดจากการวิเคราะห์จากโครงการ 1,2,4 และข้อมูลไปรวบรวมโครงการที่ 3 ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ น่าสนใจมากขึ้น ซึ่งจะเกิดอะไรที่แตกต่างกว่า Google map ในโครงการที่ 4 ผลลัพธ์ยังหาจุดที่ชัดเจนไม่ได้ในการที่จะเป็นผลิตภัณฑ์พะเยา ซึ่งวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ก็ไม่ใช่ของในชุมชนอย่างแท้จริงผลิตภัณฑ์ที่น่าเสนอได้หลายอย่าง สามารถที่จะใส่ story line เข้าไป เพื่อมองให้เห็นเป็นข้อมูลเชิงการตลาดของผลิตภัณฑ์มากกว่ามองว่าผลิตภัณฑ์ทำอะไรได้ บรรจุภัณฑ์นั้นมีจุดเด่นทำอะไรได้ ยกตัวอย่างเช่น กรณีทำปาล์ม มีกรรมวิธีในการทำแตกต่างจากคนทั่วไปหรือไม่ เรื่องดังกล่าวสามารถนำเป็น story ที่น่าสนใจได้ เสริมเติมแต่งใส่ความเป็นพะเยาเข้าไป ส่วนโครงการที่ 5 ขอบคุณข้อมูลจากโครงการที่ 5 และคาดหวังศักยภาพของพะเยาจะเป็นไปอย่างไรพอใจหรือไหมที่พะเยาพัฒนาในรูปแบบดังกล่าว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตสันต์ สุทธิพิศาล ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการบริการการท่องเที่ยวและ
โลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

เริ่มเห็นภาพอะไรบางอย่างในงานวิจัย โครงการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ ต้องให้เห็นระบบและแนวทางในการที่จะนำไปต่อยอด ให้เกิดเป็นระบบ ให้เห็นเป็นรูปธรรม ระบบนี้ต้องบูรณาการด้วย ซึ่งสมมติฐานมันคือเป้าที่นักวิจัยจะไปวันนี้มันต้องเริ่มเห็นกลางๆ บางโครงการมีแต่แผน ซึ่งไม่มีแน่นอนก็คือการศึกษาบริบทในพื้นที่ในวันนี้นี้ทั้ง 5 โครงการย่อย ๆ ควรที่จะนำข้อมูลมารวบรวมให้เห็นทิศทางร่วมกัน วิธีนี้จะทำให้นักวิจัยพูดด้วยภาษาเดียวกัน ตำนานวิจัยต้องเห็นเป็นเรื่องเดียวกัน ในวันนี้นักวิจัยควรที่จะเห็นเป็นภาพเดียวกัน เป็นต้น ในการศึกษาบริบทวิถีชีวิตประมง น่าจะเขียนให้ชัดเจน คือต้นทุนทางสังคมมีอะไร ต้นทุนทางวัฒนธรรมมีอะไรต้นทุนทางสิ่งแวดล้อมมีอะไร เป็นต้น เรื่องดังกล่าวจะทำให้ตอบโจทย์เมื่อมี 5 โครงการย่อย โครงการที่1 จะเป็น supply ในการท่องเที่ยวมีวิถีคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ถ้าเราคิดให้เชื่อมโยงเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์การท่องเที่ยวที่เป็น Format คือเอาไปเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ และจึงนำการท่องเที่ยวนี้ไปเชื่อมโยงเพื่อที่จะทำให้นักเกิด การหมุนของตัวมันเอง ทำให้เกิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์นำไปร้อยเป็นลักษณะพวงมาลัย เป็นต้น ซึ่งการท่องเที่ยว

ขั้นสูงต้องมีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยน และเปลี่ยนแปลงตัวเองฟอร์มมันจะลดรูปและลดจนกลายเป็น concept เมื่อเป็น concept จะนำไปบวกกับอะไรก็ได้ จากของนักวิจัยลดจากฟอร์มเป็น concept แล้วหรือยัง แล้วจะนำไปบวกกับคุณภาพน้ำใหม่หรือทางสถาปัตยกรรม Otopอยู่กระทรวงมหาดไทยไม่ได้อยู่ในกระทรวงท่องเที่ยว ส่วนโครงการย่อยที่ 2 ก็ออกมาแนว activity เลือกตัวที่จะเข้าถึง ถ้านักวิจัยทำโครงข่ายเดินสายในพะเยายังไม่ได้ มีการท่องเที่ยวมากมายที่ทำโครงข่ายตัวนี้ขึ้นมาตอบโจทย์ของสังคมและชุมชนถ้าเค้าเลือกตอบว่าทำ ถ้ามีนักท่องเที่ยวเข้ามาจะนำเรื่องดังกล่าวไป service ยังไงให้ Joy ข้อดีของการท่องเที่ยวคือจะเกิดการบูรณาการสุดท้าย แล้วมันจะออกมาบูรณาการ 2 ลักษณะ ลำดับที่ 1 คือการท่องเที่ยวจะทำให้เกิดการบูรณาการเชิงพื้นที่ หน่วยงานของราชการประมงเลยเทศบาลจะรวบรวมนั้นหมายความว่าทุกหน่วยงานต้องเข้ามาเกี่ยวเพราะมันเป็น Mission เพราะหน่วยงานเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โอกาสของการบูรณาการ เช่นพื้นที่ที่จะเกิดขึ้นตรงนี้ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีของนักวิจัย เรื่องที่ 2 การบูรณาการเชิงภารกิจ หน่วยงานมีอำนาจหน้าที่มีสิ่งที่ต้องทำ มีพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งส่วนนี้ก็เป็นโอกาสดีของนักวิจัย ส่วนโครงการที่ 3 เป็นโครงการดี ๆ เป็นโครงการที่ส่งเสริมสนับสนุน Promotion support ตัว Promotion มันจะตอบสนองตลาด หากิจกรรมให้ตัวดังกล่าวอย่าให้มันหยุด และจะทำให้การบูรณาการเชื่อมโยงได้ ส่วนโครงการที่ 4 ยากนิดหนึ่งเพราะมันเป็น product Development และ Tourism Products ไม่ใช่ของที่ระลึก แต่คือประสบการณ์ที่ทุกคนมาเดินทางในครั้งนี้ เมืองพะเยายังไม่มีการท่องเที่ยวมาก หากสร้างขึ้นตั้งแต่ครั้งแรกทำให้เกิดระบบ ทำให้เกิดการตระหนัก การสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้เสื่อมถอย ซึ่งหากมีตัวใหม่เข้ามามันจะเป็นตัวรองรับในการไปท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเสียเงินไปกับอะไรมากที่สุด คือค่าที่พักและค่าเดินทาง เป็นต้น ในการทำวิจัยการท่องเที่ยวใหม่ ต้องถามว่านักวิจัยจะเอาเงินหรือจะเอาคน ทำแบบไหนที่จะทำให้อยยืน นักวิจัยเป็นตัวกระจาย นักวิจัยเป็นตัวต้นน้ำของเงิน เป็นต้น คือเป็นแหล่งท่องเที่ยว ดูจากวิวนี้รู้สึกเป็นข้อมูลที่ไปไม่ได้ เป็นไปได้ยาก เพราะต้องดูปัจจัยภายในของนักท่องเที่ยวด้วย ว่าเขามาทำอะไรจังหวัดพะเยา ซึ่งแบบนี้มันไปได้ทางเดียว ตัว GI ของพะเยาไม่ใช่ตัวที่ชัด อย่างหนึ่งคือทำไม ปลาสามถึงต้องมาทำที่พะเยา ทั้งๆ ที่นำวัตถุดิบมาจากที่อื่นแหล่งอื่น เรื่องดังกล่าวนี้จะทำให้เราเป็นมรดกทางภูมิปัญญา มรดกทางวัฒนธรรม เรื่องนี้จะทำให้ยกระดับภูมิปัญญาให้เป็นทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งจะเป็นช่องทางที่กำลังสนับสนุนอยู่นั้น ซึ่งตัว GI ก็ไม่ต้องใช้ก็ได้ งานวิจัยต้องทำไป ใช้ไป ปรับไป ไม่ต้องรอทำสิทธิ์ใช้ ทำไม่ดีเค้าก็มาบอกให้ปรับ เป็นต้น ใช้โครงการ 5 โครงการเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เมื่อนักวิจัยไปศึกษาแบบกายภาพ จะรู้ศักยภาพ 2 อย่างคือ 1 ความพร้อมของผู้ประกอบการ กับความพร้อมของชุมชน 2 ข้อดังกล่าวมีความเสี่ยงความพร้อมของชุมชน ความพร้อมของผู้ประกอบการ

ผศ.ดร.อนุรักษ์ ประสาทเขตรการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ภาคเช้าจะเป็นการพูดถึงการตระหนักในคุณค่าของพื้นที่ ภาคบ่ายเป็นการท่องเที่ยว เมื่อได้ฟังจากการนำเสนอทั้งวันไปไกล ดูเหมือนว่าพะเยาจะได้คำขวัญใหม่ในอนาคต เพราะในตอนนี้ นักวิจัยกำลังสร้างอะไรใหม่ๆ ให้กับพะเยาหลายอย่าง และเป็นสิ่งที่ดีสำหรับพะเยา ขออนุญาตกล่าวคำขวัญพะเยา กว๊านพะเยาแหล่งชีวิต ศักดิ์สิทธิ์พระเจ้าตนหลวง บวงสรวงพ่อขุนงำเมือง งามลือเลื่องดอยบุษราคัม ซึ่งนี่เป็นสิ่งที่ดีและมีในพะเยา นักวิจัยอาจจะใช้คำขวัญนี้เป็นโมเดลในการทำวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ที่นักวิจัยกำลังเดินอยู่และในอนาคตพะเยาอันใกล้จะได้มีสิ่งดีๆ เข้ามาเพิ่มเติมเป็นคุณค่าทางวัฒนธรรม เป็นมรดกทางวัฒนธรรม เป็นต้น สิ่งนี้นักวิจัยกำลังทำอยู่มันอาจจะสะท้อนอะไรบางอย่างออกมาทำให้พะเยาเป็นจุดเด่น และแผนในระยะต่อไปจะดำเนินการต่อเนื่อง เพราะเข้าใจว่าโครงการดังกล่าวเป็นจิ๊กซอร์อีกตัว เพื่อที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนของเมืองพะเยา ขั้นตอนต่อไปที่จะทำให้ครบบริบทการพัฒนาเมืองพะเยา กว๊านพะเยาสู่ความยั่งยืน จะมีส่วนไหนเข้ามาเพิ่มเติมหรือเติมเต็มยังงี้ให้เกิดผลกระทบอะไรดีๆ และข้อนี้อาจจะสะท้อนจุดอ่อนอาจจะมาผิวนิโครงานวิจัยของอาจารย์มีผลกระทบต่อหลายภาคส่วนพยายามวิเคราะห์ภาคีหลายๆ User และบูรณาการร่วมกันในช่วงต้นทาง

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

คำถามเดียวกันคือ “อยากได้เงินหรืออยากได้คน” จากที่ทั้งสองร่ายกว่าห้อง คำถามคือนักวิจัยอยากจะเก็บเกี่ยวเงินอยู่ในจำนวนเท่านี้หรือไม่ต้องการนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น หรือว่าแค่นี้แหละ หากต้องการนักท่องเที่ยวมากขึ้น นักท่องเที่ยวจะเข้ามาทำลายระบบที่นักวิจัยหวังหรืออยากให้นักท่องเที่ยวมาเก็บเกี่ยวเป็นแบบไหน เช่นจุดเด่นของเมืองพะเยา เป็นต้น เวลานักท่องเที่ยวมากก็จะนึกถึงความสงบที่พะเยามีเมืองเก่าตั้ง 3 เวียงท่าออกไปทางโซนเชียงคำ ก็จะมีวิธีใดสื่อ ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการขมวดงาน การกำหนดงาน อยากให้คนข้างนอกรับรู้เมืองพะเยาเป็นอย่างไร จะต้องมีการได้สักเท่าใดจึงจะอยู่ได้ ถ้าหากจะบอกว่าโรงแรมพะเยามีอยู่ 10 แห่งทั้งหมด สองร้อย 4 ห้อง การท่องเที่ยวต้องมีตัวชี้วัดเพื่อที่จะเป็นตัวอย่าง ระบบงานนี้จัดไม่ได้ต้องคำนวณออกมาเพื่อที่จะทำให้วัดได้ คนต่างถิ่นเข้าสู่เมืองนั้นๆ จำนวนคนเข้ามาไม่เกินเท่าไรถึงจะเป็นจำนวนที่รองรับได้ และไม่กระทบกระเทือนวิถีชีวิตของคนเกินไป และจากนี้ภาพกำแพงเมืองเก่า วัดเก่า เวียงเก่า เป็นต้น ซึ่งสามารถปั่นจักรยานไปตามสถานที่ต่างๆ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นเซตโบราณสถานที่ควรศึกษาและปั่นจักรยานแวะซื้อของฝากประมานนี้ก็สามารถที่จะไปด้วยกันได้ ปรับในส่วนของการทำลิสต์จ๊อบมาทำในเรื่องของภาพถ่าย เพราะไม่สอดคล้องกับงานของพะเยาเท่าไร ในทำนองเดียวกันอะไรที่เป็นคติสัญลักษณ์ของเวียงน้ำเต้า เวียงจอมทอง เวียงกุ่มกาม เป็นต้น มีอะไรเป็นตัวสัญลักษณ์ซึ่งทำให้นักวิจัยก็นำเรื่องดังกล่าวมาปรับใช้ นักวิจัยก็จะได้มีคุณค่าตัวนี้กลับไปใช้ ที่เสนอแนะให้ทำภาพถ่ายขึ้นเพราะเมืองพะเยามีหลายจุดหลายที่ที่มันสวย จุดถ่ายภาพเป็นจุดที่ดึงดูดคนได้เยอะในวิธีหนึ่ง ทำเป็นจุดถ่ายรูป สถานที่ต่าง ๆ ตามหลักฐานโบราณสถาน และมีที่ท่องเที่ยว และจุดแวะพัก

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

จะมี 3 ข้อที่นำไปสู่การจัดการ 1.การสร้างกลไกความร่วมมือ เรื่องที่ 2.การรับรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ 3.เรื่ององค์ความรู้ส่วนหนึ่งของทีม ABC ด้วยว่าชุดประสานงานกลางควรหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านด้านใดด้านมาหนุนเสริม ก็จะทำให้นักวิจัยมีความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆมากขึ้น

ความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนได้เสีย

นายจรัส สุทธิกุลบุตร ประธานกรรมการร่วมภาคเอกชน

จากข้อมูลที่น่าเสนอในวันนี้เป็นข้อมูลที่เป็นรูปเป็นร่าง ซึ่งการเชื่อมโยงของผลิตภัณฑ์จะเห็นเป็นจริงเป็นจังมากขึ้นเรื่อยๆ นี่ก็น่าจะมีสินค้าตัวอย่างซึ่งเรียกว่าสินค้า AEC และในเรื่องการท่องเที่ยววันนั้นทางสำนักงานท่องเที่ยวได้คุยกับทางเทศบาลในเรื่องของเส้นทางเรือแต่เป็นระยะสั้น ๆ คือเรือชายฝั่งจะทำได้เพราะดูจากข้อกำหนด และได้หารือร่วมกันแต่เส้นทางเรือข้ามฟากไปอาจจะยากสุดท้ายคือแอปพลิเคชันที่จะนำเสนอซึ่งงานนี้คือเป็นสิ่งที่นำไปทำได้จริง ๆ

นายธรรมพล ศรีสกุล สมาคมการค้าธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา

ขอเสนอว่าจากข้อมูลนี้นักวิจัยมีทั้งหมดนำมารวบรวมและจัดเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการทัวร์ที่ทำอยู่ในเชียงใหม่ กรุงเทพฯ เป็นต้น ก็ดีจับ matching กันกับกรุ๊ปทัวร์ต่าง ๆ ซึ่งได้นำเสนอมาเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวโดยนำข้อมูลที่มีนำเสนอและพาทัวร์ในพื้นที่ในจังหวัดพะเยา เป็นต้น ถ้าถึงจุดนี้ความเป็นไปได้จะชัดเจน นักวิจัยมีข้อมูลที่ดีมาก แต่บุคคลที่จะนำมาใช้จริงๆ คือผู้ประกอบการ ห้างร้านต่างๆ ที่จะต่อยอดให้เมืองพะเยาเป็นเมืองที่น่าสนใจ

ชุดโครงการวิจัยเรื่อง “ระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา”

โดย ดร.สุปรีดา หอมกลิ่น วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม (หัวหน้าโครงการ) และคณะ

คณะผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

เป้าหมายของโครงการนี้ คือการก่อรูปกลไกความร่วมมือรูปแบบไม่เป็นทางการก่อนเอาข้อมูล นำไปสู่เป้าหมายใดดังกล่าว เพื่อเห็นเป็นรูปธรรม ก่อนพะเยาเคยมีรัฐธรรมนูญ ซึ่งแบบนั้นมันเป็นเป้ากว้างเกินไป เน้นเป็นแนวปฏิบัติกว้างๆเน้นทุกคนมีส่วนร่วม เป้าของนักวิจัยคือการสร้างระบบมอนิเตอร์คือการสร้าง scenario เลือกตั้งเป้าหมายในการขับเคลื่อนเรื่องคุณภาพน้ำคือเป้าหมายหลักของโครงการ แต่ประเด็นคือเวลานักวิจัยสร้างระบบมอนิเตอร์ต้องหาผู้ใช้ให้เจอ และไปสู่แผนให้ชัดเจน 2.นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปร่วมด้วย บึงประดิษฐ์เป็นแค่เครื่องมือที่จะลงไปบำบัด แต่ไม่ใช่เครื่องมือที่จะบำบัดน้ำได้ชัดเจน แต่เป็นโอกาสกลไกอะไรที่จะนำมาหารือร่วมกัน นักวิจัยต้องลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล ลงชุมชนถามชาวบ้านว่าพร้อมที่จะเป็นนักวิจัยศึกษาด้วยตัวเองทำด้วยตัวเองหรือไม่

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

กระบวนการที่ไปสร้างการรับรู้การมีส่วนร่วมของชุมชน สิ่งแรกที่ต้องมีคือการตั้งเป้าหมายร่วม โครงการที่ 1 และที่ 2 สามารถตั้งเป้าหมายร่วมได้ การตั้งเป้าหมายร่วมต้องอาศัยข้อมูลเชิงบวก กระบวนการมีส่วนร่วมสิ่งที่ต้องทำคือนำข้อมูลโครงการที่ 1 และที่ 2 ไปหารือกับชาวบ้านว่าตกลงนักวิจัยจะตั้งเป้าได้ไหม เรื่องที่ 2 หน่วยงานในท้องถิ่นที่นักวิจัยควรปรึกษาหารือในการดำเนินการ เมื่อนักวิจัยลงมือทำในที่สุดนักวิจัยจะเห็นอะไร ส่วนที่ 3 คือหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน มีภารกิจในการทำงาน มีเป้าหมายในการทำงาน คืองานข้อมูลควรที่จะนำไปให้ถูกจุดของข้อมูล เป้าร่วมเป็นการสร้างเมืองที่ดีที่สุด นักวิจัยกระโดดไปที่การปฏิบัติการเลย นักวิจัยจะไม่รู้ ให้ชาวบ้านช่วยคิดโซลูชันแล้วนักวิจัยจะได้ข้อมูลที่สามารถเป็นข้อมูลที่จริง โซลูชันที่ได้จากชาวบ้านอาจจับต้องไม่ได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัต ครอบงายกุล มหาวิทยาลัยมหิดล

ในครั้งนี้ได้เห็นภาพรวมโครงการได้ชัดเจนขึ้น ตอบโจทย์อะไรได้มากขึ้น การที่เรามีทั้งแบบจำลองและบ่อบำบัดจะเป็นสิ่งที่ดีมากในการทดลองงานวิจัย ชุดโครงการที่ 1 ใช้วิธีการศึกษาที่เรียกว่าการวิเคราะห์ AFA Modeling ที่มาเป็นแม่น้ำดำสายดำ ซึ่งมีคำถามอยู่ว่าอนาคตเราจะเอาโมเดลนี้ ครอบคลุมกับกิจกรรมทั้งลุ่มน้ำอยากให้พิจารณาว่าโมเดลตัวนี้ ถ้านำมาใช้ต่อในภาพของลุ่มน้ำอื่น ๆ ที่มีผลต่อกว่าโมเดลนี้อยากให้ควบคุมประโยชน์ที่จะนำมาใช้กับสายน้ำสายอื่นๆ ได้ ไม่ใช่ได้แค่สายน้ำแม่ดำ สายดำ ส่วนสารไนโตรเจน (N)และ

ฟอสฟอรัส (P) ได้มาจากกิจกรรมที่ต่างกัน และดีเทลในแต่ละกิจกรรม ส่วนบ่อเลี้ยงปลาวิธีการให้อาหารปลา วิธีการเรียนนักวิจัยสามารถที่จะนำไปบอกผู้ประกอบการ ถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดน้ำเป็นพิษ ไม่ใช่เฉพาะว่าใครเป็นผู้ปล่อยน้ำเสียเท่านั้น นักวิจัยควรนำน้ำเสียจากบ่อดูดมาทดสอบ ถ้าเป็นบ่อปลาอย่างเดียวสามารถควบคุมได้ tets น้ำเสียจากแหล่งชุมชนก็จะเป็นข้อมูลที่ดีมาก จากโครงการที่ 1 มีข้อเสนอแนะอยู่ 2 ประเด็น ประเด็นที่ 1 คือควรที่จะพิจารณาใช้ข้อมูลทุติยภูมิให้มากขึ้น ประเด็นที่ 2 คือการทำ AHA นักวิจัยต้องคำนึงว่าข้อมูลในส่วนดังกล่าวเป็นตัวแทนของกิจกรรมนั้นๆ ไม่ว่าจะแยกบ่อน้ำหรือทำในบึงน้ำใหญ่ โครงการย่อยที่ 2 จริงๆ ไม่ใช่การสร้างโมเดล การพัฒนาโมเดลแต่เป็นการศึกษาคุณภาพน้ำโดยใช้ Model Mike's Eleven ซึ่งเป็นโปรแกรมที่มีอยู่แล้ว ส่วนโครงการที่ 3 นำผลของโครงการที่ 1 โครงการที่ 2 นำข้อมูลทั้งหมดไปสรุป นำไปให้กับชุมชนมีข้อเสนอแนะ การนำข้อมูลการตรวจวัดจะเป็นข้อมูลที่บอกชุมชนว่าคุณภาพน้ำ ค่าBOD (Biochemical Oxygen Demand) ภาพรวมคือใครเป็นผู้ก่อเหตุให้เกิดเป็นน้ำเสีย นักวิจัยควรระวังในการอธิบาย หรือพูดคุยกับชาวบ้าน เพราะว่าเป็น Configuration มาก คือการนำเอาข้อมูลไปออกชุมชน ใครกลุ่มใดเป็นผู้ก่อ เพิ่มเติมข้อเสนอแนะ Factor ตัวแปรภายนอก นักวิจัยจะสามารถนำตัวแปรเอาข้อมูลโครงการที่ 1 และโครงการที่ 2 นำมาcinnamicO ในโครงการที่ 3 ของนักวิจัยนี้ด้วย

รองศาสตราจารย์ ดร.วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทุกคนคาดหวังกับโครงการวิจัยคุณภาพน้ำเป็นอย่างมาก ซึ่งตัวที่เป็นปัญหาหลักคือปัญหาที่เราละเลยมาเป็นเวลานาน กลไกที่นักวิจัยพยายามนำมาแก้ปัญหาแหล่งบำบัดมีน้อยแต่ผู้ใช้สอยมีเยอะ ซึ่งจะเกิดเป็นปัญหาอื่นๆตามมา โครงการที่ 2 โครงการนี้ Method ที่ดี มีพื้นฐานที่ดีของผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเป็นการแก้ปัญหาที่ดีในอนาคต ส่วนโครงการที่ 3 มีความสำคัญซึ่งเป็นการสื่อสารกับชุมชน สร้างมาตรการและวิธีการแก้ไขได้เปลี่ยนแปลงชุมชนได้อย่างไรบ้าง บุคคลควรที่จะมองถึงข้อบังคับ วิธีการที่นำไปใช้ มาตรการดังกล่าวคนที่ส่งเสริมเข้าไปในการใช้ ให้พะเยาเป็นต้นแบบในการใช้ในเรื่องดังกล่าว คิดว่าในระยะไกลนี้การกระจายการปกครอง สามารถที่จะเป็นต้นแบบได้อาจจะใช้Zen Station มาเป็นทางออกที่เหมาะสมเป็นพะเยาโมเดล งานวิจัยดังกล่าวเป็นงานวิจัยที่มีค่าสำหรับชาวจังหวัดพะเยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดสันต์ สุทธิพิศาล ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการบริการการท่องเที่ยวและโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

งานวิจัยก็ได้ตอบอยู่แล้วว่าแหล่งน้ำเสียแต่ละแหล่งมีค่าน้ำเสียไม่เท่ากัน การเขียนสภาพการณ์ในช่วงการเขียนรายงาน 12 เดือน ซึ่งจะเห็นภาพเดียวกันจะเกิดคำศัพท์เฉพาะที่นักวิจัยใช้เรียกภาพนี้จะเป็นภาพที่สำคัญในงาน Area Bass แต่ก็ยังเป็นวิถีทางในการนำไปใช้ในการดำเนินงาน และอีกอย่างการพึงพิงธรรมชาติเป็นวิธีที่ดีต่อ

ระบบนิเวศ วันนี้นักวิจัยกำลังพึงพิงกฎหมาย ข้อตกลงร่วมดังกล่าว นักวิจัยควรทำได้เองหรือไหม ถ้านักวิจัยใช้มาตรการของสังคมเข้าไปช่วย อาจจะได้ช่วยกันทำงานร่วมกันภายใต้กรอบการทำงาน ประชากรเป็นพื้นที่เอกชน ของชาวบ้าน ซึ่งจะออกเป็นสัมมาชีพชุมชน มีข้อเสนอ EOI มันน่าจะเชื่อมโยงกันการควบคุมการใช้ที่ดิน เกษตรกรรม บ่อปลา นาข้าว เป็นต้น ควรกำหนดสัดส่วนได้ด้วยตัวเอง พืชเชิงเดี่ยวปลูกดีไหม พืชที่มีความ หลากหลายดีไหม เป็นต้น การควบคุมพืชอุตสาหกรรมก็จะเป็นมาตรการหนึ่งในการควบคุมพืชเชิงเดี่ยว ระบบการ จัดการสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ต้นทาง ผักตบชวาในกว๊านพะเยาเป็นวัชพืชที่หน่วยงานอยากกำจัด แต่ก็ยังเป็นแหล่งทำมา หากิน ซึ่งกลุ่ม OTOP ได้นำผักตบชวานำมาเป็นเครื่องจกีสาน เป็นต้น แต่ส่วนมากก็นำผักตบชวามาจากพื้นที่อื่น เนื่องจากผักตบชวาในกว๊านก้นไม่ยาว เป็นต้น และข้อคำถามคือเราจะนำผักตบชวาจากพื้นที่อื่นมาปลูกเพื่อนำมา ทำเครื่องจกีสาน การตั้งเป้าหมายร่วมไปก่อนมันต้องมีวิธีการ ส่วนโครงการที่ 3 ซึ่งจะเป็นการต่อยอดต่อไป กำหนดทุกอย่างร่วมกันทั้งหมด การแก้ปัญหาาร่วมกันคืออะไร เป้าหมายอันใกล้คือตัวชี้วัดอันใกล้ถ้าชุมชนทำเองให้ เริ่มที่การต่อยอดภูมิปัญญาชุมชน ความรู้ต้นทุนชุมชน ถ้ามีหน่วยงานเข้าไปทำให้ต้องเริ่มที่กระบวนการ Creative model ที่ดี

ผศ.ดร.อนุรักษ์ ประธานเขตรังการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

เรื่องของคุณภาพน้ำอาจจะมีการวิจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ซึ่งปัจจัยภายในอาจจะเกิดขึ้นภายในกว๊านซึ่ง อาจจะมีความหลากหลายสาเหตุ ยกตัวอย่างเช่น อาจจะมาจากการตื่นขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้เกิดสาหร่าย ต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดการสะสมและเกิดทำให้คุณภาพน้ำต่ำลง ท่านโยธาธิการและผังเมืองพะเยาเสนอให้ขุดลอก แต่ ก็ไปติดกับพระราชบัญญัติ (พรบ.) ประมง ทำให้ไปทำลายแหล่งวางไข่ ซึ่งสังเกตดีคือการวางไข่ของปลาจะวางไข่ บริเวณต้นน้ำ และ บริเวณที่ปลาจะวางไข่จริง ๆ เป็นส่วนที่น้ำใสบริสุทธิ์ เป็นต้น ในฐานะที่ทุกท่านเป็นนักวิจัย นักวิชาการ ที่สังเกตงานวิจัยของนักวิจัยเป็นระบบปัจจัยภายนอก ซึ่งเดินปัจจัยต่าง ๆ เรื่องคุณภาพน้ำเข้ามาสู่ กว๊านพะเยา สามารถที่จะใช้แนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เข้ามาตอบโจทย์ ปรับใช้ในงานของนักวิจัย ได้ ส่วนเรื่องที่ยังไม่มีคนกล่าวถึง คือประเด็นการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้กว๊านพะเยา มีแต่คนทำโน่นทำนี่ เป็นต้น กว๊านพะเยาใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่าหรือไม่ การวิเคราะห์ในการเชื่อมโยงต่าง ๆ อาจจะทำให้เกิดการหารือ ร่วมกัน นำมาสู่การวิเคราะห์การแก้ไขหรือว่าแก้ไขปัญหาร่วมกันที่ลดผลกระทบกันมากขึ้น

ความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนได้เสีย

นายปาโมกข์ ปิงเมือง นายช่างชลประทานอาวุโส โครงการชลประทานพะเยา

ในส่วนของงานวิจัยทำอะไรถึงจะลงชุมชนแล้วชาวบ้านปฏิบัติได้จริง ถึงจะทำให้เกิดประโยชน์จะเป็นไป ได้ไหมที่จะทำให้งานวิจัย วิชาการเป็นงานวิจัยในท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สนับสนุน

ในเรื่องดังกล่าว คำถามคือวิสัยทัศน์วิชาการรู้ชุมชนได้อะไร จากงานวิจัยที่ลงไปชุมชนได้ให้ข้อมูลกับนักวิจัยมาตลอด และเมื่อนักวิจัยออกไป ชุมชนก็เหมือนเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ถ้าเราสอนให้ชุมชนเป็นนักวิจัยโดยที่ชุมชนสามารถลงมือทำโดยที่ไม่ต้องมีนักวิจัยลงไปสอน ชุมชนสามารถทำเอง ตอบปัญหาเอง เรียนรู้เอง เรื่องดังกล่าวจะทำให้เกิดความยั่งยืน ถ้าชุมชนมีความรู้และนำไปปฏิบัติได้จริงคิดว่ากวีานพะเยาอาจจะไม่ต้องชุดลอกเลยก็ได้ และงานสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ขับเคลื่อนได้ง่ายเราแค่ไปสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับชุมชน ที่จะแก้ไขปัญหา และดูแลกวีานพะเยาด้วยตัวเอง และเรื่องดังกล่าวจะทำให้สนับสนุนงานวิจัยของนักวิจัยได้ตรงเป้าหมาย และทำให้มีคุณค่าและทำให้ชาวบ้านมองเห็นถึงประโยชน์ของงานวิจัยมากยิ่งขึ้น

นายธรรมพล ศรีสกุล สมาคมการค้าธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา

ตะกอนที่ไหลมาลงกวีานพะเยาทำบมทำให้กวีานพะเยาตื้นเขิน ซึ่งไฮโดรเจนกับฟอสฟอรัสสามารถใช้กับวัชพืชถ้าได้จะเป็นสิ่งที่ดีมากกกว่านักวิจัยควรกักน้ำเสียก่อนที่น้ำเสียจะออกจากบ่อปลาไหลลงกวีานพะเยา

นางพิมพ์พร เพียรเสถียรกุล โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา

ทางมหาวิทยาลัยพะเยาเป็นความหวังของทางวิชาการมากสำหรับส่วนงานราชการ งานวิจัยที่ก่อให้เกิดเชิงสร้างสรรค์ต่อยอดเพื่อที่จะให้หน่วยงานลงไปปฏิบัติ ใช้งบประมาณในการดำเนินงานหน่วยงานการบูรณาการ และไม่มีแผนแม่บทใน 10 ปีย้อนหลัง จังหวัดพะเยาเคยได้ทำแผนแม่บทขึ้น ซึ่งแผนแม่บทตัวนี้เคยนำมาปรึกษาทางมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อที่จะออกกฎหมายฉบับดังกล่าว แต่ก็ยังไม่สมบูรณ์หน่วยงานนำแผนแม่บทดังกล่าวเสนอไปยังมูลนิธิชัยพัฒนาโดยท่าน ดร.เกษม จันทรแก้ว งานส่วนใหญ่ที่หน่วยงานนำเสนอไปก็จะเป็นงานศึกษาจวบจนปีที่แล้วที่กวีานพะเยาน้ำแล้งจนจำนวนน้ำกวีานพะเยาไม่ถึง 10เปอร์เซ็นต์ จะมีเสียงสะท้อนว่าทำไมจังหวัดถึงไม่ดำเนินการทำอะไร ซึ่งน้ำลดทุกท่านจะเห็นตะกอนเต็มกวีานอย่างเห็นได้ชัด เทศบาลเมืองพะเยา เสนอชุดลอกตรงบริเวณฟ่อน ซึ่งผู้ว่าได้เป็นประธานกรรมการ เสียงไม่เห็นด้วยในการชุดลอกเพราะขัดต่อกฎหมายของกวีานพะเยา ของกรมประมงพะเยา ซึ่งกรมประมงฯ กลัวที่จะเสียจุดวางไข่ของปลา หากไม่เกิดภัยแล้งก็就不用ปัญหาของกวีานพะเยา เมื่อน้ำเต็มกวีานพะเยาก็จะมีวัชพืชเต็มกวีาน เช่นผักตบชวา เป็นต้น เมื่อวัชพืชตายแล้วทับถมลงไปกวีานพะเยา กวีานพะเยาก็ตื้นเขิน กวีานเป็นพื้นที่ประกาศพระราชบัญญัติ (พรบ.) ของกรมประมงพะเยา ทำให้หน่วยงานไหนเข้าไปแก้ไขปัญหาไม่ได้ คือไม่มีเจ้าภาพในการเริ่มดำเนินการ กลัวกฎหมาย กลัวแรงมวลชน เป็นต้น ในปีงบประมาณ 2560 มีการเสนอของบประมาณ 1,200,000,000 บาท เพื่อที่จะนำไปทำโครงสร้างในการดักตะกอนในกวีานพะเยา ซึ่งกวีานเป็นแหล่งหนึ่งในสี่ที่มีปริมาณผักตบชวาที่สุดในประเทศ

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สรุปประเด็นการวิจัยความก้าวหน้าในรอบ 6 เดือนถือว่ามีความก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้น ทางศูนย์เครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบสร้างสรรค์ (ABC) ปรับเป็นรายงานความก้าวหน้ารอบ 6 เดือนฉบับสมบูรณ์ส่งเข้ามา เน้นย้ำในเรื่องของการปรับรายงาน ทีมประสานงานจะสร้างกลไกเพื่อสานต่อ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดเป็นรูปธรรม เรื่องที่ 2 หน้าที่ทีมประสานงานจริงไม่ได้ขบคิดแค้นงานใดงานหนึ่ง แต่สามารถร้อยเรียงงาน นำไปประสานกับหน่วยงาน จากการนำเสนอได้เชื่อมโยงภายในกลุ่มผู้ใช้ก็คือหน่วยงานราชการจังหวัด ส่วนที่อยากจะให้อาจารย์สันธิวัฒน์ พิทักษ์พล นำเสนอก็คือส่วนที่เป็นข้อค้นพบเกี่ยวกับกว๊านพะเยาทั้งหมด เพื่อนำไปใช้ได้ทุกงานที่เกี่ยวกับกว๊านพะเยา และนำเสนอได้จะเป็นพื้นที่หนึ่ง ในการนำเสนอและการเชื่อมโยงเช่นหน่วยงานต่าง ๆ และภาคี เป็นต้น เป็นการใชภาพที่ผ่านกลไกที่ผ่านมาเข้าไปเติมเต็ม คือตรงไหนจะให้เห็นโอกาสในการทำงานของนักวิจัย ส่วนที่ 2 จะต้องพิจารณาว่าส่วนไหนที่เป็นช่องว่างหรือต้องการความช่วยเหลือจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ภายนอกอีกส่วนหนึ่งคืออาจจะมีส่วนแล้วจะตามไม่ทันโจทย์ ทำให้ส่วนงานวิชาการของนักวิจัยขาดหายไป ที่ไม่เห็นส่วนของความโดดเด่นแต่ส่วนกิจกรรมส่วนที่ 2 ก็คือส่วนวัดผลทั้ง 3 ชุด จะมีปัญหาในการวัดผลทั้งชุดโครงการย่อย และชุดโครงการใหญ่ และก่อนและหลังที่จะทำการวิจัยควรที่จะมีการวัดประเมินผลและข้อเสนอแนะในการที่จะนำงานวิจัยนำไปเสนอให้กับหน่วยงานราชการควรที่จะเป็นงานวิจัยที่พร้อมเสิร์ฟที่ค่อนข้างสำเร็จรูป

